

วารสารคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Journal of Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2562

Vol.2 No.2 July - December 2019 ISSN :2630 – 0850

วัตถุประสงค์	เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเผยแพร่บทความวิจัย และบทความวิชาการ
เนื้อหา	ครอบคลุมสาขาวิชาทางการศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
การเผยแพร่	เผยแพร่ทุกเดือนมกราคม และกรกฎาคม
หน่วยงาน	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ อาคารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 12 สิงหาคม 2555 319 ถนนไทยพินทา ตำบลโพธิ์ อำเภอเมืองฯ จังหวัดศรีสะเกษ 33000
ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ประกาศิต อานุภาพแสนยากร รักษาราชการแทนอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ อาจารย์ ดร.นภวรรณ ขาติมนตรี คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
บรรณาธิการ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชานนท์ ไชยทองดี
กองบรรณาธิการ	

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภิญญาพร อยู่คล้าย	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
อาจารย์เพ็ญพรพรชา อัยปัตตมาวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
อาจารย์พรพิมล ศิวินา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
อาจารย์นवल กรรณมณีเลิศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
อาจารย์นันทพร บุญพรหม	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารเป็นทัศนะ ลิขสิทธิ์ และความรับผิดชอบของผู้เขียนเจ้าของผลงาน

ผู้เชี่ยวชาญประเมินบทความ (Peer Review)

ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ศาสตราจารย์ ดร.ปฐม หงส์สุวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญยงค์ เกศเทศ	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.วยุพา ทศะ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน อัครภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ อีริชัย บุญมาธรรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา กุลสุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุปียา ทาปทา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงกรด พิมพิศาล	มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
อาจารย์ ดร.ชนิกานต์ คุ่มนง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรธิดา ประสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬารัตน์ บุษบงก์	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทน์ บุษบงค์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติราช พงษ์เฉลียว	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปกกสิน ขาทิพอด	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

รองศาสตราจารย์ ดร. สมาน อัครภูมิ
รองศาสตราจารย์ อีร์ชัย บุญมาธรรม
รองศาสตราจารย์ ดร. จิตติ กิตติเลิศไพศาล
รองศาสตราจารย์ ดร. รัตน์ ปัญญาภา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กัลยา กุลสุวรรณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุปิยา ทาปทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงกรด พิมพิศาล
อาจารย์ ดร. ชนิกานต์ คุ่มนง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรธิดา ประสาร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุฬารัตน์ บุษบงก์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ามนต์ บุษบงค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิตติราช พงษ์เฉลียว
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปกกลิน ชาทิพฮอด

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ผู้เชี่ยวชาญประเมินบทความ (Peer Review)

ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สีนลารัตน์
รองศาสตราจารย์ ดร.ปฐม หงส์สุวรรณ
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญยงค์ เกศเทศ
รองศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์
รองศาสตราจารย์ ดร.วยุพา ทศะ
รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน อัครภูมิ
รองศาสตราจารย์ อีร์ชัย บุญมาธรรม
รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา กุลสุวรรณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุปิยา ทาปทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงกรด พิมพิศาล
อาจารย์ ดร.ชนิกานต์ คุ่มนง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรธิดา ประสาร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬารัตน์ บุษบงก์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ามนต์ บุษบงค์
รองศาสตราจารย์ ดร.รัตน์ ปัญญาภา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิตติราช พงษ์เฉลียว
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปกกลิน ชาทิพฮอด

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สารจากอธิการบดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่ได้มีผู้นำพระบรมราโชบายในพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 มาเป็นยุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาเพื่อให้สามารถเป็นแกนนำในการพัฒนาท้องถิ่น ตลอดจนการผลิตและพัฒนาครู และยกระดับคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยฯ รวมถึงพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อจัดระบบงานสู่ความเป็นเลิศและเสริมสร้างธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – พ.ศ.2579) ทั้งนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับการบริการวิชาการและโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง มีพันธกิจในด้านการผลิตบัณฑิต วิจัย ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมท้องถิ่นเพื่อก้าวสู่ความเป็น “Green University” ซึ่งสภาปฎิมาธิปไตยของมหาวิทยาลัยฯ เป็นหัวใจสำคัญที่ก่อให้เกิดความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีสูงสุดทุกรูปแบบเพื่อตอบสนองความต้องการของโลกปัจจุบันและอนาคต และจากปรัชญาและวิสัยทัศน์ของผู้ก่อตั้ง นอกจากจะเน้นการแก้ปัญหาทางการศึกษา ทางเศรษฐกิจและสังคมแล้ว ยังมุ่งหวังที่จะสร้างทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมที่ดี ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษเป็นสถาบันอุดมศึกษาหนึ่งที่ทรงคุณค่าของสังคมไทยโดยเฉพาะการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ควบคู่ไปกับสังคมอุดมปัญญาในศตวรรษที่ 21 หรือสังคมไทยแลนด์ 4.0

ภารกิจสำคัญประการหนึ่งที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาข้างต้น คือ การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นเพื่อสรรค์สร้างองค์ความรู้ใหม่ผ่านสู่สาธารณะชนด้วยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านวารสารวิชาการนั้นเป็นสิ่งสำคัญในปัจจุบัน เมื่อได้องค์ความรู้ใหม่และเพื่อให้องค์ความรู้นั้นเกิดประโยชน์กับท้องถิ่น สังคม และประเทศชาติ จำเป็นที่จะต้องมีการเผยแพร่อย่างกว้างขวาง ซึ่งเวทีที่สำคัญเวทีหนึ่งที่เผยแพร่องค์ความรู้ใหม่นั้นก็คือ การทำวารสารทางวิชาการเพื่อเป็นเวทีให้กับคณาจารย์ นักวิจัย และบุคลากร ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยให้ได้เสนอองค์ความรู้ใหม่สู่สาธารณะ หวังว่าวารสารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษฉบับนี้จะเป็นพื้นที่ให้กับคณาจารย์ นักวิจัย บุคลากร ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยได้ใช้เป็นเวทีแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการอันจะนำไปสู่การสร้างสรรค์ความรู้ใหม่เพื่อประยุกต์ให้เกิดประโยชน์กับการพัฒนาท้องถิ่น สังคม และประเทศชาติต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร.ประกาศิต อานุภาพแสนยากร

รักษาราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

สารจากคณบดี

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ได้รับการอนุมัติจัดตั้งขึ้นตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2556 เปิดการเรียนการสอนในระดับปริญญาเอก ปริญญาโท ปริญญาตรี และหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู โดยได้มีการจัดการเรียนการสอนและมีการผลิตบัณฑิตวิชาชีพครูเพื่อไปพัฒนาท้องถิ่น และประเทศชาติอย่างต่อเนื่อง

พ.ศ.2561 คณะฯ ได้จัดทำวารสาร “คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ” ซึ่งนับว่าเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งของคณะครุศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและงานวิจัยในนาม คณะครุศาสตร์ ขอขอบคุณเจ้าของผลงาน บทความทุกบทความที่มีส่วนร่วมให้วารสารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษได้เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการอันจะเป็นประโยชน์สู่การพัฒนาและประยุกต์เพื่อใช้ประโยชน์ต่อท้องถิ่น องค์กร สังคมและประเทศชาติต่อไป

ขอขอบคุณคณะกรรมการกลั่นกรองบทความที่ได้แก้ไขประเมินและปรับปรุงบทความและตลอดจนให้ข้อเสนอแนะเพื่อความสมบูรณ์ของบทความและเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ ขอขอบคุณกองบรรณาธิการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ทำให้วารสารฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี หวังว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์กับผู้อ่าน และจักขอบคุณเป็นพิเศษหากท่านมีข้อเสนอแนะต่อคณะผู้จัดทำวารสาร และนักวิจัยทั้งในส่วนของเนื้อหาสาระและรูปแบบอื่นๆ

ดร.นาวรรณ ชาติมนตรี
คณบดีคณะครุศาสตร์

บทบรรณาธิการ

วารสารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2562) เป็นวารสารที่มีวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่องค์ความรู้ครอบคลุมสาขาทางการศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งได้พยายามดำเนินการและพัฒนาให้เป็นไปตามมาตรฐานของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) ในวารสารฉบับนี้มีบทความ 10 บทความ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. บทความเรื่อง “การส่งเสริมสุขภาพในผู้สูงอายุ” ของ จริญญา เบญจมาตย์ และสุริยา สมาน 2. บทความเรื่อง “พฤติกรรมการใช้กระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โดยใช้ฐานกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์และค่ายวิชาการ” ของ ประดิษฐ์ วงศ์สุวรรณ และทองอุ่น มั่นหมาย 3. บทความเรื่อง “การพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง ทศนธาตุ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชาศิลปะ รหัสวิชา ศ 13101 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” ของ อนัญญา จำปาวัลย์ 4. บทความเรื่อง “การศึกษารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั่นพื้นฐาน (O – net)” ของ ธัญญาพร ทองมนต์ 5. บทความเรื่อง “เพศวิถีของ “กากี” นางในวรรณคดี” ของ อภิสิทธิ์ มีปัญญา 6. บทความเรื่อง “ปรัชญาในกวีนิพนธ์ของ ศักดิ์สิริ มีสมสืบ” ของ เฉลิมพล นาเวียง 7. บทความเรื่อง “วรรณกรรมโพสต์โมเดิร์นไทย พ.ศ.2530 - 2559” ของ อรทัย เพียยุระ 8. บทความเรื่อง “บทบาทของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ต่อจังหวัดศรีสะเกษ (พ.ศ. 2527 - 2562)” ของ ธัญพงศ์ สารรัตน์ 9. บทความเรื่อง “การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่อง การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี” ของ พิมล วิเศษสังข์ และ 10. บทความเรื่อง “ผลการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยโดยผ่านกิจกรรมการสานเศษวัสดุเหลือใช้” ของ นิรัตศรีย ชัยเฉลิมและคณะ

ในนามของบรรณาธิการวารสารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ขอขอบคุณ อาจารย์ นักวิชาการที่เสียสละเวลาส่งบทความมาเผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ ซึ่งจะนำไปสู่การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ต่างๆ ในอนาคตและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในวงวิชาการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาชีวิตชุมชน สังคมประเทศชาติ บรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารคณะครุศาสตร์จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ใดศึกษาไม่มากนักน้อย และบรรณาธิการจะพยายามพัฒนาวารสารฉบับนี้ให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามสากลในอนาคตต่อไป

กองบรรณาธิการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทบรรณาธิการ	จ
สารบัญ	ณ
การส่งเสริมสุขภาพในผู้สูงอายุ Health Promoting in Aging จรรณ เบญมาตย์ และคณะ Charoon Benmat and others.....	1
พฤติกรรมการใช้กระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โดยใช้ฐานกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์และ ค่ายวิชาการ Behavior using mathematical thinking processes Bachelor of Education Pro- gram Mathematics SisaketRajabhat University By using activity base, math camp and academic camp ประติษฐ์ วงศ์สุวรรณ และ ทองอุ่น มั่นหมาย Pradit Wongsuwan and Thongoon Manmai.....	12
การพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง ทศนธาตุ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชาศิลปะ รหัสวิชา ศ 13101 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 The research on the development of visual learning about the subject of the art learning subject, Art Department, Code 13101 for grade 3 students อนัญญา จำปาวัลย์ Ananya Champawan.....	21
การศึกษารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O – net) The Study of Thai Class Encouragement Activities for Grade 12 Students to Reach the Aim of O - NET ธัญญาพร ทองมนต์ Tanyapon Tongmon.....	30

เรื่อง

หน้า

เพศวิถีของ “กากี” นางในวรรณคดี

sexuality of “Khaki” Lady in literature

อภิสิทธิ์ มีปัญญา

Aphisit Meepanya.....45

ปรัชญาในกวีนิพนธ์ของ ศักดิ์ศิริ มีสมสืบ

Philosophical in Poety of Saksiri Meesomsueb

เฉลิมพล นาเวียง

Chalermpon Nawieng.....65

วรรณกรรมโพสต์โมเดิร์นไทย พ.ศ.2530 - 2559

Thai Postmodern Literature from 1987 - 2016

อรทัย เพียยุระ

Orathai Piayura.....83

บทบาทของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ต่อจังหวัดศรีสะเกษ

(พ.ศ. 2527 - 2562) The Roles of His Majesty King Vajiralongkorn (Rama X) in
Sisaket Province (1984 - 2019)

ธัญพงศ์ สารรัตน์

Thanyapong Sararat.....90

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาครู
ระดับปริญญาตรีThe Construction of a Self-study Package about Classroom Action Research
for Bachelor's Degree Teacher Students

พิมล วิเศษสังข์

Pimon Wisedsang.....112

ผลการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยโดยผ่านกิจกรรมการสานเศษวัสดุเหลือใช้

The effect of small muscle development in preschoolchildrenThrough the
activity of weaving waste materials

นิรัตศรัย ชัยเฉลิม และคณะ

Niratsai Chaichalerm and others.....123

รูปแบบการเขียนบทความต้นฉบับ.....	131
จริยธรรมในการตีพิมพ์.....	135

การส่งเสริมสุขภาพในผู้สูงอายุ

Health Promoting in Aging

จรูญ เบญมาตย์, สุริยา สมาน

Charoon Benmat, Suriya Saman

อาจารย์ประจำสาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Instructor of physical Education Rajabhat Mahasarakham University

ทิวรัตน์ ประเสริฐสังข์

Tiwarat Prasertsung

อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Instructor of Educational Technology and Computer Education Rajabhat Mahasarakham
University

พัชรี วงษาสน

Phatcharee Wongsason

อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Lecturer in Sports Science Program, Faculty of Education, MahaSarakhm Rajabhat University

Corresponding author e-mail : Chalitty_ple@yahoo.com

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศไทยที่มีอัตราการเกิดลดลง และประชาชนมีอายุยืนยาวมากขึ้น ทำให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัย (Aging Society) ตามคำนิยามขององค์การสหประชาชาติ คือ มีประชากรอายุมากกว่า 60 ปี มากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรในประเทศ โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2579 ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมสูงวัยในระดับสุดยอด โดยจะมีอัตราส่วนประชากรที่มีอายุมากกว่า 60 ปีถึงร้อยละ 30 (ปราโมทย์ ปราสาทกุล, 2557) จากผลการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ.2553 – พ.ศ.2583 พบว่า สัดส่วนของประชากรสูงอายุวัยปลาย (อายุ 80 ปีขึ้นไป) มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก กล่าวคือสัดส่วนของผู้สูงอายุวัยปลายจะเพิ่มจากประมาณร้อยละ 12.7 ของประชากรสูงอายุทั้งหมดเป็นเกือบ 1 ใน 5 ของประชากรสูงอายุ ซึ่งการเพิ่มขึ้นของประชากรสูงอายุวัยปลายนี้ และนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของประชากรที่อยู่ในวัยพึ่งพิง ทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพเมื่อพิจารณาสัดส่วนเพศของประชากรสูงอายุ พบว่า ประชากรสูงอายุเพศหญิงมีสัดส่วนร้อยละ 55.1 ในปี พ.ศ.2553 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 56.8 ในปี พ.ศ.2583 เนื่องจากเพศหญิงจะมีอายุยืนยาวกว่าเพศชาย จากข้อมูลการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ.2553 – พ.ศ.2583 ชี้ให้เห็นว่า อัตราการเพิ่มของประชากรโดยรวมมีแนวโน้มลดลงจนติดลบ โดยเริ่มติดลบในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2568 – พ.ศ.2573 เป็นต้นไป ในขณะที่อัตราการเพิ่มของประชากรสูงอายุแม้ว่าจะมีแนวโน้มลดลง แต่ยังคงอยู่ในระดับที่สูงกว่าอัตราการเพิ่มประชากรรวมค่อนข้างมาก อันเป็นผลมาจากอัตราเจริญพันธุ์ที่ลดลงอย่างรวดเร็ว (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2556) ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาการเพิ่มขึ้นของประชากรสูงอายุอย่างมาก สัดส่วนของประชากรสูงอายุวัยปลาย (อายุ 80 ปีขึ้นไป) มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างชัดเจน กล่าวคือสัดส่วนของผู้สูงอายุวัยปลายจะเพิ่มจากประมาณร้อยละ 12.7 ของประชากรสูงอายุทั้งหมดเป็นเกือบ 1 ใน 5 ของประชากรสูงอายุ การเพิ่มขึ้นของประชากรสูงอายุวัยปลายนี้ จะสะท้อนถึงอายุที่เพิ่มขึ้นของประชากรสูงอายุ และนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของประชากรที่อยู่ในวัยพึ่งพิง ทั้งในเชิงเศรษฐกิจ และสังคม ทำให้เกิดผลกระทบตามมามากมาย ดังนี้

1. ปัญหาผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง การที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นทำให้ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานจะต้องทำงานมากขึ้นและต้องรับภาระดูแลผู้สูงอายุในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น บางครั้งอาจทำให้ผู้สูงอายุขาดความอบอุ่นหรืออาจถูกทอดทิ้งได้
2. ปัญหาทางด้านสภาพจิตใจ เมื่อถึงวัยเกษียณอายุ ไม่ได้ทำงานทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกเหงา ไม่รู้สึกภาคภูมิใจ เหมือนเป็นภาระกับลูกหลาน อาจรู้สึกน้อยใจ ซึมเศร้า จึงจำเป็นต้องมีคนดูแลเอาใจใส่
3. ปัญหาสุขภาพร่างกาย ตามปกติผู้สูงอายุจะมีสุขภาพร่างกายเสื่อมโทรม ไม่แข็งแรง จึงจำเป็นต้องมีผู้ดูแลเอาใจใส่และจะต้องใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ทำให้มีรายจ่ายเพิ่มขึ้นขณะที่ไม่มีรายได้ จึงทำให้ผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่ลำบาก
4. ปัญหาด้านกายภาพของที่อยู่อาศัย และชุมชนที่อยู่อาศัย ที่ไม่ได้เตรียมการรองรับสำหรับผู้สูงอายุ บ้านที่ซื้อมาจากหมู่บ้าน ไม่มีราวจับสำหรับผู้สูงอายุ ไม่มีทางเดิน ทางลาดสำหรับผู้สูงอายุ ไม่มีที่ว่างสำหรับทำกิจกรรม แต่หมู่บ้านบางแห่งที่มีคุณภาพ ก็จะมีพื้นที่กลาง ซึ่งเคยเห็นผู้สูงอายุมาออกกำลังกาย ได้พูดคุย ซึ่งเป็นวิธีรักษาสุขภาพอย่างหนึ่ง

คำสำคัญ : การส่งเสริม, สุขภาพ, ผู้สูงอายุ

ABSTRACT

Changing the population structure of Thailand with a reduced birth rate. And the people live longer Causing Thailand to enter the aging society (Aging Society) as defined by the United Nations, with a population aged over 60 years, more than 10 percent of the population in the country, especially in the year 2036, Thailand will enter the aging society at the level Awesome The ratio of the population aged over 60 years to 30 percent (Prasatkul, 2014). From the estimated population of Thailand 2010 - 2040 found that the proportion of the elderly population (age 80 years) tend to increase dramatically, that is, the proportion of the elderly will increase from about 12.7 percent of the total elderly population to almost 1 in 5 of the elderly population. Which the increase of the elderly population in this late age And lead to an increase in the population in dependent age Both economically, socially and health. Considering the gender proportion of the elderly population, it is found that the elderly female population is 55.1 percent in 2010, increased to 56.8 percent in 2040, since females will live longer than males. From the population projections of Thailand 2010 - 2040 B.E. Points out that The overall population growth tends to decrease until negative. By defaulting between 2025-2030 onwards (Office of the National Social and Economic Development Board, 2013). At present, Thailand has experienced a significant increase in the aging population The proportion of the late elderly population (aged 80 years and older) is clearly increasing. Cause many consequences as follows 1. Problems of the elderly being neglected The increase in the proportion of the elderly causes working people to work more and the burden of looking after the elderly. Sometimes it may cause the elderly to lack warmth or may be abandoned. 2. Psychological problems When he reached retirement age Not working makes the elderly feel lonely Not proud as a burden to the children May feel hurt and depressed, so it is necessary to have someone to look after and care 3. Physical health problems Normally, the elderly are physically deteriorating and unhealthy, so there is a need to take care of the elderly and have to spend on medical expenses resulting in an increase in expenses while there is no income. Therefore making the elderly living difficult. 4. Physical problems of housing and housing communities do not provide support for the elderly. House bought from village There are no handrails for the elderly, there are no walkways, ramps for the elderly. There is no room for activities, but some quality villages Then there will be a central area Who have seen the elderly to exercise and talk, which is one way to maintain health

Keywords : Promotion, health, elderly

การส่งเสริมสุขภาพคืออะไร

จากการประกาศกฎบัตรออตตาวาที่ประเทศแคนาดา ปี ค.ศ.1986 ได้บัญญัติว่า “การส่งเสริมสุขภาพ” หรือ “HEALTH PROMOTION” หมายถึง “ขบวนการส่งเสริมให้ประชาชนเพิ่มสมรรถนะในการควบคุม และปรับปรุงสุขภาพของตนเอง ในการบรรลุซึ่งสุขภาวะอันสมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม” บุคคลและกลุ่มบุคคลจะต้องสามารถบ่งบอก และตระหนักถึงความมุ่งมาดปรารถนาของตนเอง สามารถตอบสนองต่อปัญหาของตนเอง และสามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม หรือปรับตนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ อีกทั้งยังสามารถควบคุมปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อสุขภาพ เช่น ลดปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิดมะเร็ง การขาดการออกกำลังกาย การขาดจิตสำนึกในเรื่องของความปลอดภัย ทำให้เกิดอุบัติเหตุ หลีกเลี่ยงจากสิ่งแวดล้อมเป็นพิษที่เป็นสาเหตุของการทำลายสุขภาพ ขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญ หรือเน้นให้การเพิ่มปัจจัยส่งเสริมสุขภาพ เช่น การออกกำลังกายมากขึ้น รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี

กฎบัตรออตตาวา (The Ottawa Charter for Health Promotion) ได้กำหนดกลยุทธ์และดำเนินการเพื่อส่งเสริมสุขภาพไว้ดังนี้ (สินศักดิ์ชนม์ อุ่นพรมมี, 2556)

1. การสนับสนุนชี้แนะ (Advocate) เป็นการให้ข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณชนเพื่อสร้างกระแสสังคมและสร้างแรงกดดันให้แก่ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจกำหนดนโยบายเรื่องการส่งเสริมสุขภาพ
2. การสร้างเสริมความสามารถ (Enable) เป็นการดำเนินการเพื่อให้ประชาชนได้ใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ เพื่อให้มีสุขภาพที่ดี โดยกำหนดให้มีสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพ ประชาชนได้รับข้อมูลอย่างทั่วถึง มีทักษะในการดำเนินชีวิต และมีโอกาสที่จะเลือกทางเลือกที่มีคุณภาพเพื่อสุขภาพ ทั้งนี้ประชาชนจะต้องสามารถควบคุมสิ่งต่างๆ เหล่านี้ได้
3. การเป็นสื่อกลาง (Mediate) เป็นสื่อกลางในการประสานงานระหว่างกลุ่ม/หน่วยงานต่างๆ ในสังคมทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์และสาธารณสุข และหน่วยงานด้านเศรษฐกิจ สังคม และสื่อมวลชน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการมีสุขภาพที่ดีของประชาชน

การดำเนินการเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ (Health promotion action) จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ

1. สร้างนโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อสุขภาพ (Build Health Public Policy) การส่งเสริมสุขภาพ มิใช่เป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานทางการแพทย์และสาธารณสุขเท่านั้น จำเป็นจะต้องมีนโยบายสาธารณะที่ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน จะต้องยอมรับและมีการปฏิบัติอย่างเป็นจริง นโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพจะเกี่ยวข้องกับกฎหมาย มาตรฐานทางเศรษฐกิจ การเงิน การคลัง การเก็บภาษี รวมทั้งการจัดตั้งองค์กรที่แน่ชัดเพื่อรับผิดชอบ
2. การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ (Create Supportive Environment) การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพนี้ จะมีความหมาย 2 นัยยะ คือ ในนัยยะแรก หมายถึง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในระดับชุมชน ระดับประเทศ และระดับโลก ทั้งนี้ เนื่องจากสมดุลของธรรมชาติย่อมมีผลโดยตรงต่อการมีสุขภาพดีของมวลมนุษยชาติ

ส่วนในอีกนัยยะหนึ่ง คือ การจัดสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต การทำงาน การใช้เวลารว่าง โดยการสร้างสังคมที่มีสุขภาพดี (Healthy society) การสร้างเมืองที่มีสุขภาพดี (Healthy city) การจัดที่ทำงานที่เอื้อต่อสุขภาพ (Healthy workplace) และการทำให้เป็นโรงเรียนเพื่อ

สุขภาพ เป็นต้น

3. การสร้างความเข้มแข็งให้แก่ปฏิบัติการชุมชน (Strengthen Community Action) หัวใจสำคัญของการเพิ่มความสามารถของชุมชน คือ การสร้างพลังอำนาจให้กับชุมชน ให้ชุมชนสามารถควบคุมการปฏิบัติงานและเป้าหมายของชุมชนเองได้ ซึ่งหมายถึงว่าชุมชนต้องได้รับข้อมูลข่าวสารโอกาสในการเรียนรู้เกี่ยวกับสุขภาพ และการช่วยเหลือด้านการเงินอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง

4. การพัฒนาทักษะส่วนบุคคล (Develop Personal Skills) การส่งเสริมสุขภาพ ควรช่วยให้บุคคลและสังคมเกิดการพัฒนามีความรู้และทักษะในการดำรงชีวิต (Lifeskills) ซึ่งเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับประชาชนที่จะควบคุมสุขภาพของตนเองและควบคุมสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพ

5. การปรับระบบบริการสาธารณสุข (Reorient Health Services) ระบบบริการสาธารณสุขในปัจจุบัน ควรมีการปรับระบบให้มีกิจกรรมการส่งเสริมให้มากขึ้น มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอกให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เช่น หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านการเมือง และเศรษฐกิจ นอกเหนือจากการให้บริการด้านการรักษาพยาบาลเท่านั้น นอกจากนั้นยังต้องให้ความสนใจเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อปรับเปลี่ยนระบบและการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ

นโยบายการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในประเทศไทย

ประเทศไทยได้เริ่มมีการดำเนินงานด้านนโยบายผู้สูงอายุ หลังจากมีการประชุมสมัชชาว่าด้วยผู้สูงอายุโลกเป็นครั้งแรกที่กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ในปี พ.ศ.2525 เพื่อวางแผนรับมือกับปัญหาของผู้สูงอายุที่จะตามมาในอนาคต จึงทำให้เกิดแผนปฏิบัติการนานาชาติเกี่ยวกับผู้สูงอายุ (International Plan of Action on Aging) เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ในแต่ละประเทศ ซึ่งสำหรับประเทศไทยก็ได้มีการแต่งตั้ง “คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ” และประกาศให้วันที่ 13 เมษายนของทุกปีเป็นวันผู้สูงอายุแห่งชาติ นอกจากนี้ คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติได้จัดทำแผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2525-2544) ครอบคลุมกิจกรรมผู้สูงอายุทั้งด้านการศึกษา สังคมและวัฒนธรรม ด้านสุขภาพอนามัย ด้านความมั่นคงทางรายได้ และการทำงาน ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม กฎระเบียบและข้อปฏิบัติ ต่อมาในปี พ.ศ.2539 ได้เริ่มมีการจัดทำแผนงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ในแผนงานพัฒนาการสาธารณสุขฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2542) จัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบ “อนามัยผู้สูงอายุ” มีหน้าที่ดำเนินงานส่งเสริมผู้สูงอายุในชุมชน และได้มีการออกพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 และในปัจจุบันประเทศไทยมีการใช้แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545 - 2564) ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2552 ที่ได้มียุทธศาสตร์ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 5 ยุทธศาสตร์ดังนี้ (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2558)

1. ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพประกอบด้วย 3 มาตรการหลัก

1.1 มาตรการหลักประกันด้านรายได้เพื่อวัยสูงอายุ

1.2 มาตรการการให้การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1.3 มาตรการการปลูกจิตสำนึกให้คนในสังคมตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ

2. ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 6 มาตรการหลัก

2.1 มาตรการส่งเสริมความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกัน ดูแลตนเองเบื้องต้น

- 2.2 มาตรการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุ
- 2.3 มาตรการส่งเสริมด้านการงานและการหารายได้ของผู้สูงอายุ
- 2.4 มาตรการสนับสนุนผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ
- 2.5 มาตรการส่งเสริม สนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการเพื่อผู้สูงอายุ และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้ และสามารถเข้าถึงข่าวสารและสื่อ
- 2.6 มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย

3. ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 4 มาตรการหลัก

- 3.1 มาตรการคุ้มครองด้านรายได้
- 3.2 มาตรการหลักประกันด้านคุณภาพ
- 3.3 มาตรการด้านครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง
- 3.4 มาตรการระบบบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน

4. ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุระดับชาติและการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 2 มาตรการหลัก

- 4.1 มาตรการการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุระดับชาติ
- 4.2 มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ

5. ยุทธศาสตร์ด้านการประมวลและพัฒนางานองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุและการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ประกอบด้วย 4 มาตรการหลัก

5.1 มาตรการสนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานวิจัยดำเนินการประมวล และพัฒนางานองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุที่จำเป็นสำหรับการกำหนดนโยบาย และการพัฒนาการบริการหรือการดำเนินการที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ

5.2 มาตรการสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาวิจัยด้านผู้สูงอายุ โดยเฉพาะที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย การพัฒนาการบริการและการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเหมาะสม

5.3 มาตรการดำเนินการให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติที่มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

5.4 มาตรการพัฒนาระบบข้อมูลทางด้านผู้สูงอายุให้เป็นระบบและทันสมัย

จะเห็นได้ว่าแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการดูแลผู้สูงอายุไว้อย่างครอบคลุมในทุกด้าน สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) ที่ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการรองรับปัญหาสังคมสูงวัยโดยจะส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นพลังในการขับเคลื่อนประเทศผ่านการเสริมทักษะการดำรงชีวิต ทักษะอาชีพในการหารายได้ มีงานทำที่เหมาะสมกับศักยภาพ มีการสร้างเสริมสุขภาพ ฟันฟูสุขภาพ การป้องกันโรคให้แก่ผู้สูงอายุ พร้อมกับจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ และหลักประกันทางสังคมที่สอดคล้องกับความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต (ราชกิจจานุเบกษา 2561)

การดำเนินงานด้านผู้สูงอายุที่สำคัญของประเทศไทย

การดำเนินงานด้านผู้สูงอายุของประเทศไทยในปัจจุบันได้มีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่วางไว้ (ศิริลักษณ์ มีมาก 2561) ดังนี้

1. กฎหมายและกลไกระดับนโยบาย มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติมแผนยุทธศาสตร์ จัดตั้งกรมกิจการผู้สูงอายุเพื่อรับผิดชอบงานด้านผู้สูงอายุ กลไกคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ กองทุนต่างๆ

2. นโยบายสำคัญและมาตรการเร่งด่วน มีนโยบายและมาตรการทั้งเพื่อการเคลื่อนไหวภายในและระหว่างประเทศ การริเริ่มพัฒนาระบบสารสนเทศด้านผู้สูงอายุ แผนบูรณาการระดับนโยบายและงบประมาณ

3. การขับเคลื่อนการดำเนินงานที่สำคัญและสวัสดิการผู้สูงอายุ มีการดำเนินการเรื่องหลักประกันรายได้ การคุ้มครองทางสังคม การประกันสังคม และการลดความยากจน แต่ยังคงดำเนินการได้ไม่ครอบคลุม การพัฒนามาตรฐานการดูแลเรื่องผู้สูงอายุ 3 เรื่อง ได้แก่ มาตรฐานหลักสูตร ผู้ดูแล และมาตรฐานสถานดูแลเพื่อใช้ในการกำกับดูแลผู้สูงอายุมีการดำเนินการเพิ่มสิทธิและยกระดับการคุ้มครองทางสังคม ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเท่าเทียม ลดความยากจน ส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดี มีการสร้างกลไกเพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการของผู้สูงอายุมากขึ้นโดยเฉพาะระบบบริการอย่างบูรณาการการดูแลผู้สูงอายุอย่างบูรณาการในระยะยาว เชื่อมโยงบริการในสถานพยาบาลไปจนถึงบ้านผู้สูงอายุ โดยทีมสหวิชาชีพ การส่งเสริมการทำงานของผู้สูงอายุในรูปแบบที่หลากหลายผ่านกลไกการบูรณาการ กลไกประชารัฐ สร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุผ่านเวทีระดับชาติ และระดับพื้นที่ มีการรวมกลุ่มในรูปแบบต่างๆ อาทิ ชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ การดูแลผ่านกลไกอาสาสมัครและจิตอาสา มีบริการดูแลผู้สูงอายุในหลายรูปแบบ อาทิ การซ่อมปรับปรุงที่อยู่อาศัย ที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุแบบครบวงจร (Senior Complex) การบริการพำนักรูปแบบในสถาบัน มีการดำเนินการเรื่องการเตรียมความพร้อมเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพแต่สังคมไทยยังไม่ตระหนักเท่าที่ควร มีการริเริ่มในการทำงานบูรณาการสหศาสตร์และองค์กรข้ามสาขามากขึ้น สื่อสาธารณะต่างๆ มีความตื่นตัวในเรื่องผู้สูงอายุมากขึ้น ภาคเอกชนมีการเพิ่มรูปแบบผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่หลากหลายมากขึ้น

4. การสำรวจประชากรสูงอายุ และการติดตาม ประเมินผลงานด้านผู้สูงอายุ ประเทศไทยมีการสำรวจประชากร มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

ประเทศไทยได้มีการดำเนินงานในด้านการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง มีการออกกฎหมาย พระราชบัญญัติต่างๆ แต่งตั้งคณะกรรมการผู้สูงอายุ เพื่อคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพผู้สูงอายุในทุกๆด้าน มีการพัฒนางานหลากหลายรูปแบบโดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้สูงอายุมีศักยภาพในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า

แนวทางการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ

การส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ควรอาศัยหลักการเดียวกับแนวปฏิบัติในการส่งเสริมสุขภาพ 5 ประการ ดังนี้

1. การสร้างนโยบายสาธารณะเพื่อผู้สูงอายุ โดยเน้นให้ทุกคนในชุมชน หรือสังคม มีข้อ

ตกลงทางสังคมร่วมกัน รับหลักการเดียวกันในการที่จะปฏิบัติเพื่อให้ทุกคนในชุมชน หรือสังคมมีสุขภาพที่ดี เช่น การกำหนดนโยบาย ไม่ให้มีการทอดทิ้งผู้สูงอายุในชุมชน นโยบายหมู่บ้านปลอดอุบัติเหตุ นโยบายครอบครัวอบอุ่น เป็นต้น

2. สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพผู้สูงอายุ สิ่งแวดล้อมในที่นี้อาจจะเป็นสิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรม หรือนามธรรม สิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรมที่ใกล้ตัวผู้สูงอายุ ได้แก่ ครอบครัว ซึ่งจะต้องให้ความรักความเอาใจใส่ มีการเกื้อหนุนดูแลผู้สูงอายุ ขณะเดียวกันต้องมีปฏิสัมพันธ์ในเชิงรุก มีความเข้าใจกัน ชุมชน ก็เป็นสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวผู้สูงอายุนั่นเอง ซึ่งต้องมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุในทุกๆ ด้าน การดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้าน และสิ่งที่อยู่อาศัยรอบๆ บ้าน ก็จะทำให้ผู้อยู่อาศัยรวมถึงผู้สูงอายุด้วยมีความอบอุ่น มีสุขภาพดี และปลอดจากอุบัติเหตุต่างๆ ส่วนสิ่งแวดล้อมที่เป็นนามธรรม เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมในสังคม ซึ่งสังคมไทยมีข้อดีกว่าประเทศอื่นๆ ในหลายๆ ด้าน เช่น ให้ความเคารพกตัญญูแก่ผู้สูงอายุในประเพณีรดน้ำดำหัว ในวันสงกรานต์ เป็นต้น

3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ชุมชนจะต้องมีการรวมตัวกัน หรือรวมกลุ่มกันเพื่อที่จะดูแลส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ โดยการรวบรวมปัญหาต่างๆ นำมาวิเคราะห์วางแผน ดำเนินการ เพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ให้เป็นผู้สูงอายุที่สามารถแสดงศักยภาพได้ตามความถนัด เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เช่น การจัดให้มีการรวมกลุ่ม เพื่อให้มีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ กิจกรรมทางด้านประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ เช่น การฟังกะติเตียน ฟังธรรม เป็นต้น

4. พัฒนาทักษะในการดูแลส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ โดยการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้สูงอายุ บุคคลในครอบครัว และชุมชน ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางสรีระต่างๆ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคมของผู้สูงอายุ ตลอดจนแนวทางการดูแลส่งเสริมสุขภาพโดยผ่านสื่อต่างๆ

5. ปรับเปลี่ยนบริการทางด้านสาธารณสุข โดยเน้นทางด้านสุขภาพในเชิงรุกมากขึ้น เช่น มีการคัดกรองสุขภาพ ให้การดูแล ให้คำปรึกษาด้านสุขภาพ โดยให้บริการในลักษณะองค์รวมให้ครอบคลุมทุกๆ ด้าน

การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุเป็นวัยที่ต้องประสบกับภาวะเสื่อมถอยจากการทำงานของอวัยวะต่างๆ ภายในร่างกาย และสภาพจิตใจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้ผู้สูงอายุจำนวนมากจำเป็นต้องถอนตัวออกจากสังคม ในขณะที่เดียวกันกับผู้สูงอายุที่ยังมีร่างกายแข็งแรง สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ตามปกติ ก็จะมีสภาพพึงพอใจในชีวิต และปรับตัวได้ดีกว่าผู้สูงอายุที่ไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมใดๆ ได้ (กรรณิการ์ เจริญลักษณ์ 2544) ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีการปฏิบัติกิจกรรมทั้งในชีวิตประจำวัน กิจกรรมร่วมกับครอบครัว ชุมชน มีกิจกรรมร่วมกับสังคมอย่างต่อเนื่องเพื่อเสริมทักษะของผู้สูงอายุให้อยู่ในสังคมอย่างมีคุณค่าโดยสามารถส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านร่างกาย ผู้สูงอายุควรออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอเพื่อชะลอความเสื่อมของร่างกาย การออกกำลังกายจะช่วยให้สมรรถภาพร่างกายดีขึ้น การทำงานของปอด หัวใจ และกล้ามเนื้อต่างๆ แข็งแรง ป้องกันการหกล้มได้ โดยผู้สูงอายุสามารถออกกำลังกายที่ไม่หนักจนเกินไป เช่น โยคะ การรำไทเก๊ก การเดิน การเดินลีลาศ ทั้งนี้ควรออกกำลังกายให้เหมาะสมตามสภาพร่างกายของแต่ละบุคคลซึ่ง

การออกกำลังกายในผู้สูงอายุ แบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

1.1 การออกกำลังกายเพื่อเพิ่มความแข็งแรง เป็นการออกกำลังกายเพื่อเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและข้อต่อต่างๆ การออกกำลังกายประเภทนี้จะช่วยลดการสูญเสียมวลกระดูก ป้องกันการหกล้ม เน้นการออกกำลังกายที่ใช้แรงต้านในกล้ามเนื้อแต่ละชนิดควรมีก 8-12 ครั้ง จำนวน 1 ชุด ระยะเวลาในการฝึก 5 - 30 นาที ความถี่ในการฝึก 2 - 3 ครั้ง/สัปดาห์

1.2 การออกกำลังกายเพื่อเพิ่มความยืดหยุ่น เป็นการออกกำลังกายที่ช่วยลดความตึงตัวของกล้ามเนื้อ ป้องกันการบาดเจ็บของเนื้อเยื่อรอบๆ ข้อต่อ หลักการออกกำลังกายคือ การยืดกล้ามเนื้อแต่ละส่วนอย่างช้าๆ จนสุดช่วงการเคลื่อนไหวค้างไว้ประมาณ 10 - 15 วินาที ควรมีก 8 - 10 ครั้ง จำนวน 1 ชุด ระยะเวลาในการฝึก 5 - 30 นาที ความถี่ในการฝึก 3 - 5 ครั้ง/สัปดาห์

1.3 การออกกำลังกายเพื่อเพิ่มความทนทาน หรือการออกกำลังกายแบบแอโรบิก เป็นการออกกำลังกายที่เพิ่มความทนทานแก่ปอดและหัวใจ ช่วยให้ฟื้นตัวจากอาการเมื่อยล้าได้เป็นอย่างดี ควรเป็นกิจกรรมที่ทำอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 20 - 30 นาที ต่อจำนวน 1 ชุด ความถี่ในการฝึก 3 - 6 ครั้ง ต่อสัปดาห์ เช่น การว่ายน้ำ การปั่นจักรยาน ซึ่งเหมาะกับผู้ที่ปัญหาเกี่ยวกับข้อเท้า ข้อสะโพก มีภาวะอ้วน เนื่องจากไม่มีการลงน้ำหนัก หรืออาจจะเป็นกิจกรรมที่มีการลงน้ำหนักทั่วไป เช่น การเดิน การเดินแอโรบิก เป็นต้น

2. ด้านสุขภาพจิต เพื่อให้ผู้สูงอายุมีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ทำให้สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข การส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีสามารถทำได้ 4 วิธี ดังนี้

2.1 การสนับสนุนของครอบครัว การยอมรับ การให้กำลังใจ การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีความพร้อมและความภูมิใจในตัวเอง ดูแลเรื่องเสื้อผ้า เงินทอง ที่อยู่อาศัย ตามความจำเป็น ให้กำลังใจ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุสามารถช่วยเหลือตนเองได้ตามปกติ ดูแลเมื่อยามเจ็บป่วย ไม่ให้รู้สึกว่าเป็นภาระ หรือถูกทอดทิ้ง

2.2 การส่งเสริมการทำกิจกรรมอิสระ ทำงานอดิเรก และการพักผ่อนหย่อนใจ ให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมที่สนใจ สามารถทำได้ง่าย เช่น การฟังเพลง ปลูกต้นไม้ การทำนุบำรุงศาสนา ทำงานอดิเรกต่างๆ เช่น งานฝีมือ การแกะสลัก การทำสวน ตามความสมัครใจ

2.3 การพัฒนาจิตใจเพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีความเข้มแข็งและความสมบูรณ์ทางด้านจิตใจ โดยสามารถพัฒนาได้ 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจ โดยการนั่งสมาธิ เติมน้ำมัน เป็นวิธีปฏิบัติที่เป็นขั้นตอน มีจุดมุ่งหมาย ช่วยให้จิตใจสงบ 2) การลดความตึงเครียดทางจิตใจ ฝึกลดความเครียด ช่วยให้ร่างกายสดชื่น ผ่อนคลาย 3) การยึดหลักธรรมะในการดำรงชีวิต ดำเนินชีวิตอย่างมีสติ ทำความดี มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง

2.4 การส่งเสริมด้านนันทนาการ โดยการจัดให้มีการพบปะสังสรรค์กันกับผู้สูงอายุอื่นๆ เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสาร พูดคุย สังสรรค์ ตามความเหมาะสม เปิดโอกาสให้มีการรวมกลุ่มตามความต้องการของผู้สูงอายุ มีการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อสังคม สร้างความบันเทิงแก่ผู้สูงอายุ

3. ด้านสังคม เป็นการทำกิจกรรมที่ผู้สูงอายุสามารถปฏิบัติได้ตามความสนใจ หรือเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน เช่น กิจกรรมนันทนาการ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้สูงอายุทำได้ด้วยความสมัครใจ ทำได้เมื่อ

มีเวลาว่าง สนุกสนาน ลดความเบื่อหน่าย ไม่มีจุดประสงค์เพื่ออาชีพ และไม่ขัดต่อประเพณี วัฒนธรรมและกฎหมายบ้านเมือง โดยจะสามารถแบ่งกิจกรรมนั้นหนทางการได้ดังนี้

3.1 กิจกรรมทางสังคม ได้แก่ การร่วมงานบุญ งานประเพณีต่างๆ กิจกรรมต่างๆ ภายในชุมชน หรือหมู่บ้าน การเข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรม เช่น ชมรมผู้สูงอายุ ชมรมลีลาศ ตามที่ผู้สูงอายุมีความสนใจ การเข้าร่วมงานสังสรรค์ต่างๆ เช่น งานรวมรุ่น การพบปะสังสรรค์กับญาติ เพื่อน พี่น้อง หรือลูกหลาน หรือการเข้าร่วมเป็นอาสาสมัคร การมีส่วนร่วมในชุมชน เป็นคณะกรรมการของหมู่บ้าน เป็นต้น ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่ามีคุณค่ามากขึ้น

3.2 กิจกรรมการออกกำลังกาย เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก เนื่องจากช่วยลดความเสื่อมต่างๆ ของอวัยวะแล้ว ยังช่วยเรื่องความแข็งแรงของร่างกาย และช่วยให้มีจิตใจที่ผ่องใส สดชื่น นอกจากนี้ยังทำให้ได้มีการพบปะพูดคุย ลดความเครียด มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทำให้มีสุขภาพจิตที่ดีอีกด้วย

การจะส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆ ฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐ องค์กรท้องถิ่น ชุมชน หรือแม้กระทั่งครอบครัวของผู้สูงอายุเอง ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการดูแลผู้สูงอายุทั้งสิ้น ซึ่งหากได้รับการร่วมมือที่ดี มีการสนับสนุนจากทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่อง ย่อมทำให้การดำเนินงานด้านการดูแลส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุมีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้สูงอายุตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติที่มีปรัชญาการสร้างเสริมความมั่นคงทางสังคมแก่ผู้สูงอายุ โดยเน้นให้ผู้สูงอายุช่วยเหลือตนเอง ซึ่งมีครอบครัว ชุมชน และรัฐเกื้อหนุน ตระหนักถึงคุณค่าและศักยภาพของผู้สูงอายุ สร้างคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณค่าในสังคม

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการผู้สูงอายุ.(2558). แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545 - 2564) ฉบับปรับปรุง

พ.ศ.2552. เข้าถึงข้อมูล 1 ธ.ค.2561 เข้าถึงได้จาก <http://www.dop.go.th>.

กรรณิการ์ เจริญลักษณ์. (2544). บทบาทผู้สูงอายุในฐานะเป็นผู้ให้การสนับสนุนแก่สังคม : ศึกษา

เฉพาะกรณีชมรมผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2560). คู่มือกิจกรรม. กรุงเทพฯ: โครงการ

เสริมสร้างสุขภาวะและทักษะอาชีพของผู้สูงอายุตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง.

ปราโมทย์ ปราสาทกุล. (2557). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2556. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชิ่ง

ราชกิจจานุเบกษา.(2561). ประกาศเรื่องยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580). เข้าถึงข้อมูล 1 ธ.ค.2561. เข้าถึงได้จาก<http://www.ratchakitcha.soc.go.th>.

สินศักดิ์ชนม์ อุ่นพรมมี. (2556). พัฒนาการสำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพ. นนทบุรี: โครงการ

สวัสดิการวิชาการ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติ. (2556). การคาดประมาณประชากร

ของประเทศไทย พ.ศ.2553 - 2583. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดือนตุลา.

สำนักอนามัยผู้สูงอายุ. (2561). คู่มือการปฏิบัติงานการสร้างเสริมและการดูแลผู้สูงอายุสำหรับ

อาสาสมัคร. เข้าถึงข้อมูล 1 ธ.ค.2561. เข้าถึงได้จาก <http://eh.anamai.moph.go.th>.

ศิริลักษณ์ มีมาก.(2561). การดำเนินการด้านผู้สูงอายุของประเทศไทยตามกรอบปฏิญญาอาเซียน

ของผู้สูงอายุ. เข้าถึงข้อมูล 7 ธ.ค.2561. เข้าถึงได้จาก<http://www.dop.go.th>.

พฤติกรรมการใช้กระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ นักศึกษา
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ศรีสะเกษ โดยใช้ฐานกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์และค่ายวิชาการ

Behavior using mathematical thinking processes Bachelor of Education Program Math-
ematics Sisaket Rajabhat University By using activity base, math camp and academic
camp

ประดิษฐ์ วงศ์สุวรรณ และทองอุ่น มั่นหมาย
Pradit Wongsuwan and Thongoon Manmai

อาจารย์ประจำสาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
Lecturer in Mathematics, Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University

Corresponding author e-mail : toko46@hotmail.com.

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้กระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โดยใช้ฐานกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์และค่ายวิชาการ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ชั้นปีที่ 3 จำนวน 78 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

ผลการวิจัย พบว่าจากการสังเกตพฤติกรรมการใช้กระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โดยใช้ฐานกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์และค่ายวิชาการ พบว่า นักศึกษามีจัดกิจกรรมที่มีความลงตัวมาก จนผู้อำนวยการ คณะครูและนักเรียนให้ความชื่นชมเป็นอย่างมาก แต่เหตุผลหลายๆ เหตุผล เช่น การกำหนดโครงสร้างการควบคุมเพื่อให้กิจกรรมบรรลุผล การงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และการมีทักษะการสื่อสาร มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ และเป็นທີ່ประทับใจแก่ผู้อำนวยการ คณะครูและนักเรียน จะพบว่าทักษะเหล่านี้ นักศึกษามีกันทุกคน แต่ที่น่าสนใจกว่านั้น คือ หลังจากที่จัดกิจกรรมเสร็จ ผู้วิจัยจะจัดการประชุมกับนักศึกษา และผู้วิจัยได้สะท้อนสิ่งที่นักศึกษาทำกิจกรรม และถามนักศึกษาย้อนกลับไปว่า นักศึกษารู้หรือไม่ในสิ่งที่นักศึกษาระหว่างทำกิจกรรมอยู่นั้น นักศึกษาได้นำกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์มาช่วยในการจัดกิจกรรม และรู้ไหมว่ากระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์คืออะไร และมีกี่ขั้นตอน ปรากฏว่า นักศึกษาตอบอย่างพร้อมเพรียงกันว่าไม่ทราบ ซึ่งทำให้รู้ว่านักศึกษามีทักษะการคิดตามกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์แต่ไม่เคยรู้ตัวว่าตนเองกำลังใช้ทักษะการคิดตามกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์อยู่ จึงทำให้คณาจารย์เองควรจะใส่ใจในการเพิ่มเติมทักษะการคิดตามกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ในการจัดการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : พฤติกรรม, กระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์, ฐานกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์, ค่ายวิชาการ

ABSTRACT

The purpose of this study was to study the behavior of using mathematical thinking processes. Bachelor of Education Program Mathematics Sisaket Rajabhat University By using activity base, math camp and academic camp The samples were students in Bachelor of Education Program. Mathematics Srisaket Rajabhat University, 3rd year, amount 78 students, semester 2, academic year 2018

The research found that From observing behavior using mathematical thinking processes Bachelor of Education Program Mathematics Sisaket Rajabhat University By using the activity base of the Math Camp and the Academic Camp. It is also found that the 5

steps found that students have organized activities that are very perfect Until the director The faculty and students are very appreciated. But many reasons, such as determining the control structure for the activities to achieve in advance Teamwork, leadership and communication skills It is an important part of successful activities. And impressed the director Faculty and students Will find that these skills are available to all students But more interesting is that after the activity is finished The researcher will have a meeting with students. And the researcher reflected on what the students did And asked the students to go back and say Did you know In what students are doing during their activities Students have used mathematical thinking to help organize activities and know what mathematical thinking is and how many steps it appears that students respond simultaneously that they do not know. Which shows that students have thinking skills according to mathematical thinking processes But never realizing that he is using thinking skills in mathematical thinking Therefore, the faculty itself should be more attentive to the thinking skills in accordance with the mathematical thinking process in the teaching and learning process.

Keywords : Behavior, Mathematical thinking process, Mathematics camp activities, Academic camp

ความเป็นมาของปัญหา

คณิตศาสตร์มีความสำคัญต่อการพัฒนาความคิดของมนุษย์เป็นอย่างมาก ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลมีผล เป็นระบบ มีระเบียบ มีแบบแผน สามารถคิดวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ทำให้สามารถคาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม คณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง คณิตศาสตร์จึงมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต และช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต (กลุ่มส่งเสริมการเรียนการสอนและประเมินผล สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา 2548 : 1) นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังช่วยพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความสมดุลทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และอารมณ์ สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2546: 2) คณิตศาสตร์เกิดขึ้นจากการที่มนุษย์พยายามสรุปสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติให้เป็นนามธรรมโดยการสังเกตและการเรียนรู้ แล้วนำไปสร้างแบบจำลองซึ่งประกอบด้วยคำอธิบาย นิยาม สัญพจน์ หรือข้อตกลงเบื้องต้นแล้วใช้เหตุผลตามหลักการของตรรกศาสตร์เพื่อสร้างข้อความจริงใหม่ที่สามารถพิสูจน์ได้ซึ่งเรียกว่า “ทฤษฎี” จากนั้น จึงนำทฤษฎีที่ได้กลับไปประยุกต์ใช้ ด้วยเหตุนี้ธรรมชาติของคณิตศาสตร์จึงมีลักษณะเป็นนามธรรมเกี่ยวข้องกับการใช้เหตุผลและมีความเป็นระบบ

ปัจจุบันประเทศไทยมีนโยบายที่จะพัฒนาชาติด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำความรู้วิทยาศาสตร์ทางด้านเทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีวัสดุศาสตร์และเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์ไปใช้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้รัฐบาลยังมองเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาในภาคธุรกิจ

การเงินการธนาคารควบคู่กันไปด้วย จากเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นจุดเริ่มสำคัญของการอภิปราย ซึ่งสถาบันฯ ได้รับเกียรติจากผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านคอมพิวเตอร์สถิติและการเงินธนาคาร เพื่อให้ผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ เห็นถึงความสำคัญของวิชานี้ต่อการพัฒนาประเทศ และได้รับฟังข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์

ผู้เขียนได้อัญเชิญพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรที่ได้กล่าวถึงการคิดไว้ตอนหนึ่งว่า “การคิดนั้นอาจคิดได้หลายอย่างจะคิดให้วิเศษ คือคิดแล้วทำให้เจริญงอกงามก็ได้ จะคิดให้หายนะคือคิดแล้วทำให้พินาศฉิบหายก็ได้ การคิดให้เจริญจึงต้องมีหลักอาศัยหมายความว่าเมื่อคิดเรื่องใดสิ่งใดต้องตั้งใจให้มั่นคงในความเป็นกลางไม่ปล่อยให้อคติอย่างหนึ่งอย่างใดครอบงำ ให้มีแต่ความจริงใจตรงตามเหตุตามผลที่ถูกแท้และเป็นธรรม” ความเจริญในด้านต่าง ๆ เช่น การเกษตร อุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ ล้วนเกิดจากความคิดของมนุษย์ที่ต้องการแก้ปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน หรือเพื่อความต้องการที่จะมีชีวิตที่ดีขึ้น สะดวกสบายมากยิ่งขึ้น ซึ่งการพัฒนาทางด้านความคิดได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งกระบวนการเหล่านั้นล้วนเกิดจากการเรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์ของมนุษย์ ปัจจุบันการเรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์ต่างๆของมนุษย์ประมาณร้อยละ 30 ของชีวิตอยู่ที่สถาบันทางการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งเริ่มต้นบ่มเพาะพัฒนามนุษย์ให้อยู่ร่วมกับสังคมได้

กระบวนการคิดของเด็กไทยผ่านระบบการศึกษาที่ตกต่ำและล่าช้า ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศอย่างมาก เรื่องดังกล่าวถือเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งได้มีผู้แสดงความคิดเห็น และทัศนะเกี่ยวกับปัญหาด้านนี้ของเด็กไทยไว้มากมาย โดยในบทความของ กลิ่น สระทองเนียม (2556) มองว่าการจัดการศึกษาที่ผ่านมาผลที่เกิดขึ้นยังอยู่ในระดับต่ำ จากผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ด้านกระบวนการคิดวิเคราะห์ของเด็กอยู่แค่ระดับพอใช้เป็นส่วนใหญ่ หากเปรียบเทียบกับต่างชาติด้วยแล้วยังไปกันใหญ่ เพราะจากการประเมินของ PISA ด้านความรู้และทักษะทางวิทยาศาสตร์ปรากฏว่าเด็กไทยได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จึงไม่ใช่เป็นเรื่องแปลกอะไรเลยที่ว่าทำไมคุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิตเด็กไทยจึงตกต่ำลงไปเรื่อยๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งปัญหาคุณภาพด้านการคิดวิเคราะห์ของเด็กไทยควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยเป็นไปเช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ ณัฐภัสสร เหล่าเนตร (2552 : 2) ที่ได้พิจารณาปรากฏการณ์เด็กไทยสอบตกยกประเทศ จากผลสอบโอเน็ต(O-NET) โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์ - อังกฤษ ทำได้ไม่ถึงร้อยละ 20 สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการเรียนรู้ของเด็กในปัจจุบันที่ยังขาดทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ โจทย์ที่สำคัญ คือ เด็กไทยส่วนใหญ่เรียนแบบท่องจำทำให้เด็กไทยขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ (2556) ก็เป็นอีกคนออกมาวิพากษ์วิจารณ์ปัญหานี้ โดยได้พิจารณาจากรายงานความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ ทั่วโลก พ.ศ. 2555 - 2556 (The Global Competitiveness Report 2012-2013) ได้จัดอันดับคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยในกลุ่มอาเซียนอยู่ในกลุ่มสุดท้ายอันดับที่ 8 เป็นกลุ่มที่มีคะแนนต่ำที่สุด และมองว่าการศึกษาไทยอาจต้องยอมให้เด็กคิดเอง ทำเองบ้างและกระตุ้นความอยากรู้ อยากเรียน รวมทั้งสอนให้อ่านหนังสือเป็นด้วย ไม่ใช่แต่ใช้พาวเวอร์พอยต์ (PowerPoint) และอ่านจากตำราให้เด็กจดไปท่องจำเท่านั้น ปัญหาการจัดการเรียนแบบดังกล่าวแม้แต่ ชูศักดิ์ ประเสริฐ (2556) ก็ยอมรับว่า การเรียนการสอนแบบที่เรียนแต่ในห้อง ท่องจำหนังสือแบบนกแก้วนกขุนทอง เพียงเพื่อนำไปสอบแข่งขันเลื่อนขั้นสูงขึ้น นอกจากไม่เกิดการเรียนรู้อย่าง

แท้จริงที่สามารถนำมาปฏิบัติในชีวิตได้แล้ว ยังสร้างความเห็นแก่ตัว ที่จะต้องเป็นผู้ชนะในกลุ่มแข่งขันทางการศึกษา จึงเกิดภาวะที่เรียนหนังสือจนไม่รู้จักมนุษย์ ไม่รู้จักโลก ขนาดเรียนหนักจากห้องเรียนแล้วก็ยังต้องไปกวตริหาเพิ่มเติมอีก เป็นความทุกข์ที่เกิดจากการศึกษากันที่บ้านในเมือง

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ ในหลายๆ มหาวิทยาลัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่เน้นให้นักศึกษาสาขาคณิตศาสตร์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุมีผล เป็นระบบ มีระเบียบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ทำให้สามารถคาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม แต่ในปัจจุบันกลับสวนทางกัน คือ นักศึกษาสาขาคณิตศาสตร์กลับไม่รู้ว่าตนเองเลยว่าหากสำเร็จการศึกษาแล้ว ตนเองจะต้องมีกระบวนการคิดรูปแบบใด และไม่รู้ว่าการพัฒนากระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์เป็นอย่างไร ผู้วิจัยจึงมีแนวความคิดว่าต้องรีบแก้ไข โดยมีความสนใจว่าต้องการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหานี้ เพื่อที่จะให้มหาวิทยาลัยต่างๆ สามารถเอาไปเป็นแนวทางได้ จึงได้ทำวิจัย เรื่อง “พฤติกรรมการใช้กระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โดยใช้ฐานกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์และค่ายวิชาการ” ขึ้นทั้งเพื่อต้องการแก้ปัญหา อย่างน้อยนักศึกษสาขาคณิตศาสตร์เองก็จะได้รู้ตัวเอง และนำกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ที่ได้ปลุกฝังมาแบบรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว มาใช้ให้ถูกต้องตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่กำหนดไว้ในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้กระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โดยใช้ฐานกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์และค่ายวิชาการ

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จำนวน 345 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ชั้นปีที่ 3 จำนวน 78 คน ซึ่งได้มาด้วยการเลือกแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา คือ พฤติกรรมการใช้กระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ นักศึกษหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โดยใช้ฐานกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์และค่ายวิชาการ

ระยะเวลาในการศึกษาคือภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

สรุปผลการวิจัย

การสังเกตพฤติกรรมการใช้กระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ นักศึกษหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โดยใช้ฐานกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์และค่ายวิชาการ พบว่า

1. ขั้นระลึกได้ (recall) คือ นักศึกษามีทักษะการคิดขั้นระลึกได้จริง และเป็นไปโดยอัตโนมัติตามธรรมชาติ ในเวลาจัดกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์และค่ายวิชาการเกิดปัญหาที่สามารถแก้ปัญหาได้

อย่างเฉียบพลัน อาจจะเป็นเพราะมาจากความชำนาญในการจัดกิจกรรม ซึ่งอาจจะเป็นแนวคิดที่นักศึกษาได้รับการสั่งสอนและสะสมมาตั้งแต่มาศึกษาที่มหาวิทยาลัย จึงทำให้จดจำสิ่งเหล่านี้ได้อย่างขึ้นใจ แต่ตัวนักศึกษาไม่เคยรู้ตัวเลยว่าสิ่งที่ตนเองปฏิบัติอยู่หรือเป็นอยู่นั้นมันคือขั้นที่ 1 ขั้นระลึกได้ของกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์

2. ขั้นการคิดขั้นพื้นฐาน (basic thinking) คือ นักศึกษามีการนำความรู้พื้นฐานที่สั่งสมมาและความเข้าใจจนสามารถแก้โจทย์ปัญหาและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้แล้ว ยังสามารถนำมาประยุกต์กับการแก้ปัญหาในการจัดกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์และค่ายวิชาการได้ด้วย เช่น ก่อนทำกิจกรรมมีการละลายพฤติกรรมก่อนเข้ากิจกรรมฐาน

3. ขั้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking) คือ นักศึกษามีการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นการคิดที่มีการตรวจสอบการมองความสัมพันธ์ การประเมินค่า รูปแบบต่างๆ ของการแก้ปัญหาหรือสถานการณ์ ทำให้การจัดกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์และค่ายวิชาการสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เช่น การกำหนดหน้าที่ของแต่ละฝ่ายได้อย่างลงตัว จนทำให้การจัดกิจกรรมมีความคล่องตัวไหลลื่นโดยอัตโนมัติ

4. ขั้นการคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) คือ นักศึกษามีการคิดสร้างสรรค์เป็นจุดเริ่มต้นที่ก่อให้เกิดผลที่ซับซ้อน การคิดสร้างสรรค์เป็นการประดิษฐ์ การรู้แจ้ง และการจินตนาการ การคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการต่อเนื่อง ความรู้เก่าจะถูกสังเคราะห์เชื่อมโยง และแผ่ขยายออกไปเพื่อสร้างแนวคิดใหม่ นักศึกษาสามารถใช้ความรู้เก่าและความรู้ใหม่หลากหลายศาสตร์เพื่อโดยการสร้างนวัตกรรมใหม่ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เช่น สร้างเกมส์ แต่งเพลง ฯลฯ เพื่อใช้ในการดึงดูดนักเรียนที่มาร่วมกิจกรรมจนเสร็จกิจกรรม

5. ขั้นการสะท้อนให้เห็นกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ คือ การที่ผู้เรียนสะท้อนและระลึกได้ว่ากระบวนการคิดต่างๆ เป็นกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ ในความเป็นจริงแล้วนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ ใช้กระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์อยู่เสมอ แต่นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ ไม่เคยรู้ตัวว่าตนเองกำลังใช้กระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์อยู่ ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาสำคัญ จึงเป็นเป็นข้อสังเกตว่า เป็นนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ แต่ไม่ทราบว่า กระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์คืออะไร

จากการสังเกตพฤติกรรมการใช้กระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษโดยใช้ฐานกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์และค่ายวิชาการและจากการนำ 5 ขั้นตอนมาวิเคราะห์ พบว่า นักศึกษามีการจัดกิจกรรมที่มีความลงตัวมาก จนผู้อำนวยการ คณะครูและนักเรียนให้ความชื่นชมเป็นอย่างมาก แต่เหตุผลหลายๆ เหตุผล เช่น การกำหนดโครงสร้างการควบคุมเพื่อให้กิจกรรมบรรลุผล มีการทำงานเป็นทีม มีภาวะผู้นำ และการมีทักษะการสื่อสารมันมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ และเป็นที่ประทับใจแก่ผู้อำนวยการ คณะครูและนักเรียน จะพบว่าทักษะเหล่านี้ นักศึกษามีกันทุกคน แต่ที่น่าสนใจกว่านั้นคือ หลังจากที่จัดกิจกรรมเสร็จ ผู้วิจัยจะมีการประชุมกับนักศึกษา และผู้วิจัยได้สะท้อนสิ่งที่นักศึกษาทำกิจกรรม และถามนักศึกษาย้อนกลับไปว่า นักศึกษารู้หรือไม่ ในสิ่งที่นักศึกษาขณะทำกิจกรรมอยู่นั้น นักศึกษาได้นำกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์มาช่วยในการจัดกิจกรรม และรู้ไหมว่า กระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์คืออะไร และมีกี่ขั้นตอน ปรากฏว่านักศึกษาตอบอย่างพร้อมเพรียงกันว่าไม่ทราบ ซึ่งทำให้รู้ว่านักศึกษามีทักษะการคิด

ตามกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่เคยรู้ตัวว่าตนเองกำลังใช้ทักษะการคิดตามกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์อยู่ จึงทำให้คณาจารย์เองควรจะใส่ใจในการเพิ่มเติมทักษะการคิดตามกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ในการจัดการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการใช้กระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โดยใช้ฐานกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์และค่ายวิชาการพบว่า

1) ขั้นระลึกได้ (recall) คือ นักศึกษามีทักษะการคิดขั้นระลึกได้จริง และเป็นไปโดยอัตโนมัติตามธรรมชาติ ในเวลาจัดกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์และค่ายวิชาการเกิดปัญหาที่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเฉียบพลัน อาจจะเป็นเพราะมาจากความชำนาญในการจัดกิจกรรม ซึ่งอาจจะเป็นแนวคิดที่นักศึกษาได้รับการสั่งสอนและสะสมมาตั้งแต่มาศึกษาที่มหาวิทยาลัย จึงทำให้จดจำสิ่งเหล่านี้ได้อย่างขึ้นใจ แต่ตัวนักศึกษาไม่เคยรู้ตัวเลยว่าสิ่งที่ตนเองปฏิบัติอยู่หรือเป็นอยู่นั้น มันคือ ขั้นที่ 1 ขั้นระลึกได้ ของกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2543) ที่ได้กล่าวว่า ทักษะการคิดพื้นฐานที่สำคัญในการคิดบุคคลจะคิดได้ดี จำเป็นต้องมีทักษะการคิดที่จำเป็นมาบ้างแล้ว และเช่นเดียวกับการคิดของบุคคลก็จะมีส่วนส่งผลไปถึงการพัฒนาทักษะการคิดของบุคคลนั้นด้วยและจากการวิเคราะห์ทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะการฟัง ทักษะการใช้ความรู้ ทักษะการจำ ฯลฯ 2) ขั้นการคิดขั้นพื้นฐาน (basic thinking) คือ นักศึกษามีการนำความรู้พื้นฐานที่สั่งสมมาและมีความเข้าใจจนสามารถแก้โจทย์ปัญหาและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้แล้ว ยังสามารถนำมาประยุกต์กับการแก้ปัญหาในการจัดกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์และค่ายวิชาการได้ด้วย เช่น ก่อนทำกิจกรรมมีการละลายพฤติกรรมก่อนเข้ากิจกรรมฐาน ซึ่งสอดคล้องกับ อัลฟาโร่ ลีเฟบเร่ (Alfaro-LeFevre. 1995 : 177) ที่ได้กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์เป็นกระบวนการทางปัญญาที่บุคคลจะใช้ให้เกิดความเข้าใจธรรมชาติของบางสิ่งบางอย่างได้ดีขึ้น โดยการแยกส่วนรวมหรือภาพรวมของสิ่งนั้นอย่างระมัดระวังให้ได้เป็น ส่วนย่อยลงไป จึงทำให้การจัดกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์และค่ายวิชาการราบรื่นทุกครั้ง 3) ขั้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking) คือ นักศึกษามีการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นการคิดที่มีการตรวจสอบการมองความสัมพันธ์ การประเมินค่า รูปแบบต่างๆ ของการแก้ปัญหาหรือสถานการณ์ ทำให้การจัดกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์และค่ายวิชาการสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เช่น การกำหนดหน้าที่ของแต่ละฝ่ายได้อย่างลงตัว จนทำให้การจัดกิจกรรมมีความคล่องตัวไหลลื่นโดยอัตโนมัติ ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิทย์ มูลคำ, (2550: 32) ที่ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาว่า คือกระบวนการที่ผู้สอนเน้นให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นกระบวนการ มีขั้นตอน มีเหตุผลด้วยตนเอง โดยเริ่มตั้งแต่มีการกำหนดปัญหา วางแผนแก้ปัญหา ตั้งสมมติฐาน เก็บรวบรวมข้อมูล พิสูจน์ข้อมูล วิเคราะห์ ข้อมูลและสรุปผล ซึ่งแสดงให้ว่านักศึกษาหรือผู้เรียนได้มีการจัดกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์และค่ายวิชาการอย่างเป็นระบบมีการเชื่อมโยงแต่ละกระบวนการอย่างลงตัว และนักศึกษามีทักษะการใช้กระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ขั้นตอนนี้จริง แต่อาจจะไม่รู้ตัว 4) ขั้นการคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) คือ นักศึกษามีการคิดสร้างสรรค์เป็นจุดเริ่มต้นที่ก่อให้เกิดผลที่ซับซ้อน การคิดสร้างสรรค์เป็นการประดิษฐ์ การรู้แจ้ง และการจินตนาการ การคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการต่อเนื่อง ความรู้เก่าจะถูกสังเคราะห์เชื่อมโยง และแผ่ขยายออกไปเพื่อสร้างแนวคิดใหม่

นักศึกษาสามารถใช้ความรู้เก่าและความรู้ใหม่หลากหลายศาสตร์เพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เช่น สร้างเกมส์ แต่งเพลง ฯลฯ เพื่อใช้ในการดึงดูดนักเรียนให้มาร่วมกิจกรรมจนเสร็จกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ Wang (2007) ยังได้กล่าวไว้อีกว่า สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ซึ่งปัจจัยด้านความสำเร็จหรือเป้าหมายด้านวิชาการคือทักษะด้านต่าง ๆ มีผลเชิงบวกกับความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสาขาวิชาที่มีความคิดสร้างสรรค์ที่สูงกว่าสาขาวิชาอื่นเป็นสาขาวิชาที่เน้นด้านทักษะวิธีการคิดของนักศึกษาในสาขาวิชา 5) ขั้นตอนการสะท้อนให้เห็นกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ คือ การที่ผู้เรียนสะท้อนและระลึกได้ว่ากระบวนการคิดต่างๆ เป็นกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ ในความเป็นจริงแล้วนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ ใช้กระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์อยู่เสมอ แต่นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ ไม่เคยรู้ตัวว่าตนเองกำลังใช้กระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์อยู่ ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาสำคัญ จึงเป็นเป็นข้อสังเกตว่า เป็นนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ แต่ไม่ทราบว่า กระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์คืออะไร ซึ่งสอดคล้องกับ Prof. Dr. McMillan JH & Hearn J (2009) ที่ได้กล่าวว่าการสะท้อนคิดเป็นกลยุทธ์สำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการจูงใจนักศึกษาให้เข้าใจในบทเรียน ประสบความสำเร็จในระดับที่สูงกว่าที่คาด ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการดังกล่าวเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้ที่อยู่นอกเหนือความคาดหวังของผู้สอน ทำให้ผลลัพธ์จากการเรียนรู้มักจะสูงกว่าสิ่งที่ผู้สอนต้องการป้อนให้นักศึกษาเสมอ

จากการสังเกตพฤติกรรมการใช้กระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษโดยใช้ฐานกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์และค่ายวิชาการยังพบอีกว่าขั้นตอนทั้ง 5 พบว่า นักศึกษามีการจัดกิจกรรมที่มีความลงตัวมาก จนผู้อำนวยการคณะครูและนักเรียนให้ความชื่นชมเป็นอย่างมาก แต่เหตุผลหลาย ๆ เหตุผล เช่น การกำหนดโครงสร้างการควบคุมเพื่อกิจกรรมบรรลุผล การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และการมีทักษะการสื่อสาร มันมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ และเป็นที่ประทับใจแก่ผู้อำนวยการ คณะครูและนักเรียนจะพบว่าทักษะเหล่านี้ นักศึกษามีกันทุกคน แต่ที่น่าสนใจกว่านั้น คือ หลังจากการจัดกิจกรรมเสร็จ ผู้วิจัยจะมีการประชุมกับนักศึกษา และได้สะท้อนสิ่งที่นักศึกษาทำกิจกรรม โดยถามนักศึกษาย้อนกลับไปว่า นักศึกษารู้หรือไม่ ในสิ่งที่นักศึกษาทำกิจกรรมอยู่นั้น นักศึกษาได้นำกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์มาช่วยในการจัดกิจกรรม และรู้ใหม่ว่า กระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ คืออะไร และมีกี่ขั้นตอน ปรากฏว่า นักศึกษาตอบอย่างพร้อมเพรียงกันว่าไม่ทราบ ซึ่งทำให้รู้ว่านักศึกษามีทักษะการคิดตามกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่เคยรู้ตัวว่าตนเองกำลังใช้ทักษะการคิดตามกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์อยู่ จึงทำให้คณาจารย์เองควรใส่ใจในการเพิ่มเติมทักษะการคิดตามกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ในการจัดการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น และ Horng and Lee (2009) ที่ศึกษาด้านกายภาพ (Physical) สังคม (Social) วัฒนธรรม (Cultural) และสภาพแวดล้อมทางการศึกษา (Education Environment) ที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ ทำให้ความคิดสร้างสรรค์ของบัณฑิตมีความแตกต่างกันตามกรอบของศาสตร์ในแต่ละสาขาวิชา และการเรียนการสอนในระดับหลักสูตรของแต่ละคณะวิชา

ข้อเสนอแนะ

1. ในการทำวิจัยพบว่านักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ ไม่เคยรู้ทราบว่า

ตนเองกำลังใช้กระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์อยู่ ดังนั้นผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาความคิดในองค์ประกอบความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่มมากขึ้น

2. ในชั้นเรียนผู้สอนควรจะสอดแทรกทักษะกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ในทุกขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ นอกเหนือจากตัวนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ และผู้สอน

2. ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนากระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ ของทุกมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด : แนวทางสู่การปฏิบัติเอกสารชุดปฏิรูปการเรียนรู้ลำดับที่ 2 โครงการปฏิรูปการเรียนรู้.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สุวิทย์ มูลคำ. (2550: 32). กลยุทธ์...การสอนคิดแก้ปัญหา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

นวลจิตต์ เขาวงกิตพิงษ์. (2544). การเรียนการสอนอาชีวศึกษา. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา หน่วยที่ 4. หน้า 208 – 211. นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

Alfaro – LeFevre, R. (1995). Role development in professional nursing practice and Nursing. (3rded). Manuals: Kathleen Masters.

Hong, J. S., and Lee, Y. C. (2009). What environmental factors influence creative culinary studies?. International Journal of Contemporary Hospitality Management, 21(1), 100-117.

McMillan JH & Hearn J. (2009). การสะท้อนความคิด. เข้าถึงข้อมูล 28 สิงหาคม 2562. เข้าถึงได้จาก http://www.ns.mahidol.ac.th/english/th/departments/MN/th/km/56/km_reflection.html.

Wang, A. Y. (2007). Contexts of creative thinking: Teaching, learning, and creativity in Taiwan and the united states. Claremont Graduate University.

การพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะการรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ศิลปะ รหัสวิชา ศ 13101 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

The research on the development of visual learning about the subject of the art
learning subject, Art Department, Code 13101 for grade 3 students

อัญญา จำปาวลัย
Ananya Champawan

ครูโรงเรียนเทศบาล 2 สามัคคีวัฒนา จังหวัดยโสธร
Teacher Municipal School 2 SamakkhiWattthana Yasothon Province

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เรื่องทัศนธาตุ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ชั้นปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 โรงเรียนเทศบาล 2 สามัคคีพัฒนา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร จำนวน 32 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

ผลการวิจัย พบว่า 1. แบบฝึกหัดเสริมทักษะ เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้เรื่อง ทัศนธาตุ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชาศิลปะ รหัสวิชา ศ 13101 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้เวลาเรียนตามเนื้อหาารรวมจำนวน 12 ชั่วโมง และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90.24/90.47แสดงว่า แบบฝึกหัดเสริมทักษะเรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้เรื่อง ทัศนธาตุ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชาศิลปะ รหัสวิชา ศ 13101 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ดังที่ตั้งไว้

2. การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกหัดเสริมทักษะเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้เรื่องทัศนธาตุ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ รหัสวิชา ศ 13101 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกหัดเสริมทักษะ เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง ทัศนธาตุ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชาศิลปะ รหัสวิชา ศ 13101 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วยการทดสอบทางสถิติ

คำสำคัญ : การพัฒนาการเรียนรู้, ทัศนธาตุ, การเรียนรู้ศิลปะ, นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ABSTRACT

The research on the development of visual learning about the subject of the art learning subject, Art Department, Code 13101 for grade 3 students, aims to be effective according to the 80/80 standard criteria and to compare academic achievement before Study and after school The sample group consisted of 3/4 grade students, Municipal School 2,SamakkhiWattana, Education Division, Yasothon Municipality, Yasothon Province, 32 persons, 2nd semester, academic year 2018

The research found that 1. Textbook on the development of visual learning about the art subject matter, Art Department, Art Department Code 13101, for grade 3 students created by the researcher Which takes 12 hours of study according to the total content and efficiency according to the standard criteria 90.24 / 90.47, indicating that the textbook on the development of visual element learning, the subject of art learning, Art Department

code 13101 for grade students 3 that the researcher created With efficiency higher than the standard 80/80 as set2. Comparison of learning achievement scores before and after learning of grade 3 students by using the textbook on the development of visual learning about the subject matter of the Art Department, Code 13101, which has been taught By using the textbook on the development of learning about visual elements, the art of learning, art, code, art, class 13101 for students The 3-year study found that the reclamation achievement after learning higher than the achievement of pre statistically significant at the .05 level. The statistical tests.

Keywords: Learning development, visual elements, Learning art, Prathom 3 students

ความเป็นมาของปัญหา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสมชัดเจนทั้งเป้าหมายของหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พัฒนาเศรษฐกิจ พัฒนาสังคม และพัฒนาประเทศชาติพื้นฐานในการดำรงชีวิต การพัฒนาสมรรถนะและทักษะกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนั้นได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลาง และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นี้จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในเอกสารนี้ช่วยทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับเห็นผลคาดหวังที่ต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชัดเจน ตลอดจนแนวทางซึ่งจะสามารถช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมั่นใจ ทำให้การจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษามีคุณภาพและมีความเป็นเอกภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความชัดเจนเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และช่วยแก้ปัญหาการเทียบโอนระหว่างสถานศึกษา ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติจนกระทั่งถึงสถานศึกษา จะต้องสะท้อนคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งเป็นกรอบทิศทางในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ และครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ทุกฝ่ายที่

เกี่ยวข้องกับระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว และบุคคล ต้องร่วมรับผิดชอบโดยร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่องในการวางแผนดำเนินการส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 2) ด้วยวิสัยทัศน์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและ เป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา ต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิตโดย มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 4) ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย สำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญใน การขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะ สอนอย่างไรและประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขต พื้นที่การศึกษาและการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนด เพียงใด กระทรวงศึกษาธิการ (2551)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มี จินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรม ทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนา สิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองอันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้

หลักสูตรโรงเรียนเทศบาล 2 สามัคคีวัฒนา พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัว ชีววัด และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ ตลอด จนผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในการจัดมวลประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้พัฒนาให้บรรลุ ถึงคุณภาพตามมาตรฐานในการพัฒนาเยาวชนของชาติ นอกเหนือจากการใช้เป็นแนวทางหรือข้อกำหนดใน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุตามจุดหมายของการจัดการศึกษาแล้ว หลักสูตรโรงเรียนเทศบาล 2 สามัคคีวัฒนา พุทธศักราช 2553 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่พัฒนา ขึ้นยังเป็นหลักสูตรที่มีจุดมุ่งหมายให้ครอบครัว ชุมชน องค์กรในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมจัดการ ศึกษาของสถานศึกษา

ผู้วิจัยจึงมีความตระหนักว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็น แนวทางที่สถานศึกษาต้องนำมาปฏิบัติ และทางโรงเรียนเทศบาล 2 สามัคคีวัฒนา ก็ได้นำหลักสูตรแกน กลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ดังกล่าวมาเป็นแนวทางกำหนดหลักสูตรโรงเรียนเทศบาล 2 สามัคคีวัฒนา พุทธศักราช 2553 ผู้วิจัยเองในฐานะผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จึงมีแนวคิดที่ จะทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้เรื่องทัศนธาตุ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

วิชาศิลปะ รหัสวิชา ศ 13101 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือเรียนเรื่อง ทศนธาตุ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 วิชาศิลปะ เป็นนวัตกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรโรงเรียนเทศบาล 2 สามัคคีวัฒนา และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดไว้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสือเรียนเรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้เรื่องทศนธาตุ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชาศิลปะ รหัสวิชา ศ 13101 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หนังสือเรียนเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้เรื่องทศนธาตุ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ รหัสวิชา ศ 13101

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 2 สามัคคีวัฒนา กองการศึกษา เทศบาลเมืองโยธิน จังหวดยโสธร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 198 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 โรงเรียนเทศบาล 2 สามัคคีวัฒนา จำนวน 32 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งได้มาด้วยการเลือกแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา คือหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชาศิลปะ รหัสวิชา ศ 13101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จัดทำเป็นหนังสือเรียน ประกอบด้วย 3 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 12 แผนการจัดการเรียนรู้ รวมเวลาทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง

ตัวแปรที่ศึกษาคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 โรงเรียนเทศบาล 2 สามัคคีวัฒนา ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชาศิลปะ รหัสวิชา ศ 13101 โดยใช้หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้เรื่องทศนธาตุ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ รหัสวิชา ศ 13101

ระยะเวลาในการศึกษาคือภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

สรุปผลการวิจัย

1. หนังสือเรียนเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้เรื่อง ทศนธาตุ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชาศิลปะ รหัสวิชา ศ 13101 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้เวลาเรียนตามเนื้อหา รวมจำนวน 12 ชั่วโมง และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90.24/90.47 แสดงว่าหนังสือเรียนเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง ทศนธาตุ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะวิชาศิลปะ รหัสวิชา ศ 13101 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ดังที่ตั้งไว้

2. การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หนังสือเรียนเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้เรื่องทศนธาตุ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

รหัสวิชา ศ 13101 ที่ได้รับการสอนโดยใช้หนังสือเรียนเรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง ทศนธาตุ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชาศิลปะ รหัสวิชา ศ 13101 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วยการทดสอบทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า หนังสือเรียนเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้เรื่องทศนธาตุ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชาศิลปะ รหัสวิชา ศ 13101 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้เวลาเรียนตามเนื้อหารวม จำนวน 12 ชั่วโมง และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90.24/90.47 แสดงว่า หนังสือเรียนเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้เรื่องทศนธาตุ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชาศิลปะ รหัสวิชา ศ 13101 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ดังที่ตั้งไว้และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หนังสือเรียนเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้เรื่องทศนธาตุ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชาศิลปะ รหัสวิชา ศ 13101 ที่ได้รับการสอนโดยใช้หนังสือเรียนเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้เรื่องทศนธาตุ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชาศิลปะ รหัสวิชา ศ 13101 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก

1. หนังสือเรียนเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้เรื่องทศนธาตุ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชาศิลปะ รหัสวิชา ศ 13101 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้เวลาเรียนตามเนื้อหารวม จำนวน 12 ชั่วโมง และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90.24/90.47 ได้ผ่านขั้นตอนที่จัดไว้อย่างเป็นระบบ คือ ได้มีการศึกษารายละเอียดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ศึกษาหลักการสร้างหนังสือเรียน และศึกษาทฤษฎีจากการอ่านงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบการสร้างหนังสือเรียนเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้เรื่องทศนธาตุ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชาศิลปะ รหัสวิชา ศ 13101 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เนื้อหาที่นำมาสร้างเป็นหนังสือเรียนนั้นได้ผ่านการตรวจคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ และมีการปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 ของโรงเรียนเทศบาล 2 สามัคคีวัฒนา กองการศึกษาเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร จำนวน 32 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชาศิลปะ รหัสวิชา ศ 13101 เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้เรื่องทศนธาตุ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หนังสือเรียนเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้เรื่องทศนธาตุ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชาศิลปะ รหัสวิชา ศ 13101 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาหนังสือเรียนเพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น นอกจากนี้ การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ซึ่งเป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์และนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้วยกระบวนการเรียนการสอนและวิธีสอนที่หลากหลาย หรือที่เรียกว่า การสอนแบบผสม

ผลงาน ซึ่งสอดคล้องกับ ศศิธร เจริญนอม (2548 : บทคัดย่อ) ได้รายงานการศึกษาประสิทธิภาพหนังสืออ่านประกอบภาพการ์ตูนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดดอนเมือง (ทหารอากาศอุทิศ) ซึ่งพบว่าหนังสืออ่านประกอบภาพการ์ตูน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 85.77/85.93 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยหนังสืออ่านประกอบภาพการ์ตูนที่สร้างขึ้น สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เหมือนกัน และสมจิตร หงษา (2551) ก็ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เซต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 33 จังหวัดลพบุรี โดยการสอนด้วยเทคนิคเอส ที เอ ดี (STAD) กับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เซต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนโดยการสอนด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี (STAD) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เซต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนโดยการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เซต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างนักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนด้วยเทคนิคเอส ที เอ ดี (STAD) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่โดยใช้การสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 และ (4) เจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างนักเรียนโดยการสอนด้วยเทคนิคเอส ที เอ ดี (STAD) มีเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่โดยการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และยังพบว่าการนำเทคนิคการสอนต่างๆ ก็ช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นเช่นกัน และวิลาสินี พ้องพงษ์ศรี (2552) ได้พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องตำนานเมืองสระบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องตำนานเมืองสระบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก็ช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นเช่นกัน และยังมีนักวิชาการหลายท่านได้นำเทคนิคการสอนต่างๆ หรือแม้กระทั่งการผลิตนวัตกรรม สื่อการสอนต่างๆ ล้วนแล้วมีส่วนช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นทั้งสิ้น เช่น ประทีป ศรีรุ่ง (2554) ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ท้องแดนปากพะยูนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องท้องแดนปากพะยูนมีคุณภาพเหมาะสมมากที่สุดตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและครูผู้สอน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมท้องแดนปากพะยูน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 สอดคล้องกับบุษณิภรณ์ วงษ์กลม (2555) ได้พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชุดวัฒนธรรมพื้นบ้านตำนานพื้นเมือง เรื่อง ฮีตสิบสอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชุด วัฒนธรรมพื้นบ้านตำนานพื้นเมือง เรื่องฮีตสิบสอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 82.60/83.04 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชุด วัฒนธรรมพื้นบ้านตำนานพื้นเมือง เรื่อง ฮีตสิบสอง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับอัลแมน (Altman 1974) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเพื่อพัฒนา สอดคล้องกับ

โรเจอร์ (Rogers.1969 : abstract) แห่งมหาวิทยาลัยเวย์นสเตต (Wayne State University) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องอิทธิพลของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง พิค อิน อะ วิค (PIC IN A WIG) สอดคล้องกับการ์เซีย (Garcia. 2002 : 3459) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเขียนสะกดคำจากรูปแบบการสอนสะกดคำ 2 รูปแบบ พบว่า นักเรียนที่เรียนสะกดคำจากตำราใช้พจนานุกรมบ่อยครั้งมากกว่านักเรียนอีกกลุ่ม และยังสอดคล้องกับเบชาเรต (Bouchard. 2002 : Web Site) ได้ศึกษาความรู้เรื่องคำของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากความผิดพลาดในการอ่านกับการสะกดคำ จากการศึกษาการให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำและความรู้เรื่องคำของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของครูพบว่า การให้คะแนนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการปฏิบัติจริงของนักเรียนในผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำและความรู้เรื่องคำ แต่ก็ยังไม่เพียงพอสำหรับการตัดสินใจในการสอน

ข้อเสนอแนะ

1. ในการทำวิจัยเพื่อรายงานการใช้หนังสือเรียน ผู้วิจัยพบว่า ในระหว่างการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ นักเรียนยังขาดสมาธิในการตั้งใจเรียน ดังนั้นผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความสนุกสนานควบคู่ไปด้วย
2. ในหนังสือเรียน ผู้วิจัยพบว่า ในแบบฝึกหัดของทุกแบบฝึกเสริมทักษะจะนำภาพมาตั้งเป็นโจทย์ มีบางภาพนักเรียนดูแล้วไม่ค่อยเข้าใจ และจะนำมาถาม ดังนั้นผู้วิจัยควรหาภาพที่ชัดเจนกว่านี้
3. จากการสังเกตนักเรียนพบว่าให้ความสนใจดีมาก แต่มีบางคนที่อาจจะให้ความสนใจน้อย หรืออาจจะเป็นเพราะความแตกต่างของบุคคล ดังนั้นผู้วิจัยควรหาวิธีการอื่นที่มาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับการทำแบบฝึกเสริมทักษะ แล้วทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเพื่อให้การดำเนินการวิจัยสัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะในแต่ละชุด ผู้วิจัยควรจะศึกษาความสอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ และลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ของนักเรียนด้วย เนื่องจากความแตกต่างของบุคคลเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ นักเรียนที่เริ่มเรียนหรือมีประสบการณ์น้อย มีความเข้าใจยาก ขาดสมาธิ ดังนั้นจะต้องสร้างแบบฝึกที่น่าสนใจและจูงใจ ด้วยการเริ่มต้นจากข้อที่ง่ายไปหายากเพื่อให้ นักเรียนมีกำลังใจทำแบบฝึกหัด
2. การเรียนการสอนไม่ใช่จะมีปัญหาเพียงผู้เรียนเท่านั้น ผู้สอนก็มีเช่นกัน โดยเฉพาะเรื่องการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นควรมีการศึกษา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- นุชนิภรณ์ วงษ์กลม. (2555). **การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชุดวัฒนธรรมพื้นบ้านตานานพื้นเมืองเรื่องฮีตสิบสอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.**

- ประทีป ศรีวุ่น. (2554). การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องท่องเที่ยวแดนปากพะยูน สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิลาสินี พ้องพงษ์ศรี. (2552). การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง “ตำนานเมืองสระบุรี” กลุ่ม
สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.
วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. ลพบุรี:
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ศศิธร เจริญนอม. (2548). ประสิทธิภาพหนังสืออ่านประกอบภาพการ์ตูนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
วิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมจิตร หงษา. (2551). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องเซต
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการสอนด้วยเทคนิคเอส ที เอ ดี [STAD] กับการ
สอนปกติ. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- Altman, H. and B. Nielsen. (1974). Books and Empathy Help Troubled Children.
Library Journal.31 : 284 – 287; August.
- Bouchard, Margarct Pray. (2002). An Imvestigation of Students’ Word Knowledge
as Demonstrated by Their Reading and Spelling Error. Dissertation
Abstracts International. 63 (2) : 541-4; August, 2002. เข้าถึงได้จาก [http // wwwlib.
Umi.com/dissertations/fullcit/3010800](http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/3010800) March 3, 2004.
- Garcia Valderrama, F. W., Fajardo, C., Guevara, F., Gonzales Perez, V., & Hurtado, A.
(2002). Poor adherence to diet in hemodialysis: role of anxiety and
depression symptoms. Nefrologia, 22, 244-252.
- Rogers, C.R. (1969). Freedom to learn.Columbus: Charles E. Merrill Publishing Co.

การศึกษารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษา
สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพิชิตการทดสอบทางการ
ศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O – net)

The Study of Thai Class Encouragement Activities for Grade 12 Students to Reach
the Aim of O-NET

ธัญญาพร ทองมนต์
Tanyapon Tongmon

ครูโรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ
Teacher PraiBuengWitthayakhom School PraiBueng District, Sisaket Province

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม จำนวน 26 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งได้มาด้วยการเลือกแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม คือ

1. กิจกรรมในชั้นเรียนเป็นการดำเนินการควบคู่การวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อรองรับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-net)
2. กิจกรรมในโรงเรียน ได้แก่ 1) โครงการสุนทรภู่รำลึก 2) กิจกรรมแข่งขันอัจฉริยภาพทางวิชาภาษาไทย 3) กิจกรรมส่งเสริมความรู้ทางภาษาไทย 4) โครงการคลินิกภาษาผลการประเมินความพึงพอใจ 5)โครงการการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่าน
3. กิจกรรมนอกโรงเรียน ได้แก่ 1) โครงการส่งเสริมนิสัยการอ่าน และแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง 2) และกิจกรรมส่งเสริมโครงการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

คำสำคัญ : การศึกษารูปแบบกิจกรรม,การเรียนรู้ภาษาไทย, การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O – net)

ABSTRACT

The purpose of this study is to define Thai class encouragement activities (Reading Skill) for grade 12 students from Praibungwittayakom School, Praibung District, Sisaket Province to reach the aim of O-NET. The sample group was 26 students from Praibungwittayakom School in 1st semester of academic year 2018 by applying Cluster Sampling.

The result expressed that:For Thai class encouragement activities (Reading Skill) for grade 12 students from Praibungwittayakom School, Praibung District, Sisaket Province to reach the aim of O-NET, there are 3 main issues.

- 1) There was a classroom research together with this paper: Thai Learning Development for grade 12 students to reach the aim of O-NET.
- 2) Class activities were 1) Suntonpu Day; 2) Thai Language Morality Competition; 3) Thai Language Knowledge Encouragement; 4) Language Clinic for Satisfaction Assessment;

and 5) Thai Usage Skill Development for Learner: Reading Skill.

3) Outside classroom activities were 1) Reading Behavior Improvement and Self-Learning Process and 2) Thai Language Learning Encouragement.

Keywords : Activity model study, Teaching Thai Language, National Basic Educational Testing (O-net)

ความเป็นมาของปัญหา

หัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การสร้างและพัฒนาคนไทยเพื่ออนาคตของประเทศ สร้างคนไทยให้เป็นคนดีและคนเก่ง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ เน้นการอ่านออกเขียนได้ คิดวิเคราะห์เป็น สามารถสร้างวิสัยทัศน์และวางแผนอนาคตที่ดีของตนเองได้ รวมถึงรักษามรดกวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของคนไทย และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและประเทศชาติเป็นหลัก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะประเด็นที่สัมพันธ์กับด้านการพัฒนาผู้เรียน คือ ข้อที่ 1 เร่งรัดปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบและกระบวนการ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระบบให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ทันโลก ให้สำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ข้อที่ 2 เร่งพัฒนาความแข็งแกร่งทางการศึกษา ให้ผู้เรียนทุกระดับ ทุกประเภท รวมถึงเด็กพิการและด้อยโอกาส ให้มีความรู้ และทักษะแห่งโลกยุคใหม่ควบคู่กันไป โดยเฉพาะทักษะการอ่าน การเขียนและการคิด เพื่อให้มีความพร้อมเข้าสู่การศึกษาระดับสูง และโลกของการทำงาน และข้อที่ 3 เร่งปรับระบบสนับสนุนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน มีการประสานสัมพันธ์กับเนื้อหา ทักษะ และกระบวนการเรียนการสอน ประกอบไปด้วยมาตรฐานและการประเมินหลักสูตรและการสอน การพัฒนาทางวิชาชีพและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ กรอบแนวคิดการปรับปรุงหลักสูตรจึงเป็นส่วนสำคัญ โดยยังคงหลักการและโครงสร้างเดิมของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือ ประกอบด้วย 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพ และเทคโนโลยีและภาษาต่างประเทศ แต่มุ่งเน้นการปรับปรุงเนื้อหาให้มีความทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่างๆ คำนึงถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียน มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นสำคัญเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ พร้อมทั้งจะประกอบอาชีพ เมื่อจบการศึกษา หรือสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ให้สามารถแข่งขันและอยู่ร่วมกับประชาคมโลกได้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ คือ ความรู้ ทักษะ และวัฒนธรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ความชื่นชม การเห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทยและภูมิใจในภาษาประจำชาติ ส่วนสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามสาระที่ 1 การอ่านมาตรฐาน ท.1.1 คือ

ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่านโดยเฉพาะหลังสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะต้องมีความรู้ความเข้าใจด้านภาษา คือ อ่านออกเสียง บทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องและเข้าใจดี ความแปลก ความใหม่ และความขบขันของเรื่องที่อ่าน วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็นโต้แย้งและเสนอความคิดใหม่ จากการอ่านอย่างมีเหตุผล คัดค้านเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน เขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ และเขียนรายงานจากสิ่งที่อ่าน สังเคราะห์ ประเมินค่า และนำความรู้ความคิดจากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ และนำความรู้ความคิดไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน

โรงเรียนโพธิ์โพธิ์วิทยาคม เดิมมีฐานะเป็นสาขาโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัยชื่อว่า “โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย สาขาโพธิ์โพธิ์” จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2515 จำนวนนักเรียน 18 คน สาเหตุที่ตั้งด้วยเหตุ 2 ประการ คือ สมัยก่อนการคมนาคมไม่สะดวก เดิมนักเรียนจากกิ่งอำเภอโพธิ์โพธิ์จะต้องเดินทางไปเรียนที่โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย รถโดยสารมีน้อยจึงกลับบ้านไม่ทัน และเนื่องจากกรมการปกครองตั้งกิ่งอำเภอโพธิ์โพธิ์ขึ้น เห็นควรให้มีโรงเรียนประจำอำเภอขึ้นเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2515 ได้ย้ายนักเรียนจำนวน 18 คน ที่โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัยมาทำการเรียนการสอนที่โรงเรียนชุมชนบ้านโพธิ์โพธิ์จำนวน 1 ห้องโดยอาศัยเรียนที่หอประชุม ซึ่งมีลักษณะเป็นศาลาใต้ถุนสูงไม่มีฝาผนัง หลังคามุงสังกะสีเก่าๆ มีรูโหว่ข้างบนหลายรู จากนั้นทางโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัยได้ส่ง นายวิชัย ศรีพวงเพชร ครูโทโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย มาดูแลและรักษาการครูใหญ่ทั้งสอนวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา และมีครูประจำตำบลจำนวน 3 ท่านมาช่วยสอนโรงเรียนโพธิ์โพธิ์วิทยาคมอยู่ในกิ่งอำเภอโพธิ์โพธิ์ และประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย มีความคล้ายคลึงและใกล้เคียงกันทั้งลักษณะทางกายภาพและวัฒนธรรม แต่มีภาษาพูดที่แตกต่างกัน ซึ่งประกอบไปด้วย 4 กลุ่มชาติพันธุ์ คือ เขมร กูย (หรือกวยหรือส่วย) เยอ ลาว ดังปรากฏตามคำขวัญของกิ่งอำเภอว่า “ไทยสี่เผ่า” ชาวเขมรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ที่ตำบลโพธิ์โพธิ์ ตำบลลำโรงพลัน ตำบลดินแดง ชาวกูยและชาวเยอ อาศัยอยู่ที่ตำบลปราสาทเยอ ตำบลโนนปูน และชาวลาวอาศัยอยู่ที่ตำบลสุขสวัสดิ์ กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ประกอบอาชีพหลักทางการเกษตรและส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนา มีประเพณีพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา และวงจรชีวิตความเป็นอยู่ตั้งแต่เกิดจนตายในแต่ละเดือนของแต่ละรอบสภาพการใช้ภาษา เช่น ภาษาเยอเป็นภาษาอยู่ในตระกูลมอญ-เขมร นักภาษาศาสตร์จัดภาษาเยอกับภาษากูยเป็นภาษาเดียวกัน มีการใช้คำศัพท์พื้นฐานร่วมกันมาก แต่มีความแตกต่างกันในเรื่องเสียงพยัญชนะและเสียงสระ ภาษาเยอเป็นภาษาที่อ่อนไหวจากอิทธิพลภาษารอบข้าง คือภาษาลาวและภาษาเขมรมาก แต่ละหมู่บ้านเยอ ผู้พูดภาษาเยอจะพูดภาษาเขมร และภาษาลาว มีโอกาสทำให้ภาษาเยอสูญสลายได้ ภาษาเยอที่จังหวัดศรีสะเกษ มีพูดกันที่อำเภอต่างๆ ดังนี้ อำเภอศีลาลาด (บ้านกุง, บ้านขาม) อำเภอรามคำหิ่ (บ้านกลาง (เขือก), บ้านจิก, บ้านหลุมไ้มก, บ้านดอนเรือ, บ้านบากเรือ, บ้านร่องโคก, บ้านใหญ่, บ้านกลาง, บ้านโนน, บ้านห้วย) อำเภอเมืองศรีสะเกษ (บ้านขมิ้น, บ้านโนนค้อ) และ อำเภอโพธิ์โพธิ์ (บ้านปราสาทเยอ, บ้านโนนปลัด) มีผู้พูดภาษาเยอคิดเป็นร้อยละ 1 ของประชากรทั้งจังหวัด ส่วนภาษากูย/ส่วย ในอำเภอโพธิ์โพธิ์ ที่ใช้เป็นกลุ่มเล็กๆ เป็นภาษาเยอ ความหลากหลายในชาติพันธุ์ของประชากรในอำเภอโพธิ์โพธิ์ ทำให้มีผลกระทบโดยตรงต่อการใช้ภาษาไทยโดยเฉพาะนักเรียนโรงเรียนโพธิ์โพธิ์วิทยาคม จากผลการคะแนนสอบโอเน็ตที่ผ่านมาปรากฏว่านักเรียนโรงเรียนโพธิ์โพธิ์วิทยาคมก็ได้รับการศึกษารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O – net) เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งปัจจัยหนึ่งคือ เกิดจากคณะครูมีความตั้งใจดี เพื่อรักษาคุณภาพของนักเรียน ถึงจะมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์เป็นอุปสรรค และทำให้การจัดการเรียนการสอนมีความยุ่งยากตามไปด้วย เพราะนอกจากจะต้องคำนึงถึงคุณภาพหลากหลายทางชาติพันธุ์แล้ว ยังต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในชั้นเรียนด้วย รวมทั้งปัจจัยอื่นๆ

ผู้วิจัยซึ่งปัจจุบันทำการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยอยู่เป็นเวลาหลายปี และมีความชำนาญด้านการอ่านภาษาไทย จึงมีแนวความคิดในการหา รูปแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ที่เหมาะสม โดยเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีปัญหาด้านการอ่านภาษาไทยอย่างมาก และเพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ประเทศไทย ปี 2558 – 2563 คือ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ตลอดจนเพื่อแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างแท้จริงตามยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน คือ การเตรียมพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ โดยพัฒนาคนให้เหมาะสมตามช่วงวัยเพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ การพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของคนในแต่ละช่วงวัยตามความเหมาะสม การเตรียมความพร้อมของกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต ตลอดจนการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาแบบอย่างสถานศึกษาที่ดีในรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อร่างรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคมอำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ
4. เพื่อตรวจสอบร่างรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ
5. เพื่อกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทยในการพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

ขอบเขตการวิจัย

จำแนกตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

ประชากร คือ คณะครูและนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 133 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ผู้อำนวยการ คณะครู และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 31 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน ครูผู้สอนจำนวน 4 คน และนักเรียนจำนวน 26 คน โดยกำหนดจากตาราง Krejcie and Morgan เป็นเกณฑ์จำนวน 31 คน (Krejcie and Morgan, 1970: 608) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือ เพื่อศึกษาแบบอย่างสถานศึกษาที่ดีในรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพินิจการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือตัวแทนจำนวน 5 ท่าน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 คือ เพื่อร่างรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพินิจการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

ผู้ร่วมประชุมร่างรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพินิจการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ คือผู้บริหารโรงเรียนไพรบึงวิทยาคมผู้เกี่ยวข้อง และตัวแทนชุมชน จำนวน 5 คน ณ โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 คือ เพื่อตรวจสอบหรือทดสอบร่างรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพินิจการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

ผู้ร่วมประชุม เพื่อตรวจสอบหรือทดสอบ (ร่าง) รูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพินิจการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคมอำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ คือผู้บริหารโรงเรียนไพรบึงวิทยาคม ครูผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน ณ โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 5 คือ เพื่อกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพินิจการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษที่เหมาะสม

ผู้กำหนด คือ นักวิจัย โดยการนำผลการตรวจสอบความเหมาะสมของร่างเพื่อกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพินิจการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคมอำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ที่เหมาะสม โดยนำข้อมูลจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 มาปรับและกำหนดเป็นรูปแบบ

สรุปผลการวิจัย

1) สภาพเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ด้านสื่อการเรียนการสอนสภาพระดับการปฏิบัติในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.39 ถือว่ามีความพร้อมมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ด้านผู้เรียน สภาพระดับการปฏิบัติในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.33 เป็นอันดับสองที่มีความพร้อมรองลงมา และอันดับสุดท้าย คือ ด้านผู้บริหาร สภาพระดับการปฏิบัติในภาพรวม อยู่ในระดับน้อยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.32 มีความพร้อมน้อยที่สุด

และปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ด้านผู้เรียนมีปัญหามากที่สุด ปัญหาระดับการปฏิบัติในภาพรวม อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.38 รองลงมา คือ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ด้านตัวผู้สอน ปัญหาระดับการปฏิบัติในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.37 และอันดับสุดท้าย คือ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ด้านผู้บริหารพบว่าปัญหาระดับการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.34

2) จากการศึกษาแบบอย่างสถานศึกษาที่ดี ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า

สภาพการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนไม่ค่อยสนใจ และขาดบอย ทางโรงเรียนให้การสนับสนุน กิจกรรมมีความหลากหลาย ครูก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีและเข้มงวด นักเรียนไม่สนใจในเรียน ชอบเล่นโทรศัพท์ เล่นเกมส์ และครูใช้กิจกรรมไม่ทันสมัย

ปัญหาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนไม่ค่อยอยากร่วมกิจกรรม กิจกรรมไม่มีความหลากหลาย การออกแบบกิจกรรมไม่น่าสนใจ นักเรียนมีความแตกต่างฐานความรู้แตกต่างกัน ครูบางครั้งขาดการใช้กิจกรรม สันทนาการกิจกรรมไม่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น และขาดการบูรณาการกับบริบทท้องถิ่น ตลอดจนกิจกรรมไม่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน

สาระการเรียนรู้ที่จำเป็นในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 คือ การอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน ความรู้และความเข้าใจ การอ่านเพื่อสละความเครียด การเขียนกรอบแนวคิดจากการอ่าน และการอ่านเพื่อคาดคะเนเหตุการณ์

นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้าน

การอ่านภาษาไทย สำหรับของโรงเรียนพบว่ามีส่วนร่วมมาก ร่วมมือทุกโอกาส ให้จัดบอร์ดแสดงผลงาน และร่วมแข่งขันในโอกาสต่างๆ

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า จัดประกวดในระดับชั้นหรือห้องเรียน เข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานที่จัดประกวด และจัดแข่งขันในโอกาสต่างๆ

รูปแบบในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า เน้นจัดในระดับชั้นหรือห้องเรียน จัดภายนอกชั้นเรียนหรือในโรงเรียน หรือเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานที่จัดประกวด จัดแข่งขันในโอกาสต่างๆ

3) การร่างรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพินิจการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนโพธิ์โพธิ์วิทยาคม อำเภอโพธิ์โพธิ์ จังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย 3 กิจกรรม คือ

- กิจกรรมในชั้นเรียน ซึ่งเน้นการนำวิจัยในชั้นเรียนเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อรองรับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-net) โดยกำหนดการจัดการกระบวนการเรียนการสอนเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นก่อนเข้าสู่บทเรียน ซึ่งจะเป็นกิจกรรมตามที่แผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนกำหนดขึ้น ขั้นสอน ซึ่งเน้นสอนเนื้อหาตามที่แผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนกำหนดขึ้น และขั้นสรุป ซึ่งจะเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสรุปตามที่แผนการจัดการ

- กิจกรรมในโรงเรียน เป็นกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทยที่กลุ่มสาระการเรียนรู้จัดขึ้น

- กิจกรรมนอกโรงเรียน เป็นกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทยที่โรงเรียนโพธิ์โพธิ์วิทยาคมไปร่วมกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับภาษาไทย เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาไทยกับหน่วยงาน หรือองค์กรอื่นๆ ที่จัดขึ้น

หลังจากร่างผู้วิจัยจะต้องทำการตรวจสอบร่างรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพินิจการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนโพธิ์โพธิ์วิทยาคม อำเภอโพธิ์โพธิ์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยให้นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนโพธิ์โพธิ์วิทยาคม อำเภอโพธิ์โพธิ์ จังหวัดศรีสะเกษ ได้ทำกิจกรรมทั้ง 3 กิจกรรม ซึ่งรายละเอียดจะเป็นขั้นที่ 4 ในลำดับต่อไป

4) หลังจากได้ทำการร่างรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพินิจการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนโพธิ์โพธิ์วิทยาคม อำเภอโพธิ์โพธิ์ จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยก็ได้ดำเนินการตามที่ (ร่าง) รูปแบบที่กำหนด โดยการดำเนินการดำเนินการแบบคู่ขนาน 3 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมในชั้นเรียน ควบคุมการวิจัยในชั้นเรียน 2) กิจกรรมในโรงเรียน 3) กิจกรรมนอกโรงเรียน และผู้ได้แสดงผลการดำเนินการ ตามกิจกรรมดังนี้

1. กิจกรรมในชั้นเรียนควบคุมการนำวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อรองรับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-net)

โดยการวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะการ

พัฒนาการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อรองรับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-net) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยแบบฝึกเสริมทักษะการพัฒนาการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อรองรับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-net) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม จำนวน 26 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งได้มาด้วยการเลือกแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบฝึกเสริมทักษะการพัฒนาการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อรองรับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-net) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบด้วยจำนวน 12 แบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้เวลาเรียนตามเนื้อหาครบถ้วนจำนวน 12 ชั่วโมง และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 92.63/86.54 แสดงว่า แบบฝึกเสริมทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ดังที่ตั้งไว้

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะการพัฒนาการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อรองรับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-net) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วยการทดสอบทางสถิติ

กิจกรรมในโรงเรียน ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้การสอนวิชาภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคมพบว่า มีกิจกรรม/โครงการในโรงเรียน ที่ผู้วิจัยได้นำมาดำเนินกิจกรรม/โครงการคือ 1) โครงการสุนทรภู่อ่าน ผลการประเมินความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.09 (ส่วนเบี่ยงเบนฯ เท่ากับ 0.44) 2) กิจกรรมแข่งขันอัจฉริยภาพทางวิชาภาษาไทย ผลการประเมินความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.15 (ส่วนเบี่ยงเบนฯ เท่ากับ 0.49) 3) กิจกรรมส่งเสริมความรู้ทางภาษาไทย ผลการประเมินความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.02 (ส่วนเบี่ยงเบนฯ เท่ากับ 0.44) 4) โครงการคลินิกภาษา ผลการประเมินความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.32 (ส่วนเบี่ยงเบนฯ เท่ากับ 0.49) 5) โครงการการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่าน ผลการประเมินความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.22 (ส่วนเบี่ยงเบนฯ เท่ากับ 0.41)

กิจกรรมนอกโรงเรียน ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้การสอนวิชาภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม พบว่า มีกิจกรรม/โครงการในโรงเรียน ที่ผู้วิจัยได้นำมาดำเนินกิจกรรม/โครงการคือ 1) โครงการส่งเสริมนิสัยการอ่าน และแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ผลการประเมินความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.45 (ส่วนเบี่ยงเบนฯ เท่ากับ 0.46) 2) กิจกรรมส่งเสริมโครงการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผลการประเมินความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.31 (ส่วนเบี่ยงเบนฯ เท่ากับ 0.43)

หลังจากได้ดำเนินการตามการ (ร่าง) รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O – net)

ผู้วิจัยได้แสดงผลการประเมินคือ ในภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคมอำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ระดับมากที่สุด (= 4.60) เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินความพึงพอใจดังนี้ ด้านเนื้อหา มีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (= 4.53) ด้านรูปแบบของสื่อวัตกรรม มีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (= 4.69) รองลงมาด้านกิจกรรมการเรียนรู้การสอน มีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (= 4.6) และสุดท้าย คือ ด้านเนื้อหา ผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (= 4.52)

และหลังจากนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ได้ผ่านกิจกรรมทั้ง 3 กิจกรรม ตามรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ยังพบว่ามีผลทำให้ผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ในปี 2561 ได้คะแนน 52.18 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ ทั้งที่นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์ 4 เผ่า แต่เมื่อนำรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) นี้มาตรวจสอบหรือทดสอบกับนักเรียนกลุ่มนี้ ซึ่งปรากฏผลว่าผ่านเกณฑ์ จึงสามารถยืนยันได้ว่ารูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใช้ได้ผลจริง

5) จากนั้นผู้วิจัยนำผลการตรวจสอบหรือทดสอบร่างรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ยังพบว่ามีผลทำให้ผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งนำมาทบทวนและตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง โดยการส่งผลการทดสอบร่างรูปแบบฯ ให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะอีกครั้งหนึ่ง เพื่อจะให้ผลการทดสอบร่างรูปแบบ มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยแต่ละท่านให้ข้อเสนอแนะแล้วนำข้อเสนอแนะเหล่านั้นมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยรูปแบบจะมีรายละเอียด ดังนี้

การกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ จะพบว่ารูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อให้ดูง่ายและสะดวกในการทำความเข้าใจ รูปแบบดังกล่าวนี้จึงได้แสดงความสัมพันธ์ลักษณะเป็นเชิงระบบ แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการจัดกิจกรรม (Process) และผลลัพธ์

(Output) โดยในแต่ละส่วนจะมีความสัมพันธ์กันหรือเชื่อมโยงกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ปัจจัยนำเข้า (Input) จะให้ความสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีหน้าที่หลักๆ คือ 1) สนับสนุนงบประมาณ 2) ให้การส่งเสริมทุกรูปแบบ 3) มีเวลาร่วมกิจกรรม/โครงการ เป็นต้น กระบวนการจัดกิจกรรม (Process) จะให้ความสำคัญที่ ครูผู้สอน ซึ่งครูผู้สอนจะต้องมีหน้าที่หลักๆ คือ 1) จัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร 2) กำหนดกิจกรรม/โครงการที่พัฒนาผู้เรียน 3) ดำเนินกิจกรรม/โครงการที่พัฒนาผู้เรียน พร้อมทั้งกำกับและติดตามประเมินผล เป็นต้น กิจกรรม/โครงการ

1. กิจกรรมในชั้นเรียน ควบคุมการนำวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้อาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อรองรับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-net)

2. กิจกรรมในโรงเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินกิจกรรม/โครงการคือ 1) โครงการสุนทรภู่รำลึก 2) กิจกรรมแข่งขันอัจฉริยภาพทางวิชาภาษาไทย 3) กิจกรรมส่งเสริมความรู้ทางภาษาไทย 4) โครงการคลินิกภาษา 5) โครงการการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่าน

3. กิจกรรมนอกโรงเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินกิจกรรม/โครงการคือ 1) โครงการส่งเสริมนิสัยการอ่าน และแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง 2) กิจกรรมส่งเสริมโครงการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผลลัพธ์ (Output) จะให้ความสำคัญที่ ผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะต้องมีหน้าที่หลักๆ คือ

1. ตรวจสอบหรือการทดสอบและกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ หลังจากตรวจสอบหรือการทดสอบเสร็จก็จะกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ที่เหมาะสมที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ที่เหมาะสมกับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ และเพื่อให้ดูง่ายและสะดวกในการทำควมเข้าใจ รูปแบบดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงได้แสดงความสัมพันธ์ลักษณะเป็นเชิงระบบ แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) โดยมีผู้เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหารโรงเรียน 2) กระบวนการจัดกิจกรรม (Process) โดยมีผู้เกี่ยวข้อง คือ ครูผู้สอน และ 3) ผลลัพธ์ (Output) โดยมีผู้เกี่ยวข้อง คือ ผู้วิจัย โดยในแต่ละส่วนจะมีความสัมพันธ์กันหรือเชื่อมโยงกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ปัจจัยนำเข้า (Input) จะให้ความสำคัญที่ ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีหน้าที่หลักๆ คือ 1) สนับสนุนงบประมาณ 2) ให้การส่งเสริมทุกรูปแบบ 3) มีเวลาร่วมกิจกรรม/โครงการ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับวลี อรรถกถา (2553:47) ที่กล่าวว่ากระบวนการบริหารงานของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษา คณะ

ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ ในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้ ต้องอาศัยภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการกระตุ้นทางปัญญา สามารถพยากรณ์และส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา ปัจจัยการบริหารงานวิชาการ นิตานถ นนท์จุมจัง (2552) และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า การบริหารโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ ปัจจัยด้านครูเป็นหัวใจสำคัญในการผลักดันกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการเรียนการสอนและการบวนการนิเทศ ตลอดจนมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ดังนั้น การพัฒนาบุคลากรครูถือว่าเป็นกลยุทธ์หลักในการบริหารโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ วัชรพงษ์ น่วมมะโน (2558) กระบวนการจัดกิจกรรม (Process) จะให้ความสำคัญที่ครูผู้สอน ซึ่งครูผู้สอนจะต้องมีหน้าที่หลักๆ คือ 1) จัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร 2) กำหนดกิจกรรม/โครงการที่พัฒนาผู้เรียน 3) ดำเนินกิจกรรม/โครงการที่พัฒนาผู้เรียน พร้อมทั้งกำกับและติดตามประเมินผล เป็นต้น

กิจกรรม/โครงการ

1. กิจกรรมในชั้นเรียน ควบคู่การนำวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อรองรับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดีพื้นฐาน (O-net) ซึ่งมีสื่อการสอน คือ แบบฝึกเสริมทักษะ และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 92.63/86.54 แสดงว่า แบบฝึกเสริมทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ซึ่งมีผลทำให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ธมนวรรณ พรหมจันทร์ (2552 : 90) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องจังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นกิจกรรมในชั้นเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีกระบวนการเรียนรู้ ที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ความสนุกสนาน มีการค้นหาคำตอบได้และสามารถเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงด้วยตนเอง พบว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 84.26/84.30 นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ ทองคุณ หนองพราว (2552 : 79) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องจังหวัดของเรา (บุรีรัมย์) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูปมีประสิทธิภาพ 83.87/84.08 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนและก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับนักวิชาการอีกท่าน คือ สุเจตน์ ศรีคำ, (2558 : 63) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปแบบมัลติมีเดีย เรื่อง ชนิดของคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า บทเรียนสำเร็จรูปแบบมัลติมีเดียเรื่อง ชนิดของคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 81.61/80.89 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปแบบมัลติมีเดีย เรื่อง ชนิดของคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูง

กว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจะพบว่า ทั้งสามท่านให้ผลที่ดีต่อนักเรียน และการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

2. กิจกรรมในโรงเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินกิจกรรม/โครงการคือ 1) โครงการสุนทรภู่อ่าน 2) กิจกรรมแข่งขันอัจฉริยภาพทางวิชาภาษาไทย 3) กิจกรรมส่งเสริมความรู้ทางภาษาไทย 4) โครงการคลินิกภาษา 5) โครงการการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่าน

3. กิจกรรมนอกโรงเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินกิจกรรม/โครงการคือ 1) โครงการส่งเสริมนิสัยการอ่าน และแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง 2) กิจกรรมส่งเสริมโครงการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ซึ่งแซดเคอร์และแซดเคอร์ (อ้างใน Crombie et al, 2003) ยังกล่าวเสริมว่า การมีส่วนร่วมในชั้นเรียนมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อประสิทธิภาพทางการเรียนและทัศนคติที่ดีต่อประสบการณ์การเรียนในมหาวิทยาลัย นักศึกษารายงานว่า ถึงแม้จะรู้ว่าตนเองอยู่ในชั้นเรียน และการคอยทำให้เกิดผลเสียของการเรียนรู้และรบกวนผู้อื่น นักศึกษาก็ยังคงเข้าเรียน เพราะคิดว่าตนเองจะได้รับความรู้บางส่วน ดังนั้น ไม่ว่า นักศึกษาจะมีการปฏิบัติตัวอย่างไร นักศึกษาก็มีความคาดหวังที่จะได้รับสิ่งที่ดีจากการศึกษาและประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย ดังนั้นการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และมีความจำเป็นที่ต้องให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และโรมี เลวิส และแคทซ์ (2009) ยังได้กล่าวเสริมอีกว่าหากต้องการให้กิจกรรมประสบความสำเร็จ ควรมีการกำหนดกฎเกณฑ์มากขึ้นจะช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อนตนเองและเพื่อนร่วมชั้นเรียนมากขึ้น หากแต่กฎเกณฑ์ที่มากขึ้นไม่สามารถใช้จัดการพฤติกรรมที่ไม่ดีในชั้นเรียน นี้ และ ลอ (2009) พบว่า การควบคุมพฤติกรรมเป็นตัวบ่งชี้เชิงลบอย่างมีนัยยะสำคัญต่อพฤติกรรมที่ไม่ดีที่มักเกิดในชั้นเรียน ซึ่งได้แก่ ความไม่สนใจในการเรียน การพูดขัดในขณะเรียน การส่งเสียงดัง การเดินรอบห้อง และการปฏิเสธที่จะทำตามกฎเกณฑ์หรือคำสั่งของผู้สอน ในขณะที่ความเอาใจใส่ของผู้สอนเป็นตัวบ่งชี้เชิงบวกอย่างมีนัยยะสำคัญต่อความพึงพอใจในโรงเรียน ดังนั้น ห้องเรียนใดก็ต้องตามที่มีการควบคุมพฤติกรรมและมีการเอาใจใส่ดูแล นักเรียนก็จะให้ความสนใจในการเรียนมากขึ้น ดังนั้น คณะผู้วิจัยจะต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมว่ากฎเกณฑ์และบทลงโทษที่นักศึกษาเสนอแนะมาทั้งหมดนั้น วิธีการใดสามารถใช้ได้ผลจริงกับสถานการณ์การคุกกันในห้องเรียน รวมถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษาที่จะก่อให้เกิดความเอาใจใส่ที่จะก่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนรู้ เพราะงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นศึกษาจากนักเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีอายุสูงกว่า มีอิสระเสรีในการตัดสินใจมากกว่าผลลัพธ์ (Output) จะให้ความสำคัญที่ผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะต้องมีหน้าที่หลักๆ คือ ตรวจสอบหรือการทดสอบและกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ หลังจากตรวจสอบหรือการทดสอบเสร็จก็จะกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ที่เหมาะสมที่สุด ซึ่งเพนแมน และ เอลลิส (2009) ยังได้เสนอแนะแนวคิดที่น่าสนใจ คือ ไม่ว่ารูปแบบของสถานศึกษาหรือการเรียนการสอนจะเป็นรูปแบบใดก็ตาม คุณลักษณะของการเรียนการสอนที่ดีจะไม่แตกต่างกัน และสิ่งที่สำคัญที่จะกระตุ้นให้นักศึกษาสั่งสมความรู้ คือ “ความรักในการเรียน” การวิจัยครั้งนี้สามารถสนับสนุน

แนวคิดข้างต้น เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่จะกล่าวว่า “คุณมากในวิชาที่ไม่ชอบ” “คุณน้อยในวิชาที่ชอบ” หรือเสนอแนะว่า “ถ้าอาจารย์สอนในเนื้อหาที่สนใจจะไม่คุย” ความรักในการเรียนของแต่ละบุคคลจะเป็นแรงจูงใจที่สำคัญและสามารถช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. โรงเรียนควรให้ความสำคัญและสนับสนุนเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ให้แก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง และให้นำมาบูรณาการกับวิชาอื่นๆ ด้วย
2. การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนควรจะมีกิจกรรมเสริมในชั้นเรียน เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนให้น่าเรียน และน่าสนใจ
3. ควรมีการนำรูปแบบการจัดกิจกรรมนี้ไปปรับปรุงทุกๆ ปี เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน
4. ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญกับนักเรียนให้มากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนมีความแตกต่างทางชาติพันธุ์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ด้านการอ่านภาษาไทย ในการพิชิตการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ทำให้ทักษะการพูด การออกเสียงเป็นอุปสรรค ดังนั้นหากจะมีการวิจัยเพื่อต่อยอด ผู้วิจัยอยากแนะนำว่า ควรจะทำวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรม ส่งเสริมทักษะการพูด และการออกเสียงสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ เป็นต้น
2. เนื่องจากอำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ นอกจากจะมีภาษาที่ใช้เฉพาะกับชาติพันธุ์ตนเองแล้วยังมีวัฒนธรรมของตนเองด้วย ดังนั้นหากจะมีการวิจัยเพื่อต่อยอด ผู้วิจัยอยากแนะนำว่า ควรจะทำวิจัยเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรม ของผู้คนในอำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อเป็นการอนุรักษ์และสืบสานภาษาและวัฒนธรรมตนเอง ให้อยู่คู่ท้องถิ่นตลอดไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2552). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ถวิล อรัญเวศ. (2558). สาเหตุที่นักเรียนมีคะแนนผลสอบ O-NET ต่ำ และแนวทางการยกระดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ O-NET. เข้าถึงได้จาก <http://www.gotoknow.org>.
- ทองคุณ หนองพาว. (2552). **การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูปเรื่อง จังหวัดของเรา (บุรีรัมย์) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธมนวรรณ พรหมจันทร์. (2552). **การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปเรื่อง จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัชรพงษ์ น่วมมะโน และ กาญจนา บุญส่ง. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 8(1), 1120-1131.
- ธมนวรรณ พรหมจันทร์. (2552). **การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปเรื่อง จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุเจตน์ ศรีคำ. (2558). **การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปแบบมัลติมีเดีย เรื่อง ชนิดของคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. ปริญญการศึกษามหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Crombie, G. (2003). Gender differences: Implications for social skills assessment and training. *Journal of Clinical Child Psychology*, 17(9), 116-120.
- King, K. and Ellis, T. J. (2009). Comparison of Social Presence in Voice-Based and Text-Based Asynchronous Computer Conferences. In **2009 42nd Hawaii International Conference on System Sciences** (pp. 1–10)
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.
- Law and Zamel, V. (2009). Teaching composition in the ESL classroom: What we can learn from research in the teaching of english. *TESOL Quarterly*. (10), 202-205.
- Romy and Catz. (2009). **Health Promotion Planning and Education and Environmental Approach** (2nd ed.). California: Mayfield.

เพศวิถีของ “กากี” นางในวรรณคดี

sexuality of “Khaki” Lady in literature

อภิสิทธิ์ มีปัญญา
Aphisit Meepanya

อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
Lecturer, Department of Thai Language, Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University

Corresponding author e - mail : Apisat1982@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอเพศวิถีของนางกากี นางในวรรณคดีที่สังคมมองว่าเป็นนางในวรรณคดีที่อื้อฉาว และประณามว่าเป็นสัญลักษณ์ของผู้หญิงไม่ดีจนกลายเป็นมายาคติเรื่องเพศอีกมุมหนึ่งที่สังคมไทยมองภาพของนางกากีเสมือนหนึ่งว่า หญิงชั่ว ซึ่งผลของการศึกษาบางแง่มุมก็ทำให้ทราบดังนี้ 1) อัตลักษณ์ความงามที่ถูกตอกย้ำว่าเป็นหญิงมักมากและใจง่าย คือความงามที่มีมาตั้งแต่เกิดหาหญิงใดเทียบไม่ได้ และอัตลักษณ์ด้านความงามนี้ได้กลายเป็นชนวนของความขัดแย้งให้กับผู้ชาย 2) ทางเลือกใหม่กับพื้นที่การตอบโต้เรื่องเพศกับผู้ชายคือ การเปิดพื้นที่ทางเพศให้กับตนเองเพราะเป็นสิทธิและเสรีภาพของนางที่จะเลือกผู้ชายที่พร้อมและดูแลนาง ดีกว่าจะเลือกผู้ชายที่ติดการพนัน 3) กากี ชีวิต กตชี จากอำนาจชายเป็นใหญ่ คือการที่ผู้หญิงตัวน้อยๆ คนหนึ่งถูกกดขี่ ชื่นใจ จากอำนาจและความปรารถนาของผู้ชายซึ่งกระทำต่อนางกากีเสมือนหนึ่งว่านางเป็นเพียงวัตถุทางเพศ 4) การละเมิดสิทธิและเสรีภาพของหญิงสาว คือการไม่ได้พิจารณาอย่างละเอียดในการตัดสินใจเลือกผู้ชาย ซึ่งค่านิยมทั้งหมดเกิดจากอำนาจของผู้ชายทั้งสิ้น 5) กากีหญิงสาวถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง คือ การที่นางกากีถูกใช้เป็นเครื่องมือในการขยายอำนาจของนาฏกเวรเพื่อยึดครองเมืองอภัยสาส์ ซึ่งมียะเยของการเมืองแอบแฝงอยู่ด้วย ดังนั้นประเด็นเหล่านี้ผู้เขียนจึงเห็นว่าควรเราควรมองเรื่องเพศวิถีของนางกากีในมุมที่กว้างขึ้นเพราะเพื่อให้เห็นรายละเอียดที่ชัดเจนว่าแท้จริงแล้วนางกากีไม่ได้เป็นสัญลักษณ์ของหญิงไม่ดีเสมอไปอย่างที่สังคมได้ประณามหรือให้คุณค่านางกากีต่ำมาโดยตลอด แม้ว่าบางพฤติกรรมก็สมควรถูกตำหนิ แต่อย่าลืมว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจนทำให้เพศวิถีของนางกากีเปลี่ยนไปในทางลบนั้นเกิดจากอำนาจปิตาธิปไตยทั้งสิ้น

คำสำคัญ: เพศวิถี, กากี, นางในวรรณคดี

ABSTRACT

This article presents the sexuality of Mrs. Khaki. A woman in the literature that the society viewed as a woman in a scandalous literature and condemned it as a symbol of a bad woman until becoming a sex myth. Some aspects of the study are known as follows: 1) The beauty identity that is emphasized as being an avid and gullible woman is the beauty that has come from birth, looking for women that cannot be compared, and this beauty identity has become a slate of conflict for men. 2) The new alternative to space. For her because it is her right and freedom to choose a man who is ready and fierce Better to choose a man who is addicted to gambling. 3) Khaki. The enslaved life from male dominance is that of a little woman. One was oppressed by the power and desire of men, which acted against Mrs. Khaki as if she were just a sexual object. 4) Violation of the rights and freedoms of young women is not a thorough consideration of judging women

5) Khaki, a young woman being used as a political tool, is that Khaki was used as a tool to expand the power of Nana Kua to occupy the city of forgiveness. Which has implicit political implications Therefore, these issues, the authors therefore see that we should look at the sexuality of Mrs. Khaki in a wider angle because in order to see clear details that she actually is not a symbol of a woman not always good. As the society has always condemned or given the value of her Khaki Although some behaviors should be taken away But forget that The incident that caused Khaki's sexuality to change in a negative way was caused by all patriarchal power.

Keyword : Sexuality, Khaki, Lady in literature

บทนำ

การวิเคราะห์วรรณคดีแต่ละเรื่องนั้นสิ่งสำคัญคือ ผู้อ่านหรือผู้วิเคราะห์จะต้องรองรับสภาพการณ์ทั้งหมดภายในเรื่องอย่างมีจิตใจที่กว้างขวาง หมายความว่า ผู้อ่านจะต้องทำใจหรือปลดปล่อยอคติหรืออคต (Bias or Ego) ที่มีในตัวของเราลงก่อน แล้วจึงพาตัวเองเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของวรรณคดีนั้นๆ เพื่อที่จะได้เข้าถึงแก่นของเนื้อหาได้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้งในประเด็นต่างๆ และไม่ควรมองอย่างแคบๆ เพราะจะทำให้เกิดการตีความและตัดสินใจในด้านเดียว โดยไม่พิจารณารายละเอียดหรือบริบทที่เกี่ยวข้อง เพราะจะนำไปสู่การอธิบายมุมมองเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องกาก็ที่คนในสังคมมองมาอย่างยาวนานว่า กากีเป็นสัญลักษณ์ของผู้หญิงไม่ดี หลายใจ กระทั่งชั่ว ลำสอน แต่หารู้ไม่ว่าสิ่งที่กากีทำลงไปนั้นใครได้ประโยชน์และใครทำให้นางต้องถูกสังคมลงโทษ กากีเป็นนิทานที่มีต้นเรื่องมาจากชาดกในพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย 3 เรื่อง คือ กากาติชาดก สุสันธิชาดก และกุนาลชาดก แต่งขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นถึงความเรวรน ใจง่าย และความมักมากในกามคุณของสตรี ทำให้ผู้อ่านรู้ถึงอำนาจแห่งความงามของสตรีเพศ ที่เป็นบ่อเกิดแห่งการแย่งชิงครอบครอง อำนาจของความใคร่ ที่ทำให้มนุษย์ขาดสติยับยั้งความรู้ผิดชอบชั่วดี มารยาทหญิงแสนเจ้าเล่ห์ที่หลอกล่อให้ผู้ชายหลงเชื่อเพียงเพราะการสร้างทำอันหลอกลวงของผู้หญิง ความหลงใหลและมัวเมาในกิเลสตัณหาที่ทำให้มนุษย์เข่นฆ่ากันเองเยี่ยงสัตว์ดิรัจฉาน ทั้งหมดนี้เป็นเพราะมนุษย์มีกิเลสไม่รู้จักพอ และไม่รู้จักการหักห้ามใจ หากพญาคุรุทเวนไตยหักห้ามใจตนเองก็จะทำให้นางกากีไม่ถูกลักพาตัวไปยังวิมานฉิมพลี นาฏกุเวรก็จะไม่ต้องออกตามหาจนทำให้เกิดได้เสียกับนางกากี และทำให้นางกากีไม่ถูกลอยแพจนเกิดเรื่องราวต่างๆ ตามมา ฉะนั้น วรรณคดีเรื่องกาก็จึงเป็นมากกว่าวรรณคดีที่ถ่ายทอดเรื่องราวของหญิงที่มีมารักหลายใจ แต่ยังแฝงไว้ด้วยข้อคิดและคติเตือนใจในหลายๆ ด้าน ทั้งด้านการเมือง การกดขี่ข่มเหงเพศหญิง การละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้หญิง ความเท่าเทียม การปกครองแบบปิตาธิปไตย(Patriarchal)

นิทานเรื่องกาก็ถือว่าเป็นเรื่องที่แพร่หลายกันตั้งแต่สมัยอยุธยา แต่วรรณกรรมลายลักษณ์เรื่องกาก็ที่เก่าแก่ที่สุด คือ กาพย์เห่เรือเรื่องกากี พระนิพนธ์เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร์ในสมัยอยุธยาตอนปลาย โดยเลือกนิพนธ์เพียงบางตอน ได้แก่ ตอนพญาคุรุทบันดาลให้เกิดพายุแล้วลอบเข้าห้องกากี ตอนกากีตัดพ้อพญาคุรุท และตอนพญาคุรุทลักพาตัวกากีไปสู่สมณวิมานฉิมพลี วรรณกรรมเรื่องกาก็สำนวนที่มีเนื้อหาความ

สมบูรณ์ และใช้โวหารไพเราะที่สุด คือ กากีคำกลอน ของเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ซึ่งเชื่อว่าแต่งขึ้นในสมัย รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โดยในตอนต้นเรื่อง เจ้าพระยาพระคลัง (หน) ได้อ้างที่มาจากชาดก และบอกจุดประสงค์ในการแต่งไว้ในตอนต้นเรื่องว่า เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจผู้ชายให้รู้เท่าทันถึงเล่ห์กลของสตรีจากความข้างต้น นิทานเรื่องกากีเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นเพื่อเตือนสติผู้ชายให้รู้จักธาตุแท้ในสตรีที่มักมากในกามารมณ์ (Carnality) และยังได้สะท้อนให้เห็นถึงความขัดแย้งกันระหว่างผู้ชายที่หลงใหลในตัวกากี ซึ่งปัญหาดังกล่าวหากมองในแง่ของพุทธศาสนา ไม่ว่าจะเป็นการกระทำของกากี พญาครุฑ ท้าวพรหมทัต และ คนธรรพ์ ต่างก็นำมาซึ่งความทุกข์ด้วยกันทั้งสิ้น รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ แสดงความเห็นว่กากีเป็นเรื่องราวจากกาตากติชาดกและสุสันธิชาดกมาผสมผสานกัน โดยโครงเรื่องใหญ่มาจากกาตากติชาดก คือให้พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นพญาครุฑ และคุณสมบัติความมีผิวหอมของนางกากีจากสุสันธิชาดก ส่วนตัวนางกากีพบว่า เป็นผู้มีรูปสมบัติเป็นเลิศ แต่มีลักษณะเป็นผู้มักมากในกามารมณ์และเป็นผู้พูดเท็จ ซึ่งขัดแย้งกับอุดมการณ์ของสังคมที่มีต่อผู้หญิง นางกากีจึงเป็นตัวอย่างของผู้หญิงชั่วและเป็นตัวละครหญิงในวรรณคดีไทยเพียงเรื่องเดียวที่ไม่มีพฤติกรรมที่น่าเห็นใจแม้แต่น้อย ซึ่งพฤติกรรมที่ไม่น่าเห็นใจนี้ถูกสร้างขึ้นอย่างจงใจ เพื่อสื่อถึงแก่นเรื่องตามจุดประสงค์ของชาดก ต้นเรื่องที่ต้องการแสดงโทษลักษณะของผู้หญิงบางประการ หนึ่งว่าเป็นผู้มักมากในกามารมณ์ วรรณคดีเรื่องกากีได้แต่งขึ้นเพื่อแสดงถึงความเสื่อมทางศีลธรรม (Moral Decline) การประพฤติด้านนอกประเพณีที่ติงามของสตรีผู้ปรารถนาเพียงแค่การสมสู่ทางเพศ (Sexual orientation)

ผู้อ่านหลายคนอาจมองวรรณคดีเรื่องกากี เป็นเรื่องที่เสนอภาพของความเสื่อมทรามในเรื่องเพศ โดยเฉพาะตัวละครเอกอย่างนางกากี ซึ่งกากีเป็นนางในวรรณคดีที่นักวิจารณ์ในสังคมไทยไม่ค่อยยอมรับและถูกวิจารณ์ในแง่ที่เสียหายมาตลอด ไม่เหมือนกับนางในวรรณคดีเรื่องอื่นๆ แต่ผู้อ่านหลายคนอาจได้แง่คิดที่กว้างขวางอยู่บ้าง เช่น การเข้าใจถึงพฤติกรรม (behavior) ความรู้สึกนึกคิด ความสัมพันธ์ของชายหญิง (Relationship men and women) ที่กลายเป็นเรื่องความขัดแย้ง หรือกระทั่งธาตุแท้ในสันดานของมนุษย์เกี่ยวกับเรื่องเพศ (Sex) ดังที่สายวรุณ น้อยนิมิตร (2550) ได้นำเสนอมุมมองใหม่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวละครในเรื่องกากีก่อนสุภาพ ในบทความเรื่อง “กากี : เดิมพันในเกมการต่อสู้ของผู้ชาย” ว่า วรรณกรรมเรื่องนี้นำเสนอการแข่งขันชิงดีชิงเด่นกันระหว่างบุรุษ โดยนางกากีมีบทบาทเป็นเพียงเดิมพันของการแข่งขันดังกล่าว ความหลายใจของนางกากีถูกสร้างความจำเป็นด้านการเล่าเรื่องที่ต้องการให้ตัวละครชายทั้งสามคนได้มาเกี่ยวข้องในการแข่งขันเพื่อที่จะได้สมสู่กับนางกากี และเมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์เชิงระหว่างชายทั้งสามคนในเรื่อง บทบาทของกากีจึงไม่ใช่เป็นเพียงหญิงงามผู้ถูกหมายปองสำหรับพญาครุฑ นางกากีเป็นผู้ทำให้ได้ตระหนักรู้ถึงธาตุแท้ความเป็นไปของมนุษย์ และข้อเท็จจริงที่ว่า การแย่งเอาของผู้อื่นมาครอบครองนั้นไม่ยั่งยืน ส่วนคนธรรพ์ กากีเป็นเครื่องมือให้ผู้มีพื้นฐานต่ำต้อย “แค้น” ผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าอย่างพรหมทัต และพญาครุฑ และส่วนท้าวพรหมทัต กากีเป็นอำนาจของผู้ปกครองที่หลงติดอยู่กับตัณหา นางกากีเป็นผู้ที่มีอำนาจทางเพศ (Sexual power) และสร้างปฏิกิริยาต่อบุรุษทั้งสาม ทำให้เกิดการแก่งแย่งทางเพศ การแสดงธาตุแท้ของมนุษย์ในสังคม และมนุษย์ตกอยู่ภายใต้อำนาจของตัณหา หรือจะเรียกว่าสิ่งที่นางกากีแสดงออกนั้นเป็นอัตลักษณ์ส่วนตัวทางเพศก็ได้ สุชาติ ทีวีสิทธิ์ (2550:315) กล่าวว่า

“ระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย เพศภาวะเป็นอัตลักษณ์พื้นฐานทางสังคมของมนุษย์ซึ่งบางครั้งเรียกว่าอัตลักษณ์ ความเป็นหญิงและความเป็นชาย อัตลักษณ์ดังกล่าวไม่ใช่คุณสมบัติทางธรรมชาติหรือคุณสมบัติทางชีววิทยา ที่ติดตัวมนุษย์มา แต่เป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สังคมสร้างขึ้นและคาดหวังให้สมาชิกในสังคมเชื่อฟัง และปฏิบัติตามนั้น อัตลักษณ์เพศภาวะจึงมีบริบทเฉพาะทางประวัติศาสตร์ สังคม การเมือง และเศรษฐกิจ เป็นตัวกำหนดและกำกับเสมอ” ดังนั้นแนวคิดดังกล่าวนี้ถือว่า อาจเป็นแนวคิดค่อนข้างใหม่สำหรับการมองหาความจริงเชิงลึกกว่าให้กับนางกาก็ผู้ถูกสังคมประณามมาตลอดนั้น นั่นเป็นอัตลักษณ์ทางเพศ หรือความพอใจทางเพศ (Sexual gratification) ของนางใช้หรือไม่ และหากมองในมุมใหม่บางที่เราอาจเข้าใจความคิด ความรู้สึกที่แท้จริงของนางกาก็มากยิ่งขึ้น

หากกล่าวถึงภูมิหลังเรื่องกาก็ต้องเริ่มตั้งแต่ท้าวพรหมหัตถ์กษัตริย์แห่งนครพาราณสีมีพระมเหสีรูปงามกลืนกายหอม ชื่อว่านางกาก็ พระองค์รักและหลงใหลนางกาก็ ไม่ให้มหาดเล็กคนสนิทที่เป็นชายเข้าใกล้หรือได้เห็น ยกเว้นที่จำเป็นเพียงไม่กี่คนเท่านั้น หนึ่งในหมู่คนสนิทที่สามารถเข้าใกล้นางกาก็ได้ คือ “นาฏกุเวร” ผู้เป็นคนธรรพ์รูปงามมีหน้าที่บรรเลงดนตรี แต่งกลอนขับกล่อมให้แก่ท้าวพรหมหัตถ์ในยามที่พระองค์เล่นสกาภิฬาโปรดปรานกับพระสหายสนิทตามปกติ คนธรรพ์เป็นกึ่งมนุษย์กึ่งเทวดา (Semi-human semi-angel) ที่มีความสามารถสูง ยิ่งเป็นนาฏกุเวรผู้มีความเปรี๊ยะปราชาญก็ยิ่งเป็นที่รักใคร่ไว้วางพระทัยของท้าวพรหมหัตถ์ นอกจากพระประยูรญาติที่ท้าวพรหมหัตถ์โปรดให้เล่นสกาด้วยแล้ว พระองค์มีสหายสนิทผู้มีความลึกซึ้งที่มีฝีมือการทอดสกาเทียบเท่าพระองค์นามว่าเวนไตยเวนไตยเป็นพญาครุฑที่มีวิมานชื่อ ฉิมพลี ตั้งอยู่ที่เชิงเขาพระสุเมรุ ผู้มีร่างมาเป็นมานพรูปร่างสง่างามเวนไตยไม่ยอมบอกตัวเองมาจากที่ไหนแต่ก็มาเล่นสกากับท้าวพรหมหัตถ์อย่างสม่ำเสมอทุกๆเจ็ดวัน คำรำลือถึงความสง่างามของพญาเวนไตย จากสนมกำนัลมาเข้าหูนางกาก็ นางกาก็ลองแอบดูครั้งหนึ่งก็พอดีกับเวนไตยมองมาทั้งคู่ต่างตื่นตัวในความงามของกันและกันทำให้เวนไตยถึงกับทำอุบายลักพานางกาก็ไปจากท้าวพรหมหัตถ์โดยการจำแลงตัวเป็นพญาครุฑบินไปบังแสงอาทิตย์ที่ส่องเมืองพาราณสี ทำให้เมืองมืดมิดและอลหม่านจากการเกิดพายุใหญ่กระหน่ำ เวนไตยฉวยโอกาสนี้พาตัวนางกาก็ ไปสมสู่ ณ วิมานฉิมพลี และนางกาก็ต่างพึงพอใจเวนไตยเมื่อยามเป็นชายหนุ่มรูปร่างสง่างามในวิมานฉิมพลี

ท้าวพรหมหัตถ์เป็นทุกข์ระทมเมื่อนางกาก็มเหสีสุดสวาทได้หายไปไม่สามารถตามหาได้ นาฏกุเวรผู้แอบหลงรักในรูปและกลืนกายของนางกาก็อาสานำตัวนางกาก็กลับเพราะรู้ระแคะระคายเนื่องจากเหตุการณ์ในวันที่เวนไตยสบตากับนางกาก็ไม่พ้นจากสายตาของคนธรรพ์หนุ่มนี้ไปได้ นาฏกุเวรได้ผู้กลอนขับกล่อมขณะที่เวนไตยเล่นสกากับ ท้าวพรหมหัตถ์จนสังเกตความผิดปกติของเวนไตยได้ เมื่อท้าวพรหมหัตถ์ทรงอนุญาตการเล่นสกาครั้งต่อมานาฏกุเวรจึงแปลงร่างเป็นตัวไรเกาะปีกเวนไตย เมื่อเขากลายเป็นพญาครุฑตามไปถึงวิมานฉิมพลี เมื่อเวนไตยออกไปปฏิบัติภารกิจนอกวิมานก็คืนร่างเป็นนาฏกุเวรคนเดิมด้วยความเสน่ห์ที่มีต่อนางกาก็ นาฏกุเวรก็ขอร่วมอภิรมย์สมสู่กับนางกาก็โดยชู้ว่าจะไม่เปิดเผยความลับ ระหว่างเวนไตยกับนาง นางกาก็เห็นว่า นาฏกุเวรเปิดเผยว่ารักใคร่ตัวนางมาก่อนก็ยอมสมสู่ด้วย เมื่อถึงกำหนดนัดเล่นสกากับท้าวพรหมหัตถ์

ภาพที่ 1: พญาครุฑลักพาตัวนางกาลี
ที่มา: <http://uauuction4.uamulet.com>.

นาฏกเวรก็จำแลงเป็นตัวไรเกาะปีพญาครุฑเวนไทยกลับเมืองพาราณสี และได้กราบทูลให้ท้าวพรหมหัตถ์ทำเป็นไม่ทราบเรื่อง ระหว่างการเล่นสกา นาฏกเวรก็แต่งกลอนยั่วยุให้เวนไทยโกรธ โดยพรรณนาถึงรายละเอียดทุกอย่างที่นางกาลีมีแสดงว่า นาฏกเวรได้ร่วมอภิรมย์รัก โดยนางกาลีก็สมัครใจ เวนไทยโกรธมากที่นางกาลีทรยศต่อตัวเองเมื่อกลับไปก็คัดค้านเอาความจริงกับนางกาลีแต่นางกาลียอมรับตอนหลังอ้างว่าถูกบังคับ ซึ่งเวนไทยไม่เชื่อและส่งนางกาลีกลับคืนเมืองพาราณสี ท้าวพรหมหัตถ์ทั้งรักทั้งแค้นทั้งอับอายทรงตัดเยื่อใยต่อนางกาลีและสั่งให้มหาดเล็กนำไปลอยแพในมหาสมุทร

ดังนั้นบทความนี้ นำเสนอประเด็นเพศวิถี (Sexuality) ของนางกาลี นางในวรรณคดีไทยที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นหญิงไม่ดี โดยเฉพาะผู้มักมากในกามารมณ์มาทุกยุคทุกสมัย ซึ่งจากการพิจารณาเกี่ยวกับบทบาทความคิด ความรู้สึกของนางกาลีนั้น บางช่วงบางทีของชีวิตนางก็มีความจำเป็นที่ต้องกระทำ หรืออาจเป็นเพราะต้องการมีชีวิตที่ดีกว่าใช่หรือไม่ และที่สำคัญคือการที่ผู้หญิงต่ำต้อยคนหนึ่งซึ่งผลักดันตัวเองจนถึงจุดสูงสุดของชีวิตแต่ก็ถูกกระทำทางเพศ เช่น กรณีถูกลอยแพซึ่งดูเหมือนเป็นการทำลายสิทธิของความเป็นมนุษย์ของพลเมืองคนหนึ่ง ผู้เขียนจึงอยากนำเสนอเนื้อหาในบางมุมเพื่อเป็นกรณีศึกษาในสิ่งที่สังคมไทยมองมาโดยตลอดว่ากาลีเป็นหญิงชั่ว อาจมีมุมหรือด้านที่อยู่ข้างสำหรับ “กาลี” นางในวรรณคดีผู้ฉาวโฉ่ ประเด็นคือการพิจารณาถึงปัญหาบางอย่างของตัวละครเอก “กาลี” ที่สังคมมองว่าเป็นสิ่งไม่ดี และพยายามสร้างตราบาปให้กับนางในวรรณคดี ซึ่งบางทีหากมองให้กว้างขวางกรณีที่นางกาลีเลือกที่จะหาผู้ชายใหม่ก็เป็นสิทธิของนางในเมื่อผู้ชายกลับทำหน้าที่ไม่สมควรแก่ฐานะสามีสืบไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาเพศวิถีของ “กาลี” นางในวรรณคดี

แนวคิดและวรรณกรรม

สุชาติ ทวีสิทธิ์ (2550:316) “เพศวิถี” ที่ใช้กันในสาขามานุษยวิทยา มีนิยามที่ครอบคลุมกว้างขวางกว่าประเด็นเรื่องเซ็กส์และพฤติกรรมทางเพศของสมาชิกในสังคม เพศวิถีเป็นแง่มุมทางวัฒนธรรมมากกว่าแง่มุมทางชีววิทยา มีคุณสมบัติเหมือนกับเพศภาวะ กล่าวคือ มีความหลากหลาย และลื่นไหล เพราะเป็นผลผลิตของประวัติศาสตร์สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองเช่นกัน เพศวิถีในการศึกษาทางมานุษยวิทยาจึง

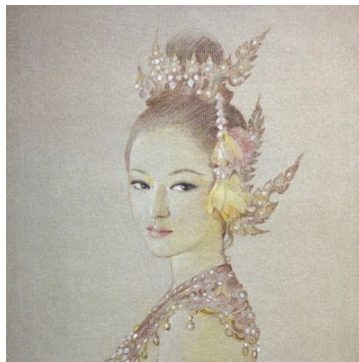
หมายรวมทั้งพฤติกรรมทางเพศ แรงขับทางเพศ ความปรารถนา ความพึงพอใจ และรสนิยมทางเพศ ในขณะเดียวกันยังหมายรวมถึงบรรทัดฐานทางเพศ การแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ทางสังคม ความรัก ความมั่นคง แบบแผนการเจริญพันธุ์ ความหลากหลายทางเพศ ความสัมพันธ์หญิงชาย แบบแผนเพศสัมพันธ์ที่หลากหลาย เป็นต้นโดยมิติเพศวิถีที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงแนบแน่นอยู่กับมิติเพศภาวะ (gender) และมิติเพศสรีระ (sex) แต่ต้องเข้าใจว่าทั้งสามมิติไม่ใช่สิ่งเดียวกัน ในทางวิชาการจึงมีความจำเป็นต้องแยกวิเคราะห์ประเด็นเพศวิถีออกจากการวิเคราะห์เรื่องเพศภาวะและเพศสรีระให้ชัดเจน

ผลการวิเคราะห์

วรรณคดีเรื่องกาเกี ในด้านหนึ่งเป็นวรรณคดีที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเพศ (sex) ซึ่งนางกาเกีถูกสังคมไทยตีตราว่าผิดศีลธรรม (Immoral) และจารีตอันดั่งาม (tradition) หากมองในทางการแพทย์ อาจถูกมองว่าเป็นชนิดหนึ่งที่เรียกว่าโรคนิมโฟมาเนีย (Nymphomania) คือโรคขาดผู้ชายไม่ได้ ซึ่งเป็นปัญหาเบื้องต้นที่อยู่ลึกลงไปแต่ทั้งนี้เรื่องเพศของกาเกีหากมองในมานุษยวิทยา เรื่องเพศของนางก็ยังคงต้องให้พูดถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ของกาเกีด้วยเช่นกัน เพราะในเนื้อเรื่องบางตอนนางก็ถูกกระทำโดยผู้ชายเองทั้งการลักพาตัว การขืนใจ การล่อลวง หรือกระทั่งตกเป็นเหยื่อของกลุ่มโจร เหล่านี้คือประเด็นที่ต้องพิจารณาเพื่อความเข้าใจที่เปิดกว้างมากขึ้น ดังนี้

1. อัตลักษณ์ความงามที่ถูกตอกย้ำว่าเป็นหญิงมากและใจง่าย

กาเกี เป็นผู้หญิงที่ถูกมองจากสายตาของบุรุษว่า เป็นหญิงที่มีความงามหาใครเปรียบได้ยากเพราะนอกจากใบหน้าที่สวยงามแล้ว สรีระทุกสัดส่วนของนางไม่ต่างอะไรกับนางฟ้านางสวรรค์ เช่น มีรูปร่าง และมีคุณสมบัติพิเศษกว่าผู้หญิงธรรมดาทั่วไปคือ กลิ่นกายหอมหวานราวดังดอกไม้ เป็นที่สะดุดตาและปรารถนาของบุรุษทั้งหลาย ดังในบทต้นที่พรรณนาถึงความงามของนางกาเกี ว่า

ภาพที่ 2: นางกาเกีกับอัตลักษณ์ด้านความงามเหนือหญิงใด

ที่มา: <http://http://www.satriwit3.ac.th>.

“เธอมีองค์อัครเรศวิไลลักษณ์

ประไพพักตร์งามเพียงอัปสรสวรรค์

ชื่อกาเกีศรีวิลาสดั่งดวงจันทร์

เนื่อนั้นหอมฟุ้งจรุงใจ

เสมอเหมือนกลิ่นทิพมณฑาทอง

ผู้ใดต้องสัมผัสพิสมัย

กลิ่นกายติดชายผู้นั้นไป

ก็นับได้ถึงเจ็ดทิวาวาร”

การพรรณนาถึงรูปลักษณ์ของนางกาเกีที่สตรีทุกคนอาจไม่มี นอกจากความงามทางรูปลักษณ์เหมือน

นางในสวรรค์แล้ว นางยังมีความพิเศษติดตัวมาด้วยคือกลิ่นของเนื้อตัวที่หอมฟุ้งเหมือนกับกลิ่นของดอกทิวชมณฑาทองย่างยิ่งที่ใครจะมี หากบุรุษใดได้ลิ้มรสสัมผัสเข้าแล้ว ยากที่จะบอกว่า ไม่อยากได้นางมาเป็นคู่ครองหรืออยากสัมผัสในกลิ่นของความพิเศษนั้น การพรรณนาตอนนี้ มีการยกคำมาเปรียบให้กับนางกาก็ ซึ่งการพรรณนาถึงรูปโฉมนี้ แสดงถึงฝีมือและลีลาด้านความงามของภาษา ความเข้าใจในตัวมนุษย์ และสภาพแวดล้อมได้ดีมาก เช่น เปรียบกลิ่นของนางกาก็เหมือนกลิ่นของดอกทิวชมณฑาทองซึ่งเป็นการเปรียบให้เห็นถึงความเป็นจริง และเป็นเรื่องยากสำหรับนักประพันธ์ที่จะหาคำมาเปรียบในการเขียนงานร้อยกรองได้เช่นนี้ อันเป็นการแสดงความเป็นอัตลักษณ์ทางเพศเฉพาะตัวของนางกาก็ ขณะเดียวกันความงามของนางกาก็ นั้น ก็ถูกวิพากษ์ว่ามาพร้อมกับพฤติกรรมและภาวะทางจิตใจที่คนในสังคมตราหน้าว่า แสดงถึงความเสื่อมศีลธรรม โดยเฉพาะการแสดงพฤติกรรมทางเพศ (Sexual behavior) ที่เลือกสานความสัมพันธ์ทางเพศกับชายมากหน้าหลายตาและที่ไม่ใช่สามีตนเองอย่างไม่ได้คิดถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตัวเอง ดังปรากฏในตอนนี้นางกาก็ เป็นคนกล่าวถ้อยคำยั่วเย้าต่อคนธรรพ์ ขณะที่สามีไม่อยู่ดังตอนว่า

“นางหลงเล่ห์เมถุนสุกฤดา	จะร่ำเรื่องภัสตาก็ป่วยความ
ประเวณีสตรีได้เตรีจิต	จำจะคิดเหมือนเอาเสี้ยนมาบังหนาม
จะเย้ายั่วให้มัวในกลกาม	ปิดความอันตรายแห่งเวนไตย
ตรีแล้วจึงสนองวรรณภู	อันจอมราชสามีที่พิสมัย
ครั้นนางหายแล้วก็หน่ายอาลัยใจ	แต่พี่ไซ้สวาทเจ้าทุกเพลางาย”

การแสดงถึงอารมณ์และพฤติกรรมทางเพศของนางกาก็ที่ลุ่มหลงในกามแสดงอารมณ์ยั่วเย้าผู้ชายจนได้เสียในขณะที่สามีตนเองนั้นไม่อยู่ การกระทำดังกล่าว สำหรับผู้หญิงทั่วไปหรือที่มีตำแหน่งสูงศักดิ์ก็เป็นถึงมเหสีแล้วหรือถือว่า ก็เป็นการสร้างความเสื่อมเสียชื่อเสียงเกียรติยศมาสู่วงศ์ตระกูล เพราะนางเป็นถึงมเหสีของท้าวพรหมหัตถ์ ดังนั้นพฤติกรรมเรื่องเพศของนางกาก็นี้ จึงเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์พอสมควรกับพฤติกรรมของผู้หญิงที่มีสามีแล้ว ซึ่งถ้ามองบริบทของสังคมไทยแล้ว ถือว่าเป็นเรื่องที่ไม่ดีที่เสียหายนับกับคิดที่มากับความสงวนตัวแบบไทยๆ แต่บางทีเราอาจมองด้านเดียวจนพฤติกรรมดังกล่าวกลายเป็นเรื่องถูกตอกย้ำในนามของความไม่ดีหรือหญิงชั่ว ผู้เขียนจึงมองว่าเรามองด้านเดียวใช่หรือไม่ ดังที่มนตรี มีเนียม (2556: 3) กล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่า “วรรณคดีเรื่องกาก็คำกลอนและบทละครเรื่องกามุปาทานกาก็ ต่างก็แสดงให้เห็นทัศนคติของสังคมที่มีต่อสตรีเพศ คือ การไม่ยอมรับผู้หญิงที่ลุ่มหลงในโลกียรส และกล่าวเท็จ ตัวละครสำคัญฝ่ายหญิงคือกาก็ จึงมีลักษณะนิสัยและพฤติกรรมที่มองเห็นเพียงด้านเดียวเพื่อสนับสนุนทัศนะดังกล่าว ในขณะที่ตัวละครฝ่ายชายได้แก่ ท้าวพรหมหัตถ์ พระยาครุฑ และคนธรรพ์ ก็ไม่ได้มีลักษณะนิสัยและพฤติกรรมที่ควรแก่การยอมรับเช่นกันแต่ในวรรณคดีต้นเรื่องก็ไม่ได้เน้นข้อด้อยของตัวละครเหล่านั้น ในขณะที่บทละครเรื่องกามุปาทานกาก็นอกจากจะไม่เน้นข้อด้อยของตัวละครสำคัญฝ่ายชายแล้ว ในตอนท้ายของเรื่องยังเพิ่มเติมเนื้อหาที่แสดงให้เห็นว่า แม้ตัวละครฝ่ายชายจะประสบกับความทุกข์อันเนื่องมาจากมาราคะในใจตน แต่ก็มีปัญหาที่จะวินิจฉัยถึงปัจจัยหรือต้นเหตุแห่งทุกข์นั้นได้” ผู้เขียนขอยกตัวอย่าง เช่น ในกรณีที่พญาครุฑเข้าไปในห้องนางกาก็และอุ้มนางบินกลับสู่วิมานฉิมพลี ถ้ามองในช่วงนี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดความวุ่นวายในพระราชวัง จริงหรือไม่ที่นางพยายามกำจัดความวุ่นวายโดยไม่โต้ตอบหรือเรียกร้องให้คนมาช่วย

มีผู้อ่านบางคนแสดงความคิดเห็นไว้อย่างน่าสนใจ “น่าแปลก นางกาก็อุตส่าห์ต่อปากต่อคำกับพระยาครุฑตั้งหลายประโยค แต่กลับไม่มีใครโผล่หน้ามาให้เห็นเลย แม้แต่พระสวามีที่ว่ารักหนักหนาพระยาครุฑ

เห็นนางไม่ได้ไว้วางยาก็ทักท้วงเอาว่ากาเป็นใจด้วย จัดการโอบอุ้มนางบินกลับสู่วิมานฉิมพลี ตอนนี้มีบางท่านตั้งคำถามว่า ถ้ากาไม่ยอมเต็มใจไปกับพระยาครุฑ ทำไมจึงไม่ดันรนขัดขืนคำตอบก็คือ แค่งลัวไม่หวาดไม่ไหวแล้ว ยังจะไปหาแรงที่ไหนมาดันอีก อย่างว่าแต่กาที่เป็นผู้หญิงตัวนิดเดียวเลย สมมติคุณเป็นผู้ชายออกสามศอกครึ่ง ถ้าอยู่ๆ ถูกบุคคลลึกลับหุ่นชายงามโลกสามปีซ้อน แต่กลับมีริมฝีปากยื่นยาวแหลมคมกริบชวนสยองขวัญ โอบเขาบินขึ้นไปอยู่เหนือขุนเขา มหาสมุทร ลองทายซิว่า เขากล้าดันไหม หากไม่ได้สวมร่มชูชีพไว้” ประเด็นนี้ผู้เขียนมองว่า เป็นเรื่องที่น่าคิด เพราะสืบเนื่องมาจากความวุ่นวายในพระราชวัง และยังต้องมาเจอกับชายผู้มีรูปร่างกำยำไม่รู้ว่าเขาทำร้ายหรือไม่ การยอมโดยเต็มใจเป็นวิธีการหนึ่งที่หลีกเลี่ยงความเจ็บตัวได้ แม้ภายหลังจะถูกตรึงตราว่าชั่วก็ตาม เพราะฉะนั้นในเหตุการณ์นี้ก็ถือว่าการไปกับพญาครุฑที่เกิดขึ้นด้วยความเต็มใจที่มีเงื่อนไขและปัจจัยภายในวัง จึงต้องวินิจฉัยกันต่อไป

2. ทางเลือกใหม่กับพื้นที่การตอบโต้เรื่องเพศกับผู้ชาย

ในตอนที่มาพบได้พานางกาก็มาอยู่เมืองปักขาล้านั้น ทั้งสองไม่ยอมห่างกันแม้เพียงคำคืน ต่างก็เติมเต็มพลังของความรักให้กันและกัน ชนิดที่เรียกว่า พญาครุฑหรือมานพนั้นหลงใหลรูปลักษณ์ หลงรักนางไปทั้งชีวิต ดังจะเห็นได้จากที่นางกาก็ถูกลักพาตัวหายไปจากถ้ำ พญาครุฑก็แทบจะขาดใจตายเหมือนกัน ร้องห่มร้องไห้หานางกาก็อันเป็นที่รัก

ภาพที่ 3: ฉากการมีเชือกสระหว่างกากากับพญาครุฑ

ที่มา: <https://thailitsxedu.wordpress.com>.

แต่แล้วก็มีเหตุให้ทั้งสองต้องห่างกันขึ้นเพราะมานพนั้นเป็นคนชอบเล่นสกาเรียกง่ายว่าติดการพนัน ชนิดรุนแรงจึงได้เหาะไปที่เมืองพาราณสี อยู่เป็นประจำ (สกา) คือ การเล่นพนันชนิดหนึ่งที่ใช้ลูกบาศก์ทอดแล้วเดินตัวสกาบนกระดานสกาตามแต้มที่ทอดได้ เป็นกีฬาในร่มที่นิยมกันมากในหมู่กษัตริย์อินเดียโบราณ ลูกบาศก์ที่วางนี้ ดูเหมือนจะรู้จักกันในชื่อ “ลูกเต๋า” ซึ่งอาจมีการเดิมพันด้วยสิ่งต่างๆ เงินทองไปจนถึงแผ่นดินและเมืองที่กษัตริย์เดิมพันกัน พอนางการู้ว่าสามีไม่อยู่ นางจึงรู้สึกอ้างว้างโดดเดี่ยวไร้คู่สวาท เพลงระคะในตำนานจึงร้องแผ่ไปทั้งร่าง ต่อมานางจึงคร่ำครวญหาสามี จึงเกิดบทคร่ำครวญขึ้นดังบทที่ว่า

“ต่างประหวัดหทัยให้ไหววาบ	เพลงระคะชานชาบเสียวกระสัน
สองจิตสองคิดประจวบกัน	นางป่วนปั่นรันทระทวยกาย
มีอาเจียนขึ้นจิตดำรงตน	ก็เลี้ยววงศ์จรจรล้นผาย
สู่อาสน์ไสยาสน์พรรณราย	กรกายพักตราคะนึ่งครวญ”

นางกาก็เกิดอาการกระสับกระส่ายหวาดคิดถึงสามีอย่างร้อนกร้อนใจ เพียงแค่ว่าสามีเป็นเล่นสกา

ถึงกลับทำให้นางมีอาทอนฝันความรู้สึกจากการห่างสามีได้ เหตุนี้ใช่หรือไม่ ที่ทำให้นางต้องแสวงความสุขทางเพศจากชายอื่น คงต้องใช้หลักจิตวิเคราะห้อยู่พอสมควร ความจริงแล้วการเสพลังวาสก็เป็นกิจกรรมทางธรรมชาติอย่างหนึ่งของ “สิ่งมีชีวิต” แต่ในสังคมไทยเรื่องเพศโดยเฉพาะการร่วมเพศที่ทำผิดประเวณีถือว่าเป็นเรื่องน่าอับอายโดยเฉพาะในกรณีที่ภรรยาไปมีชู้กับชายอื่น พอมาพบกลับมานางกาก็ทำเป็นนอนใส่ แต่มาพบผู้รักเมื่อย่อมทำได้ทุกอย่าง ด้วยการเอาอกเอาใจนางกาก็พาบินชมความสวยงามของธรรมชาติในสถานที่ต่างๆ ขึ้น ดังบทที่ว่า

“ทวีปน้อยสองพันเป็นบริวาร	สัณฐานดังจอกลอยกระจิบริด
มีพุกษาใหญ่ล้ำประจําทิศ	เกิดสถิตแต่ประณมแผ่นดิน
ซี้ชมเขาแก้วทั้งเจ็ดชั้น	มีน้ำคั่นหลั่นลดหลั่นรุ้
หม่อมหามัจฉาและนาคินทร์	อันอยู่ในวารินสีพันดร
สารพัดมีสัตว์จุฑาบท	คชสีห์สิงหราชและไกรสร
สิงโตโคกเลนและมังกร	นรสิงห์กินนรและคนธรรพ์”

ต่อมาหลังจากที่มานพและนางกาก็ กลับมาจากชมสถานที่อันสวยงามบนสู่นิवासสถานแล้ว ในเนื้อเรื่องยังได้พรรณนาถึงเรื่องเพศระหว่างมานพและนางกาก็ไว้อีกตอนหนึ่งดังพรรณนาว่า

“นั่งแนบแอบองค์ยุพเรศ	ซ้อนเกศอุ้มประโลมโฉมฉาย
จุมพิตปรางน้องตระกองกาย	กรก่ายแนบสนิทชิดชวน
เลี้ยวลอดสอดกระหวัดสัมผัสต้อง	เต้านมทาทองของสงวน
เขยขึ้นรื้นรสรณูจวนชวน	ป่วนกามาไส่หม้อยู่ไปมา
ฝ่ายอนงค์กาก็ศรีสวัสดิ์	ร่วมสัมผัสแอบองค์ด้วยปักษา
กำเรปรีนในรสรกิริทา	แต่มายามานะกษัตริ”

การพรรณนาถึงพฤติกรรมและอารมณ์ทางเพศของตัวละครเอกในเรื่อง เพราะในเรื่องทั้งสองพึ่งกลับจากการเที่ยวชมธรรมชาติเท่านั้น พอถึงนิवासสถานก็เริงรมย์ไปด้วยกระบวนการทางเพศอย่างเร่าร้อน ในบทดังกล่าวหาวิเคราะห็นิด้านฝีมือการพรรณนาแล้วเจ้าพระยาคลัง ก็มีฝีมือไม่แพ้ใครเหมือนกันในการสาธยายฉากอันเริงรมย์ในกามราคะนี้จากเหตุการณ์มานพได้พานางกามาและก็เกิดมีสัมพันธ์ต่อกันซึ่งทำให้กาก็ถูกมองว่า เป็นผู้หญิงใจง่าย มากมาก ดังที่อาทิตย์ ตรีณยธร (2549:288) กล่าวว่า “นางกาก็เป็นผู้หญิงใจง่าย สามารถที่หลงรักและทอดกายให้กับผู้ชายทั้งที่เพิ่งรู้จักกันได้โดยง่าย ปราศจากความรักกังวล สงวนตัวตามแบบสำนวนผู้ดี ดังจะเห็นจากเหตุการณ์นางกาก็แอบดูมานพแปลง เมื่อนางกาก็ได้สบตามานพแปลง ก็รู้สึกรักมานพแปลงทันทีและรู้สึกปั่นป่วนใจจนต้องกลับมาครวญครางถึงมานพแปลงในห้องบรรทม นอกจากนี้ในเหตุการณ์ที่พระยาครุฑส่งนางกาก็ เมื่อพระยาครุฑพานางกาก็ไปวิมานฉิมพลีและโลมนางนางกาก็ก็ใจอ่อนเคลิบเคลิ้มไปกับรสสัมผัสของพระยาครุฑไปตามง่าย แต่ก็สร้างทำเป็นขัดขืนและตัดพ้อว่าพระยาครุฑ และเมื่อคนธรรพ์ตามมาพบนางกาก็ก็สร้างเป็นเสน่ห์หาในตัวนางกาก็ และเกี้ยวพาราสีนางกาก็กัก็มีอารมณ์เสน่ห์หาในตัวคนธรรพ์ตอบอย่างง่ายดาย แต่ก็สร้างขัดขืนและตัดพ้อต่อว่าคนธรรพ์”

ถ้าหากพิจารณาจะเห็นว่า เมื่อกาก็ถูกมานพได้พานางกาก็มาอยู่เมืองปักษา และจากนั้นมานพก็หนีไปเล่นสกาหรือถ้าจะเรียกตรงก็คือ คนติดการพนันนั่นเอง ด้วยเหตุเองใช่หรือไม่จึงทำให้เกิดช่องว่างระหว่างการของการอยู่ร่วมกัน ผู้หญิงทุกคนคงไม่มีใครอยากให้แฟนของตัวเองหลงระเหิดไปกับการพนันแน่นอน แต่

ต้องการผู้ชายที่ดูแล เป็นหัวหน้าครอบครัวและไม่ยุ่งเกี่ยวกับการพนัน และเขาก็เช่นเดียวกัน การเลือกที่จะหาผู้ชายใหม่ก็ไม่ใช่ว่าเรื่องแปลกที่นางจะหาพื้นที่ทางเพศที่ดีกว่าให้กับตัวเอง โดยเฉพาะการเลือกที่จะศึกษาผู้ชายคนอื่น ซึ่งชายคนต่อมาก็คือ นาฏกุเวร ผู้ชายที่อาสาจะพานางกลับไปหาพระเจ้าพรหมทัต และพอเจอนางเขาก็ก็กลับข่มขืนนางบังคับขืนใจจนได้เสียกันในที่สุด

ตอนที่นาฏกุเวรเข้ามาสัมผัสตัวนางกาгинั้น นางได้แสดงอาการตกใจอยู่ไม่น้อยซึ่งก็เป็นเรื่องของความรู้สึกผิดถูกที่เกิดขึ้นตามวิสัยของปุถุชน แต่กระนั้นพื้นที่ทางเพศในใจของนางกาгинั้นก็เปิดรับการมีเช็กส์กับนาฏกุเวรเพื่อปิดช่องของความอารมณ์บางอย่างลง อาจเป็นอารมณ์ส่วนลึกเช่น อาการซึมเศร้า เหนงลึก เพราะฉะนั้นอารมณ์แบบนี้ทำให้เกิดความต้องการความผูกพันจากผู้ชาย เพราะนางกาเก็อาจรู้สึกได้ว่ากำลังถูกทอดทิ้ง สำหรับผู้หญิงนั้นเธอต้องการ 5 สิ่ง จากผู้ชาย ได้แก่ความรัก ความซื่อสัตย์ความเมตตากรุณา ความผูกพัน และการศึกษาหรือความฉลาด ถ้าขาดความรักความซื่อสัตย์ และความผูกพันก็หาความมั่นคงในชีวิตไม่ได้ เธอและลูกคงถูกทิ้งให้อดตายอย่างแน่นอน ดังนั้นวิธีดังกล่าวของกาเก็จึงเป็นทางเลือกใหม่กับการตอบโต้เรื่องเพศกับผู้ชายที่นุ่มนวลที่สุด หรือรักเพื่อเลือกสำหรับกาเก็ แม้ว่าจะเป็นทางเลือกที่หลายคนมองว่าเป็นเรื่องผิดศีลธรรม แต่ในบริบทนั้นมีเหตุของความเอาตัวรอดจากการบังคับในเรื่องเพศ

3. กาเก็ ชีวิต กตชี จากอำนาจชายเป็นใหญ่

วรรณคดีเรื่องกาเก็มีฉากของการกตชีทางเพศอยู่หลายฉากด้วยกัน ซึ่งเกี่ยวกับนางกาเก็โดยตรงและเป็นผู้รับชะตากรรมด้วยตนเอง ทั้งการลักพาตัวไม่รู้กี่ครั้งจากอำนาจของผู้ชาย หรือตอนที่โจรสลัดขึ้นปล้นเรือนายสำเภา นางกาเก็ก็ถูกหัวหน้าโจรบังคับให้ตกเป็นเมีย โดยที่นางไม่สามารถทำอะไรได้มากนักนอกจากการยินยอมเพื่อรักษาชีวิตตนเอง เหตุนี้ก็แสดงภาพของการกตชีอย่างชัดเจนกับผู้หญิงที่เบาะบางจะเอาอะไรไปสู้กับเขาใจหรีไม่ เรื่องการกตชีทางเพศที่เกิดขึ้นกับนางกาเก็นั้น เริ่มตั้งแต่การถูกลักพาตัวโดยพญาครุฑ เพราะมีการขึ้นใจ และการพลัดพรากที่เกิดขึ้นระหว่างมานพกับกาเก็ ด้วยเหตุว่าเกิดโกลาหลขึ้น มานพต้องออกไปจัดการกับเหตุการณ์ดังกล่าวให้เรียบร้อย เมื่อกลับมาปรากฏว่าไม่พบหน้ากาเก็ จึงเกิดบทร่ำครวญหานางกาเก็ ดังความตอนหนึ่งว่า

“ยามแนบพิณนมมิให้หนัก	ผจงรักนิมน้องครองสงวน
อยู่ลัดหลัดฤมาขัดให้เรียมครวญ	โอ้วนวนลหนายแห่งไปแห่งใด
พระถวิลหวนใจให้เทวษ	อัสสุชลนองเนตรพิลาปไหล
พระสืมองค์หลงทศนาใน	เห็นเงาไหวคล้ายเคลิ้มว่ากาเก็”

นอกจากเป็นการกล่าวถึงการคร่ำครวญหานางกาเก็แล้ว อาการกริยาที่แสดงออกของมานพนั้น ไม่ใช่เป็นการเสแสร้งแกล้งทำแต่อย่างใด แต่เป็นการแสดงถึงความรักที่มีต่อนางกาเก็อย่างสุดซึ้ง จนน้ำตาของมานพไหลออกมาความทุกข์ที่มานพได้รับการสูญเสียกาเก็ไปนั้น สะเทือนอารมณ์มานพอย่างหนักเหมือนกัน เพราะมานพไม่รู้ว่านางกาเก็หายไปไหน จนบางช่วงมานพก็ถึงกลับรำพึงรำพันไม่ยอมหยุดมีอาการโศกเศร้าเสียใจอย่างต่อเนื่องนับแต่กาเก็จากไป ดังที่มานพร้องไว้ว่า

“ไม่สับสนแล้วก็จรรจลโคล	สู่ไพชยนต์รัตนเรืองพราย
เอนองค์ลงกับอาสน์อิงเขนย	กรเกยพระนลาฏแล้วใจหาย
ชลเนตรคลอเนตรลงพร่างพราย	โอสายสวาทร้างอุราทวา
นิเวศน์วังตั้งเทียวลบจบ	มิได้พบนิมน้องสนองหน้า”

ภาพที่ 4 : มานพลักพาตัวนางกาก็

ที่มา: <https://www.gotoknow.org>.

แต่ด้วยความเป็นพญาครุฑที่ทรงพละกำลัง เมื่อความทุกข์ที่เสียคนรักไปมาพร้อมกับการตั้งคำถาม ว่านางหายไปไหน ใครลักพาตัวนางไป แล้วจึงพยายามเสาะหาความจริง ดังที่ครุฑราชเอ่ยว่า

“เทพะเพลิงฤทธิ์รงค์ทรงเรด มาเวียดแหวดพาน้องไปสมสมร
เทพะพายชายทรงอัสตร มาอุ้มบังอรแอบอุราไป”

ต่อมานั้นมานพก็รู้ว่าทศพัทธ์ลักพานางกาก็ไปที่เมืองยักษ์ พระหวิงส์และพระอนุชาที่อาสาไปพาตัวกาก็กลับให้ แต่ปรากฏว่าไม่เป็นเช่นนั้น กลับพานางกาก็ไปที่เมืองอยุธยา เมื่อไปถึงที่นั่น นางก็ได้มีเชื้อสกับกับพระอนุชา

เรื่องของนางกาก็มีได้จบแค่นี้ เมื่อกาก็ถูกนางยักษ์จับตัวไป แล้วหนีเอาตัวรอดที่เขาไกรลาส นางกาก็ยังมีความสัมพันธ์กับชายหนุ่มที่เขาไกรลาสนางกาก็ที่ถูกลักพาตัวแล้วยังต้องระหกระเหินไปในที่ต่างๆ นั้น ก็เป็นเรื่องที่เห็นใจนางเหมือนกัน เพราะนางกาก็ได้มีความตั้งใจที่จะให้เป็นเช่นนั้น แต่เป็นความโชคร้าย หรือเกิดจากกรรมเก่าหรืออะไรก็ตามแต่ที่จะคิดที่ต้องทำให้นางได้รับความลำบากเช่นนั้น เมื่อพิจารณาจากเหตุการณ์นี้จะเห็นว่า ชีวิตของนางกาก็ไม่ได้ราบรื่นแม้แต่น้อยนิด โดยเฉพาะเรื่องชีวิตคู่ เพราะต่างตกเป็นเป้าสายตาของชายหนุ่มทั้งดีและไม่ดี จนเกิดเหตุการณ์ลักพาตัวอย่างไม่หยุดหย่อนทำให้ชีวิตของกาก็ระหกระเหินไปทั่วทุกสารทิศ ซึ่งทำให้เห็นว่า ความขาดจริยธรรมในสันดานหรือจิตสำนึกผู้ชายเอง เช่น ในกรณีที่พญาครุฑรู้อยู่แล้วว่านางกาก็เป็นมเหสีท้าวพรหมหัตถ์ก็ยังไม่ห้ามใจแต่เลือกไปลักพาตัวนางไปตามความต้องการของตัวเอง หรือคนธรรมดาสามัญที่ตามไปสืบเรื่องนางกาก็กับพญาครุฑก็ยังเลือกหักหลังความไว้วางใจของท้าวพรหมหัตถ์มีสัมพันธ์กับนางกาก็เพราะความต้องการของตัวเอง ถ้ามองว่าครั้งนี้นางกาก็ถูกระงับจากความไร้จริยธรรมของผู้ชาย

การกดขี่ด้วยวิธีการต่างๆ จากตัวละครชายเป็นเพียงรูปแบบหนึ่งของการแสดงอำนาจของเพศชายเหนือเพศหญิงในสังคมนั้นๆ ภายใต้ระบบสังคมชายเป็นใหญ่ (Patriarchy) ที่บ่มเพาะมานานจนนับเวลาไม่ได้ หากพิจารณาจากบริบทแล้วจะเห็นว่า นางกาก็ถูกกดขี่ทางเพศจากชายมากมายหลายตา ซึ่งนางไม่มีทางเลือกมากพอ นางไม่มีอำนาจแม้แต่จะพูด แม้จะเป็นมเหสีก็เหมือนกับตุ๊กตาหุ่นเชิดที่เอามาไว้เพียงเพื่อบำเรอเกมให้กับผู้ชาย ยิ่งในกรณีโอรสบังคับฝืนใจให้เห็นเมียนั้นก็ถือว่าอยู่ในภาวะความเป็นความตาย จนต้องฉวยโอกาสหนีเอาชีวิตจากใจด้วยการเผชิญกับความโหดร้ายต่างๆ เพื่อบรรเทา ภัทรา

นุกรม (2558:8-9) กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า “ความเป็นหญิงความเป็นชายในสังคมนั้นเต็มไปด้วยเรื่องราวของการควบคุม การจัดระเบียบ การใช้อำนาจ และความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ การเกิดขึ้นของสิ่งเหล่านี้ย่อมกระทบกระเทือนต่อชีวิตของผู้หญิงอย่างรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านความปลอดภัยในเนื้อตัวร่างกาย แบบแผนการดำเนินชีวิต รสนิยม วิธีคิด ฯลฯ นอกจากนี้กระบวนการจัดระเบียบของวาทกรรมช่วยให้เราตระหนักว่าเพศภาวะในฐานะที่เป็นวาทกรรมไม่อาจจะมาในรูปแบบใด ล้วนเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจ และเป็นเทคนิควิธีการในการครอบงำทั้งสิ้น เช่น เป็นเรื่องของความเหนือกว่า/ต่ำกว่า ระหว่างผู้ชายและผู้หญิงในสังคม” แม้ในบทความของฐานันต์ ศรีเทพ (2561:487) ศึกษาจาก : จากระบวนคดีคำกลอนสู่ภาพยนตร์เรื่อง “กากีสหัสวรรษ” ก็ได้กล่าวไว้ว่า “บทภาพยนตร์กากีสหัสวรรษและวรรณคดีเรื่องกากีคำกลอนมีตัวละครเอกที่ตรงกันทั้งหมด แต่บทภาพยนตร์เรื่องกากีสหัสวรรษได้ปรับเปลี่ยนบุคลิกตัวละครทั้งหมดให้มีความเป็นมนุษย์สมจริง มีการกระทำต่างๆ ตามแบบมนุษย์ทั่วไป และลดทอนขั้นของตัวละครลงจากตัวบทเดิมเป็นชนชั้นสูง ในบทภาพยนตร์ได้ลดระดับตัวละครเหลือเพียงแค่ชนชั้นกลาง โดยให้รายละเอียด ความรู้สึกนึกคิด และเหตุผลในการกระทำต่างๆ ผ่านเหตุการณ์ การกระทำ บทสนทนา สีนัยความรู้สึกของตัวละครภายใต้แนวความคิดระบอบปิฎาธิปไตยเพื่อสะท้อนวาทกรรมความรุนแรงระหว่างชายหญิงของชนชั้นกลางในยุคปัจจุบัน” เพราะฉะนั้น สังคมปัจจุบันพยายามตรานำนางว่าหลายใจหลายชาย ซึ่งผู้เขียนก็ยังมองว่า เป็นมุมมองที่ค่อนข้างแคบ เป็นมุมมองเพียงข้างการสรุปคุณค่าของมนุษย์เพียงเศษเสี้ยวหนึ่ง หรือจะพูดให้ตรงๆ ก็คือว่า มันไม่ได้ช่วยให้เกิดประโยชน์ของการเรียนรู้และทำความเข้าใจในเรื่องชีวิต ความรู้สึก ความคิด และจิตวิญญาณของมนุษย์เลย ได้แต่กล่อมเกล่าว่าเป็นเรื่องบาปผิดจารีต แทนที่จะเข้าใจอย่างลึกซึ้งกับไปกำหนดหรือตรึงตราว่า นั่นเป็นพฤติกรรมของของหญิงชั่ว กลายเป็นมาคติในการตอกย้ำพฤติกรรมที่เชื่อว่านางกากีผิดจริยธรรม ซึ่งมันทำให้เห็นว่าอำนาจและความเหลื่อมล้ำทางเพศที่แฝงมามีมายุคใดเล่า นี่ ล้วนเป็นอำนาจที่กดทับนางกากีและเพศหญิง เพราะฉะนั้น นางกากีถูกแทนที่ด้วยสัญลักษณ์ของผู้หญิงชั่วก็ดี หลายใจก็ดีต่างๆ นาๆ ล้วนเกิดจากอำนาจชายเป็นใหญ่ สมควรที่จะถูกรื้อถอนความคิดแบบเดิมๆ ออกไปเพื่อให้เห็นแก่นแท้ของความเท่าเทียมทางเพศและสิทธิของนางกากีว่า แท้จริงแล้วนางกากีก็มีสิทธิในการหาความสุขทางเพศเพราะผู้ชายที่เข้ามาสัมพันธ์กับล้วนเป็นผู้ชายที่ไม่ดีทั้งนั้น

4. การละเมิดสิทธิและเสรีภาพของหญิงสาว

เป็นตอนที่ความลับถูกเปิดเผย ในกรณีที่คนธรรมดาเล่าความจริงให้ท้าวพรหมทัตฟัง โดยที่คนธรรมดาแสดงความผิดว่าตนเองได้เสียกับนางกากีคนธรรมดาที่คงกลัวแบบสุดชีวิตถึงต้องก้มกราบเท้า แล้วขอชีวิตด้วยการหยอดถ้อยคำหวานล่อ ล้อม ตามลีลาขุนนางที่ชอบเลียแข้งเลียขาเจ้านายดังความตอนยอมรับผิดว่า

“ข้าพริ้นตัวกลัวจะวายทำลายชนม์ ทั้งเกรงบาทยุคลเป็นที่สุด
จึงจำล้าในทางเสน่หานุช หวังจะแก้แค้นครุฑให้สงนาง”

พอท้าวพรหมทัตรู้ความจริง พระองค์ก็กริ้วอย่างมาก จนต้องมีพระวาทจากกล่าวต่อคนธรรมดาอย่างรุนแรง ถึงกลับต้องตัดขาดจากความเป็นมิตรสหายกันดังบทที่ว่า

“พรหมทัตฟังอรรถแสดงสดับ หทัยวับเพียงเพลิงเถลิงผลาญ
เปรียบดังวาสุกรีไกรชัชชาญ ใครประหารชนดทางให้ไกรธา
ด้วยอาลัยในสุตาดวงสวาท ไปร่วมราชปักษีแล้วมิสา
ยังซัดคนธรรมดาอันธพาล เสียแรงว่าจงใจให้ไปตาม”

เป็นการแสดงอารมณ์ของความโกรธของท้าวพรหมทัตที่ไม่พอใจคนธรรพ์ แต่ด้วยความเป็นผู้ฉลาด ในการสรรหาถ้อยคำ คนธรรพ์ก็หาทางออกจนได้ พอถึงวันที่เล่นสการะหว่างมานพและพรหมทัต คนธรรพ์ ก็อาสาเล่นบทขับบรรเลงดัดเสียงพิณ โดยมีสำเนียงเกี่ยวกับเรื่องราวที่โหยหานางกาก็ พอมานพได้ฟังก็ฉลาด ขึ้นมาทันทีในเสียงพิณนั้นว่ามีอะไรซ่อนเร้น หรือความลับอะไรในตัวเมียรัก ท้ายสุดก็รู้ความจริง มานพจึง โกรธแค้นคนธรรพ์อย่างที่สุด แต่ก็ทำอะไรไม่ได้ ด้วยเกรงท้าวพรหมทัต ดังตอนที่ว่า

“ครุฑฟ้างยิ่งคั่งฤทัยแค้น ดั่งหนึ่งแสนอัคนิรุทธมาจุดจี
เสแสร้งสุนทราวาทิ ว่าดูก่อนเสนีเสนาะพิณ”

หลังจากนั้น มานพก็กลับไปหากากิ แล้วเรียกตัวกาก็มาแถลงไขว่าความจริงเป็นเช่นไร เมื่อนางกาก็ ได้ฟังมานพกล่าวหาเช่นนั้น การโต้ตอบก็มาด้วยถ้อยคำที่มีไหวพริบในการกลบเกลื่อนความผิดของตนเอง เพราะถ้อยคำที่ตอบมานพนั้นเป็นถ้อยคำที่แกล้งอย่างเฉยเมยที่สุด หรือปัจจุบันเรียกว่า ตีหน้าซื้อเล่าความ แท้จ ดังตอนที่นางพูดว่า

“แต่พระพามาชมสมบัติทิพ อันลอยลบลีลัวฟ้าเวหาหน
ข้าอยู่เดียวเปลี่ยวเภาสกันธ ยังไปปลุกใครใครมาไถลกราย”

การที่กาก็แก้ความผิดให้ตนเองเช่นนี้ ทำให้ความรู้สึกของมานพนั้น ลุกร้อนเป็นเพลิงไฟ แล้วมีบท บริภาษกับกาก็อย่างรุนแรงดังบทที่ว่า

“พระยาครุฑฟ้างนุชสองคำ พิโรธข้าดั่งฟ้าคะนองสาย
ดูคู่คบขู้มาพรางชาย จนขู้หน่ายใจซู้แล้วจู่จร
เสียแรกรักหักจิตไม่คิดบาป นิยมหยาบฉกพามาสมสมร
ก็เจือใจมิให้อนาทร ประคองนอนแนบข้างไม่ห่างกาย
เขยขึ้นดั่งวิเชียรเจียรไน มิรู้ไฟฟองข้าสลาย
ยังไม่รับจนเราจับได้ขู้ชาย คือนายนาฏกุเรวที่เจนกัน”

นางก็แถลงไขอย่างไหลลื่น มีศิลปะการใช้ภาษาต่อต้านการถูกกล่าวหาเป็นอย่างดีมีชั้นเชิง ถือว่าเป็น นางวรรณคดีคนเดียวของไทยที่มีไหวพริบในการเอาตัวรอดดีมาก ดังความตอนหนึ่งที่ว่า

“อนิจจาว่าข้ากับคนธรรพ์ คือใครเล่าเย็นยันจันรรจา
จนนำมาสอบใส่ได้สวน ถ้าเป็นสัตย์แล้วควรลงโทษา
นี่กระไรพระไม่พิจารณา มาเสกแสร้งแกล้งว่าดังจริงจัง
เออพิมานสิมพลก็สูงสุด มนุษย์ฤจะมาได้ตั้งใจหวัง
แล้วร้ายเวทผูกบานทวารวัง ประดุจดั่งข้ายเพชรสักเจ็ดชั้น
อย่าว่าแต่มนุษย์ในแหล่งหล้า ถึงสุราสุรเทพในสรวงสวรรค์
ก็ไม่หาญทำลายเวทสุบรรณ คนธรรพ์ฤจะมาได้ตั้งใจ”

หลังจากมานพได้ฟังเช่นนั้น ก็รู้สึกเอือมระอากับเมียตนเองที่กล้าโกหกต่อหน้า และแม้ว่ามานพ จะกล่าวหาอย่างไร แต่กาก็เธอไม่มีวันยอมรับความจริง แม้ว่าครุฑราชจะนำความจริงจากคนธรรพ์มาพูด ก็ตาม แต่นางก็ยังตั้งดีที่จะรักษาความผิดของตนเองเท่าที่จะรักษาได้ เป็นที่น่าฉงนอยู่ว่า อะไรที่ทำให้นาง นั้นไม่มียอมรับความจริง ขาดิตระกูลหรือ ชื่อเสียงหรือ การถูกประณามหรือ หรือกลัวการลงโทษ หรือ ความตาย จากนั้นครุฑราชก็ตอบได้รุนแรงหนักขึ้น และมีนางกาก็อย่างรุนแรงต่อด้วยถ้อยคำที่ตัดสาย

สวาทแบบชาตินี้ ไม่ขอร่วมเตียงเคียงคู่ชีวิตกันอีกเลย จากนั้นก็พานางกากีกลับเมืองพาราณสีด้วยความตอน
ว่า

“คิดว่าหงส์แล้วจะจงแต่ชลธาร	มิรู้การกล้วเกลือกด้วยเปลือกตม
ตัวนางเป็นโกลีโกลาส	ไม่รักชาติรสหวานไปพานม
ตั้งสุกรพอนฝ่าแต่อาจม	หอนนิยมรกรสสุคนธาร
อันจิตนางเปรียบอย่างชลาลัย	ไม่เลือกไหลห้วยหนองคลองละหาน
เสียดายทรงแสนวิไลแต่ใจพาล	ก็ประมาณเหมือนหนึ่งอุทุมพร
สุกแดงดังแสงปัทมราช	ข้างในกิมิชาติเบียนบ่อน
เรารู้ใจมิให้อนาทร	จะพาคืนนครในราตรี”

เมื่อถึงนครแล้ว นางก็ยังมีความคิดว่าไม่ใช่ความผิดของนาง แต่ไปโทษว่าเป็นเพราะ “กรรม” ถึง
วินาทีสุดท้ายนี้ นางกากีก็ยังยืนยันว่านางไม่ผิดด้วยวิธีของนางเอง แต่เป็นเพราะกรรม และไปโทษคนธรรพ์
ที่ให้นางเป็นแบบนี้ จึงขอยอมตายเพื่อแสดงความซื่อสัตย์ดังคำของนางกล่าวที่ว่า

“ถึงกระนั้นจริงใจไม่ปฏิเสธ	เป็นความสัตย์ว่าไปใครจะเห็น
พรวบวงบนเทพเจ้าทุกเข้าเย็น	ขอให้ครุฑเคลิ้มเคล้นมาส่งคืน”

แม้ว่านางจะใช้ถ้อยคำอันเลศหรืออย่างไรในการสร้างความชอบธรรมให้กับตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงการ
ถูกลงโทษ ครุฑราชก็ยังไม่มีความปราณีที่จะยกโทษให้นาง ดังที่ครุฑราชกล่าวว่า

“จะเลี้ยงเจ้าไว้เป็นเมียก็เสียดาย	จะลือหมดทั่วหัวเหล่าเวลาหน
ว่าพาลทางอุณมฤต	ออกจากไพชยนต์ในราตรี”

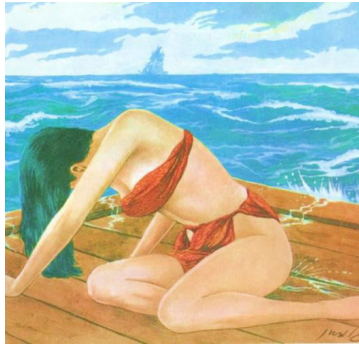
เป็นการแสดงให้เห็นว่า แม้นางจะเป็นพญาครุฑ แต่ด้วยความมีศักดิ์ศรีในตัวเอง ไม่สามารถที่จะรับ
กับพฤติกรรมของนางกากีได้ จึงได้กล่าวถ้อยคำอันเป็นการยืนยันถึงการตัดสายสัมพันธ์กับนางกากีอย่าง
เด็ดขาด แล้วพานางกากีกลับไปเมืองพาราณสี ในตอนท้ายนี้ เมื่อนางกากีกลับมาที่เมืองพาราณสีแล้ว ก็
ยังมีอารมณ์ของความโกรธ และไม่มีความยอมรับความจริง ท้าวพรหมหัตถ์จึงต่อว่านางกากีอย่างรุนแรง
ดังความเหมือนกับพญาครุฑต่อนางกากีเช่นกัน สงครามตอนหนึ่งว่า

“นฤบาลพึงสารสนทนกล่าว	หทัยผว้างเพลิงประลัยหล้า
บริภาษโดยราชบัญชา	อำหึงใจกล้ำกล่ำพร
กูเป็นปิ่นไกรกรุงผดุงเดช	ไซ้จะไร้อัครเศสโมสร
อย่าพักกล่าวกล่าวให้อาวรณ์	จะเลี้ยงไว้ในนครก็หนักดิน”

ท้าวพรหมหัตถ์ได้แสดงอารมณ์โกรธต่อว่านางกากีอย่างไม่มีเยื่อใย โดยเฉพาะท่อนท้ายของบทนี้ว่า
จะเลี้ยงไว้ในนครก็หนักดิน แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมของนางกากีนั้น ท้าวพรหมหัตถ์ไม่สามารถที่จะให้อภัย
ได้ จึงทำให้นางกากีนั้นเสมือนหนึ่งว่า นางได้กลายเป็นผู้หญิงที่ไม่มีความหมายอีกต่อไป ในที่สุดแล้ว
ท้าวพรหมหัตถ์ก็ยุติปัญหาทุกอย่างด้วยตนเอง โดยการทำให้นางกากีเกิดความละอาย และขมขื่นที่สุด นั่น
คือ สั่งให้เหล่าเสนาดินนำตัวนางกากีไปลอยแพกลางมหาสมุทร โดยที่ไม่ยอมรับฟังความเห็นและคำวิงวอน
ของนางเลยของนางแม้แต่คนเดียว

อันที่จริงแล้วเมื่อพิจารณาอย่างรอบด้าน การลอยแพนางกากีนั้นถือว่า ไม่มีความยุติธรรม เพราะ
เรื่องทั้งหลายที่เกิดขึ้นกับนางนั้น มันเกิดการความปรารถนาของผู้ชายด้วยเช่นกัน เช่นในกรณีนี้นางอยู่ใน

ห้องนอน พญาครุฑก็ขึ้นใจและลักพาตัวนางไป พอไปอยู่ด้วยกันก็ถูกยักษ์ลักพาตัวไปอีก และถามว่าถ้าพญาครุฑไม่ลักพาตัวนาง เรื่องก็คงไม่บ้ายปลายขนาดนี้ นางกาก็ยังคงอยู่กับท้าวพรหมหัตถ์ต่อไป สมควรหรือไม่ที่นางกาก็ถูกตัดสินอย่างนั้น

ภาพที่ 6: นางกาก็ถูกท้าวพรหมหัตถ์ลงโทษด้วยการลอยแพในมหาสมุทร

ที่มา: <https://literaturelovestory.wordpress.com>.

เพราะฉะนั้นหากพิจารณาด้วยหลักความเป็นจริงและบริบทต่างๆ อันเป็นจุดที่ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ขึ้นกับนางกานั้น ก็ยังไม่สมเหตุสมผลที่ต้องใช้มาตรการทางอำนาจลงโทษผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งต้องตกเป็นเหยื่อทางอารมณ์ของพญาครุฑ คนธรรพ์ พระอนุชา กระทั่งกลุ่มโจร นี่จึงเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพของเธอหรือไม่กับการลงโทษด้วยการลอยแพในมหาสมุทรซึ่งเต็มไปด้วยภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นอย่างทันที มีผู้อ่านบางคนแสดงความเห็นในประเด็นนี้ว่า “พอเช้าวันรุ่งขึ้น ท้าวบรมพรหมหัตถ์เปิดหน้าต่างออกมาเห็น กาก็เข้า ก็เยาะเย้ยซ้ำเติมนางอีก แล้วสั่งให้จับนางไปลอยแพ โดยไม่ยอมฟังคำวิงวอนของนางเลย กาก็ จึงเผชิญหน้ากับโทษลอยแพ ซึ่งแตกต่างจากโทษประหารไม่ว่าไรเลย เพราะโอกาสรอดแทบจะมองไม่เห็น ต้องผจญกับความหวาดหวั่นกลางทะเลเว้ากว้างใหญ่แต่ลำพัง ทั้งแบกข้อฉาวโฉ่ เพื่อชดใช้ต่อความผิด (นางมีความผิดมากน้อยแค่ไหน ท่านผู้อ่านลองชั่งดูแล้วกัน) แต่ชายสามคนในชีวิตช่วงต้นของนางคือ ท้าวบรมพรหมหัตถ์ที่ไร้ความสามารถ จะคุ้มครองป้องกันพระมเหสีของตน พระยาครุฑ ผู้ไม่มีศีลธรรมและคุณธรรม และนาฏกเวร คนทรยศ (ทั้งทรยศต่อท้าวบรมพรหมหัตถ์กับนางกาก็) และไร่ยางอาย กลับไม่ต้องถูกจารึกชื่อว่า เป็นชายโฉด” นี่จึงเป็นข้อพิจารณาว่า การลงโทษสมควรหรือไม่เมื่อเทียบกับพฤติกรรมของผู้ชายที่มากเกี่ยวข้องกับตัวนางกาก็ แม้กระทั่งนางกาก็ตอนที่ถูกลักพาตัวจนถูกบังคับให้เป็นเมียพวกโจรนั้นก็ถือว่า ท้าวพรหมหัตถ์ก็ยังไม่ได้คำนึงถึงความโหดร้ายป่าเถื่อนนั้นเลย และนางกาก็ต้องกลายเป็นนักโทษหรือผู้ต้องหาในคดีมากมายหลายใจอย่างนั้นหรือ และถือว่าการจงใจจำคุกความเห็น เสรีภาพ ชีวิตของนางกาก็อย่างสิ้นเชิง และถ้าพูดเรื่องสิทธินี้ ท้าวพรหมหัตถ์ผู้ปกครองรัฐไม่ควรอย่างไม่ควรทำอย่างยิ่งเพราะถือละเมิดต่อชีวิตของผู้อื่น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ อำนาจของพลเมืองไม่ควรควรกำหนดหรือจำกัด ในกรณีที่พลเมืองได้แสดงออกทางความคิดด้วยหลักฐาน ด้วยความมีเหตุผล รัฐต้องไม่มีอำนาจยับยั้งและจำกัดสิทธิในการแสดงความคิดเห็นของพลเมืองได้ ควรรับฟังและให้เสรีภาพ แม้ผู้ที่รับฟังจะเกิดความเชื่อที่เป็นอันตรายก็ตาม ในปัจจุบันก็เช่นเดียวกันบางที่กระบวนการยุติธรรมก็ไม่ได้คำนึงถึงเท่าที่ควร ดังที่ ปัญหาสตรีที่ต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมยังได้รับการปฏิบัติไม่เหมาะสม ไม่ได้รับการปกป้องดูแลและเคารพสิทธิมนุษยชนในส่วนที่เกี่ยวกับสตรีตามควร และบางกรณีเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนสตรีอย่างชัดเจน นอกจากนี้

การดำเนินการทางกฎหมายของสตรีก็ยังไม่ได้รับความสนใจและให้ความสำคัญจากบุคคลในกระบวนการยุติธรรม ผลกระทบสตรีที่ถูกสามีข่มขืนแต่ไม่สามารถป้องกันตนเองหรือดำเนินการตามกฎหมายได้ เช่น ภรรยาที่ถูกสามีข่มขืน หรือสามีข่มขืนภรรยาที่แยกกันอยู่หรือเลิกกัน โดยพลตินัยแต่ไม่ได้จดทะเบียนหย่า ภรรยาไม่สามารถดำเนินการตามกฎหมายเพื่อป้องกันตนเองได้ การไม่สนใจดำเนินคดีที่มีการทำร้ายร่างกายในครอบครัว และในสังคมทำให้สภาพปัญหาและการทำร้ายรุนแรงขึ้นตามลำดับจนเป็นผลต่อเนื่องให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงในบางกรณีสตรีที่ได้รับความกดดันจากการถูกทำร้ายอยู่เป็นประจำและไม่สามารถขอความช่วยเหลือจากแหล่งใดได้ จึงตัดสินใจยุติปัญหาด้วยความรุนแรงและต้องตกเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา

5. กาติหญิงสาวที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง

สำหรับประเด็นนี้ เราคงพิจารณาได้จากสถานการณ์ของความขัดแย้งภายในเรื่อง โดยเฉพาะปัญหาเรื่องนางกาก็ได้กลายเป็นชนวนของการเกิดสงครามฆ่าฟันกันขึ้นระหว่างเมืองอภัยสาธิตของท้าวทศวงศ์ กับกรุงพาราณสีของนาฏกุเวร กษัตริย์หนึ่งพระองค์ที่ขึ้นครองราชย์แทนท้าวทศพรหมทัต เหตุการณ์ในตอนนี้นี้สืบเนื่องจากนางกาก็ต้องเผชิญเคราะห์กรรมอย่างแสนสาหัสจากการถูกลอยแพ และจากนั้นก็ถูก นายสำเภาเอาไปเป็นภรรยา ต่อมาเกิดการแย่งชิงระหว่างกลุ่มโจรสลัดกับนายสำเภาเพราะเกิดความอิจฉา ในที่สุดก็เกิดการแย่งนางกาก็กัน ในหมู่โจร ถึงกับฆ่าฟันกันตาย แต่ก็โชคดีที่นางกาก็หนีเอาตัวรอดมาได้ จนบังเอิญมีกษัตริย์ชื่อนามว่าท้าวทศวงศ์ผู้เป็นหม้ายแห่งเมืองอภัยสาธิตเสด็จมาเที่ยวป่า ได้นำนางกาก็ไปชุบเลี้ยงเป็นถึงมเหสี แต่กัด้วยเหตุจำเป็นเมื่อท้าวทศวงศ์ถามถึงชาติกำเนิด นางกาก็โกหกว่า นางเกิดในดอกบัว พระฤๅษณ์หนึ่งได้เก็บนางไปเลี้ยงไว้ แต่พระฤๅษณ์ก็ตายจากไปแล้ว นางเลยต้องระเห่ร่อนและยังไม่มีคู่ครองเพราะกลัวความไม่ดีของตนเองจะทำให้ท้าวทศวงศ์ไม่รับอุปการะ และแล้วท้าวได้จัดแจงแต่งตั้งนางเป็นพระมเหสีในทันที ต่อมานั้นนาฏกุเวรได้ข่าวว่านางกาก็ตอนนี้เป็นพระราชินีของพระราชาแห่งเมืองอภัยสาธิต นาฏกุเวรจึงรีบส่งสาสน์ไปยังพระราชาแห่งเมืองอภัยสาธิตเพื่อให้มีการส่งตัวนางกาก็กลับมายังเมืองพาราณสี แต่ท้าวทศวงศ์ก็ทรงปฏิเสธและทรงโต้ตอบมาว่า นางกาก็เป็นพระราชินีแห่งเมืองอภัยสาธิตแล้ว ไม่สามารถส่งคืนให้ได้

เมื่อท้าวทศวงศ์ได้ฟังสารจากท้าวนาฏกุเวรก็โกรธและเคียดแค้นเป็นอย่างมาก และคิดว่าท้าวนาฏกุเวรรู้ว่าตนได้นำนางกาก็มาจากป่า จึงมาหลอกว่านางเคยเป็นคู่รักกับท้าวนาฏกุเวรมาก่อน แต่ความจริงถึงท้าวนาฏกุเวร ท้าวทศวงศ์รักและหวงแหนนางกาก็มาก และคิดว่าท้าวนาฏกุเวรโกหกหลอกลวงตน จึงส่งสารกลับไปยังเมืองพาราณสี ว่าให้นางกองกำลังออกมาสู้รบกันเพื่อชิงนางกาก็ หากท้าวนาฏกุเวรชนะจึงจะยกนางกาก็ให้ ดังตัวอย่าง

“ท้าวฟงสารเจ็บช้ำด้วยคำแถลง	ตั้งศรแผลงเสียบทรวงให้ตัดชัย
มันรู้ว่าได้นางมากลางไพร	พุดไล่ไคล้กล่าวพะวงให้หลงกล
เหมือนของตกเก็บได้ในไพรเขียว	พุดแก้เกี้ยวว่าเป็นคู่ดูจน
จักให้ไปอายหน้าประชาชน	ดูเหมือนคนขี่ลาดไม่อาจองค์
คิดพลางทางร่างอักษรตอบ	โดยระบอบเรื่องความตามประสงค์
จึงตรัสแก้อำมาตย์ผู้อาจองค์	ว่าเจ้าเองจะประสงค์เอาองค์นาง
จงไปพากันมาสักหาหมั้น	จะให้คืนไปเป็นคู่ไว้ดูอย่าง

ถ้าไม่มาอวดกล้าพูดนอกทาง จะให้นางแข่งดำสั๊กห้าปี
 อำมาตย์รับสารขึ้นม้ากลับ เร่งควบซั๊กกลับมาพาราณสี
 ครั้นถึงวังขึ้นเฝ้าเจ้าบุรี แจ้งคดีถวายศาลก็อ่านพลัน”

เมื่อท้าวบรมพรหมทัตได้รับสารจากท้าวทศวงศ์ ก็ได้เตรียมไพร่พลพร้อมด้วยกองกำลังทหารเข้าตีเมืองไพศาลีเพื่อชิงนางกาก็ ท้าวทศวงศ์ทรงช้างที่ปลุกเสกด้วยเวทย์มนต์คาถาที่มีฤทธิ์ จึงทำให้ท้าวบรมพรหมทัตแข่งชนช้างกับตน หากผู้ใดเป็นฝ่ายชนะก็จะได้นางกาก็ไปเป็นเมีย ท้าวบรมพรหมทัตรู้ทันท้าวทศวงศ์ จึงเสกให้หนูเข้าไปกัดสายเวทมนตราของท้าวทศวงศ์ ทำให้ช้างปลุกเสกของท้าวทศวงศ์อ่อนกำลังเป็นโอกาสให้ช้างของท้าวบรมพรหมทัตใช้งาแทงถูกเศียรของท้าวทศวงศ์ เป็นเหตุให้ท้าวทศวงศ์สวรรคตและพ่ายแพ้ต่อศึกในคราวนี้ นางกาก็จึงได้กลับไปเป็นมเหสีของท้าวบรมพรหมทัตหรือคนธรรพ์ตามเดิมจะเห็นว่าศึกในครั้งนี้นำมาซึ่งการสูญเสียกำลังไพร่พลของคนทั้งสองเมือง ทั้งเมืองพาราณสีและเมืองไพศาลี การสูญเสียกษัตริย์ผู้ปกครองเมืองอย่างร่มเย็นเป็นสุขและกำลังไพร่พลทั้งหลายเหล่านี้ เกิดขึ้นเพียงเพื่อต้องการที่จะแย่งชิงนางกาก็หญิงหลายใจผู้มีความรักให้มาอยู่ในการครอบครองของตน โดยไม่สนความถูกต้องและความเดือดร้อนของประชาชนภายในเมือง จนนำมาซึ่งโศกนาฏกรรมอันเจ็บปวดของชาวเมืองอภัยสาธาในที่สุดสงครามระหว่างเมืองทั้งสองก็คงจะหนีไม่พ้นพระราชาทองทั้งสองจึงทำสงครามกันอย่างดุเดือด และในการรบทุกครั้งท้าวทศวงศ์ก็จะเป็นฝ่ายชนะ เพราะพระองค์ใช้ช้างวิเศษที่สร้างขึ้นด้วยฤทธิ์มนตราของพระองค์มาช่วยในการรบ หลังจากทรงทราบความจริงเกี่ยวกับช้างวิเศษของพระราชาคู่ริแล้ว พระราชานาฏกุเวรก็เสกหนูขึ้นมาด้วยฤทธิ์มนตราของพระองค์ แล้วส่งไปกัดสายมนตราภายในช้างวิเศษ ด้วยเหตุนี้เอง ช้างวิเศษจึงล้มลงกับพื้นทำให้นายของมันต้องพ่ายแพ้ในการสู้รบ พระราชานาฏกุเวรจึงนำตัวพระราชินีนาถกลับพระนครของพระองค์ และทรงแต่งตั้งให้นางเป็นพระราชินีผู้เป็นที่รักยิ่งของพระองค์ และทั้งสองพระองค์ก็ทรงปกครองเมืองพาราณสีอย่างมีความสุขนับแต่นั้นมา

เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่า เรื่องของนางกาก็ทำให้เกิดสถานการณ์ของความรุนแรงขึ้น เมื่อนางกาก็ถูกเป็นเครื่องมือทางการเมืองจนนำไปสู่สงคราม ภายใต้ความปรารถนาทางเพศของผู้ชายเพื่อทำการแย่งชิงผู้หญิง ฝ่ายนาฏกุเวรเมื่อขึ้นเป็นพระราชแล้ว ก็ใช้อำนาจอย่างเต็มที่เพื่อทำลายเมืองอภัยสาธาได้ ที่จริงแล้วการทำสงครามกับท้าวทศวงศ์นั้น ไม่ใช่เพียงแค่ต้องการนางกาก็ แต่ด้วยสภาพบ้านเมืองในอดีตการทำสงครามเป็นเรื่องปกติอยู่แล้วสำหรับกษัตริย์หรือผู้นำเผ่าต่างๆ ดังนั้นการใช้นางกาก็เป็นเครื่องมือต่อรองทางการเมืองนั้น โดยอ้างว่านางเคยเป็นภรรยามาก่อนนั้นไม่มีความสมเหตุสมผล แต่เป็นอีกวิธีของนาฏกุเวรใช้ในต่อรองเพื่อให้เกิดสถานการณ์สองประการขึ้น คือ ถ้าท้าวทศวงศ์ยอมก็ไม่เกิดสงคราม แต่ก็แสดงถึงอำนาจของตัวเองที่ไม่สามารถปฏิเสธอำนาจของนาฏกุเวรได้ และต่อมาคือ ความรุนแรงนั่นเองที่นาฏกุเวรอาจเชื่อว่า ด้วยเมืองของตนเองมีอำนาจมากกว่าสามารถที่จะสยบเมืองอภัยสาธาได้แน่นอน และได้ตัวนางกาก็กลับมา ด้วยเหตุนี้นางกาก็ในแง่มุมหนึ่งนางก็ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการเมืองอย่างเห็นได้ชัด

สรุป

วรรณคดีเรื่องกาก็ แม้ถูกมองในด้านเพศที่ไม่ค่อยดีสำหรับกาก็ และกลายเป็นสิ่งที่สังคมไทยรับไม่ได้ กับภาพของผู้หญิงในทางเสื่อมทราม ผิดศีลธรรม และน่ารังเกียจ แต่ก็มีหลายประเด็นที่ควรนำมาพิจารณาใหม่และให้ความเป็นธรรมกับนางกาก็ และการที่สังคมไทยรับไม่ได้เหล่านั้นมันยังคงเป็นการเลื่อน

ไหลของมายาคติที่เรื่องเพศในทางลบต่อนางกาก็มาโดยตลอด และผู้เขียนรวมถึงผู้อ่านบางคนโดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ก็ยังมองว่าเป็นการมองในด้านเดียวและแคบเกินไปในการตัดสินหรือประเมินในทางที่ต่ำเกินไป ทั้งที่จริงแล้วต้นเหตุมันเกิดจากการกระทำของผู้ชายด้วยเช่นกัน ซึ่งไม่ได้วิเคราะห์ตีความให้ละเอียดพอ เนื่องด้วยเราไม่ค่อยสนใจหรือศึกษาให้เข้าถึงแก่นแท้ของเรื่องจริงๆ ด้วยแนวคิดใหม่ๆ เช่น การที่นางกาก็ตกเป็นเหยื่อของการอยู่ใต้บังคับบัญชา หรือภายใต้การปกครองของผู้ชายเป็นใหญ่ การเอาเรียดเอาเปรียบทางเพศที่กระทำโดยการบังคับอย่างต่อเนื่อง การกดขี่ข่มเหงและการใช้ความรุนแรง เพื่อความใคร่ของผู้ชาย เพื่อต้องการครอบครองนาง การเลือกปฏิบัติหรือตัดสินโดยพิจารณาอย่างละเอียดของผู้มีอำนาจ ทำให้นางกาก็ขาดอิสรภาพในการต่อสู้ เพื่อความถูกต้องของตนเองทั้งที่นางถูกบังคับให้มีเซ็กส์ตลอดเพื่อความปรารถนาทางเพศของผู้ชายปัญหาเหล่านี้ทั้งหมดในเรื่องควรที่จะต้องสะสางและรื้อมายาคติแบบรื้อออกไปเพื่อที่จะสร้างความเข้าใจอย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการทำความเข้าใจสถานะของผู้หญิงที่ถูกกระทำอย่างนางกาก็ หรือผู้หญิงในสังคมด้วยเช่นกัน ดังที่ Abeda Sultana (2010:15) ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับกรณีของผู้หญิงตกอยู่ในอำนาจของผู้ชายว่า “เพื่อยกระดับตำแหน่งของผู้หญิงจึงเป็นเรื่องเร่งด่วนที่จะปกป้องผู้หญิงจากการอยู่ภายใต้ปรมาจารย์ มันเป็นอุดมการณ์ปรมาจารย์ซึ่งทำให้เราเป็นผู้หญิงและผู้ชายซึ่งกำหนดบทบาทสิทธิและหน้าที่ที่แตกต่างให้กับผู้หญิงและผู้ชาย แต่คุณภาพที่เรียกว่า ‘ผู้ชาย’ และ ‘ผู้หญิง’ นั้นเป็นคุณสมบัติของมนุษย์และไม่ได้มีความเฉพาะเจาะจงสำหรับทั้งชายและหญิง เนื่องจากงานทั้งหมดทำโดยทั้งชายและหญิงจึงไม่มีเหตุผลที่จะแยกงานตามเพศ ผู้ชายสร้างความแตกต่างของการทำงานนี้เฉพาะเพื่อสิทธิพิเศษของพวกเขาเพื่อประโยชน์ทางวัตถุของพวกเขา” และยังสอดคล้องกับแนวคิดของสุชาติดาหวีสิทธิ์ (2550:316) เพศวิถีในการศึกษาทางมานุษยวิทยาจึงหมายรวมทั้งพฤติกรรมทางเพศ แรงขับทางเพศ ความปรารถนา ความพึงพอใจ และรสนิยมทางเพศ ในขณะเดียวกันยังหมายรวมถึง บรรทัดฐานทางเพศ การแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ทางสังคม ความรัก ความมั่นคง แบบแผนการเจริญพันธุ์ ความหลากหลายทางเพศ ความสัมพันธ์หญิงชาย แบบแผนเพศสัมพันธ์ที่หลากหลาย เป็นต้น

ส่วนในแง่ที่ว่าเรื่องเพศของนางกาก็ถูกมองในด้านไม่ดีขึ้น บางพฤติกรรมก็ต้องยอมรับกันไปว่าเป็นสิ่งที่ผิด แต่ถึงอย่างไรเพศวิถีของนางกาก็มีหลากหลายประเด็นที่ควรนำมาวิเคราะห์และตีความกันใหม่ โดยเฉพาะเมื่อสังคมเปลี่ยนไป แนวคิดสมัยเก่าถูกกดทับด้วยแนวคิดสมัยใหม่จนไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น ในกรณีที่นางกาก็ ผู้หญิงตัวน้อยๆ คนหนึ่งที่เลือกได้ตอบพญาคูขี้หอมผู้ที่ติดการพนันอย่างรุนแรงด้วยการที่จะเลือกพื้นที่ทางเพศของตนเองใหม่ ก็เป็นเรื่องสมควรที่นางกาก็มีสิทธิ เพราะคงไม่มีใครอยากจะทำอยู่และใช้ชีวิตอยู่กับผู้ชายที่ติดการพนันอย่างแน่นอน ดังนั้นตัวอย่างนี้ก็สมควรที่ผู้อ่านควรให้ความสำคัญกับการมองเรื่องเพศวิถีของนางกาก็อย่างละเอียดและให้ความเป็นธรรม ไม่ใช่มองด้วยความมีอคติในกรอบที่ยึดถือกันมานานว่าผิดศีลธรรมอย่างเดียว

เอกสารอ้างอิง

- เจ้าพระยาพระคลัง (หน).(2500). พระนคร : กากีคำกลอน. พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ : ห้างสมุด 7 ตรอกโรงเลี้ยงเด็ก
- พระนคร.ฐานันต์ ศรีเทพ และพัชลินจ์ จินนุณ. (2561). กากี : จากวรรณคดีคำกลอนสู่ภาพยนตร์เรื่อง “กากีสหัสวรรษ”.การประชุมวิชาการระดับชาติ การเรียนรู้เชิงรุก ครั้งที่ 6 “Active Learning ตอบโจทย์ Thailand 4.0 อย่างไร” ณ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. น, 482-482.
- เพ็ญประภา ภัทรานุกรม. (2558). การศึกษาเพื่อส่งเสริมความเท่าเทียม : ทางออกของความรุนแรงทางเพศ วารสารร่วมพฤษภูมิ มหาวิทยาลัยเกริก 33 (1),1-23.
- มนตรี มีเนียม (2556). รายงานสรุปผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์การพัฒนาเยาวชนโดยใช้ศิลปะการแสดง: กรณีศึกษาละครเวที “กากี” คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สายรุณ น้อยนิมิต. (2550). กากี : เดิมพันในเกมการต่อสู้ของผู้ชาย. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2561 เข้าถึงได้จาก <http://maysaifon.blogspot.com>.
- สุชาดา ทวีสิทธิ์. (2550). ผู้หญิง ผู้ชาย และเพศวิถี : เพศภาวะศึกษาในงานมานุษยวิทยา.วารสารสังคมศาสตร์ ปีที่ 19 (1), 311-357.
- อาทิตย์ ดรุษัยธร. (2549).การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมการแสดงเรื่องกากี. ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Abeda Sultana. (2010). Patriarchy and Women's Subordination: A Theoretical Analysis. The Arts Faculty Journal, July 2010 - June 2011 pp, 1-18.

ปรัชญาในกวีนิพนธ์ของ ศักดิ์สิริ มีสมสืบ

Philosophical in Poety of Saksiri Meesomsueb

เฉลิมพล นาเวียง

Chalermpon Nawieng

นักศึกษาด้านภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
Collegian Thai Language, Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University

Corresponding author e-mail: chalermpon.nawi60@sskru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดปรัชญาในกวีนิพนธ์ของ ศักดิ์สิริ มีสมสืบ โดยศึกษาจากหนังสือ “หลงรักชั่วชีวิต” ซึ่งเป็นหนังสือจากนักเขียนที่ได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (S.E.A Write Award) ประจำปี พ.ศ. 2535 จากเรื่อง “มือนั้นสีขาว” ปรัชญามีความสำคัญในการดำเนินชีวิตเนื่องจากสามารถนำมาเป็นบทเรียนเพื่อพัฒนาชีวิตให้ดียิ่งขึ้นได้ ซึ่งผลการศึกษาพบว่าปรัชญา 8 ประการ คือ ปรัชญาแห่งรัก เป็นปรัชญาที่มีความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม ปรัชญาชีวิตกับอคติต่อสิ่งเลวร้าย เป็นการมองสิ่งที่ไม่ดี กลายเป็นความสวยงามในชีวิต ปรัชญาผิดเป็นครู เป็นปรัชญาของบาดแผลจากความผิดพลาด มอบบทเรียนและข้อคิดให้กับมนุษย์ ปรัชญาการค้นหาคำความจริงด้วยใจ ปรัชญานี้ใช้สำหรับการพิจารณาคุณค่าจากสิ่งต่างๆ ที่ได้สัมผัสด้วยหัวใจ ปรัชญาชีวิตกับการแต่งเติม ปรัชญานี้จะเกี่ยวกับชีวิตที่ยังคงวุ่นวายอยู่กับการปรุงแต่งสิ่งต่างๆ เพื่อให้เรานั้นเปลี่ยนมุมมองของความคิด ปรัชญาทางอารมณ์นั้น เป็นปรัชญาที่มีความละเอียดอ่อน เพราะเป็นจิตใต้สำนึกมนุษย์ ที่ถูกควบคุมโดยอารมณ์ ที่ขาดสติและการควบคุม จึงทำให้เกิดความพังพินาศ ปรัชญาการทำดีละเว้นชั่ว เป็นปรัชญาที่เป็นคำสอนและหลักในการดำเนินชีวิต และปรัชญาผู้เป็นแม่ เป็นปรัชญาของความเป็นแม่

คำสำคัญ : ปรัชญา, กวีนิพนธ์, ศักดิ์สิริ มีสมสืบ

ABSTRACT

This study has an objective. To study the philosophical concept in the anthology of the sutras by studying the book. “Fall in love with life”, a book written by the writer who won the award for the best creative writing in the ASEAN (S.E.A Erite Award) in 1992 From The story of “MuNan SiKhao” The study found that there are 8 philosophical issues. It is a philosophy that is important to the coexistence of people in society. Philosophy of life and prejudice against bad things. It’s a bad look. Become beautiful in life The wrong philosophy is the teacher. It is a philosophy of wounds of error. Give lessons and ideas to humans. Philosophy of truth search with heart. This philosophy is used to determine the value of things touched by the heart. Life philosophy with complement. This philosophy is about life that is still stirred up with the various things. For us to change the perspective of ideas. Emotional philosophy. It is a sensitive philosophy. Because it is human subconscious. Controlled by emotions Lack of consciousness and control Thus causing ruin Philosophy of doing good, ignoring evil It is a doctrine and a principle of living. And motherhood philosophy It is a philosophy of motherhood.

Keywords: Philosophical, poetry, Saksiri Meesomsueb

บทนำ

แนวคิด ตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Theme มีนักวิชาการบางท่านเรียกชื่อต่างกันว่าสารัตถะของเรื่อง ซึ่งมีความหมายอย่างเดียวกันกับแนวคิด เป็นสิ่งที่แฝงอยู่ในองค์ประกอบของทุกๆ ส่วนของงานประพันธ์ผู้อ่านต้องใช้ความรู้ความสามารถวิเคราะห์เอง เพราะกวีจะไม่บอกมาตรงๆ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของพงษ์จันทร์ คล้ายสุบรรณ (2522:54) อธิบายว่า การแสดงแนวคิด หรือสารัตถะของเรื่องหมายถึงทัศนะของผู้แต่งที่มีชีวิต ผู้แต่งต้องแสดงความคิดให้ปรากฏเด่นชัด โดยเฉพาะในตอนจบเรื่อง ผู้อ่านจะได้ทราบแนวคิด หรือทัศนะของผู้เขียนจากความคิด หรือการกระทำของตัวละครจากบทสนทนา หรือจากผลสุดท้ายของเหตุการณ์ในเรื่อง นอกจากนี้ ธัญญา สังขพันธานนท์ (2539 :250-251) ยังกล่าวไว้อีกว่า “แนวคิดในบทร้อยกรองเช่นเดียวกับแนวคิดในนวนิยายและเรื่องสั้น หมายถึงความคิดอันเป็นศูนย์กลางในงานเขียนที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นจริงเกี่ยวกับประสบการณ์ของมนุษย์” และอธิบายหลักการพิจารณาแนวคิดในบทร้อยกรองหรือกวีนิพนธ์ไว้อีกว่า “ผู้อ่านควรพิจารณาจากรูปแบบของบทร้อยกรองนั้นๆ รวมไปถึงการศึกษาน้ำเสียงภาษาจินตภาพและองค์ประกอบทุกอย่าง” จะเห็นได้ว่า แนวคิดนั้นมีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นการแสดงทัศนะและแนวคิดของผู้ประพันธ์ ซึ่งอาจส่งผ่านตัวละคร การสนทนาในเรื่อง บทสรุปในเรื่อง ให้ผู้อ่านได้พิจารณาบริบทและน้ำเสียงที่ผู้ประพันธ์ใช้เพื่อรับรู้ในสิ่งที่ผู้ประพันธ์สื่อออกมา เช่น แนวคิดปรัชญา เป็นต้น

ปรัชญาเป็นแนวคิดหนึ่งที่กวีนำเสนอนอกเหนือไปจากแนวคิดสังคมและการเมือง เหตุการณ์และเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้น เป็นสิ่งที่กวีมองเห็นและนำมาพิจารณาอย่างลึกซึ้งใคร่ครวญ และตีความออกมาเป็นทัศนะที่มีต่อโลกและชีวิต พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 668) ได้ให้ความหมายของคำว่าปรัชญาว่า “หมายถึง วิชาว่าด้วยหลักแห่งความรู้และความจริง” ในหนังสือเรื่อง ปรัชญาคืออะไร ของรุ่งเรือง บุญไธยรส (2541:7-8) ได้ให้ความหมายของปรัชญาไว้ว่า “ปรัชญา คือการคิดตรองอย่างกว้างขวาง ลึกซึ้ง และทะลุปรุโปร่งเกี่ยวกับปัญหาใดปัญหาหนึ่งจนได้ผลออกมาเป็นทัศนะอย่างใดอย่างหนึ่งเกี่ยวกับสภาพแท้ของสิ่งนั้น และความหมายของสิ่งนั้นที่มีต่อชีวิตหรือมนุษย์” ธนิยาญจน์ จินาพันธ์ (2546 :95) จากคำกล่าวของนักวิชาการหลายท่านสรุปได้ว่า ปรัชญาเป็นแนวคิดความสัมพันธ์กับแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างแนบแน่นมาก เป็นการอธิบายหลักความจริงที่ปรากฏให้เห็นในสังคม เช่น การตายเป็นธรรมชาติของสิ่งที่เกิดแล้วย่อมมีการดับสูญ ความรักที่ไร้ซึ่งการดูแลย่อมผันแปรเปลี่ยนไปเมื่อคนสองคนไร้รักซึ่งกันและกัน เหล่านี้ล้วนเป็นปรัชญาที่ปรากฏให้เห็นจริง และอาจกล่าวได้ว่า ปรัชญาเป็นสัจธรรมของสิ่งที่อยู่บนโลก

ขณะที่กิตติมา จันทรลาว (2555:1) ได้กล่าวว่า “กวีนิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของวรรณกรรมไทย และเป็นมรดกทางปัญญาที่มีคุณค่าต่อสังคม การแสดงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม การใช้ภาษาของคนในชาติ โดยกวีใช้ภาษาวรรณศิลป์มาถ่ายทอดอารมณ์ ความนึกคิด และความรู้สู่ผู้อ่าน กวีนิพนธ์ในละยุคสมัย และกวีแต่ละท่านย่อมมีลักษณะบางอย่างที่ต่างกัน ขึ้นอยู่กับอัตลักษณ์การสร้างสรรคบทกวีของกวีนั้นๆ อันแสดงให้เห็นลักษณะเฉพาะของกวี จึงทำให้กวีนิพนธ์มีหลายรูปแบบ มีพัฒนาการตลอดเวลา และเป็นงานวรรณศิลป์ที่ทรงคุณค่า” นอกจากนี้ พระยาอนุมานราชธน (2531:11) ได้อธิบายความหมายของกวีนิพนธ์ไว้ว่า “เมื่อได้ยินคำว่า กวีนิพนธ์ หรือ คำว่าประพันธ์ หรือคำว่าร้อยกรอง ใครๆ ก็ต้องนึกไปถึงหนังสือโคลง ฉันท์กาพย์กลอน แต่หนังสืออ่านกวีนิพนธ์ที่กล่าวนี้ ที่แต่งเป็นร้อยแก้วก็มี เช่น สามก๊ก ราชอิธราษ เพราะ

ฉะนั้นหนังสือที่เป็นกวีนิพนธ์จะต้องเป็นหนังสือที่แต่งดีมีความไพเราะ ทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง”

ดังนั้นกวีนิพนธ์ถือว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและปัญญา ที่แสดงออกถึงเอกลักษณ์ความเป็นไทย ทั้งด้านการใช้ทักษะการทำให้ภาษามีชีวิต สามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก ความนึกคิดของกวีผู้อ่านได้ ทั้งนี้ การสื่อนั้น กวีย่อมมีลักษณะเฉพาะตัวหรือที่เรียกว่า อัตลักษณ์ ในการสร้างสรรค์งานกวีนิพนธ์ ในส่วนการศึกษาแนวคิดปรัชญาจากกวีนิพนธ์เป็นการศึกษาเพื่อพิจารณาว่ากวีมีทัศนะต่อความเป็นอยู่และความเป็นไปของสังคมและโลก

บทความนี้นำเสนอกรวีนิพนธ์ของศักดิ์สิริ มีสมสืบ ซึ่งเป็นนักเขียนที่ได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (S.E.A Write Award) ประจำปี พ.ศ. 2535 จากเรื่อง “มีอนันต์สีขาว” ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสามารถสร้างสรรค์งานประพันธ์ทุกด้าน เช่น กลวิธีในการประพันธ์ ภาพสะท้อน และแนวคิด โดยเฉพาะเรื่องปรัชญาเป็นสิ่งที่ปรากฏให้เห็นถึงความเป็นจริง โดยส่งผ่านอักษรที่ร้อยเรียงเป็นบทประพันธ์ มีการสอดแทรกคติข้อคิดมากมายผู้อ่าน ตัวอย่างบทประพันธ์จากหนังสือหลงรักชั่วชีวิตเป็นหนึ่งในผลงานของศักดิ์สิริ มีสมสืบ ที่ปรากฏแนวคิดปรัชญา ดังนี้

“ใจเป็นนายหรือเป็นทาสขาดไม่ถึง
ขณะแบก หนักอึ้งแทบกระอัก
ขณะปล่อย วางเบาสบายนัก
ขณะจิต รู้จักและเข้าใจ
ขณะทุกข์ ขณะสุข ขณะนั้น
แท้แสนสั้นเพียงเศษซองไชย
เปรียบอายุจักรวาลช่างผ่านไว
ชีวิตวูบไหวเกินรำพึง”

(ศักดิ์สิริ มีสมสืบ 2554 : 27)

จะเห็นได้ว่า ข้อความข้างต้นสอดคล้องกับปรัชญาที่ว่า การทำสิ่งต่างๆ เราต้องรู้ตัวเสมอว่ากำลังทำอะไร รู้ว่าทุกข์ ก็ควรหยุด รู้ว่าสุขก็ควรใช้ความสุขให้คุ้มค่า และควรนึกถึงผลที่จะตามมาภายหลัง เพราะสิ่งที่เราทำไปแล้วมันเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และไม่สามารถย้อนเวลากลับคืนไปแก้ไขได้ ฉะนั้น ต้องไตร่ตรองและคิดให้รอบคอบ

จากการกล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาแนวคิดปรัชญาในกวีนิพนธ์ของศักดิ์สิริ มีสมสืบ เพื่อศึกษาการแสดงทัศนะหรือแนวคิดปรัชญาของกวีที่มีต่อสังคมที่ปรากฏให้เห็นเป็นประจักษ์ และศึกษาข้อคิดที่กวีสอดแทรกไว้ อันจะนำมาเป็นหลักในการดำรงชีวิตและพัฒนาการเรียนรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวคิดปรัชญาในกวีนิพนธ์ของ ศักดิ์สิริ มีสมสืบ

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาแนวคิดปรัชญาในบทความนี้ ผู้เขียนได้ศึกษาตัวบทจากหนังสือหลงรักชั่วชีวิต ซึ่งรวบรวมบทกวีของ ศักดิ์สิริ มีสมสืบ โดยใช้ระยะเวลาในการเขียนและวิเคราะห์ ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม - สิงหาคม พ.ศ.2560

ผลการศึกษา

แนวคิดปรัชญาในกวีนิพนธ์ของ ศักดิ์สิริ มีสมสืบ มีดังต่อไปนี้

1. ปรัชญาแห่งรัก

1.1 กำลังใจจากรัก

ธรรมชาติและชีวิตของคนอยู่ได้ด้วยความรัก ผู้ที่มีความรักและมีคนรักย่อมมีความสุข เพราะจะได้เรียนรู้ว่าตนรักใคร และตนจะมีความสุขมากหากรู้ว่าบุคคลนั้นก็รักตน (ดนัย ไขโยธา 2546:1) ความรักเป็นอีกหนึ่งปรัชญาที่คนในสังคมใช้ในการดำรงชีวิตร่วมกัน แต่ความรักก็มีหลายมุมมอง ทั้งสามารถทำให้คนเรามีกำลังใจที่จะเดินหน้าต่อไป บ้างทำให้คนเราถึงกับเสียความรู้สึก หรือบางทีความรักก็สามารถสอนให้เราได้รู้จักอะไรในหลายๆอย่าง จึงทำให้เราเรียนรู้และรู้จักกับการรับมือกับปัญหาได้ ดังคำกล่าวที่ผู้ศึกษายึดมั่นเสมอว่า ครั้งแรกของการล้ม ครั้งที่สองของการล้มจะไม่มีอีกหน ดังบทประพันธ์ที่ว่า

“ขอบคุณความรักหนักหนา	ที่ทำให้ข้าตาบอดได้
สูญเสียมาสาหัสสากรรจ์ใจ	มองอะไรไม่เห็นวันแต่ทุกข์
ขอบคุณความรักหนักหนา	ที่ทำให้ข้าต้องเข็ดขุยก
ล้มลงร้าวรานเสียคนคลุก	เมื่อข้ารู้ข้าไม่ล้มลงอีกแล้ว”

(ศักดิ์สิริ มีสมสืบ 2554 : 31)

บทประพันธ์นี้พบว่า มีการกล่าวขอบคุณความรักที่ทำให้เรียนรู้อะไรหลายๆ อย่าง เช่น ความรักทำให้คนตาบอดจนปรักอยู่แต่กับความทุกข์ซ้ำแล้วซ้ำเล่า จนทำให้ได้บทเรียนจากความเจ็บปวดนี้ และมีภูมิคุ้มกันกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นซ้ำอีกได้ ดังคำกล่าวของพระมหาวีระพันธ์ ชูติปัญญา (2560) ที่ว่า ความรักเป็นสิ่งมีค่า แต่สิ่งที่มีค่ามากกว่าความรักนั้นมีอยู่หนึ่งในสิ่งๆ นั้นคือ กำลังใจ

1.2 โลภียวิสัยรักของของคนอื่น

เป็นปรัชญาความรักอีกแง่มุมหนึ่ง คือ โลภียวิสัย ที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นแง่มุมของการผิดศีล ข้อที่ 3 ตามหลักพระพุทธศาสนาว่า การไม่ประพฤติดิฉันในกาม ซึ่งเป็นเรื่องโลกีย์ เรื่องที่เกี่ยวเนื่องกับกาม ซึ่งพุทธศาสนสุภาษิต (2560) กล่าวว่า กามทั้งหลายเป็นของเผ็ดร้อนเหมือนงูพิษ คนโง่ที่หมกมุ่นต้องแออัดทุกข์ยากอยู่ในนรกตลอดกาล นอกจากนี้ยังเป็นเรื่องของเรื่องของคนที่ยังมีกิเลสอยู่ หรือการหลงรักคนรักของคนอื่นด้วยกิเลส การผิดหวังเนื่องจากอารมณ์ที่หมายปองสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นสิ่งของที่ไม่ใช่ของของเรา ย่อมกล้ำกลืนขึ้นขมใจ ดังบทประพันธ์ที่ว่า

“เรื่องโลภียวิสัยเร้าใจนัก
เมื่อหลงรักคู่รักของคนอื่น
อยู่เพียงใจไขความจริงยิ่งกลั่นกลืน
ไม่ขมขึ้นแต่ขึ้นขมอบรมใจ”

(ศักดิ์สิริ มีสมสืบ 2554 : 44)

บทประพันธ์นี้จะเห็นได้ว่า โลภียวิสัย นั้น มีความเกี่ยวข้องกับศีลข้อที่ 3 ซึ่งหากเราผิดศีลข้อนี้ จะเป็นบาปและส่งผลต่อสถาบันครอบครัวของตนเองและผู้อื่น เพราะกิเลสตัณหาเข้าครอบงำจิตใจ หากไม่ได้รับการฝึกจิต ยังมีแต่ทำให้กิเลสตัณหาเพิ่มมากยิ่งขึ้น ดังคำกล่าวของ ว.วชิรเมธี (2560) ที่ว่า ตัณหาเหมือนทะเลไม่อิ่มน้ำ ไฟไม่อิ่มเชื้อ ธรรมชาติของตัณหาคือยิ่งเติมยิ่งไม่เต็ม

1.3 ความคุ้มค่ากับการตามหา

จากที่กล่าวถึงปรัชญาเรื่องความรักในแง่บทเรียนที่เกิดจากการผิดหวังแล้ว ยังมีแง่ความเหน็ดเหนื่อยที่เฝ้าตามหารักแท้ อาจทำให้ใครหลายต่อหลายคนยอมแพ้และเลือกที่จะอยู่คนเดียว แต่หากหัวใจเรามีความรักหล่อเลี้ยงและเติมเต็มความรู้สึกที่ดีก็ย่อมทำให้ชีวิตในทุกๆ วันนั้นมีค่า แต่เรานั้นต้องมองรักด้วยใจที่รักจริง สิ่งที่เราพบคือความรักที่ไร้การปรุงแต่งและพบการเติมเต็มส่วนที่ขาดหาย เหล่านี้คือรักแท้ มันคุ้มค่าแก่การค้นหา ดังบทประพันธ์ที่ว่า

“แ่งงามความรักนั้นรำลึก
ไม่เรียนรู้ไม่รู้สึกละไม่มีสิทธิ์
ไม่มีวันได้ครอบครองแม้แต่คิด
กว่าจะรู้ประตูปิดผิดไปแล้ว
ข้างตัวตนไม่พ้นจึงไม่ถึงรัก
เหน็ดเหนื่อยน้อยเพราะรักไม่แน่นอน
เจ็บปวดนิดผลหนีไปพ้นแนว
ควักแก้วตาทิ้งขว้างคว้างหัวใจ”

(ศักดิ์สิทธิ์ มีสมสืบ 2554:54)

“มีแต่คนใจบอดจึงทอดทิ้ง
ความรักล้ำค่ายิ่ง...ชายหญิงเอย
ใช้ชีวิตเสียดสีในหัวใจเขย
ใจเจ้าเอยพึงประจักษ์รักมีจริง
เมื่อรู้สึกถึงซึ่งถึงชีวิต
ยอมพันจิตปรุงแต่งแห่งชายหญิง
ยอมพอบอกอบอุ่นให้แอบอิง
ยอมพบที่พึงพิงให้พักใจ”

(ศักดิ์สิทธิ์ มีสมสืบ, 2554 : 49)

บทประพันธ์สองบทข้างต้น จะเห็นได้ว่าการพรรณนาถึงการไขว่คว้าหาความรักที่ถูกปิดบังด้วยจิตใจที่ไม่บริสุทธิ์หรือมีการปรุงแต่งนั่นเอง ความรักที่คู่ควรกับเรานั้น เราต้องผ่านอะไรหลายๆ อย่างมากับมัน นั้นเป็นการศึกษานิยามความรักสำหรับตนเอง บางครั้งการเหนื่อยล้าจากปัญหาต่างๆ อาจทำให้เรายอมแพ้จึงไม่สามารถสัมผัสความรักที่ล้ำค่านี้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สายทิพย์ ประภาษานนท์ (ดีเจพีชอด) และนภาพร ไตรวิทย์วารีกุล (ดีเจพีช้อย) (2560) กล่าวว่า “บางทีอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาก็ทำให้รู้ว่า เรารักกันมากแค่ไหน?”

1.4 คุณค่าแห่งรักแท้

การพบรักแท้สำหรับใครบางคนนั้น ถือได้ว่าชีวิตประสบผลสำเร็จ เพราะการที่มีใครสักคนมาเดินเคียงคู่กายและรับฟังปัญหาอยู่ข้างใจแล้วนั้น ก็ไม่มีสิ่งใดมาทำให้เรารู้สึกกลัวอีกต่อไป หลายคู่รักที่ครองรักจนกันแก่เฒ่าและความรักที่มอบให้แก่กันก็ยังมีให้กันมากขึ้น หรือกล่าวได้ว่าเพิ่มขึ้นตามอายุไขเลยก็ได้ ในบทประพันธ์ของศักดิ์สิทธิ์ มีสมสืบ มีการกล่าวถึงปรัชญาความรักดังกล่าว ทั้งนี้มีการใช้ภาษา

ให้เกิดจินตภาพความรักมากยิ่งขึ้น โดยกล่าวถึงสภาพแวดล้อมที่มีสิ่งของที่มอบให้กันอย่างจริงใจ มีความว่า

“แก้อ้อยกอยู่นิ่งคุณยายนั่ง
 คุณต่าย่องมาข้างหลังประจำที่
 ยายปล่อยมือวางใจในทันที
 เมื่อคุณตาโยกแก้อ้อยให้คุณยาย
 ไม่เร่งร้อนแต่หลุดหน้าไม่ซำนัก
 ศรัทธารักทักประสานงานเส้นสาย
 ทาบตัวตาวาให้หลวมสวสมสบาย
 เห็นว่างามจะว่าง่าย...ใช้สายตา
 เสริมสรพยายหลับคาแก้อ้อยโยก
 ตาคว่าพั่ววิบอกชะโงกหน้า
 หน้าตาขีดตีดหน้ายายคู้ชรา
 ยายหายใจซ้ำซ้ำตามมียิม
 เพียงรำลึกย้อนเวลาชั่วกาลละ
 หนาวปะทะผ่านเส้นสายเสื่อยายถัก
 มองยายหลับสนิทลึกยิ่งนี้รัก
 ยิ่งยาวนานยิ่งประจักษ์ในรักแท้
 ตายมรีนขึ้นยืนมือเหมะจุมูกยาย
 แกยังหายใจสบายไหมยายแก่
 ใครจะตายก่อนกันฉันกับแก
 อุ่นกายไหมอุ่นใจแน่เสื่อหนาวยาย”

(ศักดิ์สิริ มีสมสืบ 2554 : 52)

สิ่งหนึ่งที่ปรากฏแก่ในบทประพันธ์ข้างต้นคือ การครองรักกันของสองเฒ่าต่ายานี้ ก็มีการใช้ภาษาที่ลึกซึ้ง งดงาม ทำให้เกิดจินตภาพ โดยการหยิบยกเอาสิ่งของ เครื่องใช้ หรือสัญลักษณ์ต่างที่แสดงให้เห็นถึงความรักเป็นนิรันดร์ มาใช้ด้วย แก้อ้อยกตัวเดิม หรือสิ่งของที่ใช้ดูแลซึ่งกันและกันอย่างพิถีพิถัน และการถักทอเสื่อผ้าเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความรักที่มีให้กันตลอดมาจนชราวัย นอกจากนี้ความรักที่ดำเนินมาจวบจนนิรันดร์ ต้องอยู่ร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมา ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สายทิพย์ ประภาษานนท์ (ดีเจพี่ฉอด) และนภาพร ไตรวิทย์วารีกุล (ดีเจพี่อ้อย) (2560) กล่าวว่า “รักแท้...ไม่ได้มีแค่ช่วงเวลาของความสุข แต่หมายรวมถึงตอนที่ทุกข์ เราก็ยังจับมือสู้ด้วยกัน”

สรุปปรัชญาแห่งรัก เป็นปรัชญาที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เนื่องจากความรักมีไว้เพื่อจรรโลงโลก ความรักมีไว้เพื่อตามหาและไขว่คว้า ความรักมีไว้ให้คนเราหันหน้าเข้าหากัน ความรักมีการผิตหวังร้างลา แต่ภายใต้การผิตหวังนั้นสามารถสอนอะไรให้กับมนุษย์หลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นรักจะมีไว้เพื่ออะไรเหนือสิ่งอื่นใด คือเราจะใช้ความรักนั้นอย่างไรเพื่อให้เกิดประโยชน์กับเราและสังคม

2. ปรัชญาชีวิตกับอคติต่อสิ่งเลวร้าย

2.1 สิ่งเลวร้ายคลาตามกาล

ปรัชญาชีวิต คือสิ่งที่เห็นเป็นประจักษ์จริงแก่สายตา รวมทั้งความรู้สึกและมีผลกับการดำเนินชีวิต ชีวิตมีเกิดย่อมมีดับสูญสลายไปตามธรรมดา แม้แต่ความทุกข์ก็ย่อมสลายไปตามความเหนื่อยล้าของสมอง เมื่อเราไม่คุ้นคิด เรื่องเหล่านั้นย่อมหายไปจากความทรงจำของเราเอง ดังแสงอาทิตย์ในตอนเช้าที่มีให้แก่โลกทุกวัน แต่เมื่อถึงเวลาค่ำแสงนั้นก็ค่อยๆ จางหายไป ดังบทประพันธ์ที่ว่า

“ทุกข์จนพบความงามในความทุกข์
เศร้าเสียจนพบสุขในความเศร้า
มืดเสียจนพบแสงแผ่ในเงา
ชื่นชมเจ้าลมเช้าเริ่มรวยริน
จวบดาวรุ่งส่งสัญญาณการพลัดพราก
รัตติกาลจะลาจากฝากถวิล
แสงแรกแห่งอรุณจะโลมดิน
ธรณินทร์จะสว่างกระจ่างตา
ทุกข์ใจสุดท้ายตนย่อมพ้นทุกข์
ล้มแล้วก็อาจลุกขึ้นเชิดหน้า
ราตรีคล้อยผ่านม่านทิวา
ดาวรุ่งจูบฟ้าแล้วลาลับ”

(ศักดิ์สิริ มีสมสืบ 2554 : 22)

บทประพันธ์ข้างต้น พบว่า กาลเวลาผันผ่านไปทำให้สิ่งต่างเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาเมื่อตะวันฉายแสงในยามเช้า เวลาบ่ายแสงนั้นจะร้อนแรง และเมื่อยามเย็นตะวันก็จะลับขอบฟ้าไปพร้อมกับแสงแล้วความมืดมิดสนิทก็เข้าแทนที่ แต่ในขณะที่เดียวกัน ในความมืดมิดนี้ยังมีกลุ่มดาวที่พราวแสงระยิบระยับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่ซ่อนอยู่ภายใต้อคติที่ใครหลายๆ คนกำลังสร้างมันเป็นกำแพงปิดกั้นตัวเองและการไม่จริงของสรรพสิ่งบนโลก ดังพุทธศาสนสุภาษิตหมวดที่ 6 อัมมวรรค – หมวดธรรม (2560) ว่า ทุกขเมวหิสมโภติ ทุกขติฏฐติ เวติ จ นาณญตรทุกขา สมโภติ นาณญตรทุกขา นิรุชฌติ ทุกข์เท่านั้นเกิดขึ้น ทุกข์ย่อมตั้งอยู่ และเสื่อมไป นอกจากทุกข์ไม่มีอะไรเกิด นอกจากทุกข์ไม่มีอะไรดับ

2.2 ฝันร้ายมักกลายเป็นดี

ทว่าความคิดของคนเรานั้นก็แปลกประหลาดเมื่อพูดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมา เช่น คำว่า ทุกข์ ก็มักจะนึกถึงความมืดมนที่ไร้แสงส่องนำทาง แต่หารู้ไหมว่าภายในความมืดมิดที่ทุกคนเคยจดจำมา ไม่ได้เลวร้ายเสมอไป ลองมองท้องฟ้าในตอนกลางคืนที่มีมืดมิด แต่กลับเต็มไปด้วยแสงดาวที่ระยิบระยับมากมายหลายแสนล้านดวง ซึ่งสร้างความสวยงามท่ามกลางท้องฟ้าที่มีมืดมิดให้มีชีวิตชีวา ดังจะเห็นได้ว่าสิ่งต่างๆ ที่คิดว่าเลวร้าย อับจนหนทางออก แต่ภายในลึกๆ ยังมีสิ่งที่สวยงามซ่อนอยู่ ดังบทประพันธ์ต่อไปนี้

“อยู่กับทุกข์คลุกกับเศร้ามีหวานซ่อน
ฝันร้ายมีฝันดีซ่อนอยู่ในฝัน
ทุกข์ในสุขสุขในทุกคลุกเคล้ากัน
ยังเวียนวนด้นด้นด้วยเหตุใด”

(ศักดิ์สิริ มีสมสืบ 2554 : 37)

บทประพันธ์ข้างต้น สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่าฝันร้ายจะกลายเป็นดี เป็นคำกล่าวที่ปลอบโยนใจที่ใครหลายๆคนเคยได้ยิน มันเป็นสิ่งที่ทำให้เราสบายใจหลังจากที่เราเจอสิ่งที่ร้ายๆ มา การอยู่กับทุกข์ ใช่ว่าจะกลายเป็นคนที่มืดแต่ความทุกข์ แต่เราสามารถพบสิ่งที่อยู่ในความทุกข์เหล่านั้นได้ สมมติว่ามีของเด็กชนบท 10 คนที่เข้าเมืองกรุงโดยมีเงินคนละ 10 บาท ซึ่งไม่เพียงพอที่จะซื้อข้าวกิน แต่หากเด็ก 10 คนนี้นำเงินมารวมกันก็สามารถซื้อข้าวและแบ่งกันกินพอประทังชีวิตต่อไปได้ สะท้อนให้เห็นว่าภายใต้ความขาดแคลนยังมีพลังแห่งสามัคคีซ่อนอยู่ และสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ฉะนั้น สิ่งใดๆ ในโลกเมื่อใช้ใจมอง เราจะพบสิ่งที่ล้ำค่าสำหรับเราเสมอ

3. ปรัชญา : ผิดเป็นครู

3.1 พลิกผิดให้เป็นบทเรียน

นอกจากสิ่งที่แฝงอยู่ในความเลวร้ายอย่างความทุกข์แล้ว ศักดิ์สิทธิ์ มีสมสืบ ยังมีการใช้แนวคิดผิดเป็นครู คือ ความผิดพลาดที่กลายเป็นบทเรียนอันล้ำค่า นั่นคือ ชีวิตมีขึ้นมีลงเหมือนน้ำทะเลชีวิตมีแพ้มีชนะเหมือนการแข่งขันกีฬา ข้อผิดพลาดและบาดแผลมีกับทุกคนที่เกิดมา แต่หากเรามองความผิดพลาดนั้นให้เป็นเสมือนคำติจากสังคมที่เรากำลังอยู่ ความผิดเหล่านั้นจะทำให้เราได้รับบทเรียน เช่นการเขียนตามคำบอก เมื่อเขียนเสร็จ คุณครูมักจะให้นักเรียนเขียนแก้คำผิดมาส่งใหม่ โดยการเขียนตามจำนวนที่ครูกำหนด วิธีนี้จะทำให้นักเรียนจดจำสิ่งที่เคยผิดพลาดมาแล้วได้ดี และเมื่อได้กลับไปทำอีกครั้ง ความผิดพลาดเหล่านั้นย่อมไม่มีอีกต่อไป ดังบทประพันธ์ต่อไปนี้

“เคยต้อตั้งสือสารผ่านภาษา
ยิ่งพูดจายิ่งท่างเหินเกินกลืนกล้ำ
ยิ่งเจรจายิ่งอับจนจนเจ็บจำ
ยิ่งพูดพร่ายิ่งเพ้อพกรกหัวใจ
ดังนั้นฉันจึงเพียรเขียนคำผิด
เมื่อยิ่งผิดก็ยิ่งเพียรเขียนคำใหม่
ยิ่งยืดยาวยิ่งเย็นเยื่อเพื่อเจอไป
รักยิ่งร้างห่างไกลไปทุกที”

(ศักดิ์สิทธิ์ มีสมสืบ 2554:28)

“ใจเคยผ่านภินท์พังที่หวังวาด
ผ่านผิดผ่านพลังพลาดก็บาดแผล
เคยชนะเคยพบผ่านผ่านพ่ายแพ้
ผ่านทุมเทผ่านท้อแท้สักรักร้าทาย”

(ศักดิ์สิทธิ์ มีสมสืบ 2554 : 9)

การทำผิดพลาดนั้น ไม่ได้เป็นตัวชี้วัดคุณภาพการทำงานหรือความรับผิดชอบเสมอไป แต่ถ้ามองอีกมุมหนึ่ง ความผิดพลาดสามารถเป็นครูให้กับเราได้ มันสอนอะไรหลายๆ อย่างให้เราเมื่อเราทำผิด เราจะได้จดจำความผิดนั้นได้ดี แล้วจะทำสิ่งที่ถูกในครั้งต่อไป

4. ปรัชญาการค้นหาคำความจริงด้วยใจ

4.1 มองด้วยใจ

การมองหาบางสิ่ง หากมองอย่างผิวเผิน ก็อาจมองเห็นแค่ลักษณะทั่วไปของสิ่งนั้น การมองอีกให้ลึกซึ้ง น้อยคนนักจะสามารถทำได้ คือการมองหาความจริงด้วยใจ เป็นปรัชญาอย่างหนึ่งของการพิจารณาคุณค่าของสิ่งต่างๆ และค้นพบสิ่งใหม่ที่คนธรรมดาหาค้นเจอไม่ เช่น ผลงานศิลปะบางผลงาน หากแต่ดูอย่างผิวเผินก็อาจจะเป็นภาพที่สวยงามภาพหนึ่งเท่านั้น ไม่รับรู้ถึงการสื่อสารของจิตรกรที่ส่งมายังผู้ชมผ่านผลงานของเขา ในบางคนเขาพิจารณาด้วยหัวใจสู่หัวใจของจิตรกร จึงทำให้ได้รู้อะไรหลายๆ อย่างจากภาพนั้น เช่น รายละเอียดของสีที่สื่ออารมณ์ ลายเส้นที่บอกเล่าเรื่องราว เป็นต้น ดังคำกล่าวที่ว่า ภาพหนึ่งภาพบอกแทนคำพูดได้มากกว่าคำพูดหนึ่งหมื่นคำ ดังบทประพันธ์ต่อไปนี้

“ว่าจันทร์หม่นไซ้เพราะจันทร์นั้นจางค่า
ที่จันทร์จางนั้นเพราะฟ้ามีฝ้าหมอง
มีม่านควันคลุ้งคลุ้มเข้าคลุมครอง
หลับตาจ้องเถิดมองจันทร์แล้วมองใจ
ด้วยจิตเดิมแท้นั้นแน่นอน
บริสุทธิ์ประภัสสรอย่าสงสัย
ที่เคลือบคลุมคือสังขารอันปรุงไป
แปรปรวนปกปิดไว้ไม่เห็นจริง
เถิดหลับตานิ่งพิศพิณใจใน
กลางใจมีจันทร์สำคัญยิ่ง
กลางเมืองเรืองไฟไม่ประวิง
หากใจนี้ใจรัก...จักเห็นจันทร์”

(ศักดิ์สิริ มีสมสืบ 2554 : 30)

จะเห็นได้ว่า กวีมีการนำเสนอโดยนำพระจันทร์เป็นสื่อกลางในการสื่อความหมาย ถ้าหากวันหนึ่งนั้นแสงจันทร์นั้นหม่นเพราะมีเมฆาบดบัง การมองเห็นของสายตาอาจเป็นไปอย่างลำบาก แต่ดวงตาในใจเรายังมองเห็นพระจันทร์ดวงนั้นตลอดเวลาแม้ดวงตาภายนอกจะสังการว่าไม่เห็นก็ตาม เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงกรมองสิ่งต่างๆ ที่ไม่ใช่แค่ดวงตาภายนอกเท่านั้นเป็นแต่ดวงตาภายในใจเราก็สามารถมองเห็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ ที่ซ่อนอยู่ภายในได้ สอดคล้องกับคำกล่าวของ Helen Keller (2560) กวีชาวอเมริกันที่กล่าวไว้ว่า สิ่งที่ดีและสวยงามที่สุดในโลกมองไม่เห็นและจับต้องไม่ได้แต่จะรู้สึกได้จากหัวใจ

4.2 ฝ่าฟันเพื่อให้ได้มา

ไม่ยอมแพ้แม้ต้องล่าเชื้อ การที่มนุษย์เรานั้นตั้งใจที่จะทำอะไรสักอย่างและการค้นหาสิ่งเพื่อตอบสนองใจตนที่ต้องการสักอย่างนั้น ไม่ว่าจะมีอุปสรรคมากเพียงใดเราก็สามารถที่จะฝ่าฟันและก้าวต่อไปได้ ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ เพื่อหวังผลตอบแทนที่อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจสำหรับตน เช่น การสอบ เราอ่านหนังสือเตรียมตัวสอบนั้น ความหวังที่ครูจะออกข้อสอบตรงตามที่เราเตรียมอ่านไปและผลคะแนนการสอบอยู่ในเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอีกหลายอย่างที่ทำให้เราต้องดิ้นรนสู้โดยไม่หวั่นกับอุปสรรค เช่น รางวัลสำหรับคนเก่ง เพื่อทุนการศึกษา เป็นต้น ดังบทกวีที่สะท้อนการไม่ยอมแพ้ดังนี้

“ผ่านทุกข์ยากก็พากเพียรเข้าเรียนรู้
ยังเหลือภูอีกก็ภูให้ป็นปาย
หลงสำเนียงเสียงเพรียกตะเกียกตะกาย
ก็ผิตพลาดอาจพลั้งพ่ายเข้าไม่แพ้
ผ่านภูแล้วภูเล่าเข้าใจซึ่ง
จากภูหนึ่งถึงภูไหนใจแน่วแน่
พิชิตยอดภูวดลฤดีแด
ทุกพลั้งพลาดก็บาดแผลเข้าภูมิใจ”

(ศักดิ์สิริ มีสมสืบ 2554 : 45)

บทประพันธ์ข้างต้น พบว่า กวีมีการนำเอา ภู เป็นสัญลักษณ์สื่อถึงอุปสรรคต่างๆ ที่เราต้องก้าวข้ามผ่านไปเพื่อไขว่คว้าสิ่งที่เราต้องการมาด้วยความเพียรพยายาม ดังนั้น ไม่ว่าจะยากเย็นสักเพียงใด ความสำเร็จคือจุดมุ่งหมาย การฝ่าฟันอุปสรรคมากมาย ก็ผิตพลาดพ่ายแพ้ ทำให้เราเรียนรู้และเข้าใจถึงคุณค่าของสิ่งที่ได้มาดังพุทธศาสนสุภาษิตหมวดที่ 6 ความเพียร (2560) ที่ว่าโกสขชฌยโต ทิสฺวา วิริยารมภณฺจเขมโต อารทฺหวิริยา โหถ เอสา พุทฺธานุสาสนี ท่านทั้งหลายจงเห็นความเกียจคร้านว่าเป็นภัย และเห็นการปรารภความเพียรว่าเป็นความปลอดภัย แล้วปรารภความเพียรเถิดนี้เป็นพุทธานุสาสนี

4.3 งามใจใบบนหน้า

คำๆ นั้นมนุษย์มักพูดเสมอโดยเฉพาะผู้หญิงที่มีรูปลักษณ์ที่ไม่เป็นที่ต้องแก่สายตาของคนอื่นๆ มักถูกมองว่าอปลักษณ์ และในสังคมปัจจุบันตัดสินมนุษย์ด้วยกันที่รูปลักษณ์ภายนอกมากกว่าจิตใจของบุคคลนั้น จึงทำให้ผู้ที่มีปัญหาดังกล่าวกลายเป็นบุคคลที่ด้อยในสังคม แต่การมองถึงสิ่งที่อยู่ภายใต้ใบบนหน้าที่ไม่เป็นที่พองใจนั้น ทำให้เรามีจิตใจที่กว้างขวางมากขึ้น ไม่ทำร้ายจิตใจเพื่อนมนุษย์ร่วมกัน จะสวย หรือหล่อแต่ถ้าจิตใจไม่งาม ทำการอันใดย่อมไร้คนยอมรับเช่นกัน ดังนั้น ปรชญาการมองคนอื่นด้วยรูปลักษณ์ภายนอกและแสดงอาการที่ไม่ดีต่อเขาย่อมทำร้ายจิตใจเขา เราควรเปิดใจแล้วสัมผัสหัวใจที่อยู่ภายในจะดีกว่า ดังบทประพันธ์ที่ว่า

“โอ...บาดแผลของเจ้าเร้าใจนัก
อปลักษณ์เพียงไรหนอใบบนหน้า
รอยแผลเป็นเห็นชัดถนัดตา
ข้ารู้ว่าเจ้าต่อสู้อยู่ภายใน
และข้ารู้ว่าเจ้ารู้อยู่ในลึก
เจ้ากอบกู้ความรู้สึกของเจ้าได้
เจ้ารู้ซึ่งมีต้องพึงพลังใด
ข้าเห็นแล้วเจ้าใช้พลังเป็น
เจ้าค้นพบความงามตามธรรมชาติ
ซึ่งคนเมาเหลาตลาดไม่อาจเห็น
ค่อยค่อยเผยให้เจ้าพบซึ่งจันทร์เพ็ญ
ค่อยค่อยเน้นให้ตระหนักแก่สำนึก”

(ศักดิ์สิริ มีสมสืบ 2554 : 59)

บทร้อยกรองคุณค่าภายในก็คือความงดงามของภาษาที่ใช้ในการประพันธ์ ในบทประพันธ์ข้างต้นนี้ สะท้อนให้เห็นว่ามนุษย์ก็เช่นกันนอกจากความงดงามภายนอกอย่างรูปร่างหน้าตาแล้ว ก็ยังมีจิตใจที่เป็นความงดงามภายในด้วย แต่ได้ขึ้นชื่อว่าภายในแล้วยากที่จะสัมผัสได้ สำหรับคนเรากล้าหน้าตาอัปลักษณ์ก็จะกลายเป็นคนที่ด้อยโอกาสทางสังคม เพราะสังคมปัจจุบันตัดสินคนด้วยหน้าตา มีน้อยคนที่จะมองข้ามความอัปลักษณ์นี้แล้วมองลึกเข้าไปถึงจิตใจที่ซ่อนอยู่ และคนที่หน้าตาอัปลักษณ์มักถูกล้อเลียน หรือถูกเปรียบเทียบกับสิ่งที่ไม่ดี ซึ่งเป็นการทำร้ายจิตใจของเขาเหล่านั้นเป็นอย่างมาก

5. ปรัชญาชีวิตกับการเติมแต่ง

5.1 มองกลับมุมด้วยการปรุแต่ง

การปรุแต่งมีความหมายสอดคล้องกับคำว่า การเติมแต่ง คือ การเพิ่ม การลด หรือการทำให้สิ่งหนึ่งให้บางสิ่งบางอย่างที่เราต้องการจะเปลี่ยนแปลง แต่สิ่งที่ต่างกันคือ ทิศทางการปรุแต่ง การที่เราจะเติมหรือปรุสิ่งต่างๆ นั้นอนนว่าเป็นการเสริมสร้างความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้นมากยิ่งขึ้น แต่รากเหง้าของเดิมก็ยังสะท้อนออกมาท่ามกลางความรู้สึกดีๆ เช่น การมองความทุกข์ให้เป็นแมลงวัน ที่มักจะมารบกวนและก็บินจากไป ในกรณีนี้การมองดังกล่าว ทำให้กลายเป็นคนมองโลกในแง่ดีและคิดบวกอยู่เสมอ ซึ่งเป็นผลดีแก่จิตใจเพื่อทำให้ไม่เครียดมากนักเอง แต่อีกแง่หนึ่งในสังคมปัจจุบันมักปรากฏคนประเภทที่มักทำตัวเกินฐานะของตนเอง ปรุแต่งทุกสิ่งให้ตนเป็นที่ยอมรับของสังคมที่ตนเข้าร่วมสมาคมด้วย แต่รากเหง้าความจริงสิ่งเดิมก็ยังย่ำในใจคนเหล่านั้นอยู่ตลอดเวลา ศักดิ์สิริ มีสมสืบ สะท้อนแนวคิดปรัชญาดังกล่าวผ่านบทประพันธ์ดังนี้

“ยังคงอยู่อยู่กับทุกข์ที่ปรุแต่ง
สร้างเหมือนจริงจริงเหมือนสร้างให้สงสัย
รู้ตัวตนกลกิเลสสังเวชกระไร
ใจเอ๋ยใจปรุแต่งทุกข์จนสุขสกา”

(ศักดิ์สิริ มีสมสืบ 2554 : 37)

จากบทประพันธ์จะเห็นได้ว่า การมองสิ่งต่างๆ ที่ผิดไปจากความดั้งเดิมของมัน ขึ้นอยู่กับว่าเราจะมองไปในทิศทางใด จะสรรค์สร้างในรูปแบบใด จะปรุแต่งให้มีรู้อย่างไร ให้เหมาะสมกับเราเพื่อให้เรามีความสุขกับมัน โดยไม่มองในข้อเสียหรือข้อห้ามและไม่กังวลกลับสิ่งกับต่างๆ ไปเพราะคำว่าความสุขคือสิ่งที่เราต้องการ พุทธศาสนสุภาษิตหมวดที่ 11 สุข (2560) ที่ว่า สัพพตถทุกขสสุขุขหานิ ละเหตุทุกข์ได้เป็นสุขในที่ทั้งปวง

6. ปรัชญาทางอารมณ์

6.1 โกรธาพาพินาศ

ศักดิ์สิริ มีสมสืบ ได้ใช้แนวคิดปรัชญาเกี่ยวกับอารมณ์ของมนุษย์โดยมีจิตได้สำนึกที่ควบคุมการกระทำต่างๆ เมื่อมนุษย์คิดอย่างไรก็แสดงออกมาเช่นนั้น แต่บางอารมณ์ที่ไม่ควรแสดงออกมา เช่น ความโกรธ ความเกลียด เพราะมันอาจทำลายความรู้สึกของคนอื่น และนำมาสู่ความแตกแยก ดังคำกล่าวพุทธศาสนสุภาษิตหมวดที่ 7 ความโกรธ (2560) ที่ว่า โกรธสมมทสมมตโต อายสภยนิคจจติ ผู้มีมาด้วยความโกรธ ย่อมถึงความร้ายศศักดิ์ คำกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่า การที่เรานั้นจะโกรธหรือเกลียดใครนั้น ไม่ได้ทำให้ตัวเองชนะหรือดูเกรงขามขึ้นมาแม้แต่น้อย และยิ่งถูกมองว่ากลายเป็นคนไร้สติ ปลอ่ยให้ความ

โกรธความเกลียดครอบงำจิตใจ และการเกลียดหรือโกรธนั้น ไม่ได้ส่งผลดีต่อตนเองและคนอื่นเลย อีกทั้งอารมณ์ที่อยู่เหนือเหตุผลย่อมพังพินาศทั้งสิ้น ฉะนั้น การควบคุมอารมณ์เป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นพื้นฐานของการฝึกจิตให้เป็นบุคคลที่ใจเย็น ดังบทประพันธ์ต่อไปนี้

“ความเกลียดชังยังอยู่ในหัวใจข้า
อยู่อย่างงามสง่าผ่าเผยยิ่ง
ข้าเกลียดใครรับรองว่าข้าเกลียดจริง
ไม่กลอกกลิ้งกลบเกลือนบิดเบือนใจ
โกรธคือโกรธเกลียดคือเกลียดไม่เคียดแค้น
ฝังแน่นเข้ากระดูกดำยากถอนได้
แต่ข้าไม่ก่อกรรมทำร้ายใคร
และไม่ให้เกลียดนាំทำร้ายตน”

(ศักดิ์สิริ มีสมสืบ 2554 : 56)

บทประพันธ์ดังกล่าวพบว่า การเกลียดชังเกิดจากหลายปัจจัย เช่น การเข้าใจผิด การถกเถียง ความโกรธ เหล่านี้เป็นอารมณ์ความรู้สึกที่มนุษย์เราประสบมาแล้ว เนื่องจากการใช้ชีวิตในแต่ละวันย่อมมีผู้คนมากมายหลายความคิด บ้างก็ตรงกับเรา บ้างก็คิดต่าง บ้างก็ต่อต้านเรา จึงทำให้เรามีหลายอารมณ์ในหนึ่งวัน แต่สิ่งหนึ่งที่เราควรตระหนักนั่นก็คือ เราคือคนที่ควบคุมอารมณ์และเหตุผลเป็นสิ่งที่อยู่เหนือทุกอย่าง ในการทำสิ่งต่างๆ ทุกคนมักพูดเสมอว่า ต้องมีสติและมีเหตุผล อย่าให้อารมณ์มาครอบงำจิตใจ นั่นก็เพราะกลัวว่าอารมณ์จะนำความพินาศมาสู่สังคม การโกรธหรือเกลียดใคร มักจะมีวูบหนึ่งที่เราคิดอยากทำร้ายศัตรู เพื่อความสบายใจของตน แต่การทำเช่นนั้น ไม่ได้ทำให้ตัวเองเป็นผู้ชนะหรือดูเกรงขาม แม้แต่บิดามันสะท้อนให้เห็นถึงการมีสมองไม่ได้ช่วยอะไร ดังพุทธศาสนสุภาษิตหมวดที่ 7 ความโกรธ (2560) ที่ว่า อนตฺถนโน โภโธ ความโกรธก่อความพินาศ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวใน พุทธศาสนสุภาษิต ข้อคิดเตือนใจ (2560) ว่า อนตฺถมตฺทาโหติ ยโภโธสฺสเห นรํ : ความโกรธครอบงำนรชนเมื่อใด ความมีตนย่อมมีขึ้นเมื่อนั้น

7. ปรัชญาการทำดีละเว้นชั่ว

7.1 ทำอย่างไรก็ได้ อย่างนั้น

ชดใช้กรรม ทำสิ่งดี การทำความดีเป็นคำสอนของทุกศาสนา เพราะเชื่อกันว่าจะได้บรรลุความสำเร็จ เช่น พุทธศาสนา การทำความดีถึงพร้อมย่อมไปสู่พระนิพพาน คือจบการเวียนว่ายตายเกิด ศาสนาอิสลาม การทำความดีเพื่อเข้าเฝ้าพระเจ้า เป็นต้น เหล่านี้กลายเป็นทั้งคำสอนที่เน้นให้ปฏิบัติและยังกลายเป็นหลักในการดำเนินชีวิต มีคำกล่าวของพุทธสุภาษิตหมวดธรรมเบื้องต้น (2560) ที่ว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว สะท้อนให้เห็นว่าผลการกระทำทุกอย่างย่อมมีผลกับบุคคลที่ทำ หากทำกรรม ก่อความชั่ว ก็ย่อมรับผลตามนั้น แต่หากแสวงกรรมดี ทำสิ่งที่เบญจสุทธสิ่งดีๆ ย่อมมาสู่ตัวผู้ทำ นอกจากนี้ ยังเป็นเรื่องของความสบายใจ กลายเป็นพลังการดำเนินชีวิตให้ก้าวต่อไปได้ ดังบทประพันธ์ที่ว่า

“ชำระหนี้กรรมเก่าเราชดใช้
มุ่งมั่นกรรมใหม่เราไม่สร้าง
ผิตบาปในใจได้เจือจาง

ตลอดทางย่างเท้าเราเรียนรู้”

(ศักดิ์สิริ มีสมสืบ 2554 : 38)

บทประพันธ์ข้างต้น จะเห็นว่า กรรมเก่าที่เราต้องชดใช้ เป็นผลของการกระทำในอดีต ไม่ว่าจะดี หรือเลวร้าย ก็เป็นสิ่งที่เราควรตระหนักเสมอว่า การทำสิ่งใดก็จะส่งผลเช่นนั้นต่อเรา แต่บางครั้งการทำผิด ซ้ำซากก็ทำให้เราชดใช้เวรกรรมนั้นไม่มีวันจบสิ้น แต่เราก็ควรเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาว่าการทำสิ่งที่ผิดไม่ได้ ทำให้ชีวิตเราดีขึ้น ก็จงเลือกทำแต่สิ่งดีๆ เพราะจะส่งผลต่อตนเองและสังคม ดังพุทธศาสนสุภาษิตหมวดที่ 4 กัมมวรรค – หมวดกรรม (2560) ยาพิสวปเต พิชิตาสิสสกเต ผลักฺกยามนการี กลฺยาณํปาปการี จ ปาปํ บุคฺคผลหวนํพิชเชนโต ย่อมได้ผลเช่นนั้น ผู้ทำกรรมดี ย่อมได้ผลดี ผู้ทำกรรมชั่ว ย่อมได้ผลชั่ว

8. ประชญาผู้เป็นแม่

8.1 ดวงตาผู้เป็นแม่

ดวงตาแม่ คำว่าแม่นี้มีความหมาย คือผู้ที่ให้กำเนิดบุตร และเป็นผู้ที่เลี้ยงดูบุตร ตั้งแต่เล็กจนเติบโตกลายเป็นผู้ใหญ่ ทั้งร่างกายและจิตใจ แม่จะคอยพร่ำสอนสิ่งที่ดีให้กับบุตรของตนเสมอ เอาใจใส่ด้วยความรัก แต่นอกจากความหมายนี้แล้ว ผู้เป็นแม่ไม่จำเป็นต้องให้กำเนิดบุตร แต่หากมีจิตใจที่ เมตตากรุณา มีความรักมอบให้แก่เด็กหรือคนรอบข้างและสัตว์ นับได้ว่าเป็นผู้ที่เรียกว่าแม่ได้ เช่น การช่วยเหลือลูกสุนัขที่ถูกทอดทิ้ง ด้วยอยากให้ความอบอุ่นและทำให้รู้สึกปลอดภัย โดยการอุ้มกอด และไม่ คำนึงถึงผลต่างๆ เช่น เชื้อโรค สุนัขกัด หรือความลำบาก นั่นคือความรักที่ไม่ต้องการสิ่งตอบแทน ดังบท ประพันธ์ที่ว่า

“หญิงสาวซ่อนร่างเจ้ามาโลมลูบ
กอดจูบปลอบขวัญเจ้าเฝ้าไถ่ถาม
ว่ามันใจไหมเล่าเจ้านงราม
อย่าได้หวนใจหวนฉันทรักจริง
สบายใจค่อยคลายเศร้าเจ้าลูกหมา
ซุกหน้าบอกพลางครางหงุหงิง
อกละมุนอุ่นไฉ่แอบอิง
ยอดหญิงโฉมสะอ้านหรือนางฟ้า”

(ศักดิ์สิริ มีสมสืบ 2554:65)

“ช่างแสนดีมีใครให้หนูนตัก
คนที่รักเราด้วยใจใสบริสุทธิ์
อยากทิ้งร่างลงหลับไหลไปวิมุติ
น้ำตาหยดหยดหยาดเธอปาดทิ้ง
แสงอรุณเรืองไรใกล้สว่าง
ผิดบาปได้ลบล้างแล้วบางสิ่ง
ในที่สุดมันก็นิ่งอยู่ภายใน
มีอูบไล้ลูบหัวทั่วกระหม่อม

ดักที่พร้อมให้นอนหนุนบุญโชน
ดาที่มองแสนละมุนอุ่นละไม
ใจที่ดูแลใจอุ่นใจนัก”

(ศักดิ์สิริ มีสมสืบ 2554 : 67)

บทประพันธ์ข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้ที่มีจิตวิญญาณความเป็นแม่แม่มีความเมตตาต่อสรรพสิ่งบนโลกไม่ว่าจะคน หรือ สัตว์ นอกจากนี้ยังมีความรักความเป็นห่วงที่ถ่ายทอดออกมาจากหลายๆ สิ่ง เช่น คำบ่นคำตำ การถามไถ่ การดูแล เหล่านี้แสดงให้เห็นว่าผู้เป็นแม่ไม่ใช่แค่มีความเมตตาเท่านั้น แต่ยังมีความรักที่มอบให้ลูกเสมอ ดังนั้น บุพการีอย่างมารดาแล้ว เราควรให้ความเคารพศรัทธาต่อท่าน รักท่านให้มากๆ เพราะแม่นั้น มีคนเดียวสำหรับทุกคน ดังพุทธศาสนสุภาษิตหมวดที่ 3 บุคคล (2560) ว่า อาหุเนยยา จ ปุตตานัมมารดาบิดาเป็นที่นับถือของบุตร และ บุพพจริยาติ วุจฺเจเร มารดาบิดาท่านว่าเป็นบูรพาจารย์ (ของบุตร)

สรุป

การศึกษาแนวคิดปรัชญาในกวีนิพนธ์ของศักดิ์สิริ มีสมสืบ เป็นการศึกษาการแสดงแนวคิด หรือ สารัตถะของผู้แต่ง ผู้แต่งต้องแสดงความคิดให้ปรากฏเด่นชัด โดยเฉพาะในตอนจบเรื่อง ผู้อ่านจะได้ทราบแนวคิด หรือทัศนะของผู้เขียนจากความคิด หรือการกระทำของตัวละคร จากบทสนทนา หรือจากผลสุดท้ายของเหตุการณ์ในเรื่อง ทั้งนี้การแสดงแนวคิด ต้องสอดคล้องกับสภาพสังคมที่กำลังประสบอยู่ เนื่องจากจะเป็นการสะท้อนให้เห็นในสังคมตระหนักถึงพฤติกรรมที่ทุกคนกำลังปฏิบัติต่อประเทศชาติ เช่น การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ วิถีชีวิต นอกจากนี้ยังมีปรัชญา ซึ่งเป็นแนวคิดความสัมพันธ์กับแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างแนบแน่นมาก เป็นการอธิบายหลักความจริงที่ปรากฏให้เห็นในสังคม เช่น การตายเป็นธรรมชาติของสิ่งที่เกิดแล้วย่อมมีการดับสูญ ความรักเป็นส่วนหนึ่งของสัจธรรมชีวิตและเป็นสื่อกลางที่ทำให้คนในสังคมมีความปรองดองกัน

ปรัชญาถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญกับการดำเนินชีวิตของคนในสังคม เพราะเป็นหลักปฏิบัติที่ยึดถือและเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความจริง ส่วนในด้านแต่งคำประพันธ์ ผู้แต่งต้องมีทัศนะที่กว้างไกลและมองสภาพในสังคมได้อย่างลึกซึ้ง เพื่อให้งานประพันธ์สื่อแนวคิดได้อย่างชัดเจน ตรงประเด็น และสามารถนำแนวคิดดังกล่าวไปใช้ในการหาทางแก้ไขปัญหาได้ ซึ่งจากการศึกษาผลงาน “หลงรักชั่วชีวิต” ซึ่งเป็นหนึ่งในผลงานที่ตีพิมพ์หนึ่งของศักดิ์สิริ มีสมสืบดังนี้

1) ปรัชญาแห่งรัก ความรักมีหลายนิยามในความคิดของแต่ละบุคคล และในแง่ของความรักก็มีหลากหลายรูปแบบตามนิยามเช่นกัน เช่น รักที่เป็นนิรันดร์ รักที่สั่งสอนเราผ่านความเจ็บปวดและผิดหวัง ซึ่งก็เกี่ยวข้องกับบทเรียนที่แทรกอยู่ในสิ่งต่างๆ ฉะนั้นความรักมีทั้งข้อดีและข้อเสียขึ้นอยู่กับการนิยามของแต่ละคน 2) ปรัชญาชีวิตกับอคติต่อสิ่งเลวร้าย การมองชีวิตด้วยค่านิยม ทำให้มีกรอบและขอบเขตจำกัดพื้นที่ของความคิด ถ้าเดิมเรามักมองความทุกข์ที่เต็มไปด้วยความอับแสงแห่งทางหลุดพ้น แต่ถ้าเราเปิดใจจะพบว่าท่ามกลางความทุกข์ที่ขึ้นมามีความสุขที่หอมหวานซ่อนอยู่ ดังท้องฟ้าในยามราตรีวิกาลที่มีดมิตสัจเฉียบ ยังมีความสวยงามจากกลุ่มดาวที่ส่องแสงสกาแววามอยู่ทุกคน ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ชีวิตที่มีดมหน่นไขว่จะมีดตลอดเวลา 3) ปรัชญาผิดเป็นครู ความผิดพลาดไข้อยู่เป็นเกณฑ์บ่งบอกถึงคุณภาพ ความรับผิดชอบและความละเอียดอ่อน แต่สิ่งหนึ่งที่ความผิดพลาดสอนเราคือ การผิดครั้งแรก ครั้งที่สอง

ย่อมไม่มีทางเกิดอีก โดยธรรมชาติของมนุษย์ส่วนมากจะฝังใจกับสิ่งที่ทำผิดในอดีตเสมอ เมื่อเจอกับปัญหาเดิมย่อมมีวิธีการแก้ไขได้ เช่นการเขียนคำเก่าที่เคยเขียนผิดในอดีต เมื่อได้มาเขียนอีกครั้งย่อมรู้วิธีการเขียนที่ถูกต้องเพราะได้เรียนรู้จากความผิดนั้นมาแล้ว 4) ประชญาการค้นหาคำความจริงด้วยใจ ประชญานี้ใช้สำหรับการพิจารณาคุณค่าจากสิ่งต่างๆ ที่ได้สัมผัสหรือมองเห็น การมองหาความสงบท่ามกลางความวุ่นวายจากเสียงที่รบกวนเป็นสิ่งที่ยากจะมองเห็น แต่สิ่งหนึ่งที่สามารถแยกสองสิ่งนี้ได้คือจิตใจ คือ หากใจเราสนใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว มีสติและสมาธิ สิ่งรบกวนต่างๆ ไม่ใช่อุปสรรค การมองสิ่งต่างๆ ด้วยใจ ย่อมมองเห็นอะไรๆ มากกว่าการมองแบบผิวเผิน เช่น การมองพระจันทร์ในยามราตรี เมื่อจิตใจเราอยู่ที่ดวงจันทร์ดวงนั้น เราจะสามารถเห็นภาพดวงจันทร์นั้นอย่างสุขสรวล ถึงแม้จะถูกบดบังด้วยหมู่เมฆก็ตาม เป็นปรัชญาชีวิตกับการแต่งเติม ประชญานี้จะเกี่ยวกับชีวิตที่ยังคงวอกอยู่กับการปรุงแต่งสิ่งต่างๆ เพื่อให้เรานั้นเปลี่ยนมุมมองของความคิด เช่น การมองโลกในแง่ดี ทั้งๆ ที่โลกนั้นกำลังทำร้ายตน สาเหตุที่ไม่กล้าคิดว่าโลกทำร้ายเรา เป็นเพราะกลัวความทุกข์ จึงปรุงแต่งเพื่อให้ตนมองโลกในแง่ดี อีกกรณีหนึ่งของนิสสัยคนที่มีกปรกแต่งฐานะตนเองให้สูงส่ง จนลืมไปว่ารากเหง้าของตนอยู่ที่ใด ประชญาที่สะท้อนภาพสังคมของมนุษย์เลยก็ว่าได้ 5) ประชญาทางอารมณ์นั้น เป็นปรัชญาที่มีความละเอียดอ่อน เพราะเป็นจิตใต้สำนึกมนุษย์ที่ถูกควบคุมโดยอารมณ์ที่ขาดสติ และการควบคุม จึงทำให้เกิดความพึงพินาศทั้งต่อตนเองและผู้อื่น เช่น อารมณ์โกรธ และอารมณ์เกลียด ที่มนุษย์ยังคงเป็นทาสของอารมณ์เหล่านี้อยู่จึงทำให้ถูกมองว่าเป็นมนุษย์ที่ไร้การรับผิดชอบอารมณ์ ไร้ทักษะการใช้เหตุผล กลายเป็นคนบ้าและโง่ สอดคล้องกับคำกล่าวว่า โกรธคือโง่โมโหคือบ้า 6) ประชญาการทำดีละเว้นชั่ว การทำความดีเป็นคำสอนของทุกศาสนา เพราะเชื่อกันว่าจะได้บรรลุความสำเร็จ เช่น พุทธศาสนา การทำความดีถึงพร้อมย่อมไปสู่พระนิพพาน คือจบการเวียนว่ายตายเกิด ศาสนาอิสลาม การทำความดีเพื่อเข้าเฝ้าพระเจ้า เป็นต้น เหล่านี้กลายเป็นทั้งคำสอนที่เน้นให้ปฏิบัติและยังกลายเป็นหลักในการดำเนินชีวิต มีคำกล่าวที่ว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว สะท้อนให้เห็นว่าผลการกระทำทุกอย่างย่อมมีผลกับบุคคลที่ทำ หากทำกรรม ก่อความชั่ว ก็ย่อมรับผลตามนั้น แต่หากแสวงกรรมดี ทำสิ่งที่เป็นกุศล สิ่งดีๆ ย่อมมาสู่ตัวผู้ทำ 7) ประชญาผู้เป็นแม่ คำว่าแม่นี้มีความหมาย คือผู้ที่ให้กำเนิดบุตร และเป็นผู้ที่เลี้ยงดูบุตรตั้งแต่เล็กจนเติบโต กลายเป็นผู้ใหญ่ ทั้งร่างกายและจิตใจ แม่จะคอยพร่ำสอนสิ่งที่ดีให้กับบุตรของตนเสมอ เอาใจใส่ด้วยความรัก แต่นอกจากความหมายนี้แล้ว ผู้เป็นแม่ไม่จำเป็นต้องให้กำเนิดบุตร แต่หากมีจิตใจที่เมตตากรุณา มีความรักมอบให้แก่เด็กหรือคนรอบข้าง และสัตว์ นับได้ว่าเป็นผู้ที่เรียกว่าแม่ได้

อภิปรายผล

แนวคิดปรัชญาที่ปรากฏในกวีนิพนธ์ ของศักดิ์สิริ มีสมสืบ สะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นไปของสังคมที่มีทิศทางที่แตกต่างกัน อย่างเช่นความรักที่มีหลายมุมมองย่อมเกิดผลที่ต่างกัน การมีอคติต่อสิ่งต่างๆ ทำให้เกิดค่านิยมที่ไม่ดีกับสิ่งนั้น และที่สำคัญจะยึดติดกับสิ่งนั้นไปตลอด ความผิดพลาดที่เปรียบเสมือนครูที่คอยสั่งสอนเมื่อเราทำผิด ทำให้เรามองย้อนมองความผิดนั้นนำไปสู่การปรับปรุง การค้นหาคำความจริงที่เป็นประจักษ์ที่อยู่ท่ามกลางอุปสรรค เมื่อใจแน่วแน่มองประสบผลสำเร็จ การเติมแต่งสิ่งต่างๆ ให้สังคมกับสังคมที่กำลังทำร้ายตนให้เป็นสิ่งที่สวยงาม และสุดท้ายคืออารมณ์ความรู้สึกที่เราควรมีสติตลอดเวลา และระวังอย่าให้อารมณ์นั้นอยู่เหนือเหตุผล และควรคิดตรึงตรองให้ดีก่อนลงมือทำการอันใด กวีของของศักดิ์สิริ มีสมสืบจึงถือว่าได้ถ่ายทอดหลักของความเป็นจริงที่เกิดขึ้นบนโลกได้อย่างลึกซึ้ง สอดคล้องกับคำกล่าวของ

ธนิกายุจน์ จินาพันธ์ (2546 :95) ที่ได้กล่าวว่า ปรัชญาเป็นแนวคิดความสัมพันธ์กับแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างแนบแน่นมาก เป็นการอธิบายหลักความจริงที่ปรากฏให้เห็นในสังคม เช่น การตายเป็นธรรมชาติของสิ่งที่เกิดแล้วย่อมมีการดับสูญ ความรักที่ไร้ซึ่งการดูแลย่อมผันแปรเปลี่ยนไปเมื่อคนสองคนไร้รักซึ่งกันและกัน เหล่านี้ล้วนเป็นปรัชญาที่ปรากฏให้เห็นจริง และอาจกล่าวได้ว่า ปรัชญาเป็นสัจธรรมของสิ่งที่อยู่บนโลก

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาครั้งนี้ แหล่งข้อมูลมีความสำคัญมาก ผู้ศึกษาควรศึกษาให้ละเอียดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน
2. การบริหารเวลาเป็นสิ่งสำคัญมาก ดังนั้นผู้ที่ศึกษาควรแบ่งเวลาในการทำงานให้ชัดเจนในแต่ละหัวข้อ เพื่อผลการศึกษาที่ออกมาจะได้มีคุณภาพ
3. ในการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญา ควรศึกษาจากกวีนิพนธ์ของหลายๆ ท่านเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของแนวคิดของกวี อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของคนในสังคมได้

เอกสารอ้างอิง

- กิตติมา จันทรรลว. (2555). **วิเคราะห์กวีนิพนธ์ของสภาพร ศรีสังข์. ปริญญานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- ดนัย ไชโยธา. (2546). **ความรักกับจุดหมายของชีวิต. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.**
- ธัญญา สังขพันธานนท์. (2539). **วรรณกรรมวิจารณ์. ปทุมธานี: นาคร.**
- ธนิกายุจน์ จินาพันธ์. (2546). **วิเคราะห์แนวคิดและคุณค่าในกวีนิพนธ์ไทยที่ได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์) วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิตนครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.**
- พงจันทร์ คล้ายสุบรรณ. (2522). **การเรียนรู้สร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สิทธิสารการพิมพ์.**
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.**
- รุ่งเรือง บุญไธสง. (2541). **ปรัชญาคืออะไร. เชียงใหม่: ม.ป.ท..**
- ศักดิ์ศิริ มีสมสืบ. (2554). **หลงรักชั่วชีวิต. กรุงเทพฯ: โพสต์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).**
- สัทกร วงศ์สงคราม. (2552). **การศึกษาความรักของวัยรุ่น. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- สาวิกาน้อย. (2560). **ลานธรรมจักร ณ แห่งนี้มีธรรมะและกัลยาณมิตร: พุทธศาสนสุภาษิต. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม, 2560, เข้าถึงได้จาก <http://www.dhammadjak.net>.**
- คำคมความรัก จากดีเจ พี่อ้อย พี่อด ให้แก๊งค์ดี ๆ. (2560) สืบค้นเมื่อวันที่ 21 สิงหาคม, 2560, เข้าถึงได้จาก<http://love.campus-star.com/relationship/4041>.
- พุทธศาสนสุภาษิต ข้อคิดเตือนใจ. (2560) สืบค้นเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม, 2560, เข้าถึงได้ <https://highlight.kapook.com/view/62509>.
- ธรรมะไทย : พุทธศาสนสุภาษิต. (2560) สืบค้นเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม, 2560, เข้าถึงได้

<http://www.dhammathai.org/proverb/proverbthai07.php>.

คำคม ข้อคิดดีๆ จากหลากหลายนักปราชญ์ทั่วโลก. (2560) สืบค้นเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม, 2560, เข้าถึงได้จาก <https://lifestyle.campus-star.com>.

วรรณกรรมโพสต์โมเดิร์นไทย พ.ศ.2530 - 2559

Thai Postmodern Literature from 1987 - 2016

ผศ.ดร.อรทัย เพี้ยยุระ

Asst. Prof. Dr. Orathai Piayura

อาจารย์ประจำสาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Lecturer Department of Thai Language Faculty of Humanities and Social Sciences
Khonkaen University

Corresponding author e-mail : orapan@kku.ac.th.

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่องวรรณกรรมโพสต์โมเดิร์นไทย พ.ศ.2530-2559 (Thai Postmodern Literature from 1987-2016) มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ 1) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของวรรณกรรมโพสต์โมเดิร์น และ 2) เพื่อศึกษาลักษณะและรูปแบบของวรรณกรรมโพสต์โมเดิร์นในประเทศไทย โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีโพสต์โมเดิร์น ประวัติความเป็นมาของวรรณกรรมโพสต์โมเดิร์นในประเทศไทยและวิเคราะห์รูปแบบและลักษณะของวรรณกรรมโพสต์โมเดิร์นคัดสรรจากสามทศวรรษ คือ วรรณกรรมจากช่วง พ.ศ. 2530-2539 1 เรื่อง คือ เรื่องเส้นทางที่ว่างเปล่า วรรณกรรมจากช่วง พ.ศ. 2540-2549 1 เรื่อง คือ เรื่องปลายเทียน และวรรณกรรมจากช่วง พ.ศ. 2550-2559 1 เรื่อง คือ เรื่องไส้เดือนตาบอดในเขาวงกต

ผลการวิจัยพบว่าวรรณกรรมโพสต์โมเดิร์นของไทยมีพัฒนาการมาจากความต้องการสร้างสรรค์วรรณกรรมที่มีความแปลกใหม่ที่แตกต่างไปจากวรรณกรรมที่มีอยู่ในยุคนั้น ส่งผลให้เกิดกระแสเรื่องสั้นแนวทดลองซึ่งได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายนอกคือสภาพสังคมแบบโพสต์โมเดิร์นที่มีความหลากหลายของผู้คนและวัฒนธรรม วรรณกรรมคัดสรรที่นำมาศึกษาวิเคราะห์พบว่าการพยายามบูรณาการศิลปะเข้ากับชีวิตประจำวัน มีการปะปนของรูปแบบวรรณกรรมกระแสหลักและวรรณกรรมกระแสรองโดยใช้กลวิธีสหบทหรือสัมพันธ์บท (Intertextuality) มีการนำเสนอความแปลกใหม่ของการเล่าเรื่อง นอกจากนี้ยังพบว่าการนำเรื่องราวของเกย์มานำเสนอเป็นภาพสะท้อนวาทกรรมของคนชายขอบที่ถูกกดทับโดยวาทกรรมกระแสหลัก

คำสำคัญ : วรรณกรรมโพสต์โมเดิร์นไทย

ABSTRACT

The research entitled Thai Postmodern Literature from 1987-2016 was aimed to 1) study the historical background of postmodern literature in Thailand and 2) to study the selected postmodern Thai literature. This research is Qualitative Research. Data were collected from documents on postmodern theories and histories, together with Thai postmodern literature from the three decades of 1987-1996, 1997-2006 and 2007-2016. The selected literature from the first decade was Senthangthiiwangplao (The Empty Road). The selected literature from the second decade was Plaiithian (The End of the candle). The selected literature from the third decade was Saideuntaabordnaikhaowongkhot (The Blind Earthworm in the Labyrinth).

The study found that Thai postmodern literature was developed from the authors' desire to escape from the cliché of so called 'soap opera' and the unpopular 'literature for life' at that time. This resulted in the experimental short stories which was influenced

by postmodern society and pluralism. The study of the selected literature revealed that 'art' was brought into everyday life. The high literature was brought to merge with low literature using intertextuality device. On the aspect of form, the study found that the new style of narrative was applied. In addition, the marginal discourse of homosexual which used to be suppressed was brought into light. Thai Postmodern Literature from 1987-2016

Keyword : Thai Postmodern Literature from

บทนำ

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่มนุษย์เริ่มตั้งคำถามต่อความเชื่อดั้งเดิมของความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของยุคสมัยใหม่ที่มีความเชื่อว่าความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์ ศิลปะ ปรัชญาความรู้ จะส่งผลดีต่อมนุษย์ แต่เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่สองและปรากฏการณ์อื่นๆที่แสดงให้เห็นว่าผู้คนในสังคมที่ยังขาดความมั่นคงในการดำรงชีวิต และต้องขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีและสิ่งอื่นๆ ทำให้นักปรัชญาบางกลุ่ม เช่น ฌ็อง ฟร็องซัวส์ เลียวตาร์ด (Jean-Francois Lyotard) มองว่าเป็นความล้มเหลวของแนวคิดแบบสมัยใหม่ (Modernism) และแสวงหาแนวทางใหม่ด้านศิลปะ ปรัชญา การเมืองและสังคม โดยมีฐานคิดจากคติสมัยใหม่ เกิดเป็นแนวคิดหลังสมัยใหม่ และภาวะสังคมแบบหลังสมัยใหม่ (Postmodernism) (Connor 2004:1-3)

คำว่า 'หลังสมัยใหม่' นี้เป็นคำที่ใช้ทั่วไปในสังคมไทยปัจจุบันเพื่อแทนคำภาษาอังกฤษ postmodern หรือบางครั้งก็ใช้ทับศัพท์ว่า "โพสต์โมเดิร์น" ซึ่ง Mary Klages (2003) ได้อธิบายไว้ว่าเป็นแนวคิดที่มีพัฒนามาจากแนวคิดแบบสมัยใหม่ (Modernism) โดยมีลักษณะสำคัญอยู่ที่การปฏิเสธความเชื่อว่ามีความจริงแท้เพียงหนึ่งเดียวและความคิดแบบเหมารวม ดังข้อความ

"Postmodernism is originally developed from modernism with the outstanding characteristic to refuse the ultimate truth and superiority of the metanarratives or the totalizing theories (Klages, 2003:1)."

ส่วน Steven Connor (2004) นักวิชาการและบรรณาธิการหนังสือชื่อ Postmodernism ได้อธิบายเกี่ยวกับแนวคิดหลังสมัยใหม่ ในบทนำหนังสือเล่มนี้ว่า

"Postmodernist theory responded to the sense that important changes had taken place in politics, economics, and social life, changes that could broadly be characterized by the two words delegitimation and dedifferentiation. Authority and legitimacy were no longer so powerfully concentrated in the centers they had previously occupied; and the dedifferentiation-for example, those between what had been called 'centers' and 'margins' but also between classes, regions, and cultural levels (high culture and low culture)-were being eroded or complicated (Connor, 2004:3)"

คำอธิบายของ Steven Connor (2004) สอดคล้องกับ อธิยุต บุษุมิ (2542) ที่ได้อธิบายว่า โพสต์โมเดิร์น ในเชิงการเมืองนอกจากจะทำให้มนุษย์สามารถมองโลกสมัยใหม่อย่างอิสระ เพื่อวิพากษ์วิจารณ์มัน

ได้ชัดเจนมากขึ้นมองเห็นชัดขึ้น ในทางความรู้ก็ทำให้หลุดพ้นจากกรอบสมมติฐานแบบโมเดิร์น อย่างเช่น ปรัชญาความเป็นสากล ปรัชญาความก้าวหน้า หรือปรัชญาประเภทที่ต้องมีแก่นแท้ มั่นคง ถาวร เป็นอมตะ ซึ่งเอามาจากคริสต์ศาสนา เรื่องวิญญาณ เรื่องพระเจ้า หรือจากกรีกที่เรียกว่าภาวะอุดมคติ เป็นต้น เพราะฉะนั้นตัวปรัชญาโพสต์โมเดิร์น จึงเป็นตัวปรัชญาที่แย้งกับความเป็นสากล หรือความเป็นแก่นแท้ที่ขัดแย้งไม่ได้ ล้มล้างไม่ได้ ถกเถียงไม่ได้ พวก Postmodern หรือหลังสมัยใหม่ จะมีอิสระในการวิพากษ์ รื้อความคิด เสรีจนจะเป็นอะไรเขาอาจจะไม่เสนอข้อคิด เพราะเขาถือว่ามียะเยอะอยู่แล้ว ก็ขอถอดข้อรื้อให้หมด แล้วจะทำอะไรต่อกันต่อไป ซึ่งในที่สุด ถอด รื้อ แล้วก็ออกมาคล้ายๆ กัน คือเคารพความหลากหลาย เคารพความแตกต่าง ยอมรับความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน สนใจในเรื่องของการกดขี่ในจุดย่อยๆ เช่น เรื่องผู้หญิง เรื่องเด็ก เรื่องผิวสี เลสเบี้ยน เรื่องเกย์ รวมถึงชนกลุ่มน้อยต่างๆ ที่ถูกกดทับ

วรรณกรรมที่ได้รับอิทธิพลจากการการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรมในครั้งนี้นี้จึงมีลักษณะเฉพาะตัวหรือเอกลักษณ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นหลังสมัยใหม่ของคนในสังคม เนื่องจากวรรณกรรมโดยเฉพาะนวนิยายและเรื่องสั้นเป็นสิ่งที่ถ่ายทอดเรื่องราวและเหตุการณ์ในสังคมได้ใกล้เคียงกับสังคมจริงเพราะเนื้อเรื่องในนวนิยายมีเค้าโครงมาจากชีวิตจริง หรือเหตุการณ์จากประสบการณ์ที่ผู้ประพันธ์ได้พบเห็น และสอดแทรกวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่ตนเองได้สัมผัสจนคุ้นชิน รวมไปถึงเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ นอกจากนี้นวนิยายบางเรื่องยังสะท้อนปมปัญหาของสังคมในแต่ละยุคสมัย เช่น ปัญหาโสเภณี ปัญหาครอบครัวแตกแยก ปัญหายาเสพติด ปัญหาการเมือง เป็นต้น ดังนั้นจึงมีคำกล่าวว่า “วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนสังคม” เพราะวรรณกรรมแต่ละยุคสมัยที่นักเขียนรังสรรค์ขึ้นมานั้นมักเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม อีกทั้งยังเห็นความเปลี่ยนแปลงของแต่ละยุค ทั้งความเปลี่ยนแปลงเรื่องการเมือง ความเชื่อ สังคมวัฒนธรรม การแต่งกาย จิตใจของคนในสังคม (ตรีศิลป์ บุญขจร 2542: 5)

การศึกษาวรรณกรรมที่เกิดในยุคโพสต์โมเดิร์นจะช่วยให้เห็นภาพของสังคมแบบโพสต์โมเดิร์นในประเทศไทยได้ชัดเจนขึ้น นอกจากนี้การสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของแนวคิดโพสต์โมเดิร์นในประเทศไทยตลอดจนอิทธิพลของแนวคิดนี้ต่อชนบทการประพันธ์วรรณกรรมของไทยจะช่วยให้เราเห็นภาพรวมของรูปแบบวรรณกรรมโพสต์โมเดิร์นของไทย เพราะงานเขียนโพสต์โมเดิร์นส่วนมากมักมีการดำเนินเรื่องที่แปลกไปจากวรรณกรรมในยุคก่อนๆ ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงน่าจะเป็นประโยชน์ในแง่การให้ความรู้พื้นฐานและภาพรวมคร่าวๆ เกี่ยวกับวรรณกรรมโพสต์โมเดิร์นต่อนักศึกษาด้านวรรณกรรมและผู้สนใจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาประวัติความเป็นมาของวรรณกรรมโพสต์โมเดิร์น
2. ศึกษารูปแบบและลักษณะของวรรณกรรมโพสต์โมเดิร์นในประเทศไทยจากวรรณกรรมคัดสรร

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษารูปแบบวรรณกรรมที่มีการประพันธ์โดยได้รับอิทธิพลของภาวะสังคมและวัฒนธรรมหลังสมัยใหม่ตั้งแต่ปี พ.ศ.2530 - 2559 ทศวรรษละ 1 เรื่อง รวม 3 เรื่อง คือ

วรรณกรรมจากช่วง พ.ศ. 2530 - 2539 1 เรื่อง

วรรณกรรมจากช่วง พ.ศ. 2540-2549 1 เรื่อง

วรรณกรรมจากช่วง พ.ศ. 2550-2559 1 เรื่อง

ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่องวรรณกรรมโพสต์โมเดิร์นไทยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของวรรณกรรมโพสต์โมเดิร์นในประเทศไทย และวิเคราะห์รูปแบบและลักษณะของวรรณกรรมโพสต์โมเดิร์นคัตสรร ซึ่งมีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

การศึกษาประวัติความเป็นมาของวรรณกรรมโพสต์โมเดิร์นในประเทศไทยพบว่า วรรณกรรมโพสต์โมเดิร์นในประเทศไทยเกิดจากนักเขียนทั้งกลุ่มกระแสหลักซึ่งเป็นนักเขียนรุ่นเก่าและมีชื่อเสียงอยู่ในวงการประพันธ์มานานแล้ว และกลุ่มกระแสรองที่เป็นนักเขียนรุ่นหลังและยังไม่ค่อยมีชื่อเสียงมากนัก โดยนักเขียนกลุ่มกระแสหลักได้พัฒนาแนวการสร้างสรรคผลงานจากแบบเดิม ส่วนนักเขียนกลุ่มกระแสรองได้พัฒนาแนวการสร้างสรรคแบบใหม่จนถือว่ามีความก้าวหน้า โดยผลงานในกลุ่มนี้มีกลวิธีการประพันธ์แบบใหม่โดยมีปรัชญาสมัยใหม่เป็นพื้นฐาน ถึงแม้ว่านักเขียนกลุ่มนี้จะให้ความสำคัญกับการแสวงหาแนวทางใหม่ในการประพันธ์ แต่ก็ยังคงให้ความสำคัญแก่การนำเสนอภาพปัญหาของสังคมเป็นหลัก

ส่วนลักษณะและรูปแบบของวรรณกรรมโพสต์โมเดิร์นจากการศึกษาวรรณกรรมคัตสรรจาก พ.ศ. 2530 - พ.ศ.2559 พบว่าวรรณกรรมที่แต่งขึ้นในช่วงเวลานี้ที่ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดหลังสมัยใหม่นิยม มีรูปแบบและลักษณะที่แตกต่างจากวรรณกรรมที่เคยมีมาในวงวรรณกรรมของไทยด้านกลวิธีการเล่าเรื่อง เนื้อเรื่องและสัมพันธ์ ซึ่งผลการศึกษาจากวรรณกรรมคัตสรรที่นำมาศึกษาวิเคราะห์พบว่าการพยายามบูรณาการศิลปะเข้ากับชีวิตประจำวัน เป็นการนำวรรณกรรมมาใกล้ชิดกับชีวิตมากขึ้น ยอมให้มีการปะปนของรูปแบบวรรณกรรมกระแสหลักและวรรณกรรมกระแสรองโดยใช้กลวิธีสหบทหรือสัมพันธ์ (Intertextuality) เช่น เรื่อง ปลายเทียน ซึ่งเป็นวรรณกรรมในช่วงทศวรรษ พ.ศ. 2540-2549 ที่มีการนำตัวละครและเค้าเรื่องจากเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนที่มีชีวิตอยู่ในสมัยกรุงศรีอยุธยาอยู่ในเนื้อเรื่องและฉากของยุคปัจจุบัน มีการผสมผสานการใช้ภาษาวรรณคดีโบราณกับภาษาปากในยุคปัจจุบัน เป็นการปะทะสังสรรค์ของวัฒนธรรมกระแสหลักและวัฒนธรรมกระแสรอง

ในด้านรูปแบบของการประพันธ์ก็มีการนำเสนอความแปลกใหม่ของการเล่าเรื่อง เช่น ในเรื่อง ไล่เดือนตาบอดซึ่งเป็นวรรณกรรมจากช่วงทศวรรษ พ.ศ. 2550-2559 ที่ใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบไม่ใช่เครื่องหมายคำพูดในบทสนทนาของตัวละคร ซึ่งเป็นความแปลกใหม่ที่สร้างความน่าสนใจให้แก่ผู้อ่าน

นอกจากนี้ยังพบว่าการนำเรื่องราวของเกย์มานำเสนอในเรื่อง เส้นทางที่ว่างเปล่า ซึ่งเป็นวรรณกรรมจากช่วง พ.ศ. 2530-2539 ที่สะท้อนให้เห็นถึงวาทกรรมกระแสรองที่ถูกกดทับโดยวาทกรรมกระแสหลักตามที่มิเชล พูโกต์ (1926-1984) (อ้างใน ธีรยุทธ บุญมี 2551) ได้ถนัดรีว่าความคิด ทฤษฎีวาทกรรมที่อ้างตนเป็นความรู้ที่เป็นกลางต่อมนุษยชาติจำนวนมากถูกสร้างขึ้นอย่างมีเงื่อนไข เพื่อปกปิดอำพรางบางอย่าง และเพื่อปิดกั้นความรู้อื่นๆ ความจริงอื่นๆ อันเป็นการกดดัน บีบบังคับ บิดเบือน ละเลย หลงลืมอำนาจหรือการดำรงอยู่ของส่วนอื่นๆ เช่น ละเลยความสำคัญของจิตใต้สำนึก ของร่างกาย ของคนกลุ่มน้อย ของสตรี ของเกย์ และของเลสเบี้ยน เป็นต้น

บทสรุป

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีข้อค้นพบว่าวรรณกรรมโพสต์โมเดิร์นของไทยมีพัฒนาการมาจากการต้องการสร้างความแปลกใหม่ให้กับวงการวรรณกรรม โดยการได้รับอิทธิพลจากแนวคิดหลังสมัยใหม่ที่ไม่เชื่อในความจริงแท้เพียงหนึ่งเดียว แต่เคารพและเปิดโอกาสให้กับความคิดที่แตกต่าง และหลากหลาย ทำให้นักเขียนกล้าที่จะสร้างผลงานที่แหวกขนบ ทำให้เกิดวรรณกรรมที่มีความแปลกและแตกต่างทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหา ที่สะท้อนสภาพสังคมแบบโพสต์โมเดิร์นที่มีความหลากหลายของผู้คนและการไหลบ่าของกระแสวัฒนธรรมจากทั่วโลกตามความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่ก่อให้เกิดสังคมแบบพหุวัฒนธรรมที่ผู้คนในสังคมมีความหลากหลาย และต้องการให้สังคมเคารพในความหลากหลายนั้น ผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษานี้จึงพบว่าวรรณกรรมโพสต์โมเดิร์นไทยและนักเขียนในยุคนี้มีลักษณะตามที่ ธัญญา สังขพันธานนท์ (2559) กล่าวไว้ว่า “นวนิยายหลังสมัยใหม่เป็นนวนิยายแห่งสัมพันธ์ (intertextual novels) นักเขียนนิยายหลังสมัยใหม่ตระหนักอย่างมากกว่าพวกเขาต่างอยู่ในโลกที่ครอบคลุมโดยภาพแทน และโลกของขนบนิยม หรือประวัติศาสตร์ของการนำเสนอภาพแทนที่รวมถึงนวนิยายอื่น ๆ พวกเขาคือนักอ้างอิง เพราะพวกเขามักอ้างอิง กล่าวถึง หยิบยืม สิ่งที่มีอยู่ในตัวบทอื่น ๆ และนำเสนอมันทั้งความจริงและเรื่องสมมติ ด้วยวิธีการหลากหลาย” (ธัญญา สังขพันธานนท์ 2559: 206-207)

เอกสารอ้างอิง

- แก้วแก้ว. (2544). **ปลายเทียน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เพื่อนดี.
- Barker.(2008). **Cultural Studies: Theory &Practice**. London: SAGE Publications.
- กฤษดาวรรณ หงส์ดามรงค์ และ จันทิมา เอี่ยมมานนท์. (2549). **มองสังคมผ่านวาทกรรม**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กฤษณะ คุปตมาร. (2554). **สุนทรียภาพการดัดแปลงข้ามสื่อจากวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของเหม เวชกร เป็นละครโทรทัศน์และหนังสือการ์ตูน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการแสดง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช. (2551). **ความคิดหลังสมัยใหม่และวรรณกรรม**. วารสารหนังสือใต้ดิน. vol.14. pp.156-167.
- ตรีศิลป์ บุญขจร.(2542).**นวนิยายกับสังคมไทย**. กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญา สังขพันธานนท์. (2559). **แวนวรรณคดีทฤษฎีร่วมสมัย**. ปทุมธานี : สำนักพิมพ์นาคร. ธีรยุทธ บุญมี.(2550). **โลก Modern& Post Modern**. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- _____.(2551). **มิเชล ฟูโกต์**.กรุงเทพฯ: วิชาษา.
- รชฏ นุเสน. (2560). **ไล่เดือนดาบอดในเขาวงกต : วรรณกรรมสัจนิยม (มหัศจรรย์?) ในยุค”ทุนนิยมใหม่”**. วารสารศิลปศาสตร์ 17 (1)
- รัชพล มีฤกษ์. (2560). **ไล่เดือนดาบอดในเขาวงกต หลีกหนี หลุดพ้น จากเขาวงกต**. สืบค้นเมื่อ 5 สิงหาคม 2560 เข้าถึงได้จาก <http://www.praphansarn.com>.
- วีรพร นิติประภา. (2560). **ไล่เดือนดาบอดในเขาวงกต**. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน.

- เสาวณิต จุลวงศ์. (2556). วงวรรณกรรมไทยในกระแสหลังสมัยใหม่. วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 19 (4),3-35.
- เสาวณิต จุลวงศ์. (2557). วงวรรณกรรมไทยในกระแสหลังสมัยใหม่ (จบ). วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 20 (1),3-28.
- สันติ ทิพนา ราตรี ทิพนา และพิสมัย บุญอุ้ม. (2561). แนวคิดและกลวิธีการนำเสนอในวรรณกรรมเรื่อง ไล่เดือนตาบอดในเขาวงกต ของ วีรพร นิติประภา.วารสารศรีวนาลัยวิจัย 8 (1)
- สุชีพ วรรณสุด. (2557). วัฒนธรรมพันทาง : แนวทางการสร้างภาพยนตร์หลังสมัยใหม่ของผู้กำกับศิลปากร. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวัฒนธรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภาตา. (2537). เส้นทางที่ว่างเปล่า. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดับเบิลเดย์.
- Barker Bennington & Massumi.(1984). The Postmodern Condition. Minnesota: University of Minnesota Press.
- Connor, S. (2004). Postmodernism. Cambridge. Cambridge University Press.

บทบาทของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ต่อจังหวัดศรีสะเกษ (พ.ศ. 2527-2562)

The Roles of His Majesty King Vajiralongkorn (Rama X) in Sisaket Province (1984-2019)

ฉันทพงษ์ สารรัตน์

Thanyapong Sararat

อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Lecturer in Social Studies Program, Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University

Corresponding author e-mail:hithanyapongs@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้ศึกษาบทบาทของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ต่อจังหวัดศรีสะเกษ โดยวิเคราะห์ถึงมูลเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสด็จพระราชดำเนินเยือนจังหวัดศรีสะเกษโดยตรง หรือมีบทบาททางอ้อมต่อจังหวัดศรีสะเกษ บทบาทในการพัฒนา ตลอดจนผลของการพัฒนาจังหวัดนี้ตลอดระยะเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2527 จนถึงในรัชสมัยของพระองค์ ณ ปัจจุบันใน พ.ศ.2562 จากการศึกษาพบว่า พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีบทบาทต่อจังหวัดศรีสะเกษด้วยปัจจัยสำคัญ 4 ประการดังนี้ ประการแรก จังหวัดศรีสะเกษมีการส่งเสริมและเอาใจใส่ต่อการฝึกอบรมกิจการลูกเสือชาวบ้าน ประการที่สอง พระองค์เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มาเพื่อปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ประการที่สาม พระองค์เสด็จพระราชดำเนินมาเพื่อปฏิบัติพระราชกรณียกิจส่วนพระองค์ และประการสุดท้าย ทรงมีความผูกพันส่วนพระองค์ด้านความเชื่อต่อจังหวัดศรีสะเกษ จากปัจจัยดังกล่าวข้างต้นย่อมเป็นแรงผลักดันให้พระองค์ทรงมีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาเมืองศรีสะเกษหลายด้าน เช่น การที่พระองค์พระราชทานธงลูกเสือชาวบ้าน และทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ และเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดกันทรลักษณ์ ส่งผลต่อการเสริมสร้างความสามัคคีกลมเกลียวให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชนทุกระดับ ฐานะและอาชีพ และเพื่อเป็นการฝึกให้ประชาชนเป็นคนดี มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทรงเปิดศาลหลักเมือง พระราชทานพระพุทธรูปราชูปถัมภ์ พระราชทานนามพระพุทธรูปสัมฤทธิ์ศรีสะเกษ พระราชทานอักษรพระนามาภิไธยย่อเพื่อประดิษฐานตามอาคารสำคัญ เสด็จฯพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เสด็จฯเป็นองค์ประธานในพิธีมหาพุทธาภิเษกวัตถุมงคล และโปรดเกล้าฯให้ผู้แทนพระองค์เสด็จฯ มาประกอบพิธี เสด็จฯ เยี่ยมราษฎรในโครงการพัฒนาท้องถิ่นอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่างๆ และพระราชทานทุนการศึกษา ดังกล่าวล้วนส่งผลต่อความเจริญของเมืองศรีสะเกษ ทั้งทางด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม และศิลปวัฒนธรรม ซึ่งการที่เมืองศรีสะเกษได้รับการพัฒนาในหลายด้านจากบทบาทของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ส่งผลให้เมืองศรีสะเกษมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ศาลหลักเมืองที่เสด็จฯ เปิด ต้นลำดวนที่ทรงปลูก พระพุทธรูปราชูปถัมภ์ ศาลจังหวัดกันทรลักษณ์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ยังคงยืนหยัดเป็นพยานหลักฐานว่าเป็นสถานที่อันเป็นที่เชิดหน้าชูตาและเป็นความภาคภูมิใจของชาวศรีสะเกษในปัจจุบัน

คำสำคัญ: พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10, เมืองศรีสะเกษ

ABSTRACT

This article examined the roles of His Majesty King Vajiralongkorn (Rama X) towards Sisaket Province by analyzing the causes and factors affecting the visitation to Sisaket Province directly or an indirect role towards Sisaket Province, development role as well as the results of the development of this province throughout the period from 1984 until the

present day of his reign in 2019. According to studies, it was found that the King Vajiralongkorn played a role in the province of Sisaket with four important factors: Firstly, Sisaket province has promoted and cared about the Scouting activities for villagers. Secondly, His Majesty King Vajiralongkorn instead of His Majesty King BhumibolAdulyadej the Great (King Rama 9) and Her Majesty Queen Sirikit, The Queen Mother to perform royal duties in the area of Sisaket Province. Third, His Majesty the King came to perform His Majesty's duties. And lastly, His Majesty had His Majesty's commitment to faith in Sisaket Province. From the aforementioned factors, it will be a driving force for His Majesty to have a role in promoting and developing the city of Sisaket in many ways, such as His Majesty granting a scout flag to the villagers, performed the foundation stone laying ceremony and opened the Kantharalak Provincial Court Office Building, affecting the harmonious harmony among people of all levels, status and occupations, and to train people to be good people, having faith to the nation, religion, monarchy. His Majesty also opened the City Pillar Shrine, granted PhraNawaratRajabopit, given the name of RajabhatmuniSisaket, given the letter of short titles to be enshrined in the important buildings, conferred a degree on graduates from RajabhatSisaket University, presided over the ceremony of the MahaPutthaPhiset of sacred objects and graciously invited the representatives to come to the ceremony, visited the people in the local development project and provided scholarships. All of these have affected the prosperity of the city of Sisaket in terms of education, economy, society, arts and culture. The city of Sisaket has been developed in many ways from the role of The King Vajiralongkorn, resulting in the city of Sisaket to grow continuously until now. The City Pillar Shrine, Lamduan Tree that was planted, PhraNawaratBoraphit, Kantharalak Provincial Court and Sisaket Rajabhat University still stands as a testimony that it is a place of pride of the people in Sisaket today.

Keywords: His Majesty King Vajiralongkorn (Rama X), Sisaket Province

บทนำ

จังหวัดศรีสะเกษ เป็นจังหวัดที่มีลักษณะพิเศษเพราะความหลากหลายของชนเผ่าต่างๆ ในพื้นที่ ได้แก่ ส่วย เขมร ลาว และ เยอ จึงเรียกขานกันอีกชื่อหนึ่งว่า “ดินแดนสี่เผ่าไทย” ชาวญ้อหรือส่วย เป็นบรรพบุรุษดั้งเดิมของศรีสะเกษและได้รับอิทธิพลจากเขมรโบราณในสมัยพระเจ้าสุริยวรมันที่ 1 เกิดเป็นชุมชนวัฒนธรรมเขมร ดังปรากฏหลักฐานในรูปโบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่กระจายทั่วไปในเขตจังหวัด เป็นที่มาของคำขวัญจังหวัดว่า “ศรีสะเกษแดนปราสาทขอม” และตราประจำจังหวัดที่เป็นรูปปราสาทขอมโบราณ ซึ่งประวัติศาสตร์ชาวศรีสะเกษ มีหลักฐานเขียนไว้ในประชุมพงศาวดารภาค 4 ของหอสมุดวชิรญาณ กล่าวไว้ว่า เมื่อจุลศักราช 121 (พ.ศ.2302) สมัยพระเจ้าเอกทัศแห่งราชอาณาจักรอยุธยา ได้มีเหตุการณ์ช้าง

เผือกแตกโรงเข้าป่าทางตะวันตกของแขวงจำปาศักดิ์ พระเจ้าเอกทัศทรงมีรับสั่งให้ติดตามช้างเผือกนั้นให้ได้ ซึ่งการติดตามช้างครั้งนั้นได้รับความช่วยเหลือจากชาวส่วยเขมรป่าดง 5 คน คือ ตากะจะ เชียงขัน เชียงมะ เชียงปุม เชียงสี ทั้ง 5 คนช่วยตามหาช้างเผือกจนเจอ พระเจ้าเอกทัศทรงพอพระทัยมาก จึงได้โปรดเกล้าฯ ความดีความชอบให้ โดยให้ตากะจะเป็นหลวงแก้วสุวรรณ เชียงขันให้เป็นหลวงปราบ เชียงมะให้เป็นหลวงเพชร เชียงปุมให้เป็นหลวงสุรินทร์ภักดี เชียงสีให้เป็นหลวงศรีนครเตา ซึ่งทั้ง 5 คนสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณด้วยความจงรักภักดี ได้มีการส่งช้าง ม้า แก่นสน นอแรด ขี่ผึ้ง ให้กับกษัตริย์อยุธยา ภายหลังจึงได้มีการแต่งตั้งพระราชทานยศสถาบรรดาศักดิ์ให้ทุกคน โดยเฉพาะตากะจะทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นพระยาไกรภักดีนครศรีลำดวน ปกครองเมืองขุขันธ์ ต้นกำเนิดเมืองศรีสะเกษปัจจุบัน ซึ่งเรื่องราวข้างต้นนับว่าเป็นประวัติปลายสมัยอยุธยา และเป็นเรื่องเล่าตำนานที่ไม่มีการบันทึกเป็นหลักฐานให้ได้สืบค้น เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2512 กรมศิลปากรได้เป็นผู้รวบรวมประวัติเมืองศรีสะเกษและเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ส่งให้ทางจังหวัดศรีสะเกษ ความตอนหนึ่งเขียนไว้ว่า ศรีสะเกษเป็นเมืองที่แยกตัวออกมาจากเมืองขุขันธ์ โดยผู้นำคือท้าวอู่ (พระยารัตนวงศา เป็นผู้พลขอกแยกเมืองออกจากเมืองขุขันธ์ต่อกรุงเทพฯ มาตั้งเมืองใหม่ที่บ้านโนนสามขาสระกำแพง เมื่อ พ.ศ. 2325 ด้วยเหตุที่หลวงปราบ (พระยาไกรภักดีศรีนครลำดวน) เจ้าเมืองขุขันธ์คนที่ 2 ถูกกล่าวโทษว่าเป็นขบถต่อเมืองหลวงและคบค้ากับญวน ทำให้ถูกกักขังไว้ที่กรุงเทพฯ ท้ายสุดมีการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งพระไกร (ท้าวบุญจันทร์) เป็นเจ้าเมืองแทน ท้าวอู่จึงขอกแยกเมืองมาตั้งเมืองใหม่ และต่อมาจึงได้ชื่อว่า “ศรีสะเกษ” (ภราดร ศรีปัญญา; และคณะ 2558: 11-12)

ส่วนชาวเยอ สันนิษฐานว่าอพยพมาจากตอนใต้ของลาว และเมืองอัตตะปือแสนปาง และเมืองนครจำปาศักดิ์ ล่องเรือมาตามแม่น้ำโขง และแม่น้ำมูล แยกกันไปตั้งถิ่นฐานทั้งที่บริเวณบ้านขมิ้น บ้านโนนแกด บ้านโนนค้อ อำเภอมือเืองฯ เมืองคงโคก หรือบ้านเมืองคง อำเภอราชไศล และบ้านปราสาทเยอ อำเภอยะโป่ง ในปัจจุบัน และชาวลาวเป็นกลุ่มที่อพยพเข้ามาระหว่างพุทธศตวรรษที่ 21 โดยเข้ามาตั้งถิ่นฐานในบริเวณพื้นที่อำเภอมือเืองศรีสะเกษ กันทรารมย์ และบึงบูรพ์ (ประวัติศาสตร์ไทยส่วนภูมิภาคจังหวัดศรีสะเกษ 2529 : 41) วิถีชีวิตของกลุ่มชนลาว เขมร ส่วย เยอ จัดเป็นความหลากหลายของวัฒนธรรมที่มีอยู่ในภาษา ศิลปกรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี เครื่องแต่งกาย อาหารการกิน ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของศรีสะเกษที่ยังคงมนต์เสน่ห์ไว้ได้ไม่เสื่อมคลาย (วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดศรีสะเกษ 2544 : 105-106)

เมืองศรีสะเกษในสมัยรัตนโกสินทร์ได้เติบโต และพัฒนาสืบเนื่องเรื่อยมาจนถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ซึ่งจังหวัดศรีสะเกษนับเป็นอีกจังหวัดหนึ่งซึ่งเป็นจังหวัดชายแดนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นจากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 โดยพระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินประกอบพระราชกรณียกิจเยี่ยมเยียนพสกนิกรชาวจังหวัดศรีสะเกษ ถึง 2 ครั้ง (มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ 2550:10) นอกจากนั้น พสกนิกรชาวจังหวัดศรีสะเกษยังได้รับพระมหากรุณาธิคุณ และพระกรุณาธิคุณจากพระบรมวงศานุวงศ์ในการเสด็จพระราชดำเนินเพื่อประกอบพระราชกรณียกิจและพระกรณียกิจต่างๆ อย่างสืบเนื่องเรื่อยมา จนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่เสด็จพระราชดำเนินจังหวัดศรีสะเกษครั้งแรกเมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เพื่อพระราชทานธงลูกเสือชาวบ้าน เมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2527

และได้เสด็จพระราชดำเนินประกอบพระราชกรณียกิจอื่นๆ อีกหลายครั้งในเขตอำเภอเมืองฯ อำเภอภูสิงห์ และ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ รวมถึงทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ในด้านการพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้สำเร็จการศึกษา รวมถึงการพระราชทานนาม พระพุทธรูปประจำมหาวิทยาลัย และอาคารสำคัญ (สืบสานตำนาน 1 ทศวรรษ ราชภัฏศรีสะเกษ 2554 : 41) จากบทบาทข้างต้น ส่งผลให้เมืองศรีสะเกษได้รับการพัฒนาในหลายๆ ด้าน เช่น ด้านการจัดการปกครอง ด้าน การศึกษาและศาสนา ด้านเศรษฐกิจ และสังคม เป็นต้น และยังมีผลต่อการเอาใจใส่ในการพัฒนาเมืองจาก ผู้มีหน้าที่บริหารราชการในท้องถิ่น อีกทั้งทำให้ราษฎรมีขวัญกำลังใจ หรือความกระตือรือร้นในการพัฒนา ท้องถิ่นของตนอีกด้วย

พระราชกรณียกิจต่อเมืองศรีสะเกษของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ส่งผล ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของเมืองศรีสะเกษหลายประการ ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงต้องการศึกษาถึงมูลเหตุ ในการที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินเยือนเมืองศรีสะเกษโดยตรงหรือมีบทบาททางอ้อมต่อเมืองศรีสะเกษ อีกทั้งแนวทางในการพัฒนา ตลอดจนผลการพัฒนาเพื่อเป็นพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจสภาพท้องถิ่นและ ความเป็นเมืองของจังหวัดศรีสะเกษ ตั้งแต่ในช่วงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลย เดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 เมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ได้ เสด็จมาปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษจนถึงปัจจุบัน

ในปัจจุบันมีผู้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องราวของเมืองศรีสะเกษในเชิงวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยทาง ประวัติศาสตร์น้อยมาก ส่วนมากที่มีอยู่เป็นเพียงการศึกษาที่เน้นในเรื่องของการพัฒนาการของการตั้ง เมืองที่สัมพันธ์กับราชสำนักกรุงเทพฯ รวมถึงงานด้านโบราณคดีแต่อย่างไรก็ตามยังคงมีเอกสาร หนังสือที่ ระลึก และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องถึงเมืองศรีสะเกษกับพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวอยู่บ้าง ซึ่งผู้เขียน สามารถนำมาใช้เป็นส่วนประกอบในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ เอกสารเรื่อง “สืบสานตำนาน 1 ทศวรรษ ราชภัฏศรีสะเกษ” (2554) ที่ว่าด้วยเรื่องพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ มีต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยาม มกุฎราชกุมาร เช่นเดียวกับงานเรื่อง “พระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรม วงศานุวงศ์ที่มีต่อพสกนิกรชาวจังหวัดศรีสะเกษ” (2550) ที่กล่าวถึงบทบาทของพระบาทสมเด็จพระวชิร เกียรติ์เกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราช กุมาร เมื่อได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนจังหวัดศรีสะเกษครั้งแรกเพื่อพระราชทานธงลูกเสือชาวบ้าน เมื่อ วันที่ 20 เมษายน พุทธศักราช 2527 หลังจากนั้นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้ เสด็จพระราชดำเนินประกอบพระราชกรณียกิจอื่นๆ อีกถึง 8 ครั้งในเขตอำเภอเมืองฯ อำเภอภูสิงห์ และ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ และผลงานวิจัยฉบับสมบูรณ์และบทความวิจัยของประดิษฐ์ ศิลบุต (2550) เรื่อง “การขยายผลโครงการพระราชดำริในจังหวัดศรีสะเกษ” ได้ให้ภาพรวมเกี่ยวกับโครงการตาม แนวพระราชดำริของรัชกาลที่ 9 ในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ และมีลักษณะของการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์ใน บางส่วน ซึ่งบทความนี้เป็นความพยายามของผู้เขียนที่จะทดลองศึกษา “บทบาทของพระบาทสมเด็จพระ วชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ต่อจังหวัดศรีสะเกษ (พ.ศ. 2527 - 2562)” โดยอาศัยแนวทางงานศึกษา ที่ยกมาทั้งหมดได้เปิดประเด็นและชี้แนวทางไว้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษาสาเหตุและปัจจัยที่ทำให้พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ เยือนจังหวัดศรีสะเกษ หรือมีบทบาททางอ้อมต่อจังหวัดศรีสะเกษ
2. ศึกษาพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับจังหวัดศรีสะเกษ
3. ศึกษาผลของพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวต่อจังหวัดศรีสะเกษ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบถึงสาเหตุและปัจจัยที่ทำให้พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ เยือนจังหวัดศรีสะเกษ หรือมีบทบาททางอ้อมต่อจังหวัดศรีสะเกษ
2. ทำให้ทราบถึงพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับจังหวัดศรีสะเกษ
3. ทำให้ทราบถึงผลอันเนื่องมาจากพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวที่มีต่อจังหวัดศรีสะเกษ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

เป็นการศึกษาค้นคว้าถึงบทบาทของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวต่อการพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ ตั้งแต่ พ.ศ. 2527 ซึ่งเป็นปีที่ได้เสด็จพระราชดำเนินจังหวัดศรีสะเกษครั้งแรกเมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เพื่อพระราชทานธงลูกเสือชาวบ้าน จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2562) ซึ่งอยู่ในช่วงรัชสมัยของพระองค์

วิธีการดำเนินการค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้จะใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Approach) และเสนอรายงานแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) ข้อมูลที่ได้ในการศึกษาค้นคว้าจะใช้ข้อมูลทั้งเอกสารชั้นต้น (Primary Sources) และเอกสารชั้นรอง (Secondary Sources) ประเภท หนังสือ วิทยานิพนธ์ และบทความ โดยแหล่งที่มาของข้อมูลได้มาจาก สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดศรีสะเกษ หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี หอสมุดคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี หอสมุดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี และ หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

นิยามศัพท์เฉพาะ

จังหวัดศรีสะเกษ หมายถึง พื้นที่ของจังหวัดศรีสะเกษในปัจจุบันประกอบด้วย 22 อำเภอ แต่ในการศึกษาค้นคว้านี้จะให้ความสำคัญกับพื้นที่ 3 อำเภอ คือ อำเภอภูสิงห์ อำเภอกันทรลักษณ์ และอำเภอเมืองศรีสะเกษ

บทบาท หมายถึง พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวที่มีต่อเมืองศรีสะเกษ

จากการศึกษาหลักฐานต่างๆ ผู้เขียนจะนำเสนอผลการศึกษาโดยแบ่งเป็น 3 ประเด็นใหญ่ๆ ดังนี้

2. เมืองศรีสะเกษก่อนการเสด็จพระราชดำเนินของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

จังหวัดศรีสะเกษ เดิมชื่อเมืองศรีสะเกศ ตั้งอยู่บริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้ของประเทศไทย หรือที่นิยมเรียกกันในปัจจุบันว่า อีสานใต้ เป็นดินแดนส่วนหนึ่งของแอ่งอารยธรรมโคราช นักโบราณคดี สันนิษฐานว่า บริเวณดังกล่าวเคยมีมนุษย์เคลื่อนย้ายเข้ามาพักพิง และตั้งหลักแหล่งตั้งแต่มานานก่อนประวัติศาสตร์ หรือตั้งแต่ยุคหินเป็นต้นมา และได้เริ่มมีการอพยพเคลื่อนย้ายของกลุ่มชนจากพื้นที่ต่างๆ เข้ามายังดินแดนแถบนี้ (ศรีศักร วัลลิโภดม 2559: 114) ต่อมาในช่วงพุทธศตวรรษที่ 5-11 ดินแดนแถบนี้ตกอยู่ใต้อำนาจการปกครองของมหาอาณาจักรพนม หรือที่จีนเรียกว่าอาณาจักรฟูนัน ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่แถบลุ่มน้ำโขงตอนใต้ และอาณาจักรเขมรโบราณ ซึ่งจีนเรียกว่า เจิ้นละ มีราชธานีอยู่ที่เมืองพระนครหลวงหรือนครธม ซึ่งรุ่งเรืองอยู่ในช่วงพุทธศักราช 1093-1862 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัชสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 (มหाराของค์สุดท้ายอาณาจักรเขมรโบราณ) ได้แผ่อำนาจขึ้นไปจนจรดแผ่นดินจีน ด้านตะวันตกจรดฝั่งมหาสมุทรอินเดีย ทิศใต้จรดเขตแดนอาณาจักรศรีวิชัย ที่เมืองไชยา ทิศตะวันออกได้ดินแดนอาณาจักรจามปาไว้ในอำนาจ หลังจากอาณาจักรดังกล่าวได้ล่มสลายและเสื่อมอำนาจลง ดินแดนบริเวณภาคอีสานของประเทศไทยในปัจจุบันได้ตกมาอยู่ใต้อำนาจการปกครองของอาณาจักรล้านช้าง และอาณาจักรศรีสัตนาคนหุต ซึ่งมีนครหลวงพระบางและเวียงจันทน์เป็นศูนย์กลาง จากนั้นจึงได้ถูกผนวกเข้าเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของอาณาจักรสยาม คือ ประเทศไทยตั้งแต่ยุคกรุงศรีอยุธยา ธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์ ดังที่ปรากฏในปัจจุบัน (กระทรวงมหาดไทย 2529: 45-46)

จังหวัดศรีสะเกษในยุคเมืองศรีนครลำดวน ปรากฏในเอกสารว่า เมืองศรีนครลำดวน ตั้งขึ้นราว พ.ศ. 2302 ในรัชสมัยสมเด็จพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์ หรือสมเด็จพระเจ้าเอกทัศ พระมหากษัตริย์องค์สุดท้ายแห่งกรุงศรีอยุธยา ซึ่งครองราชย์ระหว่าง พ.ศ. 2301-2310 โดยโปรดเกล้าฯ ให้ยกบ้านโคกดงลำดวน ขึ้นเป็นเมืองชื่อเมืองนครลำดวน และทรงตั้งให้หลวงแก้วสุวรรณ (ตากะจะ) นายกองชาวภูย หรือชาวส่วย ผู้ควบคุมชาวเขมรป่าดงในแถบบริเวณดังกล่าวให้เป็นเจ้าเมือง มีบรรดาศักดิ์และราชทินนามที่พระยาไกรภักดีศรีลำดวน และมีหลวงปราบ (เชียงขัน) เป็นผู้ช่วยเจ้าเมือง ต่อมาเมืองนครลำดวนมีความชอบจากราชการสงครามเวียงจันทน์จึงเลื่อนบรรดาศักดิ์เป็นพระยา จนกระทั่งในปลาย พ.ศ. 2321 พระยาไกรภักดีศรีนครลำดวน (ตากะจะ) ได้ถึงแก่อนิจกรรม สมเด็จพระเจ้าตากสินได้โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้หลวงปราบ (เชียงขัน) ผู้ช่วยเจ้าเมืองให้ดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองเป็นคนต่อมา มีบรรดาศักดิ์และราชทินนามที่พระยาไกรภักดีศรีนครลำดวน (เชียงขัน) เป็นเจ้าเมืองศรีนครลำดวน หรือเมืองคุซันต์คนที่ 2 จากเอกสารพงศาวดารอีสานและเอกสารต่างๆ ในชั้นหลังระบุว่า ท่านจึงได้เลื่อนที่ตั้งเมืองไปที่ริมหนองแตระซึ่งเป็นที่ตั้งของเมืองโคกขันธ์หรือคุซันต์ ซึ่งปัจจุบันเรียกว่าเมืองขุขันธ์ นับว่าพระยาไกรภักดีศรีนครลำดวนเป็นเจ้าเมืองศรีนครลำดวนคนที่ 2 และเรียกชื่อเมืองศรีนครลำดวนต่อมาว่าเมืองขุขันธ์ตลอดมา และมีบรรดาศักดิ์เจ้าเมืองว่าพระยาขุขันธ์ภักดี และให้ทำราชการขึ้นกับเมืองพิมาย (พงศาวดารหัวเมืองมณฑลอีสาน ของ หม่อมราชวงศ์อมรวงษ์จิตร (ปฐม คนเจร) 2539: 115-116; และ เดิม วิชาญพจนกิจ 2557: 247)

ต่อมาเมืองนครลำดวน ซึ่งย้ายไปตั้งใหม่ที่บริเวณบ้านภูมิและบ้านแตระบริเวณโคกขันธ์ ริมฝั่งห้วยเหนือใน พ.ศ. 2321 และมีพระยาไกรภักดีศรีนครลำดวน หรือพระยาขุขันธ์ภักดี (เชียงขัน) เป็นเจ้า

เมือง มีพื้นที่กว้างคลุมพื้นที่ๆ เป็นจังหวัดศรีสะเกษในปัจจุบันและบริเวณตอนใต้เทือกเขาพนมดงรักด้วย ซึ่งถือเป็นเมืองใหญ่และเป็นเมืองสำคัญเมืองหนึ่งในยุคนั้น และได้ย้ายที่ตั้งศาลากลางเมืองขุขันธ์ไปตั้งที่เมืองศรีสะเกษริมฝั่งห้วยสำราญใน พ.ศ. 2447 และใน พ.ศ. 2459 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 โปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศเปลี่ยนคำว่า “เมือง” เป็น “จังหวัด” และให้เปลี่ยนชื่อตำแหน่งผู้ว่าราชการเมือง เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด เมืองขุขันธ์ จึงเปลี่ยนเป็นจังหวัดขุขันธ์ และพระยาบำรุงบุรีประจันต์ (จันดี กาญจนเสริม (พ.ศ.2450))ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการเมืองขุขันธ์ในขณะนั้น จึงเปลี่ยนเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดขุขันธ์ และเป็นผู้ว่าราชการเมืองคนแรกของเมืองขุขันธ์ในช่วง พ.ศ. 2447-2449 (วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์ และภูมิปัญญาจังหวัดศรีสะเกษ 2544: 100-104) (ชาวขุขันธ์เชื่อว่า ผู้ว่าราชการเมืองขุขันธ์ท่านแรก คือ พระยาขุขันธ์ภักดี (ปัญญา ขุขันธ์) แต่ในป้ายศาลากลางคือ พระยาบำรุงบุรีประจันต์ (จันดี กาญจนเสริม พ.ศ.2450) ซึ่งเรื่องดังกล่าวยังไม่ยุติ แต่ในบทความนี้จะยึดตามเอกสารและป้ายชื่อที่ศาลากลางฯ ไปก่อน)

ความเห็นต่อการตั้งเมืองนครลำดวนมี 2 ความเห็น คือ ชาวอำเภอูขุขันธ์เชื่อว่าเมืองนครลำดวนตั้งที่โคกลำดวน ต่อมาย้ายมาที่โคกขันธ์ริมหนองแตระ เชื่อว่าโคกลำดวนคือบริเวณใกล้กับหนองแตระ จึงเชื่อว่าไม่ใช่บ้านดวนใหญ่ แต่จากพงศาวดารอีสานและเอกสารต่างๆ ในชั้นหลังๆ เชื่อว่า เมืองนครลำดวนหรือบ้านดวนใหญ่ รวมถึงบันทึกของแอมอนิเยต์ด้วย ตอนนี้งมีอนุสาวรีย์ตากะจะทั้งที่สี่แยกอำเภอูขุขันธ์และที่ข้างวัดบ้านดวนใหญ่ และยังไม่ยุติ เจ้าเมืองท่านแรกจึงมีบรรดาศักดิ์คือ พระไกรภักดีศรีนครลำดวน ต่อมาได้เป็นพระยา และเมื่อย้ายเมืองไปริมหนองแตระ เจ้าเมืองขุขันธ์ท่านที่ 2 - 9 จึงมีบรรดาศักดิ์เป็นพระยาขุขันธ์ภักดีศรีนครลำดวน (ประดิษฐ์ ศิลปบุตร สัมภาษณ์: 23 กรกฎาคม 2562)

ผู้เขียนเห็นว่าเมืองศรีสะเกษหรือจังหวัดศรีสะเกษได้เข้าสู่ยุคใหม่หรือยุคปัจจุบัน หลังจากที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. 2475 จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้เสด็จเยี่ยมพสกนิกรที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งจังหวัดศรีสะเกษด้วย ในวันเสาร์ที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2498 และเสด็จเป็นการส่วนพระองค์ในการถวายผ้าพระกฐินต้นพระราชทานแด่พระครูประสาธน์ขันธคุณ (หลวงปู่มุมน) เจ้าอาวาสวัดปราสาทเยอเหนือ ณ วัดปราสาทเยอเหนือ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงบทบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 และพระบรมวงศานุวงศ์ ที่ทรงเป็นหลักชัยของแผ่นดินที่มีพระมหากรุณาธิคุณยิ่งใหญ่ไพศาล ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอันเป็นคุณประโยชน์ต่อประเทศไทยและปวงชนชาวไทยตลอดมา นับตั้งแต่พระองค์เสด็จขึ้นครองสิริราชสมบัติ พระองค์ทรงตั้งพระราชหฤทัยอย่างแน่วแน่ในการที่จะทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติ และเพื่อความสุขของพสกนิกรชาวไทย (มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ 2551: 45) ซึ่งพระราชปณิธานดังกล่าวได้ถูกสืบสานต่อมาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ดังจะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

3. มูลเหตุและปัจจัยที่ทำให้พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จเยือนจังหวัดศรีสะเกษและมีบทบาททางอ้อมต่อเมืองศรีสะเกษ

ตลอดระยะเวลา 35 ปี ตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จฯ จังหวัดศรีสะเกษครั้งแรกในพ.ศ. 2527 จนถึงปัจจุบัน และได้มีพระราชกรณียกิจที่ทรงปฏิบัติ ตลอดจนสิ่งต่างๆ ที่ทรงสร้างขึ้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ทำให้สภาพเมืองศรีสะเกษเกิดเปลี่ยนแปลง ดังนั้นประเด็นที่น่าสนใจที่จะศึกษาในหัวข้อนี้ คือด้วยเหตุผลประการใดพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงเสด็จฯ เยือนจังหวัดศรีสะเกษ และมีบทบาททางอ้อมต่อเมืองศรีสะเกษ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

พระบรมฉายาลักษณ์ประวัติศาสตร์พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10

3.1 เพื่อกิจการของลูกเสือชาวบ้าน

พระราชประสงค์สำคัญประการหนึ่งในการเสด็จเยือนเมืองศรีสะเกษของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร คือ เสด็จพระราชดำเนินประกอบพระราชกรณียกิจพระราชทานธงให้กับลูกเสือชาวบ้านจังหวัดศรีสะเกษ วันที่ 20 เมษายน 2527 และพระราชทานธงลูกเสือชาวบ้าน รุ่นที่ 52 เมื่อวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2537 ณ สนามศาลากลางจังหวัดศรีสะเกษ อันเป็นการสืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช พระบรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงฟื้นฟูกิจการลูกเสือเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ทรงดำรงตำแหน่งองค์อุปถัมภ์คณะลูกเสือแห่งชาติ โดยพระองค์ทรงรับกิจการลูกเสือชาวบ้านไว้ในพระบรมราชานุเคราะห์ พระราชทานผ้าพันคอลูกเสือชาวบ้าน และพระราชทานธงประจำรุ่นให้แก่ลูกเสือชาวบ้านทุกรุ่นทั่วประเทศ เนื่องจากลูกเสือชาวบ้านมีการจัดอบรมทั่วประเทศตามนโยบายรัฐบาลเพื่อเป็นการปลูกฝังความรักสามัคคีแก่ประชาชน ซึ่งกิจการลูกเสือชาวบ้านเป็นที่สนใจของประชาชนมาก เพราะได้เสริมสร้างความสามัคคีกลมเกลียวให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชนทุกระดับฐานะ และอาชีพ อีกทั้งจังหวัดศรีสะเกษมีสภาพภูมิประเทศที่เอื้ออำนวยต่อการฝึกลูกเสือชาวบ้านมาก คือ ไม่ไกลจากเส้นทางคมนาคมสายหลัก มีทุ่ง มีป่าเหมาะสม เป็นพื้นที่ซ้อม (กราดร ศรปัญญา; และคณะ 2558: 5)

3.2 เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มาเพื่อปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ

พระราชกรณียกิจสำคัญ ได้แก่ การพระราชทานพระพุทธรูปใน พ.ศ. 2533 การเสด็จฯ แทนพระองค์มาเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดศาลหลักเมืองใน พ.ศ. 2531 รวมถึงการเสด็จฯ แทนพระองค์เพื่อพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษเป็นประจำทุกปี

3.3 เสด็จพระราชดำเนินมาเพื่อปฏิบัติพระราชกรณียกิจส่วนพระองค์

พระราชกรณียกิจสำคัญ ได้แก่ การเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมพสกนิกรชาวบ้านตะแบง อำเภอกุสิงห์ เมื่อ พ.ศ.2537 เสด็จฯ ทอดพระเนตรผลการดำเนินงานโครงการศูนย์พัฒนาการเกษตรกุสิงห์ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ใน พ.ศ. 2543 เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมพสกนิกรชาวบ้านรุ่งอรุณ อำเภอกันทรลักษ์ ใน พ.ศ. 2545 และเสด็จฯ ไปทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ และเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดกันทรลักษ์ ณ อาคารที่ทำการศาลจังหวัดกันทรลักษ์ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ

3.4 ทรงมีความผูกพันส่วนพระองค์ด้านความเชื่อต่อเมืองศรีสะเกษ

พระราชกรณียกิจสำคัญ ได้แก่ การเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีมหาพุทธาภิเษกวัตถุมงคล กวนอิมเนื้อผงรุ่นกวนอิมมหาโพธิสัตว์สุชาวดีศรีอริยะไตรภูมิ ไตรโลกาโลกนาถ ณ บริเวณมณฑลพิธีวัดบ้านหนองตะเคียน ตำบลจาน อำเภอเมืองฯ จังหวัดศรีสะเกษ ในวันอังคารที่ 24 พฤศจิกายน 2552 เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 82 พรรษา 5 ธันวาคม 2552 เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระศรัทธาต่อองค์พระโพธิสัตว์กวนอิม เพราะเคยทรงทอดพระเนตรปาฏิหาริย์ขององค์พระโพธิสัตว์กวนอิมด้วยเช่นกัน ดังมีรายละเอียดปรากฏอยู่ในเอกสารประวัติศาสตร์ของจังหวัดนครสวรรค์ ขณะที่พระองค์เสด็จเปิดอุทยานสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ใน พ.ศ. 2550 ความว่า “...ได้ทรงทอดพระเนตรเห็นองค์พระโพธิสัตว์มีรัศมีสว่างพร่าไปทั้งองค์ ดูประหนึ่งว่าองค์พระโพธิสัตว์นั้นหาด้วยฟอสฟอรัสพร่าเรืองๆ ทั้งองค์ และยังขำมีเป็นลารัศมีพวยพุ่งขึ้นไปอีกประมาณ 3 - 4 วา ปรากฏอยู่แต่ตาอยู่นาน 17 นาที แล้วรัศมีตอนใต้แต่พระบาทจนพระเศียรก็ดับลงไปทันที เหลือสว่างอยู่บริเวณพระหัตถ์ลงมาถึงอกไม่ถึงถึงนาทีก็ดับหายไปหมด มืดแม้จะมองแต่รูปองค์พระก็ไม่เห็นถนัด...” (นครสวรรค์ เมืองปากน้ำโพ 2550 : 19-20) เช่นเดียวกับการที่พระองค์เสด็จปฏิบัติพระราชกรณียกิจที่จังหวัดชลบุรี และไปสักการะพระโพธิสัตว์กวนอิมบนเขาพระตำหนัก และมีเรื่องเล่าที่ปรากฏในเอกสารประวัติศาสตร์ท้องถิ่นชลบุรีว่า “...อนึ่งรูปปั้นเจ้าแม่กวนอิมแกะจากแก้วใสองค์ 1 ถูกสร้างไว้แต่ก่อนยังอยู่ในศาลเจ้าที่วัดเขาพระตำหนัก วันหนึ่งพระสงฆ์นิคายมหายานเข้าไปสวดมนต์ ในศาลเจ้านั้น สวดมนต์ไปครึ่งหนึ่งจึงเห็นเป็นควนกลุ่มขึ้นที่เจ้าแม่กวนอิม และมีกลิ่นหอมเหมือนควนรูปเทียน ขึ้นที่ห้องเจ้าแม่กวนอิมอยู่นั้น ควนนั้นก็กลุ่มขึ้นมากจนเจ้าแม่กวนอิมนั้นแลดูพระองค์แดง เหมือนสีนาก พระสงฆ์ทั้งปวงตกใจลุกไปดู สำคัญว่าไฟไหม้ขึ้นในที่นั้นดูก็หาเห็นอะไรไม่ จึงกลับมานั่งสวดมนต์ต่อไปจนจบควนนั้นก็จางหายไป ครั้นเวลารุ่งขึ้นเป็นเวลาเสด็จฯ เขาพระตำหนัก จึงนำความขึ้นกราบทูลให้ทราบจึงเสด็จลงมาทอดพระเนตรเจ้าแม่กวนอิม จึงทรงเห็นพระบรมสารีริกธาตุที่บรรจุไว้ในองค์นั้น...” (การตี มหาจันทร์, 2551: 45)

ครั้งได้รับฟังเหตุการณ์ต่างๆ ดังนั้นแล้วก็รับสั่งให้ประชุมพระสงฆ์เถรานุเถระ พระสงฆ์ในที่ประชุม นั้น ลงความเห็นพร้อมกันว่า

“...พระบรมธาตุใหม่นั้นเสด็จมาเอง ด้วยพระบรมธาตุที่เสด็จมาใหม่นั้นมีสัญญาณแปลกกันกับ

พระบรมธาตุที่มีอยู่ด้วยกันเป็นอันมาก พระบรมธาตุที่เสด็จมาใหม่นั้นเล็กเท่าเมล็ดพันธุ์ผักกาด มีสีขาวคล้ายดอกพิกุลสดกับมีสีขาวๆ ดังสังข์ พระบรมธาตุนั้นได้ทรงบรรจุไว้ในพระพุทธรูปสัมพุทธพรณิองค์หนึ่งกับบรรจุไว้ในพระเจดีย์สุพรรณผลึกที่ทรงปฏิญาณไว้ที่พระปฐมเจดีย์นั้นองค์หนึ่ง และที่นี้อีกองค์หนึ่ง” (แหล่งเดิม, 2551) ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ รองศาสตราจารย์ภารดี มหาขันธ์ ผู้เชี่ยวชาญประวัติศาสตร์ท้องถิ่นชลบุรีที่ว่า “พุทธศาสนาสองนิกาย เถรวาท มหายาน ต่างมุ่งบูชาพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้าองค์เดียวกัน” (ภารดี มหาขันธ์ สัมภาษณ์: 21 มิถุนายน 2562) ประเด็นที่ควรศึกษาในเรื่องปาฏิหาริย์พระบรมธาตุที่เกิดขึ้นเป็นเหตุผลให้ทรงเกิดความเลื่อมใสศรัทธาต่อองค์พระโพธิสัตว์กวนอิมเป็นอย่างมาก เรื่องพระโพธิสัตว์กวนอิม กระทำปาฏิหาริย์เป็นที่ทราบและสร้างความอัศจรรย์ใจกับผู้คนอย่างกว้างขวาง เพราะมีผู้พบเห็นอยู่บ่อยครั้ง นับตั้งแต่พระมหากษัตริย์ลงมาจนถึงประชาชน กล่าวกันว่า ครั้งหนึ่งเคยเสด็จที่เขาวราช ก็เคยมีปรากฏการณ์เช่นนี้ และถ้ามีการสมโภชเวียนเทียนเมื่อใดก็เห็นทุกราว ปาฏิหาริย์ที่ได้พบเห็นมีลักษณะต่างๆ เช่น เกิดรัศมี เป็นแสงสว่างรุ่งเรืองขึ้นไปจนตลอดพระเศียร บางทีได้ยินเสียงไซโย โห่ร้อง หรือได้กลิ่นควันธูปตลบอบอวล ครั้นขึ้นไปตรวจดูก็ไม่พบเห็นผู้ใด ซึ่งปาฏิหาริย์ขององค์พระโพธิสัตว์กวนอิมที่กล่าวถึงนี้บ้างก็เชื่อว่า เป็นพระอำนาจแห่งองค์พระโพธิสัตว์กวนอิม หรืออำนาจเทพดาที่ประดิษฐานในรูปเคารพ แต่บางคราวก็มีรัศมีสว่างเกิดขึ้นเองเพราะธาตุไฟที่อยู่ในอิฐในปูน ด้วยมีในตำราฝรั่งเรียกว่า “ฟอสฟอเรส” (ฟอสฟอรัส) ซึ่งเป็นรัศมีที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ ไม่ใช่เพราะปาฏิหาริย์เจ้าแม่กวนอิมแต่อย่างใด (อชิรัชญ์ ไชยพจน์พานิช 2562: 51-52)

อย่างไรก็ดี ปาฏิหาริย์เกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิมในหลายครั้งทำให้พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเลื่อมใสศรัทธาในองค์พระโพธิสัตว์กวนอิมเป็นอย่างยิ่ง ด้วยทรงมีพระราชหฤทัยว่าเป็นนิมิตหมายแห่งพระบุญญาภพของพระองค์ ต่อมาภายหลังจึงทรงโปรดฯ ให้หล่อรูปพระโพธิสัตว์กวนอิมขึ้นในพื้นที่หลายจังหวัด รวมทั้งจังหวัดศรีสะเกษด้วย

ภายหลังในวันที่ 27 ตุลาคม 2550 ขณะดำรงพระราชอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา ขณะดำรงพระยศที่ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริวัณณวรีนารีรัตน์ เสด็จฯ แทนพระองค์มาเป็นองค์ประธานในพิธีมหาพุทธาภิเษกวัตถุมงคล เหรียญ และผ้ายันต์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช “รุ่นไพร่พินาศอริราชศัตรูพ่าย” หนังสือบทสวดพระพุทธมนต์ และโปสเตอร์พระรูปสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ณ มณฑลพิธีวัดหนองตะเคียน ตำบลจาน อำเภอเมืองฯ จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อพระราชทานให้แก่ข้าราชการตำรวจ ทหาร พลเรือนและครูที่ปฏิบัติงานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังความปลาบปลื้มปิติยินดีให้แก่ชาวจังหวัดศรีสะเกษเป็นล้นพ้น ดังกล่าวแสดงถึงความผูกพันต่อเมืองศรีสะเกษที่มีมาอย่างต่อเนื่อง ณ พื้นที่วัดหนองตะเคียนแห่งนี้ (ภราดร ศรีปัญญา; และคณะ 2558ก : 40)

ด้วยปัจจัยทั้งหมดที่ได้กล่าวมาสรุปได้ว่าการที่เมืองศรีสะเกษที่สภาพภูมิประเทศที่เอื้ออำนวยต่อการฝึกอบรมกิจการลูกเสือชาวบ้าน การที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มาเพื่อปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่เมืองศรีสะเกษ การที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินมาเพื่อปฏิบัติพระราชกรณียกิจส่วนพระองค์ และการที่พระองค์ทรงมีความผูกพันส่วนพระองค์ด้านความเชื่อต่อเมืองศรีสะเกษ จึงทำให้พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงมีบทบาทต่อจังหวัดศรีสะเกษในด้านต่างๆ ดังจะกล่าวในหัวข้อต่อไป

4. บทบาทและผลของการพัฒนาเมืองศรีสะเกษของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

จากการศึกษาถึงมูลเหตุที่ทำให้พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินเยือน จังหวัดศรีสะเกษ หรือมีบทบาททางอ้อมต่อเมืองศรีสะเกษ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ในตัว จังหวัดศรีสะเกษหลายประการ (สรุปจาก มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ 2550 : 113 – 123) ซึ่งจะได้ กล่าวถึงรายละเอียดในหัวข้อนี้ต่อไป

4.1 เสด็จพระราชทานธงลูกเสือชาวบ้าน ณ โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีพระมหากรุณาธิคุณต่อชาวจังหวัดศรีสะเกษ โดยพระองค์เสด็จพระราชดำเนินประกอบพระราชกรณียกิจทั้งด้านการสร้างความมั่นคงของชาติ ด้านการทุนบำรุงศาสนา และวัฒนธรรม พระองค์เสด็จพระราชดำเนินประกอบพระราชกรณียกิจนานัปการ นำมาซึ่งขวัญกำลังใจ และความปลาบปลื้มใจให้กับชาวจังหวัดศรีสะเกษ โดยเฉพาะกิจกรรมลูกเสือชาวบ้าน ถือว่าเป็นกิจกรรมของชาวบ้านที่แสดงออกถึงการรักชาติบ้านเมือง เป็นกิจกรรมที่แสดงความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดศรีสะเกษ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศที่ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ด้วยการได้รับพระราชทานธงลูกเสือชาวบ้านจากพระองค์ โดยพระองค์เสด็จพระราชดำเนินพระราชทานธงลูกเสือชาวบ้านเมื่อวันที่ 20 เมษายน พุทธศักราช 2527 ณ โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย อำเภอเมืองฯ จังหวัดศรีสะเกษ

ภาพที่ 2 พระราชกรณียกิจพระราชทานธงลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดศรีสะเกษ

เมื่อวันที่ 20 เมษายน พุทธศักราช 2527

ที่มา:มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 2550: 114

4.2 เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ เพื่อเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดศาลหลักเมืองศรีสะเกษ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระสุหร่ายเสาหลักเมืองศรีสะเกษ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนิน

แทนพระองค์ เพื่อเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดศาลหลักเมืองศรีสะเกษ เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม พุทธศักราช 2530

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายพิศาล มูลศาสตรสาทร ปลัดกระทรวงมหาดไทย นำนายจำลอง ราษฎร์ประเสริฐ ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษในขณะนั้น และคณะเข้าเฝ้าฯ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต เพื่อรับพระราชทานเสาหลักเมืองใหม่ ในโอกาสที่มีการสร้างอาคารประดิษฐานเสาหลักเมือง ศาลหลักเมืองหลังเก่า นายพิศาล มูลศาสตรสาทร ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน พุทธศักราช 2529

4.3 เสด็จพระราชทานพระพุทธรูปพระพุทธรูปพิตร

“พระพุทธรูปพิตร” เป็นพระพุทธรูปสำคัญที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดสร้างขึ้น พระพุทธรูปพิตรเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยมีขนาดหน้าตัก 9.8 นิ้ว ทั้งนี้ด้วยมีพระราชประสงค์ที่จะพระราชทานพระพุทธรูปพิตรไปประดิษฐานในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อเป็นที่ตั้งแห่งคุณพระรัตนตรัยอันเป็นที่เคารพสูงสุด ทั้งเป็นนิมิตหมายของความเป็นหนึ่งเดียวกันของประเทศไทย และของคนไทยทั้งชาติ แทนการพระราชทานพระแสงราชศัสตรา ดังที่เคยมีมาตั้งแต่รัชกาลก่อนๆ หลังจากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานพระพุทธรูปพิตรให้กรุงเทพมหานคร และจังหวัดอื่นๆ ในปริมาณพอสมควร ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ไปยังจังหวัดต่างๆ เพื่อพระราชทานพระพุทธรูปพิตรให้ครบทุกจังหวัดทั่วประเทศ

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินพระราชทานพระพุทธรูปพิตร ให้จังหวัดศรีสะเกษ เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พุทธศักราช 2533 โดยนายธวัช โพธิ์สุนทร ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ (ขณะนั้น) เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับพระราชทาน ปัจจุบันพระพุทธรูปพิตรประดิษฐานอยู่บนหิ้งมณฑปภายใน ศาลากลางจังหวัดศรีสะเกษ

ภาพที่ 3 เสด็จพระราชดำเนินพระราชทานพระพุทธรูปพิตรให้จังหวัดศรีสะเกษ

เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พุทธศักราช 2533
ที่มา: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ 2550: 117

4.4 เสด็จพระราชทานธงลูกเสือรุ่นที่ 52

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงฟื้นฟูกิจการลูกเสือเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ทรงดำรงตำแหน่งองค์อุปถัมภ์คณะลูกเสือแห่งชาติ พระองค์ทรงรับกิจการลูกเสือชาวบ้านไว้ในพระบรมราชานุเคราะห์ พระราชทานผ้าพันคอลูกเสือชาวบ้าน และพระราชทานธงประจำรุ่น ให้แก่ลูกเสือชาวบ้านทุกรุ่นทั่วประเทศ

กิจกรรมลูกเสือชาวบ้าน รุ่นที่ 52 ของชาวจังหวัดศรีสะเกษได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินพระราชทานธงลูกเสือชาวบ้านรุ่นที่ 52 เมื่อวันที่ 14 มีนาคม พุทธศักราช 2537 ณ สนามศาลากลางจังหวัดศรีสะเกษ โดยมีประชาชนและกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดศรีสะเกษมารอเฝ้าฯ รับเสด็จเพื่อถวายความจงรักภักดี

ภาพที่ 4 พระราชทานธงลูกเสือชาวบ้านรุ่นที่ 52
เมื่อวันที่ 14 มีนาคม พุทธศักราช 2547

ที่มา: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 2550: 119

4.5 เสด็จพระราชดำเนินประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ และเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดกันทรลักษณ์

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ และเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดกันทรลักษณ์ ณ อาคารที่ทำการศาลจังหวัดกันทรลักษณ์ ตำบลกระแซง อำเภอกันทรลักษณ์ จังหวัดศรีสะเกษ เมื่อวันที่ 3 มีนาคม พุทธศักราช 2552

4.6 เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีมหาพุทธาภิเษกวัดมุนจล

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีมหาพุทธาภิเษกวัดมุนจล กวนอิมเนืองผง รุ่นกวนอิมมหาโพธิสัตว์ สุขาวดีศรีอริยะไตรภูมิไตรโลกาโลกนาถ ณ บริเวณมณฑลพิธีวัดบ้านหนองตะเคียน ตำบลจาน อำเภอมือเืองฯ จังหวัดศรีสะเกษ ในวันอังคารที่ 24 พฤศจิกายน พุทธศักราช

2552 เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 82 พรรษา 5 ธันวาคม พุทธศักราช 2552

4.7 พระมหากรุณาธิคุณในการเยี่ยมพสกนิกรชาวจังหวัดศรีสะเกษ ณ อำเภอภูสิงห์ และอำเภอกันทรลักษ์

วันที่ 15 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2537 พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมพสกนิกรชาวบ้านตะแบง หมู่ 9 ตำบลห้วยด็กู อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ในโครงการส่งเสริมศิลปาชีพอันเนื่องมาจากพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

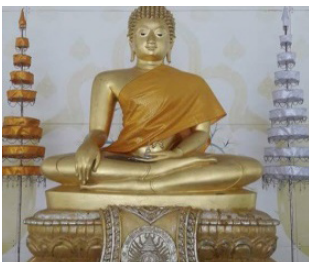
วันที่ 27 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2543 พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารเสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่ง ทอดพระเนตรผลการดำเนินงานโครงการศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์ อันเนื่องมาจากพระราชดำริอำเภอกันทรลักษ์

วันที่ 29 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2545 พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมพสกนิกรชาวบ้านรุ่งอรุณ ตำบลโนนสำราญ อำเภอกันทรลักษ์ ในโครงการส่งเสริมศิลปาชีพอันเนื่องมาจากพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

วันที่ 3 มีนาคม พุทธศักราช 2552 พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารไปทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ และเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดกันทรลักษ์ ณ อาคารที่ทำการศาลจังหวัดกันทรลักษ์ ตำบลกระแซง อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ

4.8 พระมหากรุณาธิคุณที่มีต่อพสกนิกรชาวมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

เนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ในวันที่ 9 มิถุนายน 2549 สภามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ได้มีมติให้จัดสร้างพระพุทธรูปประจำมหาวิทยาลัยขึ้น พร้อมศาลาประดิษฐาน เพื่อสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่มีต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ รวมถึงพสกนิกรชาวศรีสะเกษ โดยได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระราชทานนามพระพุทธรูปประจำมหาวิทยาลัยว่า “พระพุทธรูปภัฏมุนีศรีสะเกษ” เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2549

ภาพที่ 5-7 ศาลาประดิษฐานพระพุทธรูปภัฏมุนีศรีสะเกษ

ที่มา : ธัญพงศ์ สารรัตน์ 20 กรกฎาคม 2562

นอกจากนี้พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ยังได้พระราชทานอักษรย่อนามาภิไธยประจำพระองค์เนื่องในโอกาสเจริญพระชนมายุครบ 50 พรรษา เพื่อประดิษฐานเหนืออาคารเรียนวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง (อาคาร 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (อาคารวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง เป็นอาคารถาวรหลังแรกของมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ) รวมถึงการพระราชทานชื่ออาคารหอประชุมที่ปึงกรรตมีโชติ อาคารศูนย์กีฬาในร่มสิริวัฒนวิจิรกีฬาเวศน์ และอาคารเรียนรวมพัชรกิติยาภา เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่นักศึกษาคณาจารย์ และบุคลากรในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ภาพที่ 8 - 11 อาคารนามพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ที่มา: สุรียา ธัมมา, บัญชาพล ไยแสง, 20 กรกฎาคม 2562

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ยังทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษอีกประการหนึ่งตั้งแต่คราวเสด็จฯ แทนพระองค์เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร คือเสด็จพระราชดำเนินเพื่อพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษเป็นประจำทุกปี

ภาพที่ 12 เสด็จพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ที่มา: ประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 2559

4.9 พระมหากรุณาธิคุณด้านการศึกษาในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ – โครงการทุนการศึกษาภายใต้มูลนิธิทุนการศึกษาพระราชทานสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (ม.ท.ศ.) จังหวัดศรีสะเกษ

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโครงการทุนการศึกษาภายใต้มูลนิธิทุนการศึกษาพระราชทานสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (ม.ท.ศ.) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนเด็กยากจนที่เรียนดีประพฤติดีมีคุณธรรม ด้วยการพระราชทานทุนการศึกษาให้กับผู้ที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ/สายอาชีพ ได้ศึกษาต่อเนื่องจนจบระดับปริญญาตรี และเพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ถูกต้องตั้งมต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และประเทศชาติ บ่มเพาะความมีวินัย รวมทั้งพัฒนาศักยภาพความสามารถในการเรียนรู้ ให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เติบโตเป็นคนดี และสามารถนำความรู้กลับมาพัฒนาท้องถิ่นได้ ซึ่งขณะนี้ในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษมีนักเรียนทุนพระราชทานทั้งหมด 9 รุ่น ตั้งแต่ พ.ศ.2552 ถึง พ.ศ.2560 รวมทั้งสิ้น 18 ทุนพระราชทาน

นอกจากนี้ยังมีพระมหากรุณาธิคุณเรื่องโครงการส่งเสริมการออกกำลังกายผ่านการขี่จักรยานเพื่อสนองแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในกิจกรรม BIKE FOR DAD และ BIKE FOR MOM เพื่อสนองแนวพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ

ภาพที่ 13 พระราชทานทุนการศึกษา

ที่มา: ประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 2560

ภาพที่ 14 กิจกรรมปั่นเพื่อแม่ในจังหวัดศรีสะเกษ

ที่มา: ประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 2558

5. ผลจากการพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่มีต่อเมืองศรีสะเกษ

5.1 ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จเยี่ยมราษฎรในโครงการส่งเสริมศิลปาชีพ อันเนื่องมาจากพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งจังหวัดศรีสะเกษได้จัดสร้างศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งตั้งอยู่ที่อำเภอภูสิงห์เพื่อให้เป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจแบบพอเพียงของเกษตรกร ซึ่งใช้งบประมาณเพื่อการนี้ประมาณ 15 ล้านบาท ซึ่งแนวทางที่ได้ทรงพระราชทานไว้ในกรณีที่มีที่ดิน 15 ไร่ ให้แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ 1) จัดเป็นที่อยู่อาศัยร้อยละ 10 2) จัดเป็นที่นาร้อยละ 30 3) จัดเป็นสวนพืชผัก (ไม้ผลร้อยละ 30 และจัดเป็นสระ/เลี้ยงปลาร้อยละ 30) โดยยึดหลักพอกินพออยู่ หากมีเหลือก็พอที่จะแบ่งขาย และดำรงชีวิตอยู่แบบพอเพียง และแนวทางนี้สามารถปรับใช้ได้ในทุกกลุ่มอาชีพของสังคมด้วย รวมถึงก่อให้เกิดกิจการสาธารณูปโภคเพิ่มขึ้นทั้งสะพาน คูคลอง ทำนบ บ่อน้ำ ทางรถไฟ และมีการสานต่อโครงการพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งสืบสานจากโครงการของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ต่อยอดเกี่ยวกับโครงการพัฒนาพื้นที่อำเภอศีลาจาด ที่บ้านหนองบัวดง หมู่ที่ 1-6 มีการพัฒนากองทุนชุมชนในหมู่บ้าน มีโครงการพัฒนาอาชีพ เช่น ทำขนม พืชมรดกอีสาน และกลุ่มศิลปาชีพ (ทำดอกไม้ประดิษฐ์จากดินญี่ปุ่น) เป็นต้น (ประดิษฐ์ ศิลปบุตร 2550: 49-50)

5.2 ความเจริญทางด้านสังคม

ส่งผลให้ท้องถิ่นมีความสงบมากขึ้น เพราะได้มีการพระราชทานธงลูกเสือชาวบ้าน และส่งเสริมกิจการลูกเสือชาวบ้าน เนื่องจากลูกเสือชาวบ้านเป็นกลุ่มของชาวบ้านที่มาทำประโยชน์ให้แก่สังคมผ่านกิจกรรมอบรมลูกเสือ โดยที่มียุทธศาสตร์หรือการเข้าค่ายต่างๆ คล้ายกับลูกเสือที่มีการเรียนการสอนตามโรงเรียน ช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนได้มีความผูกพัน เสริมสร้างความเจริญ ความสามัคคีในหมู่คณะได้เป็นอย่างดี (กิจการลูกเสือชาวบ้าน 2520: 72)

นอกจากนี้ยังได้ไปทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ และเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดกันทรลักษณ์ ณ อาคารทำการศาลจังหวัดกันทรลักษณ์ ตำบลกระแซง อำเภอกันทรลักษณ์ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งศาลถือว่าเป็นองค์กรสาธารณะ ที่มีหน้าที่ในการวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับพลเมือง แรงงาน กิจการ และอาชญากรรมภายใต้กฎหมายในกฎหมายทั่วไปและกฎหมายพลเมือง เพื่อสร้างความสงบสุขแก่คนในท้องถิ่น

5.3 ด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและการศึกษา

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯ แทนพระองค์ มาเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดศาลหลักเมืองศรีสะเกษ เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2531 ซึ่งหลักเมืองศรีสะเกษได้รับพระราชทานไม้ ทำด้วยไม้ชัยพฤกษ์ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 30 เซนติเมตร สูง 229 เซนติเมตร ยอดปลายทำเป็นรูปหัวใจมีฉัตร สำหรับตัวอาคารศาลหลักเมืองศรีสะเกษ กรุด้วยหินอ่อนทั้งหลัง หลังคาเป็นรูปทรงไทยจัตุรมุข ซึ่งการที่มีศาลหลักเมืองประดิษฐานบริเวณนี้จะหมายถึง จุดเริ่มต้นของเมืองมาจากบริเวณนี้ รวมทั้งยังเป็นการบ่งบอกว่าศรีสะเกษมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานด้วย (นิธิ เอียวศรีวงศ์ 2537: 47)

เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2533 พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรง

พระราชพิธีสมเด็จเจ้าพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯ แทนพระองค์มาพระราชทาน พระพุทธรูปพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2533 โดยมีนายธวัช โพธิ์สุนทร ผู้ว่าราชการจังหวัด ศรีสะเกษ(ขณะนั้น) เป็นผู้รับพระราชทานสนองพระราชปณิธาน ปัจจุบันพระพุทธรูปพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ประดิษฐาน ณ ห้องผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งพระพุทธรูปพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ประดิษฐานในมณฑลพิธีใน กรณีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ เสด็จมาทรงงานในเขตพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งแสดงถึงความเป็นเมืองพุทธศาสนาที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับส่วนกลางซึ่งสอดคล้องกับงานค้นคว้า ของชนิดา ชิตบัณฑิตย์ และปิยนาล บุนนาค ที่ว่า พระพุทธรูปพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช คือสิ่งแทนศิลปวัฒนธรรมของชาติ และสิ่งแทนพระบรมเดชานุภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจากส่วนกลางสู่ส่วนท้องถิ่น (ชนิดา ชิต บัณฑิตย์ 2547: 59.; และปิยนาล บุนนาค; และคณะ 2548: 45)

นอกจากนี้ยังได้พระราชทานนามพระพุทธรูปพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชว่า พระพุทธมิ่งมงคลเอกนาคคีรีศรีสะเกษ ซึ่งเป็นพระพุทธรูปประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ พระราชทานนามอาคารสำคัญภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ รวมถึงการเสด็จพระราชทานแทนพระองค์ และเสด็จพระราชดำเนินเป็นการส่วนพระองค์ เพื่อพระราชทาน ปริญญาบัตรแก่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษเป็นประจำทุกปี ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ การพระราชทานทุนการศึกษา และการส่งเสริม กิจกรรมและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จากบทบาทข้างต้นล้วนเอื้อประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษา ในท้องถิ่นอย่างมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษเป็นอย่างมากทั้งทางตรงและทางอ้อม

การที่พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรและปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ทำให้เป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถส่งผลให้มีการพัฒนาเมืองในด้าน ต่างๆ อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ เพราะได้รับการเอาพระราชหฤทัยใส่จากพระองค์เอง และการเอาใจ ใส่จากผู้มีหน้าที่ปกครองบริหารราชการในท้องถิ่นเป็นอย่างดี รวมทั้งทำให้ราษฎรมีขวัญและกำลังใจ หรือ ความกระตือรือร้นในการพัฒนาท้องถิ่นของตนด้วยและภายหลังมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษในฐานะคน ของพระราชฯ จึงได้น้อมนำพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 มา พัฒนาท้องถิ่นด้วยยุทธศาสตร์ทั้ง 4 ประการ ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการ ศึกษา มาหลอมรวมกันเป็น “พลังราชภัฏสู่การพัฒนาท้องถิ่น” เพื่อสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้แก่ท้องถิ่นตามศาสตร์พระราชฯที่เน้นหลัก “พอเพียงก็เพียงพอ” (เรื่องชัย ทรัพย์นรินทร์ 2552: 11)

6. บทสรุปและส่งท้าย

จากการศึกษาบทบาทของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ต่อจังหวัดศรีสะเกษ (พ.ศ. 2527- 2562) พบว่า พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีบทบาทต่อจังหวัดศรีสะเกษด้วย ปัจจัยสำคัญ 4 ประการคือ *ประการแรก* จังหวัดศรีสะเกษมีสภาพภูมิประเทศที่เอื้ออำนวยต่อการฝึกอบรม กิจกรรมลูกเสือชาวบ้าน *ประการที่สอง* พระองค์เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มาเพื่อปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่เมืองศรีสะเกษ *ประการที่สาม* พระองค์เสด็จพระราชดำเนินมาเพื่อปฏิบัติพระราชกรณียกิจส่วนพระองค์ และ*ประการสุดท้าย* ทรงมีความผูกพันส่วนพระองค์ด้านความเชื่อต่อเมืองศรีสะเกษโดยเฉพาะการที่พระองค์ได้ทอด

พระเนตรเห็นปาฏิหาริย์ขององค์พระโพธิสัตว์กวนอิมในบางจังหวัด ทำให้พระองค์ทรงเกิดความเลื่อมใสศรัทธาต่อองค์พระโพธิสัตว์กวนอิมเป็นอย่างยิ่ง ทรงมีพระราชหฤทัยว่าปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นนิมิตหมายแห่งพระบุญญาภานูภาพของพระองค์

จากปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ย่อมเป็นแรงผลักดันให้พระองค์ทรงมีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาเมืองศรีสะเกษหลายด้าน เช่น การที่พระองค์พระราชทานธงลูกเสือชาวบ้าน และทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ และเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดกันทรลักษณ์ ส่งผลต่อการเสริมสร้างความสามัคคีกลมเกลียวให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชนทุกระดับ ฐานะและอาชีพ และเพื่อเป็นการฝึกให้ประชาชนเป็นคนดี มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทรงเปิดศาลหลักเมือง พระราชทานพระพุทธรูปนารายณ์ พระราชทานนามพระพุทธรูปกษัตริย์ศรีสะเกษ พระราชทานอักษรพระนามาภิไธยย่อเพื่อประดิษฐานตามอาคารสำคัญ เสด็จพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาแก่นักวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เสด็จเป็นองค์ประธานในพิธีมหาพุทธาภิเษกวัดดงมดจนกระทั่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้แทนพระองค์เสด็จฯ มา พระราชทานทุนการศึกษา เสด็จเยี่ยมราษฎรและโครงการพัฒนาท้องถิ่นอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่างๆ รวมถึงพระบรมราโชบายด้านการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการอบรมเรื่อง “สถาบันกษัตริย์กับประเทศไทย” ในหลักสูตรจิตอาสา 904 ส่งผลต่อความเจริญของเมืองศรีสะเกษทั้งทางด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม และศิลปวัฒนธรรม

ภาพที่ 15 หมวกพระราชทานตามโครงการจิตอาสา 904

ที่มา : ประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ 2563

ผู้เขียนขอทิ้งท้ายด้วยข้อสังเกตว่าผลการศึกษาวิเคราะห์ในบทความนี้แสดงว่า จากการที่เมืองศรีสะเกษได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ส่งผลให้เมืองศรีสะเกษเกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่น มีผู้คนเข้ามาพัก หรือประกอบกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เศรษฐกิจขยายตัว ท้องถิ่นได้รับการพัฒนา ทั้งนี้เนื่องจากสังคมท้องถิ่นศรีสะเกษในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่กำลังเปลี่ยนผ่านสู่ภาวะสังคมสมัยใหม่ตามแบบสังคมไทยยุคปัจจุบัน (ภิญญพันธุ์ พจนานวนธ์ 2560: 9)

จึงกล่าวได้ว่าบทบาทของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทำให้เมืองศรีสะเกษเกิดการพัฒนาของเมืองเป็นอย่างมาก และยังสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ศาลหลักเมือง ต้นลำดวนที่ทรงปลูก พระพุทธรูปนารายณ์ ศาลจังหวัดกันทรลักษณ์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ยังคงยืนหยัดเป็นพยานหลักฐานว่าเป็นสถานที่อันเป็นที่เชิดหน้าชูตา และเป็นความภาคภูมิใจของชาวศรีสะเกษในปัจจุบัน

ด้วยข้อจำกัดหลายประการ บทความนี้เป็นเพียงการทดลองศึกษาวิเคราะห์บทบาทของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ต่อจังหวัดศรีสะเกษ (พ.ศ. 2527 - 2562) ซึ่งผู้เขียนเห็นว่ายังคงมีรายละเอียดอีกจำนวนไม่น้อยที่ควรจะมีการศึกษาและอธิบายต่อไป ไม่ว่าจะเป็นการขยายความต่อ หรือการถกเถียงโดยผู้อ่านที่มีความสนใจ หรือการเสนอเพิ่มเติมจากความทรงจำและเรื่องเล่าเกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในเชิงมุขปาฐะของท้องถิ่น ซึ่งหวังว่าการโยนหินถามทางของผู้เขียนจะเปิดช่องให้มีการศึกษาและอธิบายเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของรัชกาลที่ 10 ในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ในมิติที่ลุ่มลึกยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

7.กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เรียบเรียงขึ้นเพื่อน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ เนื่องในโอกาสการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 และเนื้อหาบางส่วนปรับปรุง ตัดทอน และเพิ่มเติมจากบทนิพนธ์การเฉลิมพระเกียรติฯ ที่จัดแสดงในอำเภอเมืองฯ จังหวัดศรีสะเกษ ใน พ.ศ.2560 โดยผู้เขียนเป็นผู้เรียบเรียง ซึ่งชื่อโครงการที่เป็นชื่อพระนามของพระบรมวงศานุวงศ์จะยึดตามชื่อเดิมเป็นหลัก และจากการศึกษาบทความนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีจากความช่วยเหลือของบุคคลหลายท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.ประดิษฐ์ ศิลาบุตร ที่ปรึกษาอธิการบดีและปราชญ์ท้องถิ่นเมืองศรีสะเกษที่ให้ความเมตตาดูแล คอยแนะนำช่วยเหลือ ให้กำลังใจ ช่วยเติมเต็มงานนี้ให้ถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้นตามแนวทางการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นศรีสะเกษ ตลอดจนกรุณาแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ มาโดยตลอด ขอขอบพระคุณผลงานของ ผศ.ดร.สมศรี ชัยวนิชยา (มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี) รศ.ดร.ทวีศิลป์ สืบวัฒนะ และ ผศ.ดร.นารีรัตน์ ปริสุทธิภูมิพร (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม) ผศ.ดร.วงเดือน นาราสำจ และ ผศ.ชมพูนุท นาศิริรักษ์ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ) รศ.ภารดี มหาขันธ์ (มหาวิทยาลัยบูรพา) และ รศ.ดร.ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์ (มหาวิทยาลัยขอนแก่น) ที่ผู้เขียนได้ใช้เป็นแนวทางในการศึกษา และกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุกท่านที่อบรมสั่งสอนให้วิชาความรู้ตลอดระยะเวลาที่ผู้เขียนได้ศึกษาอยู่ ผู้เขียนขอระลึกถึงความกรุณาของอาจารย์ทุกท่านตลอดไป ขอขอบคุณภาพประกอบจากประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยฯ และภาพถ่ายจากลูกศิษย์สุริยา ัฒมา และบัญชาพล ไยแสง ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ซึ่งเป็นผู้วางรากฐานในการศึกษา ให้ความรัก ความหวังใจ เป็นกำลังใจ และสนับสนุนการศึกษาเสมอมา และประโยชน์ใดๆ อันเกิดจากบทความนี้ ผู้เขียนขอมอบบูชาพระคุณบิดา มารดา คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- กิจการลูกเสือชาวบ้าน. (2550). กรุงเทพฯ : ครุสภา.
- กระทรวงมหาดไทย. (2529). ประวัติมหาดไทยส่วนภูมิภาคจังหวัดศรีสะเกษ. กรุงเทพฯ :กระทรวงฯ.
- ชนิดา ชิตบัณฑิตย์. (2547). โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การสถาปนาพระราชอำนาจในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

เต็ม วิชาคัพพณกิจ. (2557). ประวัติศาสตร์อีสาน. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2537). *ชาติไทย เมืองไทย แบบเรียน และอนสาวรีย์*. กรุงเทพฯ : มติชน.

ปิยนาด บุนนาค; และคณะ. (2518). พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการบริหารจัดการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประดิษฐ ศีลาบุตร. (2550ก). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ : การขยายผลโครงการพระราชดำริ
ในจังหวัดศรีสะเกษ. ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.

ประดิษฐ์ ศีลาบุตร. (2550ข). บทความสืบเนื่องจากรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ : การขยายผลโครงการพระราชดำรินในจังหวัดศรีสะเกษ. ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.

ประดิษฐ์ สัมภาษณ์ วิทยุพนธ์ พจนะลาวัณย์. (2560). กำเนิด “ประเทศไทย” ภายใต้เผด็จการ. กรุงเทพฯ : มติชน.

ภารดี มหาขันธ์. (2551). **ประวัติศาสตร์ชลบุรี**. ชลบุรี : สำนักไทยศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

พงศาวดารหัวเมืองมณฑลอีสานของ หม่อมอมรวงษ์วิจิตร (ม.ร.ว.ปฐม คนजर). อุบลราชธานี:
พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ เจ้านางโสฬสนารี ณ จำปาศักดิ์ สารະໂສມณ
(นางอักษรการวิจิตร) ณ วัดทุ่งศรีเมือง จังหวัดอุบลราชธานี วันอาทิตย์ที่ 21 เมษายน
พุทธศักราช 2539.

ภราดร ศรีปัญญา; และคณะ. (2558ก). **ศรีสะเกษ จังหวัดของเรา 1 : ประวัติศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม**. อบลราชธานี: ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป.

ภราดร ศรีปัญญา; และคณะ. (2558๗). **ศรีสะเกษ จังหวัดของเรา 2 : ภูมิศาสตร์ ประชากร การคมนาคม และสิ่งแวดล้อม**. อุบลราชธานี: บงส่วสต์อินเตอร์กรุป.

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. (2550). พระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ที่มีต่อพสกนิกรชาวจังหวัดศรีสะเกษ. ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. (2551). รอยพระบาทยาตราศรีสะเกษ. ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. (2554). สืบสานตำนาน 1 ทศวรรษราชภัฏศรีสะเกษ. ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.

เรื่องชัย ทรัพย์นิรันดร์. (2562). ราชภัฏ : มหาวิทยาลัยของประชาชน. กรุงเทพฯ: มติชน.

วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดศรีสะเกษ.(2544).กรุงเทพฯ :
 ครุสภา.

ศรีศักร วัลลิโภดม. (2539). แอ่งอารยธรรมอีสาน. กรุงเทพฯ: มติชน.

สำนักงานจังหวัดนครสวรรค์. (2550). นครสวรรค์ เมืองปากน้ำโพ. นครสวรรค์ : สำนักงานฯ.

อชิรัชญ์ ไชยพจน์พานิช. (2562). ศาลเจ้าจีนในกรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ : มติชน.

ประดิษฐ์ ศิลาบุตร (2561) .เป็นผู้ให้สัมภาษณ์.ฉันทพงศ์ สารรัตน์ เป็นผู้สัมภาษณ์.วันที่ 23 กรกฎาคม 2561

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้น เรียนสำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี

The Construction of a Self-study Package about Classroom Action Research for Bachelor's Degree Teacher Students

พิมล วิเศษสังข์

Pimon Wisedsang

อาจารย์ประจำสาขาภาษาอังกฤษและสาขาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

A lecturer in English and in Educational Administration, Faculty of
Education, Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University

Corresponding author e-mail :pimonw@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและทดสอบประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูระดับปริญญาตรีก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้น และ 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูระดับปริญญาตรีหลังการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้น จำแนกตามระดับผลการเรียนเฉลี่ย แบบแผนการวิจัยเป็นการวิจัยกึ่งทดลองที่มีกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวและมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 สาขาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ปีการศึกษา 2561 จำนวน 77 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วย ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี จำนวน 16 เล่ม และแบบทดสอบวัดความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งมีค่าความยากรายข้อตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .70 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการจำแนกแยกแยะโครงสร้างและสรุปองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ การคำนวณค่าร้อยละประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ การคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบที่มีกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มและเกี่ยวข้องกัน (Two dependent samples test) และวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way analysis of variance)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ผลการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี ได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง 1 ชุด รวม 16 เล่ม และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ($E1/E2 = 75/75$) 2) ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีแนวโน้มสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และ 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษากลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยสูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างจากกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยต่ำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษากลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยปานกลางแตกต่างจากกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยสูงและกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยต่ำ โดยกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยสูงมีแนวโน้มว่าจะมีผลสัมฤทธิ์สูงที่สุด รองลงมาคือกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยต่ำ ตามลำดับ

คำสำคัญ: วิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน, วิจัยในชั้นเรียน, ชุดการเรียนรู้, ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ABSTRACT

The objectives of this study were 1) to construct and investigate the efficiency of a self-study package about classroom action research for bachelor's degree teacher students; 2) to compare the students' achievement about classroom action research before and after using the self-study package; and 3) to make a comparison of the students' achievement about classroom action research after using the self-study package, as classified by students' grade point averages. This study was a quasi-experimental research. The sample was 77 fourth year English major students of educational faculty, Sisaket Rajabhat University selected by using purposive sampling technique. The instruments used were a self-study package about classroom action research and a 45 item objective test with difficulty level of .20 and higher, the discrimination level of .20 and higher and the reliability at .70. Data were analyzed by using descriptive statistics of arithmetic mean and standard deviation, two dependent samples t-test and one-way analysis of variance.

The results of the research were as follows: 1) the efficiency of a self-study package was higher than the set criteria of 75/75; 2) the students' achievement about classroom action research before and after using the self-study package were statistically significant different at the level of .05 and the students' posttest achievement was likely higher; and 3) the posttest achievement of the students with different grade point averages were statistically significant different at the level of .05 and the posttest achievement of the students with high level grade point average was likely the highest, following by the achievement of the students with middle level grade point average and the achievement of the students with low level grade point average respectively.

Keywords: classroom action research, classroom research, self-study package, study Package, self-learning package

บทนำ

การวิจัยมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนเพราะการวิจัยเป็นบทบาทเสริมของครูในฐานะนักวิจัย ปฏิบัติการในระดับชั้นเรียน ผลการวิจัยเป็นคำตอบหรือแนวทางในการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนได้ การวิจัยช่วยให้สร้างทฤษฎีและพิสูจน์ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนการสอนได้ และผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นส่วนหนึ่งในการเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการได้ ดังคำกล่าวของการศึกษาที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยที่มีต่อการเรียนการสอนหลายท่าน ยกตัวอย่าง เช่น รวีวรรณ ชินะตระกูล (2542 : 15) ได้กล่าวว่ามีความจำเป็นต้องทำการวิจัย เพราะการวิจัยสามารถช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาได้ การวิจัยสามารถสร้างทฤษฎีได้และการทำวิจัยสามารถพิสูจน์ทฤษฎีที่สร้างขึ้นได้ สอดคล้องกับแนวคิดของบุญเรียง ขจรศิลป์

(2543 : 7) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยว่า ผลที่ได้รับจากการวิจัยทางการศึกษานั้น สามารถนำมาปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งที่ได้ศึกษาค้นพบใหม่ ๆ เป็นความตื่นตัวและมีความสุขอย่างหนึ่งของนักวิจัย เทคนิควิธีสอนแปลกๆ ใหม่ ๆ หรือการพัฒนาหลักสูตรสามารถนำมาปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน และผลการวิจัยเป็นสิ่งที่นำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจในการเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ และสอดคล้องกับแนวคิดของ ผ่องพรรณ ทรัพย์มงคล (2544 : 2) ที่กล่าวว่า การวิจัยเป็นบทบาทเสริมของครูในฐานะเป็นนักวิจัยปฏิบัติการ ดังนั้น ครูหรือผู้ที่จะเป็นครูในอนาคตจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน

สำหรับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของวิชาเกี่ยวกับการวิจัย จึงได้กำหนดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการวิจัยอยู่ 2 รายวิชาคือ รายวิชาการวิจัยทางการศึกษา ซึ่งเป็นรายวิชาในกลุ่มวิชาชีพครูบังคับ (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ 2557: 15) และรายวิชาการศึกษาอิสระ ซึ่งเป็นรายวิชาในกลุ่มวิชาเอก (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ 2557: 20) ซึ่งเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนจะเป็นเนื้อหาของรายวิชาดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายวิชาการศึกษาอิสระ คณะครุศาสตร์ได้กำหนดให้นักศึกษาได้การวิจัยหรือการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อจะได้นำไปใช้ในการพัฒนาวิชาชีพครูของตนเองต่อไป

จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการศึกษาอิสระซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาเท่ากับร้อยละ 62.77 ของคะแนนเต็ม (พิมล วิเศษสังข์ 2560) ซึ่งอยู่ในระดับที่ยังไม่น่าพอใจ ดังนั้นวิธีการจัดการเรียนการสอนรายวิชานี้จึงสมควรได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น จากการสังเกตการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการศึกษาอิสระเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนนี้พบว่า สาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำน่าจะเนื่องมาจากวิธีการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ยังไม่มีประสิทธิภาพ เพราะใช้การบรรยายเป็นหลัก และการฝึกปฏิบัติยังมีน้อย

สำหรับแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์อาจจะมีหลายแนวทาง เช่น การสอนโดยใช้สื่อประสม (Multi-media) การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป (Programmed Instruction) การสอนโดยใช้การสาธิต (Demonstration) การสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-study package) เป็นต้น แต่การสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองน่าจะมีประสิทธิภาพมากกว่า เพราะการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีจุดเด่นที่เป็นการเรียนการสอนที่เน้นเรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เข้าเรียนเป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยการลงมือปฏิบัติจริง นักศึกษาไม่จำเป็นต้องอยู่รวมกันเป็นระยะเวลานานๆ แต่จะไปศึกษาด้วยตนเองที่บ้านหรือที่มหาวิทยาลัย โดยใช้ระยะเวลาในการศึกษาที่เหมาะสมกับศักยภาพของตนเอง ดังนั้นจึงสมควรทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี
2. เพื่อทดสอบประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับ

นักศึกษาครูระดับปริญญาตรี

3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูระดับปริญญาตรีเรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี

4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูระดับปริญญาตรีเรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนหลังการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี จำแนกตามระดับผลการเรียนเฉลี่ย

วิธีการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงทดลองที่ใช้แบบแผนการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research)

1. ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 สาขาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 87 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 สาขาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 77 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และเป็นนักศึกษาที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอน เพราะไม่สามารถเลือกตัวอย่างโดยการสุ่มได้กลุ่มตัวอย่าง ได้จำแนกเป็น 3 กลุ่มตามระดับผลการเรียนเฉลี่ย ดังนี้

- กลุ่มระดับผลการเรียนเฉลี่ยสูง จำนวน 16 คน
- กลุ่มระดับผลการเรียนเฉลี่ยปานกลาง จำนวน 40 คน
- กลุ่มระดับผลการเรียนเฉลี่ยต่ำ จำนวน 21 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

3.2 ตัวแปรต้น

1) ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรีที่ใช้ทฤษฎีการสอนความคิดรวบยอดของโกวิท ประวาลพุกษ์ กมล ภูประเสริฐ และสงบลักษณะ 2531:107) ผสมผสานกับทฤษฎีการฝึกทักษะ (Tyler 1949) และแนวคิดในการสร้างชุดการสอนของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545: 495) ผสมผสานกับแนวคิดของคณะกรรมการสหวิทยาลัยล้านนา (2535)

2) ระดับผลการเรียนเฉลี่ยของนักศึกษาจำแนกเป็น 3 กลุ่ม

4. เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรในการวิจัย

4.1 สื่อในการดำเนินการวิจัยได้แก่ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี

4.2 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบทดสอบวัดความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจำนวน 1 ฉบับ ซึ่งมีค่าความยากรายข้อตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .70

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการดำเนินการทดสอบนักศึกษาตามระบบการ

วัดผลปลายภาคของมหาวิทยาลัย

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์ผลสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน สำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี ใช้วิธีการจำแนกแยกแยะโครงสร้างและสรุปองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้

6.2 การวิเคราะห์ผลการทดสอบประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี ใช้วิธีการคำนวณหาค่าร้อยละประสิทธิภาพซึ่งตั้งเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ / ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ($E1 / E2$) = $75 / 75$

6.3 ใช้วิธีการคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบที่มีกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มและเกี่ยวข้องกัน (Two dependent samples test)

6.4 ใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way analysis of variance)

ผลการวิจัย

1. ผลสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี ซึ่งสังเคราะห์จากแนวคิดของนักการศึกษาต่าง ๆ ได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง 1 ชุด ซึ่งประกอบด้วยเอกสารต่างๆ รวม 17 เล่ม ได้แก่ 1) คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรีจำนวน 1 เล่ม 2) ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรีจำนวน 16 เล่ม ดังนี้ เล่มที่ 1 แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เล่มที่ 2 การกำหนดปัญหา เล่มที่ 3 การแสวงหานวัตกรรม เล่มที่ 4 การตั้งชื่อเรื่อง เล่มที่ 5 การกำหนดวัตถุประสงค์ เล่มที่ 6 การกำหนดตัวแปร เล่มที่ 7 การกำหนดเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เล่มที่ 8 การกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย เล่มที่ 9 การตั้งสมมติฐาน เล่มที่ 10 การเลือกแบบแผนการวิจัย เล่มที่ 11 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เล่มที่ 12 การเลือกและการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล เล่มที่ 13 การสร้างนวัตกรรม เล่มที่ 14 การวิเคราะห์ข้อมูล เล่มที่ 15 การเขียนโครงการวิจัย และเล่มที่ 16 การเขียนรายงานการวิจัย ส่วนประกอบของชุดฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีดังนี้

1) แผนการเรียนรู้ มีส่วนประกอบย่อยๆ ดังนี้ (1) แผนการสอน (2) กิจกรรมการเรียนการสอน (3) แนวคำตอบ (4) เกณฑ์การให้คะแนน (5) เอกสารความรู้ และ (6) เอกสารอ้างอิง

2) กิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย ๆ ซึ่งเป็นขั้นตอนในการนำเสนอเนื้อหาสาระของชุดการเรียนรู้แต่ละเล่ม โดยให้นักศึกษาปฏิบัติกิจกรรมดังนี้ กิจกรรมที่ 1 ศึกษาและสังเกตกรณีตัวอย่าง กิจกรรมที่ 2 จำแนกแยกแยะประเด็นที่เป็นส่วนประกอบสำคัญของความคิดหลักของกรณีตัวอย่าง กิจกรรมที่ 3 หารักรษณะร่วมโดยการจัดหมวดหมู่ประเด็นที่เป็นส่วนประกอบสำคัญของความคิดหลักของกรณีตัวอย่าง กิจกรรมที่ 4 สรุปความคิดรวบยอด และกิจกรรมที่ 5 ทำแบบฝึกปฏิบัติ และตรวจคำตอบ

2. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี ซึ่งประกอบด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจำนวน 16 เล่ม มีประสิทธิภาพของกระบวนการร้อยละ 92.29 และมีประสิทธิภาพของผลลัพธ์ร้อยละ 75.88 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ($E1/E2 = 75/75$)

3. ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการ

วิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน มีแนวโน้มสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองเรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยสูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างจากกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยต่ำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยปานกลางแตกต่างจากกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยสูง และกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยต่ำ โดยกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยสูงมีแนวโน้มว่าจะมีผลสัมฤทธิ์สูงสุด รองลงมาคือกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยต่ำ ตามลำดับ

รายละเอียดผลการทดสอบสมมติฐานมีดังต่อไปนี้

1. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง เรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 1 : แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง เรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี

การทดสอบ	จำนวน นักศึกษา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	t	Sig.
ก่อนการเรียน	58	28.67	4.64	9.30*	.00
หลังการเรียน	58	34.57	6.02		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ก่อนการเรียนนักศึกษามีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 28.67 ส่วนหลังการเรียนนักศึกษามีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 34.57 ซึ่งค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนและค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=9.30$)

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองเรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษา จำแนกตามระดับผลการเรียนเฉลี่ย

ตารางที่ 2 : แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูระดับปริญญาตรีหลังการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองเรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรีที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยต่างกัน

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษานั้น อย่างน้อยที่สุด 1 กลุ่มจะมีผลสัมฤทธิ์แตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงมีการเปรียบเทียบภายหลังโดยใช้ วิธีการของ Scheffe ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 3

ตารางที่ 3 : แสดงผลการเปรียบเทียบภายหลังผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี หลังการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี จำแนกตามระดับผลการเรียนเฉลี่ย

Sources of Variance	Sum of Squares	df	Mean Squares	F	Sig.
Between Groups	718.08	2	359.04	13.49*	.00
Within Groups	1969.01	74	26.60		
Total	2687.09	76			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละกลุ่ม ซึ่งจากการเปรียบเทียบภายหลังโดยวิธีการของ Scheffe ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยสูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างจากกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยมานกลาง และกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยต่ำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยมานกลางแตกต่างจากกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยสูง และกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยต่ำ โดยกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยสูงมีแนวโน้มว่าจะมีผลสัมฤทธิ์สูงที่สุด รองลงมาคือกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยมานกลาง และกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยต่ำ ตามลำดับ

ระดับผลการเรียนเฉลี่ย	จำนวนนักศึกษา (n)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	กลุ่มสูง	กลุ่มปานกลาง	กลุ่มต่ำ
กลุ่มสูง	16	34.12	4.61		*	*
กลุ่มปานกลาง	40	29.78	5.62	*		*
กลุ่มต่ำ	21	25.29	4.56	*	*	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิจารณ์และสรุปผล

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผลสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน สำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี ซึ่งสังเคราะห์จากแนวคิดของนักการศึกษาต่าง ๆ ได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 1 ชุด ซึ่งประกอบชุดการเรียนรู้ รวม 16 เล่ม ที่พบว่า ชุดการเรียนรู้ดังกล่าว มีประสิทธิภาพ

ของกระบวนการ ร้อยละ 92.29 และมีประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ร้อยละ 75.88 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ($E1/E2 = 75/75$) นั้น น่าจะเนื่องมาจากชุดการเรียนรู้ได้รับการสร้างโดยอาศัยหลักการที่ดีตามแนวคิดของ โกวิท ประवालพฤษซ์ กมล ภู่งประเสริฐ และสงบ ลักษณะ (2531:107) แนวคิดของ Tyler (1949) แนวคิดของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์, (2545: 495) และแนวคิดคณะกรรมการมหาวิทยาลัยล้านนา (2535) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของสมใจ กงเดิม (2551: ข) ผลการวิจัยของสุเมธ ปานะถึก (2551: ก-ข) ผลการวิจัยของภาคม บำรุงสุข (2552: ง) ผลการวิจัยของจำลัก ลัมภเวช (2552: ง) ผลการวิจัยของเฉลิมสิน สิงห์สนอง (2553: ก) ผลการวิจัยของจินดา ลาโพธิ์ (2553: ก-ข) ผลการวิจัยของศิริกานดา แหยมคง (2553: ก-ข) และผลการวิจัยของพิชิต เพ็งสุวรรณ สุจริต สิงห์พันธุ์ และสุรพล สุภารัตน์ (2555: ค)

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่า ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนนี้อยู่ในระดับที่ไม่สูงนัก ($E2 = 75.88$) ในขณะที่ประสิทธิภาพของกระบวนการของชุดการเรียนรู้นี้อยู่ในระดับสูง ($E2 = 92.29$) ทั้งนี้่าจะเนื่องมาจากข้อสอบของแบบทดสอบวัดความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนใหญ่เป็นข้อสอบที่ค่อนข้างยากก็อาจเป็นไปได้

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน มีแนวโน้มสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนนั้น แสดงว่า ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสมใจ กงเดิม (2551: ข) ผลการวิจัยของภาคม บำรุงสุข (2552: ง) ผลการวิจัยของจำลัก ลัมภเวช (2552: ง) ผลการวิจัยของจินดา ลาโพธิ์ (2553: ก-ข) และผลการวิจัยของศิริกานดา แหยมคง (2553: ก-ข) จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองนี้สามารถพัฒนาความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาได้

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่อง การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษากลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยสูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างจากกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยปานกลางและกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยต่ำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษากลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยปานกลางแตกต่างจากกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยสูง และกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยต่ำ โดยกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยสูงมีแนวโน้มว่าจะมีผลสัมฤทธิ์สูงที่สุด รองลงมาคือกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยปานกลางและกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยต่ำตามลำดับนั้น แสดงว่า ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ สาเหตุที่ทำให้ผลการวิจัยปรากฏผลดังกล่าวน่าจะมาจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนนี้อาจจะยากหรือง่ายแตกต่างกันสำหรับนักศึกษาแต่ละกลุ่ม

จุดอ่อนของการวิจัยนี้คือ การเลือกกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยไม่ได้ใช้การสุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้เนื่องมาจากมีข้อจำกัดในด้านจำนวนนักศึกษาที่เป็นประชากรของการวิจัยมีจำนวนน้อย และผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักศึกษาเพียงสาขาเดียวเท่านั้น นอกจากนี้แบบทดสอบวัดความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีจำนวนข้อสอบที่ผ่านการทดลองว่ามีคุณภาพใช้ได้เพียง 45

ข้อซึ่งอาจจะเป็นจำนวนข้อสอบที่น้อยเกินไป และอาจทำให้ข้อสอบไม่ครอบคลุมเนื้อหาการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

จากผลการวิจัยดังกล่าวมีข้อเสนอแนะว่า 1) การนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนไปใช้ในสถานการณ์อื่น ผู้นำไปใช้ควรปรับปรุงชุดการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม เช่น การนำเสนอตัวอย่างการปฏิบัติการวิจัยในขั้นตอนต่าง ๆ ของการวิจัยให้มากขึ้นกว่าที่มีอยู่ในชุดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้รวดเร็วขึ้นหรือง่ายขึ้น เป็นต้น 2) การนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนไปใช้ในสถานการณ์อื่น ควรจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติมากขึ้น และมีการตรวจแก้ไขผลงานของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี สำเร็จลงได้ด้วยดีด้วยความอนุเคราะห์จากคณบดีคณะครุศาสตร์ และคณะทำงานฝ่ายวิจัยและพัฒนาผลงานทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ที่ได้สนับสนุนทุนในการวิจัยครั้งนี้ จึงขอขอบคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ ขอขอบคุณคณาจารย์สาขาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ทุกท่านที่ให้โอกาสผู้วิจัยได้ทำวิจัยเรื่องนี้ ขอขอบคุณหัวหน้าสำนักงานและคณะเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะครุศาสตร์ทุกท่านที่ให้การสนับสนุน บริการ และอำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัย ขอขอบคุณนักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2562 ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองดังกล่าวจนงานวิจัยสำเร็จลงได้ด้วยดีด้วยความเรียบร้อย

เอกสารอ้างอิง

โกวิท ประวาลพุกษ์ กมล ภูประเสริฐ และสงบ ลักษณะ. (2531). การพัฒนาผลงานทางวิชาการ.

กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

คณะกรรมการวิจัย สหวิทยาลัยอานนา. (2535). รายงานการวิจัยเรื่อง ชุดฝึกอบรมเรื่องพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมครู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ในการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. (2557). หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (5 ปี) ระดับปริญญาตรี (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2557). ศรีสะเกษ: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.

จินดา ลาโพธิ์. (2553). การพัฒนาชุดการเรียนรู้การสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคผังกราฟิกเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยสำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

จำลัก ลัมภเวช. (2552). ประสิทธิภาพการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับผู้ปฏิบัติงานวิชาการ (ผู้ช่วยพยาบาล) โดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็งที่ได้รับการรักษาด้วยรังสีรักษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- เฉลิมสิน สิงห์สนอง. (2553). รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในรายวิชาคณิตศาสตร์ธุรกิจ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพฯ. คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2545). ชุดการสอนระดับประถมศึกษา” เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอน ระดับประถมศึกษาหน่วยที่ 8 - 15. พิมพ์ครั้งที่ 20. นนทบุรี: สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2543). วิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: พี. เอ็น. การพิมพ์.
- ประวิต เอราวรรณ์. (2545). การวิจัยในชั้นเรียน CLASSROOM RESEARCH. พิมพ์ครั้งที่ 2.
- ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล. (2544). การวิจัยในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิชิต เพ็งสุวรรณ สุจิตต์ สิงห์พันธุ์ และสุพล สุภารัตน์. (2555). การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาวิจัยทางการศึกษา เรื่อง ทฤษฎีการวิจัย. สงขลา: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.
- พิมล วิเศษสังข์. (2560). สมุดบันทึกผลการทดสอบของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. ศรีสะเกษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ: คณะครุศาสตร์.
- ภาคม บำรุงสุข. (2552). รายงานการวิจัยเรื่อง ชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย วิชา ประวัติดนตรีไทย เรื่องประวัติเครื่องดนตรีไทย สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ: ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ระวีวรรณ ชินะตระกูล. (2542). วิธีวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: หจก. ภาพพิมพ์.
- ศิริกานดา แหยมคง. (2553). รายงานการวิจัยเรื่อง การสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง สถิติสำหรับการวิจัยเบื้องต้นของผู้เรียนรายวิชาการวิจัยทางธุรกิจ โปรแกรมวิชาบริหารธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- สมใจ กงเต็ม. (2551). รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม 8 ประการ สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- Tyler, Ralph W. (1949). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago: The University of Chicago.

ผลการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย โดยผ่านกิจกรรมการสานเศษวัสดุเหลือใช้

The effect of small muscle development in preschool children Through the activity of
weaving waste materials

นิรัตศรัย ชัยเฉลิม

Niratsai Chaichalerm

ศิริรัตน์ โพธิ์สาร

Sirorat Phosarn

นรีรัตน์ จันทร์สมุทร

Nareerat Jhansamut

วาสนา เพ็ชรรินทร์

Wassana Phetcharin

นักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Students in Early Childhood Education

on, Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาประสิทธิภาพในการสอนให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการสานจากเศษวัสดุเหลือใช้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ขวบที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ตำบลโพธิ์ อำเภอเมืองฯ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 25 คน ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง โดยทำการทดลองสัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 30 - 50 นาที รวมระยะเวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 12 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แผนการจัดกิจกรรมการสานและแบบทดสอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การสานจากเศษวัสดุและแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้วทดลอง โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่าง ก่อน – หลังการทดลองสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบแบบกลุ่มตัวอย่างไม่อิสระจากกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพด้านกระบวนการสอนโดยผ่านกิจกรรมการสานจากเศษวัสดุเหลือใช้ (E1) มีค่าร้อยละ 88.21 และประสิทธิภาพการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กโดยผ่านกิจกรรมการสานจากเศษวัสดุเหลือใช้ (E2) มีค่าร้อยละ 89.5 และผลการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสานจากเศษวัสดุเหลือใช้มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กหลังการทดลองอยู่ในระดับดี ซึ่งสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังทำกิจกรรมการสานเท่ากับ 17.68 และ 21.48 ตามลำดับ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนและหลังทำกิจกรรมการสานเท่ากับ 2.19 และ 2.74 ตามลำดับ ค่า t - test เท่ากับ 6.08 และค่า Sig ที่ได้จากการทดสอบมีค่าเท่ากับ .000

คำสำคัญ : กล้ามเนื้อมัดเล็ก, กิจกรรมการสาน, เศษวัสดุเหลือใช้

ABSTRACT

The purpose of this research was to find the effectiveness of teaching according to the 80/80 standard. And compare the ability to use small muscles of young children before and after receiving weaving activities from waste materials. The samples used in this study were male and female pre-school children between 5 - 6 years old. Currently studying in Kindergarten 3, Semester 1, academic year 2019 of the Demonstration School of Sisaket Rajabhat University Pho Subdistrict, Mueang District Srisaket Province 25 people the researcher conducted the experiment by himself by doing the experiment 2 day a week for 30 - 50 minutes a day the duration of the experiment was 6 weeks, totaling 12 times and the sample testing is not independent from each other.

The tools used in this research were plan, organization of weaving activities and tests statistical significance at the level of .05 weave from scrap materials and test measure the

ability to use small muscles of young children the researcher created and experimented By using the experimental design, sample model Before-after experiment the statistics used for data analysis are the mean, standard deviation

The research found that efficiency of the teaching process through weaving activities from waste materials (E1) with 88.21 percent and the efficiency of muscle development through weaving activities from waste materials (E2) with 89.5 percent and the effect of using small muscles in young children have the ability to use small muscles after the experiment at a good level which was higher than before the experiment with statistical significance at the level of .05 with the average scores before and after weaving the business equal to 17.68 and 21.48 respectively. The standard deviation before and after weaving activities were 2.19 and 2.74 respectively the t - test is 5.22 and the Sig value obtained from the test is equal to .000.

Keywords: small muscle, Weaving activity, Waste material

บทนำ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งจะต้องเริ่มต้นจากเด็กโดยเฉพาะในช่วงแรกเกิด - 6 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่เริ่มมีการพัฒนาในด้านต่างๆ อย่างรวดเร็วทั้งทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ - จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา พัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยจะเป็นไปอย่างรวดเร็ว เด็กๆ มักจะวิ่ง กระโดด และไม่หยุดอยู่นิ่งๆ การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กในวัยนี้ จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ควรจะมีการส่งเสริมช่วยเหลือให้เด็กมีความพร้อมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการออกกำลังกายได้มากขึ้น รวมไปถึงการช่วยเหลือตนเองของเด็กให้ดีขึ้นเป็นลำดับ ปัจจุบันครูหรือผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยมักจะผลักดันให้เด็กฝึกการเขียนในขณะที่เด็กยังไม่พร้อม กล้ามเนื้อมัดเล็กยังไม่พัฒนา ทำให้เด็กเกิดความเครียดและไม่มีความสุขในการเขียนและอาจมีผลในเชิงลบต่อการเรียนรู้ทางภาษาในอนาคตต่อไปด้วย เด็กเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าและเป็นอนาคตที่สำคัญของชาติ ในหลายประเทศล้วนมุ่งเน้นไปที่พัฒนาการของเด็กวัยนี้

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขและเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ครอบครัว ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 : 3)

การพัฒนาเป็นการคำนึงถึงสมดุลและครอบคลุมพัฒนาการของเด็กให้ครบทุกด้านในการดูแล พัฒนา และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็ก ซึ่งในแต่ละด้านของพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีองค์ประกอบต่างๆ ที่ต้องการส่งเสริมให้เด็กเจริญเติบโต และมีพัฒนาการสมวัยอย่างเป็นลำดับขั้น ซึ่งการปฏิบัติที่เหมาะสมกับการพัฒนาการเป็นแนวทางที่สำคัญในการตัดสินใจที่จะปฏิบัติต่อเด็กด้วยความรัก ความเข้าใจที่ประกอบด้วย ความเหมาะสมกับวัย หรืออายุของเด็กกว่าพัฒนาการในช่วง

วัยนั้นๆ ของเด็กเป็นอย่างไร ต้องการส่งเสริมอย่างไร จะทำให้สามารถประเมินพัฒนาการในลำดับต่อไปได้ (คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 : 3)

การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นการพัฒนาความแข็งแรงการทรงตัว การยืดหยุ่นกล้ามเนื้อมือ - นิ้วมือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือและระบบประสาทตา มือ ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมส์การศึกษา ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับช้อนส้อม และใช้วัสดุอุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 : 41)

Gesell (1940) ได้กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางร่างกายว่า การที่เด็กแสดงความสามารถในการจัดกระทำกับวัตถุ เช่น การเล่นลูกบอล การขีดเขียน เด็กต้องใช้ความสามารถของการใช้สายตาและกล้ามเนื้อมือซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ต้องอาศัยการเจริญเติบโตของระบบประสาทและการเคลื่อนไหวประกอบกัน ลักษณะพัฒนาการที่สำคัญของเด็กในระยะนี้คือ การเปลี่ยนแปลงทางการเคลื่อนไหว การทำงานของระบบประสาท และกล้ามเนื้อมือ การพัฒนาความสามารถในการควบคุมร่างกาย การบังคับส่วนต่างๆ ของร่างกาย และได้แบ่งพัฒนาการเด็กออกเป็น 4 ด้าน พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว (Gross Motor Development) พฤติกรรมด้านการปรับตัว (Fine Motor or Adaptive Development) พฤติกรรมด้านภาษา (Language Development) พฤติกรรมด้านนิสสัยส่วนตัวและส่วนรวม (Personal Social Development)

ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของเด็กปฐมวัย เพราะกล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นส่วนหนึ่งในการประกอบกิจกรรมต่างๆ เช่น ตัดกระดาษ ผูกเชือกกรองเท้าน้ำใส่แก้ว ตีมนม รับประทานอาหาร การทำงานศิลปะ รวมทั้งการขีดเขียน ถ้าเด็กสามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กได้อย่างคล่องแคล่ว มือและสายตาทำงานได้อย่างประสานสัมพันธ์กันดี เด็กก็จะได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ ได้อย่างสนุกสนานและประสบความสำเร็จ อีกทั้งเป็นการเตรียมกล้ามเนื้อมือ แขน มือ และนิ้วมือสำหรับการเขียนหนังสือในระยะต่อไป เพราะหากเด็กไม่พร้อม และทำไม่ได้อย่างที่เพื่อนๆ ทำอาจเกิดความคับข้องใจหรือเกิดความรู้สึกล้มเหลว ทำให้ขาดความภาคภูมิใจในตัวเอง ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อการสร้างความมั่นใจในตัวเองในอนาคตของเด็ก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2552 : 10)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กให้กับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ซึ่งมีความสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมในการเขียน การทำกิจวัตรประจำวัน และต้องอาศัยการประสานสัมพันธ์ที่ดีระหว่างมือกับตา ตลอดจนการควบคุมกล้ามเนื้อมือและแขนทำให้เด็กมีความสามารถในการหยิบจับสิ่งต่างๆ ได้อย่างมั่นคง โดยผ่านกิจกรรมการสานเศษวัสดุเหลือใช้ เพื่อพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยต่อไป

คำถามวิจัย

1. ประสิทธิภาพการจัดประสบการณ์จากการสานเศษวัสดุเหลือใช้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 อย่างไร
2. ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กหลังทำกิจกรรมการสานเศษวัสดุเหลือใช้สูงขึ้นและแตกต่างจากหลังทำกิจกรรมอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพในการสอนโดยวิธีการสานจากเศษวัสดุเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยโดยผ่านกิจกรรมการสานจากเศษวัสดุเหลือใช้ก่อนและหลังทำกิจกรรม

สมมติฐานการวิจัย

1. ประสิทธิภาพในการสอนโดยวิธีการสานจากเศษวัสดุเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการทำกิจกรรมผ่านการสาน มีพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กที่สูงขึ้นหลังจากทำกิจกรรม

ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

เป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัย ชาย – หญิง นักเรียนชั้นอนุบาล 3 อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 25 คน ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการสานจากเศษวัสดุเหลือใช้

ตัวแปรตาม ได้แก่ พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็ก

ระยะเวลาการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้จะใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 30 - 50 นาที รวมทั้งสิ้น 12 วัน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาล 3 ที่กำลังอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จำนวน 25 คนชาย 12 หญิง 13

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แผนการจัดประสบการณ์จำนวน 12 แผน ประกอบด้วย

- 1.1 แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมการสานจากกระดาษสีโปสเตอร์ (ลายขีด)
- 1.2 แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมการสานจากใบมะพร้าว (ลายขีด 2 เส้น)
- 1.3 แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมการสานจากใบมะพร้าว (สานปลาตะเพียน)
- 1.4 แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมการสานจากเชือกฟาง (ลายขีด 2 เส้น)
- 1.5 แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมการสานจากริบบิ้น (ลายขีด 2 เส้น)

- 1.6 แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมการสานจากผ้า (ลายขัดพื้นฐาน)
- 1.7 แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมการสานจากหลอด (ลายขัด 2 เส้น)
- 1.8 แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมการสานจากต้นกก (ลายขัด 2 เส้น)
- 1.9 แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมการสานจากใบเตย (ลายขัด 2 เส้น)
- 1.10 แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมการสานจากใบตอง (ลายขัด 2 เส้น)
- 1.11 แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมการสานจากเชือกแบน (ลายขัด 2 เส้น)
- 1.12 แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมการสานจากวัสดุเหลือใช้ (กล่องนม)
2. แบบสำรวจรายการประกอบการสังเกตก่อน – หลังการทำกิจกรรมการสาน
3. แบบทดสอบก่อน – หลังการทำกิจกรรมการสานจากเศษวัสดุเหลือใช้
4. แบบทดสอบภาคปฏิบัติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยพัฒนาด้านเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยโดยผ่านกิจกรรมการสานของนักเรียนชั้นอนุบาล 3 เพื่อตอบปัญหาตามวัตถุประสงค์ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

2. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

X แทน คะแนนเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบที (t-test) เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการสอนเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาด้านเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยโดยผ่านกิจกรรมการสานจากเศษวัสดุเหลือใช้ ก่อนและหลังทำกิจกรรม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการสอนโดยผ่านกิจกรรมการสานจากเศษวัสดุเหลือใช้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

ประสิทธิภาพการสอน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	คะแนนเต็ม	ร้อยละ
กระบวนการ E ₁	25	222.28	21	88.21
ผลลัพธ์ E ₂	25	21.48	24	89.5

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพด้านกระบวนการสอนโดยผ่านกิจกรรมการสานจากเศษวัสดุ

เหลือใช้ (E1) มีค่าร้อยละ 88.21 และประสิทธิภาพการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กโดยผ่านกิจกรรมการสานจากเศษวัสดุเหลือใช้ (E2) มีค่าร้อยละ 89.5

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพัฒนาการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย โดยผ่านกิจกรรมการสานจากเศษวัสดุเหลือใช้ ก่อนและหลังทำกิจกรรม

การทดสอบ	N	X	S.D.	*t	Sig.
ก่อนเรียน	25	17.68	2.19		
หลังเรียน	25	21.48	2.74		

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยหลังจากผ่านการทำกิจกรรมการสานจากเศษวัสดุเหลือใช้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการทำกิจกรรมการสานเท่ากับ 17.68 และ 21.48 ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาผลการใช้กิจกรรมการสานจากเศษวัสดุเหลือใช้เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการสอนโดยผ่านการทำกิจกรรมการสานจากเศษวัสดุเหลือใช้ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 พบว่าผลของประสิทธิภาพการสอนโดยผ่านกิจกรรมการสานจากเศษวัสดุเหลือใช้ 88.25 / 89.5 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้
2. ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย หลังการทำกิจกรรมการสานจากเศษวัสดุเหลือใช้ สูงกว่าก่อนการทำกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

ผลการวิจัยการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยโดยผ่านกิจกรรมการสานจากเศษวัสดุเหลือใช้ของนักเรียนชั้นอนุบาล 3 สามารถนำมาอธิบายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาประสิทธิภาพการสอนโดยผ่านกิจกรรมการสานจากเศษวัสดุเหลือใช้สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาล 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.25/89.5 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 และจะเห็นว่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) สูงกว่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) และจากประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) สูงกว่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) นั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเด็กได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องจึงสามารถทำคะแนนหลังการทำกิจกรรมการสานจากเศษวัสดุเหลือใช้มีคะแนนที่สูง และประกอบกับแผนการจัดประสบการณ์การสานจากเศษวัสดุเหลือใช้ในหลายชุดต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยช่วงอายุ 3 - 6 ปี ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย อีกทั้งศึกษาค้นคว้างานวิจัยและเอกสารงานที่

เกี่ยวข้องกับพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยผ่านกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยการสาน และได้มีการผ่านการตรวจสอบและการให้คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย และได้ผ่านการประเมินคุณภาพและความเหมาะสมตลอดจนข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาศาสตร์ปฐมวัยและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อการปรับปรุงก่อนนำไปทดลองใช้ และนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพก่อนจะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง จึงทำให้แผนการจัดประสบการณ์การสานจากเศษวัสดุเหลือใช้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีองค์ประกอบของกิจกรรมครบถ้วน

2. ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยหลังการทำกิจกรรมการสานจากเศษวัสดุเหลือใช้ สูงกว่าก่อนการทำกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ครูควรมีบทบาทในการดูแลให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำเมื่อเด็กต้องการให้แรงเสริมด้วยการกล่าวคำชมเชย

1.2 กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สามารถพัฒนาทักษะด้านอื่นๆ ได้อีกด้วย เช่น ทักษะทางภาษา ทักษะทางสังคม

1.3 เมื่อทำกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว ครูควรให้คำแนะนำเด็กให้เก็บกวาดห้องและจัดเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อยทุกครั้ง

1.4 เมื่อสิ้นสุดการทำกิจกรรมควรมีการพูดคุยกับเด็กทุกครั้ง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความสามารถด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยว่า เด็กในวัยอายุช่วงไหนมีพัฒนาการอย่างไร และจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็ก

2.2 ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีต่อความสามารถด้านอื่นๆ เช่น การให้ความร่วมมือ พฤติกรรมการช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ประมวญ ดิฉินสัน. (2554). **จิตวิทยาเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2552). **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง**

(พ.ศ.2552-2561).กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟิกจำกัด.

รูปแบบการเขียนบทความต้นฉบับ

วารสารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จัดทำขึ้นเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย และผลงานทางวิชาการ ในรูปแบบของบทความวิจัย บทความวิชาการ ในด้านทางการศึกษา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อให้วารสารมีมาตรฐานสากล จึงได้กำหนดหลักปฏิบัติเกี่ยวกับรูปแบบการเขียนบทความต้นฉบับไว้ ดังนี้

1. เขียนบทความด้วยภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ ขนาดมาตรฐาน A4 มีความยาวไม่เกิน 14 หน้า (รวมบรรณานุกรม) ด้วยโปรแกรม Microsoft Word for Windows ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 หรือ Time New Romans ขนาด 14 เพื่อการจัดรูปเล่ม
2. เว้นระยะห่างจากขอบกระดาษซ้าย 1.5 นิ้ว ด้านขวา 1 นิ้ว เว้นขอบกระดาษด้านบน 1 นิ้ว และด้านล่าง 1 นิ้ว ใส่เลขกำกับทุกหน้าที่มีมวบบน
3. กรณีภาษาไทย: ชื่อเรื่องพิมพ์ไว้ตรงกึ่งกลางของหน้ากระดาษด้วย ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 ชื่อผู้เขียนพิมพ์ไว้ตรงกึ่งกลางของหน้ากระดาษด้วยตัวอักษรธรรมดาขนาด 14 ส่วนหัวข้อหลักอื่นๆ พิมพ์ชิดด้านซ้ายของหน้ากระดาษด้วยตัวหนาขนาด 16
4. กรณีภาษาอังกฤษ: ชื่อเรื่องพิมพ์ไว้ตรงกึ่งกลางของหน้ากระดาษด้วย Time New Romans ขนาด 14 ชื่อผู้เขียนพิมพ์ไว้ตรงกึ่งกลางของหน้ากระดาษด้วยตัวอักษรธรรมดาขนาด 12 ส่วนหัวข้อหลักอื่นๆ พิมพ์ชิดด้านซ้ายของหน้ากระดาษด้วยตัวหนาขนาด 14

รายละเอียดของบทความ ประกอบด้วย

1. บทความวิชาการ

ผู้เขียนสามารถจัดทำรูปแบบการนำเสนอได้ตามความเหมาะสม แต่เนื้อหาต้องนำเสนอองค์ความรู้ใหม่ที่น่าสนใจในด้านที่ทำการศึกษามีการวิเคราะห์ วิจัยประเด็นต่างๆ ตามหลักวิชาการ โดยมีหัวข้อย่อยประกอบด้วย

- 1.1 ชื่อเรื่องและชื่อผู้เขียนบทความ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรเป็นชื่อเรื่องที่สั้น กระชับ ได้ใจความตรงกับเนื้อหา ตามด้วยชื่อผู้เขียนบทความ ให้มีทั้งภาษาไทยและอังกฤษ ในส่วนที่อยู่หรือสถานที่ทำงานของผู้เขียน ให้ระบุไว้ที่เชิงอรรถ
- 1.2 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยจัดทำเป็นร้อยแก้ว ย่อหน้าเดียว สรุปเนื้อหาสาระสำคัญของบทความมีความยาวไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ ขนาดมาตรฐาน A4 โดยพิมพ์บทคัดย่อภาษาไทยก่อนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ (Abstract)
- 1.3 บทนำ กล่าวถึงที่มา ความจำเป็นและความสำคัญของเรื่อง
- 1.4 เนื้อหา นำเสนอข้อมูลวิชาการแนวคิดทฤษฎีที่ทำการศึกษาในประเด็นต่างๆ
- 1.5 สรุปผล สรุปผลที่ได้จากการบทความนี้รวมถึงข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์ในการนำบทความวิชาการนี้ไปใช้
- 1.6 บรรณานุกรม เป็นการรวบรวมรายชื่อหนังสือหรือสิ่งตีพิมพ์อื่นๆ ที่ใช้สำหรับค้นคว้า

อ้างอิงประกอบบทความตามที่ได้กำหนดไว้ในเอกสารนี้

2. บทความวิจัย

2.1 ชื่อเรื่องและชื่อผู้เขียนบทความ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรเป็นชื่อเรื่องที่สั้น กระชับ ได้ใจความตรงกับเนื้อหา ตามด้วยชื่อผู้เขียนบทความ ให้มีทั้งภาษาไทยและอังกฤษ ในส่วนที่อยู่หรือสถานที่ทำงานของผู้เขียน ให้ระบุไว้ที่เชิงบรรทัด

2.2 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยจัดทำเป็นร้อยแก้ว ย่อหน้าเดียว สรุปเนื้อหาสาระสำคัญของบทความมีความยาวไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ ขนาดมาตรฐาน A4 โดยพิมพ์บทคัดย่อภาษาไทยก่อนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ (Abstract)

2.3 ความสำคัญและที่มาของปัญหา กล่าวถึงที่มา ความจำเป็นและความสำคัญของเรื่องที่ทำการวิจัย

2.4 วัตถุประสงค์ กล่าวถึงเป้าหมายหรือผลลัพธ์ของงานวิจัยที่ต้องการศึกษา

2.5 วิธีการวิจัย ควรอธิบายวิธีการดำเนินการวิจัย โดยกล่าวถึงแหล่งที่มาของข้อมูล กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและระเบียบวิธีการทางสถิติ

2.6 ผลการศึกษาวิจัย นำเสนอสิ่งที่ได้จากการวิจัย ตามลำดับขั้นตอนในการวิจัย

2.7 การอภิปรายและสรุปผลการวิจัย เป็นการเชื่อมโยงผลการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีหรืองานวิจัย ต้องสรุปให้ชัดเจนว่าผลงานของตนไปสนับสนุน หรือโต้แย้งกับงานวิจัยอื่นเพียงใดอย่างไร และสรุปผลที่ได้จากการวิจัย

2.8 ข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)

2.9 บรรณานุกรม เป็นการรวบรวมรายชื่อหนังสือหรือสิ่งตีพิมพ์อื่นๆ ที่ใช้สำหรับค้นคว้า อ้างอิง ประกอบบทความ ตามที่ได้กำหนดไว้ในเอกสารนี้

ขั้นตอนการส่งบทความ

1. การส่งบทความให้ส่งต้นฉบับเป็นไฟล์ word 2010 ส่งมาที่ Pronont@gmail.com
2. กองบรรณาธิการจะนำบทความที่ส่งมานำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาผลงาน เพื่อพิจารณาต่อไป กองบรรณาธิการ อาจขอให้ปรับปรุงหรือแก้ไข ซึ่งผู้เขียนจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดที่ประกาศในการประชุมแต่ละครั้ง
3. ผู้เขียนที่ปรับปรุงบทความเรียบร้อยแล้ว ให้ส่งบทความกลับมาที่ pronont @gmail.com เพื่อส่งให้ดำเนินการจัดพิมพ์ต่อไป

การเขียนอ้างอิงเอกสารในส่วนท้าย

ใช้ระบบของ APA (American Psychological Association) มีแบบแผนในการเขียน คือให้เรียงเอกสารที่ใช้อ้างอิงทั้งหมดตามลำดับตัวอักษร ตัวแรกของรายการที่อ้างอิง โดยยึดวิธีการเรียงลำดับตามแบบพจนานุกรมและมีรูปแบบการเขียนบรรณานุกรม และเน้นชื่อหนังสือและชื่อวารสาร ดังนี้

1. หนังสือ

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง. \ (ปีพิมพ์). \ ชื่อหนังสือ. \ ครั้งที่พิมพ์. \ เมืองที่พิมพ์: \ สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

แมนเกล, อัลแบร์โต. (2546). **โลกในมือนักอ่าน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: พิฆเณศพริ้นติ้ง เซ็นเตอร์. สุมาลี วีระวงศ์. (2552). **วิถีชีวิตไทยในลิลิตพระลอ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์.

Tidd, J., Bessant, J. and Pavitt, K. (2001). **Managing innovation**. 2nd ed. Chichester: John Wiley and Sons.

2. บทความจากวารสาร

ชื่อ-สกุลผู้เขียน. \ (ปี) \ ชื่อบทความ. \ ชื่อวารสาร \ ปีที่, \ (ฉบับที่) \ : \ หน้าที่ปรากฏบทความ. ตัวอย่าง

ผ่อง แซ่กิ่ง. (2528). **ศิลปกรรมอันเนื่องกับไตรภูมิ**. ภารยสาร 12 (2) : 113-122.

Shani, A., Sena, J. and Olin, T. (2003). **Knowledge management and new product development: a study of two companies**. European Journal of Innovation Management 6 (3) : 137-149.

3. วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์. \ (ปีการศึกษา). \ ชื่อวิทยานิพนธ์. \ ระดับปริญญา \ สาขาวิชาหรือภาควิชา \ คณะ \ มหาวิทยาลัย. ตัวอย่าง

ปณิธิ อมาตยกุล. (2547). **การย้ายถิ่นของชาวไทยใหญ่เข้ามาในจังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิภาควิชา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

4. รายงานการวิจัย/รายงานสัมมนา/ประชุมวิชาการ (Proceeding)

ผู้เขียน. (ปี). ชื่อเรื่อง. ชื่อรายงานการวิจัย หรือสัมมนา หรือจัดการประชุมทางวิชาการ เล่มที่. ชื่อบรรณาธิการ. (ถ้ามี) สถานที่. วันสัมมนา. หน้าของเรื่อง. ตัวอย่าง

วรวิทย์ รุ่งรัตน์, ปรีชา วดีศิริศักดิ์, นันทกร บุญเกิด, วิทยา ธนาณัฐ, และเย็นใจ วสุวัต. (2527). **ศึกษาปริมาณเชื้อไรโซเปียมที่เหมาะสมในการคลุกเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงพันธุ์ไทยนาน**. รายงานการสัมมนาเชิงปฏิบัติการงานวิจัยถั่วลิสง ครั้งที่ 3 ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน. 12-21 เมษายน 2537. หน้า 172-179.

Hill, M. J., Archer, K.A. and Hutchinson, K.J. (1989). **Towards developing a model of persistence and production for white clover**. Proceedings of the XIII International Grassland Congress Nice, France, 4-11 October 1989. pp. 1043-1044.

5. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ

หนังสือออนไลน์ (online / e-Book)

ชื่อผู้เขียน. \ (ปีที่พิมพ์) \ ชื่อเรื่อง. \ [ประเภทของสื่อที่เข้าถึง]. \ สืบค้นเมื่อ \ วัน \ เดือน \ ปี. \ จาก \ แหล่งข้อมูลหรือ URL

สรรัชต์ ห่อไพศาล. (2552). นวัตกรรมและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในสหัสวรรษใหม่:กรณี การจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บ (Web-Based Instruction : WBI). (ออนไลน์) สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2553. จาก http://ftp.spu.ac.th/hum111/main1_files.

Humm, M. (1997).Feminism and film.[Online]. Retrieved October 20, 2001, from <http://www.netlibrary.com>

จริยธรรมในการตีพิมพ์

วารสารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จัดทำขึ้นเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย และผลงานทางวิชาการในรูปแบบของบทความวิจัย บทความวิชาการ ในด้านทางการศึกษา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อให้วารสารมีมาตรฐานและไปเป็นไปตามระเบียบจริยธรรมทางวิชาการ จึงได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนสำคัญในการดำเนินการตีพิมพ์ คือ ผู้นิพนธ์บทความ บรรณาธิการ และผู้ประเมินบทความ ไว้เป็นหลักปฏิบัติ ดังนี้

บทบาทและหน้าที่ของผู้เขียนบทความ (Author Ethical Responsibilities)

- 1.บทความที่จะได้รับการพิจารณาตีพิมพ์จะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อนและไม่ส่งต้นฉบับบทความซ้ำซ้อนกับวารสารอื่น
2. เนื้อหาของบทความจะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวารสาร
3. บทความต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น
4. ผู้เขียนต้องอ้างอิงผลงานของผู้อื่น หากมีการนำผลงานเหล่านั้นมาใช้ในบทความของตนเอง เช่น ภาพ ตาราง เป็นต้น
5. ผู้เขียนต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการเอกสารอ้างอิง ทั้งในแง่ของรูปแบบและเนื้อหา
6. ผู้เขียนบทความจะต้องปรับบทความตามรูปแบบและขนาดตัวอักษรตามแบบฟอร์ม (template) ของวารสาร
7. ผู้เขียนที่มีชื่อปรากฏในบทความทุกคน ต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในการดำเนินการบทความจริง
8. ผู้เขียนต้องระบุแหล่งทุนที่สนับสนุนในการทำวิจัยนี้ และ/หรือมีผลประโยชน์ทับซ้อนจะต้องระบุในบทความ และแจ้งให้บรรณาธิการทราบ
9. ผู้เขียนไม่ควรนำเอกสารวิชาการที่ไม่ได้อ่านมาอ้างอิง หรือใส่ไว้ในเอกสารอ้างอิง และควรอ้างอิงเอกสารเท่าที่จำเป็นอย่างเหมาะสม ไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่มากเกินไป
10. ในบทความผู้เขียนจะต้องไม่รายงานข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ไม่ว่าจะเป็นการสร้างข้อมูลเท็จ หรือการปลอมแปลง บิดเบือน รวมไปถึงการตกแต่ง หรือเลือกแสดงข้อมูลเฉพาะที่สอดคล้องกับข้อสรุป

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการวารสาร (Editor Roles and Responsibility)

1. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาคุณภาพของบทความ เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่ตนรับผิดชอบ และไม่ตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว
2. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้เขียน และผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่นๆ
3. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้อง และให้ผลที่น่าเชื่อถือ โดยนำผลของการวิจัยมาเป็นตัวชี้แนะว่าสมควรตีพิมพ์เผยแพร่หรือไม่
4. บรรณาธิการต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้เขียนและผู้ประเมิน
5. บรรณาธิการต้องมีการตรวจสอบบทความในด้านการคัดลอกผลงานอื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง
6. เมื่อบรรณาธิการตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่น จะต้องระงับการประเมินและติดต่อผู้เขียน เพื่อพิจารณาตอบรับหรือปฏิเสธการตีพิมพ์
7. หากบรรณาธิการตรวจพบว่า บทความมีการลอกเลียนบทความอื่นโดยมิชอบ หรือมีการปลอมแปลงข้อมูล ซึ่งสมควรถูกถอดถอน แต่ผู้เขียนปฏิเสธที่จะถอนบทความ บรรณาธิการสามารถดำเนินการถอนบทความได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เขียน ซึ่งถือเป็นสิทธิและความรับผิดชอบต่อบทความของบรรณาธิการ

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ (Reviewer Roles and Responsibilities)

1. ผู้ประเมินบทความต้องไม่เปิดเผยข้อมูลในบทความแก่บุคคลอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
2. หากผู้ประเมินบทความมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้เขียนผู้ประเมินบทความจะต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบและปฏิเสธการประเมินบทความนั้นๆ
3. ผู้ประเมินบทความควรรับประเมินบทความเฉพาะสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ และหากมีส่วนใดของบทความที่มีความเหมือนกัน หรือซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่นๆ ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบ